

LEVR

A

GELENNADUREZ KRISTEN

J. J. J. J. J.
préface

LEVR

A GELENNADUREZ KRISTEN

LEVR

A

GELENNADUREZ KRISTEN

NEVEZET HA KRESKET

evit

Eskopti Kemper ha Leon

KEMPER

Moulerez Kerne (moulerez an eskopti)

7. ru an Dudchentil

BREST

Moulerez ar C'hourrier

4. ru ar C'hastel

1932

NIHIL OBSTAT.

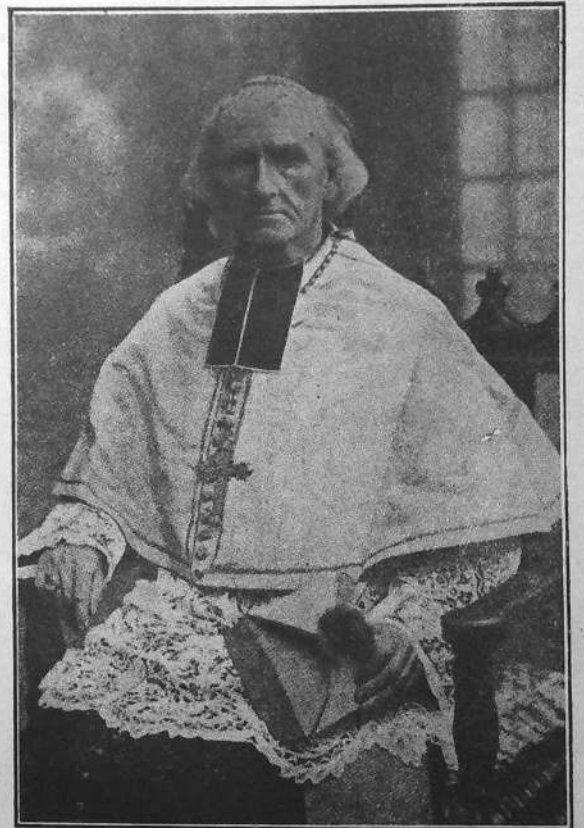
17 Junii 1930.

JOANNES LUDOVICUS BARS,
ensor

IMPRIMATUR :

18 Junii 1930.

P. JONCOUR,
V. G.

AN AO. DUPARC
ESKOP KEMPER HA LEON

EVÊCHÉ DE QUIMPER
ET DE LÉON

8 Février 1932.

MON CHER MONSIEUR MADEC,

Je suis heureux d'apprendre que le *Levr a Geennadurez Kristen* de Monseigneur Nouvel va retrouver, grâce à vous, le chemin de nos presbytères bretons et de nos foyers chrétiens.

Cette forme de l'enseignement du catéchisme aidera, je l'espère, au développement de l'esprit catholique dans nos paroisses.

Les belles illustrations dont vous avez enrichi votre texte rendront le volume plus populaire.

Je lui souhaite bon succès, et je vous bénis, en vous assurant de mon paternel dévouement en N. S.

† ADOLPHE,
Evêque de Quimper.

EUR GER ARAOK

An anaoudegez eus ar relijion eo ar genta eus an holl skianchou. Hounnez eo skiant ar zilvidigez, an hini a ra ar guir gristenien var an douar hag ar zent er baradoz.

Biskoaz, da vare ebed eus an histor, n'eus bet muioc'h a ezomm eget brema da studia ar relijion, abalamour d'ar c'henteliou faoz a skigner dre ar bed, kenteliou hag a zo seul-noazusoc'h ma'z eus nebeutoc'h a anaoudegez eus ar guirioneziou kristen.

Ar c'hatekiz a vez great d'ar vugale en tiez hag er skoliou n'eo ket aoualc'h evit rei d'ezo an deskadurez a rankont da gaout evit chom bepred stard en ho feiz e kreiz an danjeriou a gavint divezatoc'h var o hent. Kenteliou ar c'hatekiz o deus ezomm da veza diskleriet dre gomzou hirroc'h ha sklearoc'h evit lakaat guirioneziou ar relijion da vont doun e sperejou ar vugale ha da c'hrizienna kalet enno.

Pep hini ac'hanomp en deus eun ene gwest da entent ez eus eun Doue, krouer an nenv hag an douar, eun Doue hag a zo dever an den e zervicha. An dud desket bras, eat sot gant o-gouiziegez, eur c'halz anezo da vihana, a nac'h Doue hirio, hag a garje dalla ar gristenien. Eun den hag a anavezo mad e gatekiz, a ouezo respont d'ezo ha ren eur vuhez eun.

Ar jeneral de Lamoricière a gare var e gozni lenn ha studia e gatekiz. Eur mignoun her c'havas eun devez gant al levr bihan-ze dirazan, hag a lavaras : « Souezet, seis oun, jeneral, pa velan etre daouarn eun den desket evel-doc'h levr bihan ar vugale yaouank. — Klevit eun dra, eme ar jeneral, barnet e vezimp gant Doue, c'houi koulz ha me, ha barnet e vezimp var lavarou al levr bihan-ma. Setu perak e poanian d'e anaout. Diskleria a ra d'in petra eo Doue, ha kaer em eus sonjal em C'hrouer, kaer em eus e studia, e kavan atao eur zonz talvoudus bennak divar e benn em leorig. »

N'eo ket red d'an holl deski o c'hatekiz en o c'hosni, evel ma reas de Lamoricière, mes red eo d'ar re yaouank gouzout o c'hatekiz, hag eun dra gaer eo evit entent mad ar c'henteliou a zo diskleriet ennan. Al lever-ma o zikouro.

Al levr a Gelennadurez kristen moulet da genta var urz an aotrou 'n eskop Nouvel ne vez mui kavet e gwerz en eskopti eun nebeudik bloaveziou a zo, red e oa eta e asvoulla a nevez. Evit ma vije easoc'h entent ar c'henteliou kaer a ro, ez eus lakeat ennan eun nebeud historiou hag a zikouro ar gelennadurez da vont dounoc'h es spered.

Gant an dra-ze, ez eus bet klasket taolennou, rak levriou skol ar vugale a vez skeudennet en hon amzer, easoc'h int da entent. An taolennou douget el Levr a zo tennet diouz eur c'hatekiz moulet e galleg, hag a vez great anezan :

« *Le Nouveau Catéchisme en images*, P. Lethielleux, Libraire Editeur, 10, rue Cassette, Paris (VIe).

Ar skeudennou-ze a zo roet d'eomp evit al levr-ma hebken, n'eus gwir ebet d'o moulla en eul levr all, ha pa vezo echu al labour ganto, e vezo red o renta d'o ferc'henn Lethielleux. Ker kaer int m'hon eus great laouen ar mizou dleet evit gellout o c'haout. Ne vez ket kavet nemeur levriou katekiz kaereat ker koant hag hen.

Gant al levr a ginnigomp d'eoc'h hirio, ar vugale hag ar re vras a lenno o c'hatekiz gant muioc'h a frouez eget araok, anaout a raint gwelloc'h o relijion. Ne roomp ket, el levr-ma, eun diverra eus an Testamant koz hag eus an Testamant nevez, evel ma oa el Levr a Gelennadurez moulet gwechall, rak al Levr a vije bet kavet re hir, hag a vije koustet re ger.

Ha neuze, al lennerien o deus c'hoant deski da vad o relijion a c'hell prena Buhez Hor Zalver Jezuz-Krist, eul levr kaer savet gant an Aotrou Uguen hag an Tad Eujeen, pe c'hoaz an Histor Zantel skrivet gant an Aotrou Madec. An daou levr-ze a zo e gwerz e tiez an holl varc'hadourien levriou kristen en eskopti.

Ra blijo gant Doue rei e vennoz d'al levrigma, skrivet evit e vrasa gloar d'ezan !

I. SIN AR GROAZ

Sin ar Groaz a verk Hor Zalver maro evidomp.

Ar C'hatekiz displeget

KENTEL GENTA

An hano a Gristen ha merk ar C'hristen.

1. *Ha c'houi zo kristen ? — Ia, dre c'hras Doue.* — Ar goulen kenta eus ar c'hatekiz a zigas da zonz d'eomp eus amzer genta an Ilij. Neuze enebourien ar relijion a gase diskibien Jezuz-Krist dirak ar varnerien evit klask ober d'ezo nac'h o feiz. Mes hi a respounte an eil goude egile : « Kristen ouñ ! kristen ouñ ! ! kristen ouñ ! ! ! » Ha tud a bep oad hag a bep stad, goazed, merc'hed, bugale ha re goz, meur a vil ha meur a gant mil anezo, a c'houzanve ar poaniou ar re grisa hag a roe o buhez evit delc'her mad d'o hano a gristen.

An hano a gristen eo ar c'haera eus an holl hanoiou. Pa lavaran : Me zo kristen, e lavaran : Me zo bugel da Jezuz-Krist ; dougen a ran e hano evel ma toug eur c'hrouadur hano e dad. D'ezan ouñ, hen eo va mestr, ha rak-se e tlean e anaout, e garet, kredi ar pez en deus lavaret ha miret e c'hourc'hemennou.

Kristen ouñ *dre c'hras Doue.* Eur c'hras a zo eun dra ha n'hor boa guir ebed da gaout. N'hor boa guir ebed da veza kristenien. Nag a vroiou a zo c'hoaz el leac'h n'eo ket anavezet Jezuz-Krist ! Mar d-oump ganet, ni, en eur

— 3 —

vro gristen hag a gerent kristen, kement-se a zo eur *c'hras* en deus great d'eomp an Aotrou Doue ha n'en deus ket great da eleiz a vugale all. Dre ar c'hras-se hebken e vezer lakeat var hent ar baradoz, ha rak-se beza kristen a zo eun dra meurbed kaeroc'h eget kaout daoulagad da velet ha treid da vale. Beza kristen a dal kalz hirroc'h eget beza ganet a dud pinvidik pe a dud hag o deus eur galloud bras er bed.

Skouer. Santez Julitta, hag he mabik Cyr paotr tri bloaz, diskuilhet en amzer ma lakeat ar gristenien d'ar maro, a voe kaset dirak Alexandr, gouarner ar Cilicie. « Pe hano e peus ? a c'houlennas Alexandr. — Kristenez ouñ, emezi. — Eun hano all e peus ? eme ar gouarner, pehini eo ? — Kristenez ouñ, » emezi adarre. Drouk ennan, ar gouarner a reas tenna he c'hrouadur digant ar vamm, ha bourrevi houman a daoliou kelken ejen.

E kreiz he foaniou, Julitta a zisklerias c'hoaz a vouez huel : « Kristenez ouñ ! » ha kerkent Cyr a lavaras evel di : « Kristen ouñ ! » Dallet gant e gounnar, ar gouarner a zibradas ar paotrik dre e dreid hag a strinkas e benn oc'h deleziou marbr e gador varn. Evelse eo e c'hounez ar merzer yaouank e gurunen.

Ar barker digalon a reas neuze dibenna ar vam. Peger kaer eo breman kurunen an daou gristen-ze er baradoz !

2. *Eur c'hristen mad a zo eun den badezet, a gred hag a heuilh al lezenn gristen.* — Dre ar vadiziant eo e teuer da veza kristen. Ar vadiziant eo an or da vont e ti an Aotrou Doue.

An nep n'eo ket badezet n'eo ket bugel da Jezuz-Krist, ha n'en deus ket a berz er madou a ro Hor Zalver d'e vugale.

Mes evit beza eur c'hristen mad ha meritout an hano-ze n'eo ket aoualc'h beza badezet. Eur skolaer pe eun diskibl mad a zelaou kenteliou e vestr, a gred ar pezh a lavar, hag a zent outan. Evit beza diskibl mad da Jezuz-Krist, e ranker ive kredi hag heuilh al lezenn gristen. Red eo *kredi* ar pezh en deus diskleriet Jezuz-Krist, ar guirioneziou en deus lavaret d'hor sklerijenna. Red eo *ober* ar pezh en deus gourc'hemennet, en em ziuall dioc'h ar pezh en deus difennet, hag ober implij eus ar pezh a c'hell hor zikour da vont d'ar baradoz. Evel-se hor bezo perzh er rekoumpans a roio d'ar re a vezo bet fidel d'ezan, ha ne vezimp ket koundaonet d'ar poaniou a zo o c'hortoz an dud difeiz hag ar bec'herien aheurtet.

Skouer. N'eo ket aoualc'h d'eun den beza badezet evit mont d'ar baradoz.

Eun dijentil en em fougee, eun dervez, dirak sant Fransez a Zales. « Me zo eün ha leal, emezan, n'em eus great biskoaz an distera gaou ouz den, ha dre-ze ez in d'ar baradoz. — Pa 'z eo guir, eme ar zant, n'o peus great gaou ouz den, ne viot ket krouget, ha kement-se a zo eun dra gaer evidoc'h. N'eo ket aoualc'h evelato, evit mont d'ar baradoz, rak evit mont di eo red kovez ha kommunia eur vech en amzer, hag ober pinijen. » Setu aze eur respount eas da entent.

3. *Al lezenn gristen eo an hini a zo bet desket d'eomp gant Jezuz-Krist e-unan p'edo o*

veva var an douar, hag a zeski d'eomp brema euz e berz an Iliz santel katholik, abostolik ha romen. — Er penn kenta eus ar bed, Doue en doa desket ho deveriou d'an dud ; mes an dud o doa ankounac'heat lezenn Doue, ha dre an ankounac'ha-ze e oant kouezet en dizur-siou brasa. Abarz ar fin Doue a zigasas he Vab da zeski d'eomp ar pezh a dleomp da gredi ha da ober. Jezuz-Krist eo hor mestr. Ar c'henteliou en deus roet d'an Ebestel, e genta diskibien, epad ma veve var an douar, a zo deut betek ennomp. Ho studia a c'hellomp, mont a c'hellomp d'ar skol gant Jezuz-Krist egiz pa ve ato en hon touez ; rak hen eo hor *c'helezh hirio dre an Iliz santel katholik*. An Iliz, savet gantan var an douar araok m'eo pignet en nenv, a vir evel eun tenzor sakr ar guirioneziou en deus diskleriet d'ez, hag an nep a zelaou an Iliz, a zelaou Jezuz-Krist e-unan.

Lod eus ar c'henteliou en deus roet Doue d'an dud a zo bet skrivet e levriou hag a hanver ar Skritur Zakr, al Levriou Santel, an Testamant Koz hag an Testamant Nevez. Mes lod all n'int ket bet skrivet. Evel-se kement tra a zo bet great pe c'hourc'hemennet gant Jezuz-Krist n'eo ket merket er Skritur Zakr. Kalz traou en deus lavaret hag a zo bet dalc'het sonj anezo en Iliz, heb ma vent bet skrivet evel ma vez dalc'het sonj en eul lignez eus a gomzou eun tad mad ha din a respet. Hogen, an Iliz katholik eo a zo karget da ziskleria d'eomp pere eo ar guirioneziou a zo bet diskleriet gant Doue, pe hi a zo merket el Levriou Santel, pe ne d-int ket.

4. *Al lezen gristen a zesk d'eomp tri seurt traou : traou da gredi, traou da ober ha traou d'hor zikour d'en em zantifia.* — Al lezen gristen a zeskomp o studia ar c'hatekiz, el leac'h m'eo lakeat e berr gomzou kenteliou Jezuz-Krist. Ar c'hatekiz a zo teir loden ennan : ar guirioneziou a dleomp da gredi, ar goure'hemennoù a dleomp da viret, hag an traou a ro sikour d'eomp d'en em zantifia. Ar peb brasa eus ar guirioneziou a dleomp da gredi a zo merket e simboloen an Ebestel ; ar goure'hemennoù a dleomp da viret eo goure'hemennoù Doue ha re an Iliz, hag an traou a ro sikour d'eomp d'en em zantifia eo ar beden hag ar zakramanchou.

5. *Ha red eo gouzout al lezen gristen ? — Ia, hag ar re ne fell ket d'ezo he deski ne c'hellont ket beza salvet.* — Al lezen gristen eo a ziskouez d'eomp hent ar baradoz. Rak evit mont di e ranker kredi guirioneziou ar relijion, miret goure'hemennoù Doue ha re an Iliz hag en em servichout eus an traou a ro sikour d'eomp d'en em zantifia. Mes penaoz kredi eur virionez, miret eur goure'hemen hag ober implij eus eun dra, ma n'o anavezet ket ? An nep ne c'hoar ket al lezen gristen, ha kement-se dre e faot, abalamour ne fell ket d'ezan he studia, a zo henvel oc'h eun den hag en defe c'hoant da erruout e penn e veach heb kement an hent a gas di.

An anaoudegez eus ar relijion eo ar gaera hag an dalvoudusa eus an holl skianchoù ; rak heb an anaoudegez-se n'eus baradoz ebed evidomp. Eun dra vad eo zur gouzout lenn,

skriva, kounta ; mes en em zavetei a c'heller heb gouzout an traou-ze ; n'her geller ket heb anaout ar guirioneziou hag an deveriou a zesk d'eomp ar relijion.

Skouer. An Napoleon koz, harluet gant ar Zaouzon pell pell e kreiz ar mor bras en evez Santez-Helena, a rea katekiz da verc'h iaouank ar jeneral Montholon. « Deski a ranken peb kentel, emezi, hag hen da c'houde, a zisklerie d'in ar guirioneziou a oa enni. »

Goude daou vloaz katekiz, e lavaras d'ezi : « Breman, va merc'h, out desket aoualc'h evit ober eur pask mad, me a raio d'eur beleg dont ama, evit da sikour d'ober ar pask-ze, ha va zikour, me, da vervel. » Var goulenn an implijer koz, eur beleg a deuas. Ar verc'hik a reas he fask, hag an Napoleon koz a vevas divar neuze e guir gristen.

Pebez skouer a ro Napoleon d'ar re ne fell ket d'ezo deski o c'hatekiz!

6. *An tadou hag ar mammou hag hi a dle deski al lezen gristen d'o bugale.* — Ia, hen ober a dleont, ha pec'hed bras o deus mar mankont d'an dever-ze. — An tadou hag ar mammou a dle deski pe lakât deski al lezen gristen d'o bugale, ha pec'hed bras o deus dirak Doue ma ne ziskouezont ket hent ar baradoz d'ar re o deus lakeat er bed. Ar goardou pe ar gulatored, ar vistri hag ar vestrezed-skol hag an holl bennou-tiegez a dle ober ar memes tra evit ar vugale a zo en ho c'harg. Ar vugale ne deuont ket d'ar c'hatekiz o deus pec'hed ive, abalamour ne zeskont ket ar pezh o deus ar muia ezom da c'houzout.

Ouspenn-ze, red eo studia ar relijion ato da bep oad gant aoun da ankounac'hât ar pezh a ve bet desket er c'hatekiz, hag evit gellout, pa gaver an dro, stanka o ginou d'ar fals dok-tored a gomz enep ar feiz.

7. *Pehini eo merk ar c'hristen?* — *Sin ar groaz eo. Perak eo sin ar groaz merk ar c'hristen?* — *Abalamour ar c'hristen a ziskouez dre zin ar groaz eo diskibl da Jezuz-Krist maro- var ar groaz.* — Sin ar groaz eo kenta akt a relijion a zesk eur vamm gristen d'he c'hrouadur. Dre ar merk-se eo ec'h anavezer diskibien Jezuz-Krist. Ar c'hiz da ober sin ar groaz a deu digant an Ebestel. Ar gristenien genta a ziskoueze dre eno n'oant mui paianed pe Juzevien, mes diskibien da Jezuz-Krist maro- var ar groaz evit hor zavetei. Ouspenn-ze, sin ar groaz a zigas da zonz d'eomp euz miste- riou brasa ar relijion. En eur ober sin ar groaz e hanvomp tri ferson an Drinded, hag ar groaz a verkomp a zigas da zonz euz a vister an inkarnasion hag eus a vister ar redempcion, p'e guir Jezuz-Krist, Mab Doue en em c'hreat den, a zo maro var ar groaz evit hor prena.

Skouer. Bernadett Soubirous, ar plac'hik a velas ar Verchez Vari e Lourdes, a rea fall sin ar groaz da genta. Ar Verchez he unan a zeskas d'ezi hen ober ker mad ha ker kaer, ma lavare an dud: « Ma vez great sin ar groaz er baradoz, ar sin ar groaz-ze a zo henvel ouz hini Bernadett. »

Bernadett a gemere amzer d'hen ober gant eur guir devosion.

8. *Ober a reer sin ar groaz o kas an dorn deou d'an tal, ac'hano d'ar stomok, goudeze d'ar skoaz gleiz hag ac'hano d'an hini zeou, en eur lavaret e brezounek: En hano an Tad, hag ar Mab, hag ar Spered-Santel. Evelse bezet great. Pe e latin: In nomine Patris, et Filii, et Spiritus-Sancti. Amen.* — Red eo ober sin ar groaz goustadik, gant respet ha devosion. Ma ve great re vuhan, den ne c'hellfe her c'hemeret evit eun akt a relijion.

Eun doare all da ober sin ar groaz eo merka ar groaz gant ar biz meud var an tal, var ar ginou ha var boull ar galoun. Evelse e vez great en oferen d'ar geriou kenta euz an Aviel, hag ar c'hristen a ziskouez dre eno e fell d'ezan rei da Zoue e holl zonzou, he holl gom- zou hag he holl garantez. Dre eno ar c'hristen a ziskouez c'hoaz n'en deus ket a vez gant kroaz Jezuz-Krist, hag eo prest da anzao a c'hinou dirag an dud ar guirioneziou a gred e goeled e galoun.

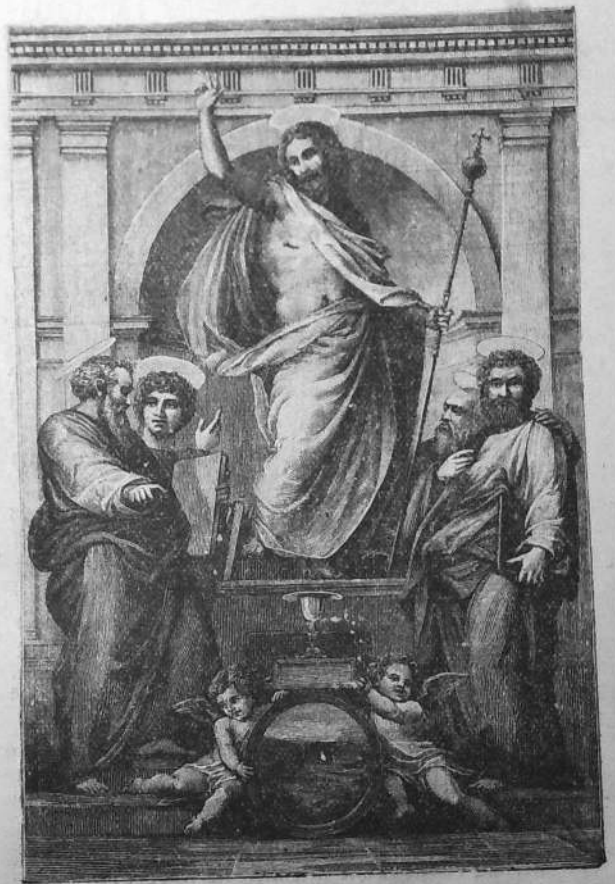
9. *Pa vez great gant feiz ha gant respet, sin ar groaz en deus ar vertuz da gas ann drouk- spered divar hon tro, da rei nerz enep an ten- tasionou, ha da denna bennoz Doue varnomp- he var ar pezh a reomp.* — Ar gristenien genta a anaveze vertuz ha nerz sin ar groaz, hag en em zerviche anezan evel euz eun arm evit gounit ar viktorez var an drouk-spered. Sin ar groaz a bella an tentasionou; rak enebour hor zilvidigez a dec'h buan pa deu da zonz d'ezan eo bet trec'het dre ar groaz. Erfin, sin ar groaz a denn varnomp bennoz Doue aba-

lamour ma tigas da zonz d'ezan eus a basion hag eus a varo Jezuz-Krist.

10. *Mad eo ober sin ar groaz dioc'h ar mintin pa zaver, dioc'h an noz pa'z eer da gouskat, araok ar pedennou hag ar peb brasa eus an oberou, pa vezer tentet pe e riskl da gaout eun drouk bennag.* — Eur c'hristen mad ne vank morse da ober sin ar groaz : 1° *dioc'h ar mintin pa zav*, evit kinnig da Zoue ar pez a raio en e zevez ha kaout mirit oc'h hen ober ; 2° *dioc'h ann noz pa'z a da gousket*, evit trugarekât Doue ha pedi anezan da venigen e renoz ; 3° *araok e bedennou*, evit ma plijo gant Doue o zelaou ; 4° *hag araok ar peb brasa eus e oberou*, evit tenna varno bennoz Doue ; 5° *pa vez tentet*, evit pellât an drouk-spered, ha 6° *pa vez e riskl da gaout eun drouk bennag*, evit kaout sikour digant Doue dre veritou Jezuz-Krist.

Skouer. Syprian, sorser ha mevel bras an diaoul, en amzer ma lakead ar gristenien d'ar maro, a glaskas touella Justina, eur gristenez vad, dre nerz an drouk-spered. Ar gristenez yaouank a drec'has an diaoul gant sin ar groaz. « Na c'hellan ket gounit kalon ar re a zo difennet gant sin ar groaz, eme an diaoul d'e sorser. — Neuze, eme Zyprian, eo guell ganen beza kristen. » Kristen e voe ha merzer.

II. JEZUS SKLERIJENN AR BED

Keleñn a ra an dud dre ar pevar Aviel :
Sant Vaze, Sant Yann, Sant Mark ha Sant Lukas.

KENTA LODEN

Ar guirioneziou a rankomp da gredi

EIL GENTEL

Ar GREDO

1. *E pe leac'h eo merket ar guirioneziou a rankomp da gredi? — Ar peb brasa eus ar guirioneziou-ze a zo merket er Gredo.* — Mab Doue a zo diskennet eus an nenv var an douar evit deski d'eomp ar guirioneziou a dleomp da gredi. Kelennet en deus an Ebestel, a zo bet e genta diskibien, hag o c'harget en deus da gelenn an dud all eus he berz. An Iliz katholic eo a ro d'eomp hirio kelennadurez Jezuz-Krist. Lakât a ra dirak hon daoulagad guirioneziou ar relijion dastumet e nebeut komzou, ha setu ar pezh a hanver ar *Gredo* pe *Simbolen an Ebestel*. An holl guirioneziou a zo bet diskleriet gant Jezuz-Krist n'emañt ket en nebeut komzou-ze; n'ema eno nemet ar peb brasa. Kredi a rankomp kement tra a zesk d'eomp an Iliz a berz Doue.

Skouer. Tertullien a zesk d'eomp doareoù an dud er penn kenta euz an Iliz. « Pa deue eun den dianveaz, emezan, da c'houlenn mont d'an oferen ha d'ar pedennou all gant ar gristenien, e veze great d'ezan lavaret ar *Gredo* penn da benn. An neb her goueze a veze digemeret evet eur Breur, an neb n'her gouie ket a veze klozet an nor outan. »

2. *Ar Gredo a zo eun doare da ziskleria pe da anzañ hor feiz, hag a zeu d'eomp digant an Ebestel.* — Ar *Gredo* a zo eun doare da ziskleria pe da anzañ hor feiz. En eur lavaret ar beden-ze, e tiskleriomp dirak Doue ha dirak an dud e kredomp stard an holl guirioneziou a zo menek anezo enni.

Ar *Gredo* a zo eur merk evit anaout guir ziskibien Jezuz-Krist; ar re o-deus kredet ato hag e peb leac'h ar memes guirioneziou. Abalamour da ze eo hanvet *Simbolen*; rag ar ger *simbolen* a zignifi *sin*, merk.

Ar *Gredo* a zeu d'eomp digant an Ebestel, ha setu perak eo hanvet *Simbolen an Ebestel*. Araok mont dre bevar c'horn ar bed da brezeg an Avel, an Ebestel a lakeas en eun nebeut komzou ar pezh a dliet da gredi evit bezañ salvet, hag er memes amzer ec'h en em glevchont da zeski an nebeut komzou-ze d'an holl gristenien, evit ma vije eas d'ezo en em anaout efouez ar boblou n'o doa ket ar memes kreden ganto.

Divezatoc'h, pa oue nac'het lod eus a virioneziou ar feiz gant an heretiked, an Iliz a astennas eun tamik ar *Gredo* evit rei da anaout sklearoc'h ar pezh a oa bet diskleriet gant Jezuz-Krist. Ac'hano eo deut *simbolen* Nisee ha *simbolen* Konstantinopl, pe ar *Gredo* a vez kanet da zul en oferen-bred. Mes ar feiz n'eo ket chenchet evit an dra-ze. An Iliz a gred hag a zesk hirio d'an dud ar pezh e deus kredet ha desket hed ar vech.

Setu ama *Simbolen an Ebestel* :

1. Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cœli et terræ;

2. Et in Jesum-Christum, Filium ejus unicum, Dominum nostrum;

3. Qui conceptus est de Spiritu-Sancto, natus ex Maria Virgine;

4. Passus sub Pontio-Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus;

5. Descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis;

6. Ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis;

7. Inde venturus est judicare vivos et mortuos;

8. Credo in Spiritum-Sanctum;

9. Sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem,

10. Remissionem peccatorum,

11. Carnis resurrectionem.

12. Vitam æternam. Amen.

Me a gred e Doue, an Tad holl - c'halloudek, krouer an nenv hag an douar;

Hag e Jezuz-Krist, e Vab unik hon Aotrou;

A zo bet konsevet dre vertuz ar Spered-Santel, ganet gant ar Verc'hez Vari;

En deus gouzanvet dindan Pons-Pilat, a zo bet krusifiet, maro ho sebeliet;

A zo diskennet d'an iferniou, resussitet d'an trede deiz eus a varo da veo;

A zo pignet en nenv, hag azezet en tu deou da Zoue an Tad holl-c'halloudek;

Ac'hano e teui da varn ar re veo hag ar re varo.

Me a gred er Spered-Santel;

En Iliz santel katholik, Kommunion ar Zent;

Remission ar pec'hedjou;

Rezurreksion ar c'hig ;

Ar vuez eternal. Evel-se bezet great.

3. *Ha koumpren a c'hellomp-ni an holl guirioneziou a zo merket er Gredo? — Nan, ne c'hellomp ket ho c'houmpren oll, rak kalz anezho a zo misteriou. — Er Gredo ez eus guirioneziou hag a zo dreist hon ententamant. Ne c'hellomp ket o c'houmpren abalamour n'hon eus ket a spered aoualc'h evit an dra-ze. Petra eo spered an den e kichen spered Doue? Penaoz eta e c'hellfemp-ni koumpren petra eo an Aotrou Doue ?*

Skouer. « Va Doue, eme Sant Fransez a Zales, an doktor bras, bianik e vijac'h mar gelfe spered an den entent kement tra a zeskit d'eomp. »

4. *Eur mister a zo eur virionez ne c'hellomp ket da goumpren, hag a dleomp kredi evelato abalamour n'eo bet diskleriet gant Doue ; rak Doue ne c'hell na fazia e-unan nag hon lakât da fazia. — Eur mister a zo eun dra kuzet, eun dra ha ne c'hellomp ket da goumpren, eur virionez hag a zo dreist hor skiant. Mes Doue ne c'hell na fazia e-unan nag hon lakât da fazia. Mar teu eta an Aotrou Doue da zeski d'eomp an dra pe ar virionez-se a zo dreist hor skiant, e tleomp kredi dioc'htu ar pez a lavar, petra benag n'hen ententomp ket. Bemdez e velomp tud gouziek o teski d'eomp traou ha ne c'hellomp ket o c'houmpren ; an trauma a gredomp goulskoude var lavar an dud desket-se. An dud gouzieka zoken ne ententont ket peb tra, pell dioc'h eno. Evelse, nikan anezo ne c'houfe lavaret d'eomp penaoz eur mean frouez lakeat en douar a deu da veza eur vezen, penaoz ar bara a zebromp a*

deu da veza hor c'horf. Ar sklerijen, an elektrisite ha mil dra all c'hoaz a zo traou ha ne c'hell ket an dud o entent. N'eo ket souez eta e ve misteriou er relijion, p'e guir ez eus kement anezo en traou all.

Ouspenn-ze, mar d-eo misteriou ar relijion dreist an ententamant, n'int ket kountrol d'ezan. Rak ne leveromp ket : tri ferson ne reont nemed eur persounach ; mes lavaret a reomp: tri Ferson an Drindet n'o deus nemed eur memes natur, ha ne d-int nemet eun Doue heben.

Skouer. « Diouz a be leac'h e teuez? a c'houlenne eun aotrou desket mes dizoue, d'eur paotr trizek vloaz. — Diouz ar c'hatekiz, eme ar paotr. — Pe seurt kentel e poa hirio? — Myster an Drindet, eme ar c'hrouadur. — Daoust ha kredi a rez ar myster-ze? — Ia zur. — Va faotrik paour, ne dleomp kredi nemet an traou a ententomp. »

Ar paotr a joumas balc'h eur pennad; sonjal a rea. Goulen a reas, da c'houde: « Penaos, aotrou, e c'hellit finval ho pizied — Eas eo kement-se, eme an aotrou, ho finval a ran p'am eus c'hoant. — Hag ho tioukouarn? — Ar re-ze, eme an aotrou, ne finvont ket. — Al loen a zu-man, eme ar paotr, a oar finval e ziouskouarn, perak n'her grit-hu ket? — N'oun dare, » eme an Aotrou. Mont a reas kuit, lostok.

Mil ha mil dra a anavez an dud er bed-man, heb gouzout mad nag ar penaoz nag ar perak eus an traou-ze.

III. DOUE O KROUI AN OABL

Doue en deus krouet kement tra a zo

TREDE KENTEL

Kenta artıkl euz ar GREDO

Me a gred e Doue, an Tad holl-c'halloudek, krouer an neuv hag an douar.

1. *Kenta tra a zesk d'eomp ar Gredo eo ez eus eun Doue.* — E peb amzer hag e peb bro an dud o deus bet ar gredenn-ze. Evit guir, eun dra bennag a lavar da bep hini ac'hanomp, e goled e goustians, en deus eur mestr hag a c'hell e zikour en e ezomou. Rak beveh ma vezomp e riskl da gaout drouk, e vezomp klevet o krial dioc'htu : « Va Doue ! » Mar

greomp eun dra fall, e teu raktal enkreuz var nor spered ; perak ? Aoun hon eus rak Doue. Mar greomp hon dever, er c'hontrol, ec'h en em gavomp eüruz ; perak ? Abalamour m'hon eus esper da veza rekoumpanset gant Doue.

Ar bed holl a lavar d'comp ive ez eus eun Doue. Ma ne vije Doue ebet, an nenv hag an douar ne vije ket anezo ken nebeut. Eun ti, eur mountr ne c'hellont ket beza en em c'hreat o-unan. Evelse ive an traou kaer a zo er bed-ma, hag a velomp renket ker brao dirak hon daoulagad, a ziskouez sklear ez eus eun Doue hag en deus krouet an nenv hag an douar, eun Doue hag a zo mestr var gement tra a zo.

Red eo beza eun den diskiant pe eun den fallakr evit lavaret n'eus Doue ebet. Ar gomzma : « N'eus Doue ebet », a ziniti : Me a zo eun den fall hag en deus aoun rak justis Doue.

Skouer. Eur beachour a c'houlenne digant eun Arab: « Penaoz e c'houzot ez eus eun Doue? — Pa gerzan var an treaz, eme an Arab, ec'h anavezan dioc'h o roudou, al loened o deus great hent dre eno em raok; pa zellan ouz ar bed hag an oabl, e rankan kredi ez eus unan hag en deus kalz muioc'h a c'halloud hag a furnez eget an den. » Kaer eo ar respount-ze.

2. *Doue a zo eur spered infinimant parfet ; krouet en deus an nenv hag an douar, ha mestr eo var gement tra a zo heb kaout he-unan mestr ebet.* — Doue eo an hini a zo dreist peb hini all; ne c'hellomp ket he anaout

ea eun doare parfet, ne c'houzomp nemed ar pezh en deus desket d'comp e-unan divar benn e natur hag e berfeksionou.

Skouer. Sant Lois, roue Frans, a c'houlennas eun devez, digant he vignoun, de Joinvill: « Petra eo Doue? — Doue, a respontas ar mignoun, a zo eun dra ker mad, ne c'hell ket beza guelloc'h, ker parfet eo. — Kaer eo ho respount, mignoun, » eme ar Roue.

3. *Me lavar eo Doue eur spered abalamour n'en deus ket a gorf, ha ne c'hellomp nag he velet gant hon daoulagad, na touch outan gant hon daouarn.* — Doue a zo eur spered, da lavaret eo, ne c'hellomp ket e anaout dre skianchou hor c'horf. Peb hini ac'hanomp en deus eur spered hag eur c'horf. Ar spered eo ar pezh a zont, ar pezh a daol evez, ar pezh en deus karantez ha bolontez. Santout a reomp ez eus eun dra benag ennomp hag a zont, a gar, a c'hoanta ; an dra-ze eo hor spered pe hon ene. Mes, ar spered pe an ene-ze, ne c'hellomp nag he velet, na touch outan. Ar c'horf eo ar pezh a anavezomp dre hor skianchou, ar pezh a c'hell beza guelet, klevet, ha touchet outan. Mad, Doue a zo eur spered, ha lavaret a reer zoken eo eur spered pur, abalamour n'en deus ket a gorf. Ne c'heller na guelet Doue, na touch outan. N'eus netra e Doue hag a c'helfe beza anavezet dre hor skianchou.

Pa gomzer eta eus a zaoulagad hag eus a ziskouarn an Aotrou Doue, an dra-ze a zo heben evit lavaret e vel hag e oar Doue peb tra. Pa gomzer euz a nerz e zivrec'h, e tiskouezer e c'halloud, ha pa lakeer an holl grouadu-

rien dindan e dreid, e tisklerier eo mestr var bep hini anezo. Ne gomzer evelse nemed evit beza ententet guelloc'h gant an dud.

4. *Perak e livirit-hu eo infinimant parfet ? — Abalamour m'en deus an holl berfeksionou, hag ar perfeksionou-ze n'euz fin ebed d'ezo.* — Pa gav d'eomp ne c'hell ket eun dra beza kaeroc'h eget ne d-eo, e leveromp : Setu aze eun dra barfet. Beza parfet a zififi beza guella ma c'heller beza. Er grouadurien ez eus meur a dra vad ; mes kalz defaotou a zo ive. E Doue, er c'hountrol, n'eus defaot ebed, ha kement tra vad a zo ennan a zo guella ma c'hell beza, da lavaret eo, a zo parfet.

Ouspenn-ze, Doue a zo infinimant parfet, da lavaret eo, parfet en tu all d'ar pezh a oufemp da zonzjal ha da entent.

Evelse, spered an den ne oufe biken kounpren peger mad, peger santel, peger just, peger galloudus eo an Aotrou Doue. Kaer en defe kas e zonzj larka ma c'hellfe var an traou-ze, madelez Doue, santelez Doue, justis Doue, galloud Doue a ve c'hoaz pell-pell en tu all. Rak perfeksionou Doue n'o deus na fin, na muzul ebed.

5. *Doue a zo bet a holl-viskoaz hag a vezo da virviken.* — Doue a zo bet ato hag a vezo ato. Ma ne vije ket bet anezan ato, e vije bet lakeat da veza gant eun all brasoc'h evitan ; mes neuze hema eo a vije bet Doue. Doue eo ar penn-abeg eus a bep tra. Nikun all ebed n'en deus da velet varnan ; mes hen avad en deus da velet var gement tra a zo.

Doue a vezo ato. Peb tra all a dremen, an nenv hag an douar a dremenno ; mes Doue ne gosa na ne jench ket : chom a ra ha chom a raio bepred ar pezh ma'z eo. O velet peb tra o chench hag o tremen en dro d'eomp, dalc'homp mad da Zoue : an eüruzted a roio d'eomp a bado da viken.

N'eus nemed Doue hag a ve bet a holl-viskoaz. An holl grouadurien a zo bet eur mare ne oa ket anezo. Goulskoude en ho zouez ez eus hiniennou ha n'o dezo fin ebed, evel ma'z eo : an elez, an drouk-sperejou hag eneo an dud. An elez, an drouk-sperejou hag hon eneo n'eus ket bet anezo ato ; mes padout a raint ato.

6. *Doue a zo en nenv, var an douar hag e peb leac'h* — Dre e skiant ee'h anavez peb tra, dre e c'halloud e kas peb tra en dro, ha dre ma'z eo eur spered infinit ema en holl grouadurien, pe gentoc'h an holl grouadurien a zo ennan. Hen eo a laka buhez enno, hag hebdan ne c'hellfent ket zoken finval. Doue a zo en nenv, el leac'h ma tiskouez e c'hloar d'an elez ha d'ar zent ; en ifern, el leac'h ma laka e justis da boueza var ar re fall ; ha var an douar, el leac'h ma c'houarn peb tra dre e brovidans.

Skouer. « Lavar d'in e pe leac'h ema Doue, ha me roio d'id eun aval aour, emte eun eskop d'eur c'hrouadur. — Livirit d'in e pe leac'h n'ema ket, ha me roio daou d'eoc'h, » a respountas ar paotrik, a oa Rene de Chateaubriand e hano.

Ar Rene-ze, speredet a vianik, a voe brudet bras pa voe e barr e vrud. Doue a zo e pep leac'h.

7. *Doue hag hen a zo holl-c'halloudek ? — Ia, mestr eo var bep tra hag ober a c'hell ar pezh a gar.* — Doue a c'hell ober kement tra e'eo ket kountrol d'e berfeksionou, hag evit ober ar pezh en deus c'hoant n'en deus ezom nemed kaout bolontez. P'eo falvezet d'ezan kroui ar bed, peb tra a zo bet great evel ma c'hoantea, ha n'en defe ket muioc'h a ziezamant o tenna euz a netra poblou all kaeroc'h eged ar re zo. Mar en deus douget lezennou evit gouarn ar bed, netra ne vir outan da vont dreist al lezennou-ze, ha da ober miraklou evit diskouez e c'hell ober ar pezh a gar.

8. *Doue a vel asambles ar pezh a zo bet, a zo hag a vezo, ha lenn a ra en hor c'haloun ar zonzou ar muia kuzet.* — Doue, o veza e peb leac'h hag e peb amzer, a dle guelek peb tra, anaout peb tra. Ar pezh a zo bet, a zo hag a vezo a zo ato dirak e zaoulagad. Dre eur memes sell e vel ar pezh a zo c'hoarvezet meur a gant vloaz zo, ar pezh a c'hoarvez hirio e kement korn zo er bed, hag ar pezh a c'hoarvezo en amzer da zont. Netra ne c'hell beza kuzet outan. Lagad Doue a bar var an den e peb leac'h. « — Klask, eme zant Aogustin d'ar pe-e'her, eur plas el leac'h ne vezo ket Doue, hag eno gra ar pezh a giri. » Doue a anavez hor zonzou ar muia kuzet, ar pezh a garomp ar muia, hag ar pezh a zo kaoz d'eomp da ober ar pezh a reomp. Kuzat a c'hellomp ouz an dud

ar pezh a zo en hor spered hag en hor bolontez ; mez an traou-ze holl a zo dizolo dirak Doue ; n'eus netra ha ne anavezfe ket.

P'e guir e vel Doue peb tra, e renker beza ato fur, pa ne vez nemedomp hon-unan zoken. Arabad eo morse ankounac'hât emma Doue e peb leac'h. Ar zonz-se a zo aoualc'h evit hon distrei diouz ar pec'hed, hon dougen d'ar vertuz ha rei nerz d'hor c'haloun e kreiz ankeniou ar vuez-ma.

Skouer. « Kavet em eus eur podik mel er gampr vras, eme Lanik da Zoazik, deomp da zebri bara mel e kuz. — Da be leac'h ez i? a c'houlennas Soazik. — D'ar gegin, eme ar paotr. — Allas, ar plac'h a c'hell hor paka eno. — Deomp neuze d'al liorz. — Mam a zo eat di da glask legumach. — Diskennomp d'ar c'hao, ha prennomp an nor varnomp. Eno, ne vezimp ket guelek. — Eo eme ar verc'hik, eno Doue hor guelo koulz hag e peb leac'h. » Soazik a oa fur.

9. *Doue a gemer soursi eus a bep tra, eus an traou distera kerkouls hag eus ar re vrasa.* — Doue en deus krouet an den hag ar bed, ha ne zilez ket ar pezh en deus great ; mes kemeret a ra soursi eus a bep tra, eus an traou distera evel eus ar re vrasa. Diskouez a ra e vadelez e kenver peb hini ac'hanomp egiz pa ne ve nemedomp var an douar, hag ar vamm an denera n'he deus ket evit he c'hrouadur ar garantez en deus evidomp. Hor c'haloun a dlefe beza leun a anaoudegez vad evit ar zoursi a gemer Doue ac'hanomp.

Skouer. « Mam, c'houi a zo atao o lavaret: « An Aotrou Doue a zo mad, mes n'en deus roet biskoaz netra d'in-me! eme eur verc'hik. — Ar bara a zebrez, eme ar vamm, an dillad a zougez, ar bokedou a velez, ar c'horf hag an ene e peus, an oll draou-ze a zo bet roet d'id gant Doue, ha da vamm ive var ar marc'had. Perak e klemes? — Pardoun, mam, eme ar verc'h en eur boket d'ezi, n'em oa ket sonjet kement-se! »

10. *Doue a c'houarn ar bed dre e brovidans, ha ne erru netra nemed dre ma fell d'ezan pe dre ma lez ober.* — Doue a c'houarn ar bed gant eur galloud, eur furnez hag eur vadelez heb o far. E c'halloud a zalc'h urs e peb tra, daoust d'ar pezh o defe an dud c'hoant da ober. E furnez a gas an traou en dro, hag o laka da vont evel ma fell d'ezan. E vadelez a ra implij eus a bep tra evit sikour an dud da gaout baradoz. Doue a zo evidomp eun tad mad hag a ren e vugale dre an dorn; ha kement tra a zigouez ganeomp, hen eo hen laka da zigouezout evit hor brasa mad.

Providans Doue a ra implij eus ar baouren-
tez, eus ar poaniou, eus ar c'hlenvejou, eus an drouk a c'hoarvez ganeomp, evit hor c'has d'ar baradoz; rak an traou-ze holl hor zikour d'en em zantifia. Doue ne lez morse en abandoun an nep a laka e holl fizians ennan, hag a zalc'h mad d'ezan.

Arabad eo lavaret evelato ne erru netra er bed-ma nemed ar pezh a fell da Zoue. Traou a zo hag a c'houe'hemen, hag a fell d'ezan a ve great; mes traou all a zo ive hag a lez ober,

petra henag ma 'z int kountrol d'e volontez. Evelse, ar pec'hed a zo kountrol-beo d'e volontez; hen difen hag her c'houndaoni a ra, ha goulskoude e c'houzanv anezan. Perak? Abalamour m'en deus lezet an den mestr da joaz etre an drouk hag ar mad. Mar d-eo ar mad a joaz an den, e vezo rekoumpanset; mes, mar choaz an drouk, e vezo truezus e stad.

11. *Doue a zo just, ha gantan peb hini a gav ato dioc'h ma ra.* — An den a zo mestr da joaz etre an drouk hag ar mad, da heul hent ar baradoz pe hent an ifern. Mes Doue a zo just, karet a ra ar vertuz ha kas en deus ouz ar pec'hed; setu perak e ro ato d'an drouk ha d'ar mad ar baeamant a veritont, er bed-ma pe er bed all. Lavaret a c'heller e tiskouez e justis er bed-ma zoken; rak m'eus pec'her ebed hag a ve e guirionez eüruz, na den just ebed hag a ve reuzendik e guirionez. Mes goude ar maro dreist holl eo e ro Doue d'an den joazded pe boan dioc'h m'en deus meritet. Oberou an den a ia gantan dirak e varner, ha neuze Doue a zigoll an dud santel hervez ar vad o deus great; mes er memes amzer e varn ar bec'herien da c'houzanv poan hervez an niver hag ar grevuzded eus ho fec'hejou.

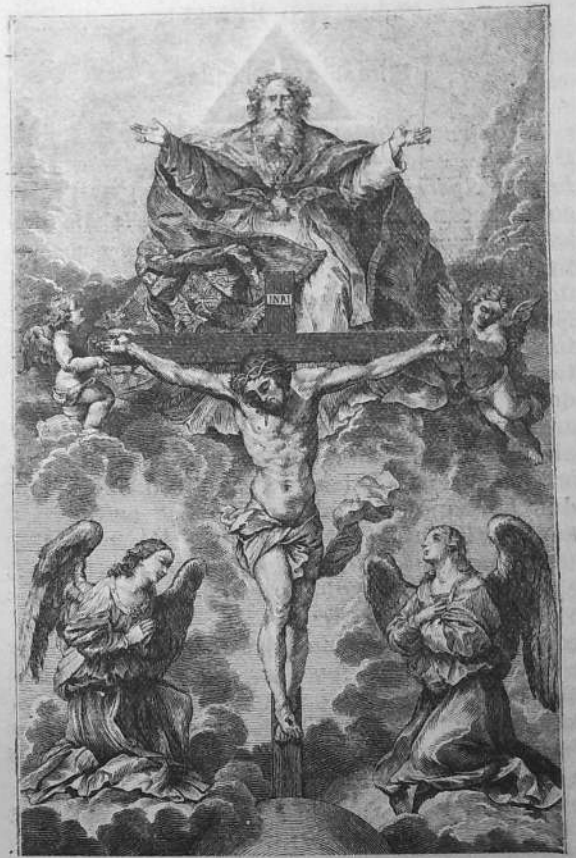
12. *Doue a zo trugarezuz; c'hoant en deus da zavetei an dud holl, ha pardouni a ra d'ar brasa pec'herien p'o deus keuz d'e veza of-fanset.* — Epad m'emaomp var an douar, Doue a zo trugarezuz dreist peb tra. C'hoant en deus da zavetei an dud holl, hag evit kement-

se e Vab a zo en em c'breat den, hag a zo maro var ar groaz. Gervel a ra ar bec'herien da zistrei davetan, ha prest eo da bardouni d'ezo ho fec'hejou n'eus fors peger grevuz e vent. N'eus pec'hed ebed ha ne c'hellfe ket beza pardounet, gant ma vezo guir geuz d'ezan. An holl bec'herien a c'hell eta distrei da Zoue mar o deus holontez vad, ha mar tistroont da Zoue a vir galoun, e veulint anezan da viken er baradoz, abalamour d'e drugarez en o c'henver.

Evelato ar pec'her ne dle ket dale da jench buhez var zigarez ma pardoun an Aotrou Doue ar brasa pec'hejou. Arabad eo of-fansi Doue var zigarez ma'z eo mad. Red eo kaout aoun da skuiza e basianted hag e drugarez. Ar maro a sko aliez ar bec'herien aheurtet pa ne vezont ket o sonjal, hag ho strink en ifern. Eur follentez eo beva en eur stad ha ne garfed ket mervel ennan.

Skouer. Santez Mari Ejiptianez a voe eur plac'h a skouer fall er penn kenta eus he buhez, rak koll a reas eur maread tud yaouank, e kear vras Alexandrie. Eun dervez ma klaske mont en eun iliz da henori ar Guir Groaz, e Jerusalem, Doue he diarbennas. Glac'haret holl ha sklerijennet neuze var he dizurziou, ar bec'herez a c'houlennas sikour digant ar Ver-c'hez, hag he feden a voe selaouet. Mont a c'hellas en iliz, koves ha kommunia a reas gant devosion, ha mont a reas da veva he unan gant Doue pell diouz an dud, er beden hag er binijen. Henoret eo e renk ar zented gant an Iliz.

IV. AN DRINDED SANTEL

An Elez oc'h adori tri Ferson an Drinded sakr

PEDERVED KENTEL

Mister an Drinded.

1. *Petra eo mister an Drinded ? — Eur Doue hebken e tri Ferson, an Tad, ar Mab hag ar Spered-Santel.* — Mister an Drinded eo ar meandizez eus ar relijion. Ne dleomp ket beza souezet ma ne c'hellomp ket e goumpren ; rak Doue a zo keit en tu all d'eomp ma ne c'hell ket hor spered tizout betek ennan. Ne c'hellomp gouzout netra divar benn natur Doue, nemed ar pezh n'eo bet plijet gantan deski d'eomp e-unan. Hogen, desket en deus d'eomp ez eus ennan tri ferson, an Tad, ar Mab, hag ar Spered-Santel. En eur gas e ebstel da brezeg an Aviel dre bevar c'horn ar bed, Jezuz-Krist a lavaras d'ezo badezi an dud en hano an Tad, ar Mab hag ar Spered-Santel. Er *Gredo* e leveromp : *Me a gred e Doue, an Tad holl-c'halloudek.* — *Me a gred e Jezuz-Krist, e Vab unik.* — *Me a gred er Spered-Santel.* An Iliz a zigas da zont d'eomp eus ar virionez-se. En eur ober sin ar groaz e leveromp : *En hano an Tad, hag ar Mab hag ar Spered-Santel,* hag aliez e klevomp kana en offisou : *Gloar d'an Tad, ha d'ar Mab, ha d'ar Spered-Santel.* — Ar gristenien a ro dalc'h-mad testenien eus ho feiz e mister an Drinded.

Skouer. Sant Aogustin, an doktor bras, a rea eur pourmen var an aod o klask entent mister an Drinded. Setu ma velas eur paotrik o kas dour gant eur grogen d'eun toullik en

« doa great en treaz. « Petra rez aze, mabik? » eme ar zant d'ezan. — C'hoant am eus, eme ar paotr, digas holl dour ar mor bras en toull-ze, gant va c'hrogen. — Paour keaz paotr eme Aogustin, lakât ar mor bras aze! — Easoc'h eo c'hoaz va labour, eget n'e deo d'eoc'hu entent petra eo mister an Drinded. » Ar zant a jomas souezet, o klevet ar respount, mes pa zavas e benn, ar c'hrouadur ne oa mui a vel. Eun eal eo e oa. Doue en doa c'hoant miret na golfe ar zant re a amzer, o klask entent eur virionez hag a zo dreist spered an den gouizieka.

2. *N'eus ha ne c'hell beza nemed eun Doue hebken.* — En eur zeski d'eomp mister an Drinded, an Iliz a lavar d'eomp da genta n'eus nemed eun Doue hebken. Ar virionez-ma a zo merket sklear er Skritur Sakr. *N'eus,* eme zant Paol, *nemed eun Doue, hag a zo tad an holl ha dreist an holl.* Doue en deus lavaret d'eomp e-unan n'eus ken Doue nemetan. Difennet en deus ouzomp adori Doue all ebed.

Ne c'hell beza nemed eun Doue ; rak Doue a zo holl-c'halloudek, ha ma ve eun all ha n'en defe ket da velet varnan, ne ve mui holl-c'halloudek, ne ve mui mestr var bep tra: dre eno ive ne ve mui Doue.

Mes, petra benag n'eus nemed eun Doue hebken,

3. *Ez eus tri Ferson e Doue, an Tad, ar Mab hag ar Spered-Santel.* — An tri Ferson-ze n'int ket hebken tri hano en deus an Aotrou Doue,

pe tri zoare da gomz anezan. Bez' ez int e guirionez tri bersounach ha ne dleont ket beza kemeret an eil evit egile na lakeat an eil e plas egile. Ar c'henta anezo eo an Tad, hag eus a hema e feu an daou a'l. An eil eo ar Mab, a zo ganet a holl-viskoaz gant an Tad, hag an trede eo ar Spered-Santel. Ar Spered-Santel a deu eus an Tad hag eus ar Mab, hag a zo ar frouez eus ar garantez o deus a holl-viskoaz an Tad hag ar Mab an eil evit egile.

Skouer. Santez Barba, ar verzerez ker mad da ziuall diouz an tan hag ar maro trum, ar re a zo devot dezi a oa bet klozet gant he zad, paian pinvidig, en eur tour kaer, daou brenestr varnan. Ar zantez a reas d'an artizaned digeri eun trede prenestr var an tour, evit henori an tri Fersoun eus an Drinded. Kerent ha ma velas an tad al labour-ze, e oue souezet, mes pa velas e doa Barba torret skeudennou an oll doueou faoz a garge an tour, ez eas en eur gounnar ruz, ha prestik goude, e kasas e unan e vere'h d'ar baradoz, dre eun taol bouc'hal. Daoust ha mad oc'h da henori an Drinded, evel santez Barba?

4. *An Tad zo Doue.*

5. *Ar Mab zo Doue.*

6. *Ar Spered-Santel a zo Doue.* — An Tad a zo a holl-viskoaz, holl-c'halloudek hag holl-barfet. Ar Mab a zo a holl-viskoaz, holl-c'halloudek hag holl-barfet evel an Tad ; hag ar Spered-Santel a zo a holl-viskoaz, holl-c'halloudek hag holl-barfet evel an Tad hag ar Mab. Eus a bep hini euz a dri Ferson an Drin-

ded e c'heller lavaret kement a leverer eus a Zoue, ha rak-se pep hini anezo a zo Doue.

Skouer. Lenn a reomp e skridou sant Gregor, eskop Nysse, e voe sklerijennet sant Gregor, den ar miraklou, en eun doare burzudus, var myster an Drinded.

Eun nosvez ma oa ar Zant, nevez hanvet neuze eskop Neo-Sesaree, o pleustri a vir vella mysteriou uhela ar feiz, e velas dirazan eun den kaer ha koz, digaset d'e gelen var guirioneziou ar relijion. Eun Itron skedus evel an heol hag eun dudi he guelet, a oa en he zev e kichen an den koz.

« Yann Avieler, eme an Itron, sklerijennit va zervicher yaouank var ar mysteriou, ha dreist holl var an Drinded Sakr. — Senti a rin atao gant plijadur, eme an Avieler santei, ouz goulenn Mamm Doue. »

Displega a reas eta, dirak an eskop yaouank, kement a c'hell beza entetet gant eun den hag a zo c'hoaz er bed-ma divar benn myster an Drinded hag ar guirioneziou kaera eus ar feiz, ha Gregor o skrivas dioc'htu. P'en doe an eskop santel skrivet ar c'homzou diveza, ne velas mui dirazan nag ar Vere'hez na sant Yann.

Sant Gregor a viras evel eun tenzor dispar ar pennad skrid gouizieg-se, hag hell lennas alies araok kentelia tud e eskopti. An eskibien a renas pobl Neo-Sesaree var e lerc'h a reas eveldan, hag abalamour da-ze, eme an doktored, kristenien an eskopti-ze ne ouent biskoaz touellet gant falz kredennou an Aria-

ned. Kredi a reant re stard eo Mab Doue par d'e Dad e pep tra.

7. *An tri Ferson-ze ne d-int ho zri nemed eur memes Doue hebken.* — N'eus ket tri Doue, mes eun Doue hebken e tri Ferson. Tri Ferson a zo e Doue ; mes n'eus nemed eun natur, ha setu perak n'eus nemed eun Doue.

8. *Perak tri Ferson an Drinded ne d-int ho zri nemed eur memes Doue hebken ? — Abalamour n'o d'eus ho zri nemed eur memes natur hebken, hag an natur-ze eo natur Doue.* — Natur Doue a zo holl e pep hini euz a dri Ferson an Drinded, hag abalamour da ze ne d-int ho zri nemed eur memes Doue hebken.

9. *An tri Ferson-ze hag hi a zo par an eil d'egile e pep tra ? — Ia, par int an eil d'egile e pep tra ; bez' ez int ker bras ha ker galloudus an eil hag egile, ha bet int bet o zri a holl-viskoaz.* — Nikun eus a dri Ferson an Drinded n'en deus netra muioc'h eged an daou all. An Tad ne d-eo na galloudusoc'h, na kosoc'h, na brasoc'h eged ar Mab hag ar Spered-Santel. E lavarou an dud desket e vez diskleriet alies : ar galloud a zo d'an Tad, ar furnez d'ar Mab, ar garantez d'ar Spered-Santel. Ac'hano e leverer eo an Tad en deus hor c'hrouet, eo ar Mab en deus hor prenet hag eo ar Spered-Santel a deu d'hor zantifia. Mes, evit lavaret mad, oump dleourien eus ar madoberou-ze da dri Ferson an Drinded asambles. Ho zri e veritont beza adoret ha karet ganeomp ; d'ezo o zri e tleomp hon anaoudegez vad.

Sant Mikeal treac'h da Lusifer,
ar c'henta eus an drouk elez

PEMPED KENTEL

Ann Elez.

1. *Petra ziniñi ar c'homzou-ma euz ar Gredo : krouer an nenv hag an douar ? — Ar c'homzou-ze a ziniñi en deus great Doue eus a netra an nenv, an douar ha kement tra a zo. —* Guella mac'h anavezomp an Aotrou Doue eo dre e oberou. Krouet en deus peb tra, da lavaret eo, great en deus peb tra eus a netra. Kaer o defe an dud holl en em zikour da ober eur c'heoten pe da rei ar vuhez d'eur gelien, ne deufent biken a benn eus an draze. Doue en deus krouet an elez hag an dud, an heol hag ar stered, ar mor, an douar, ar plant, al loened, kement tra a velomp ha kement tra ne velomp ket. — Ar pezh en deus great en deus great eus a netra. Evit sevel eun ti, eur mansouner a rank kaout mein, koat, houarn ha traou all evelse : evit kroui ar bed, Doue n'en deus bet ezom eus a netra nag eus a zikour den. P'eo falvezet d'ezan, peb tra a zo bet krouet ha renket en he blas.

Skouer. Eur barner a lavare d'eur merzer : « Kinnig ezans da zoueou Rom, pe e vezi barnet rust. Bez sonj mad, ez oun mestr ar vuhez hag ar maro. — Mestr ar vuez n'out ket, a respountas ar merzer, mestr ar maro na lavaran ket. Laza a c'hellez : renta ar vuez na c'hellez ket. » Na peger guir eo ar c'homzou-ze! Doue hebken a c'hell rei buhez.

2. *Pere eo ar re barfeta eus an holl grouadurien ? — An elez hag an dud. —* Etouez ar grouadurien, lod a zo parfetoc'h eged ar re all. Ar re barfeta eo ar re o deus eur spered goest da anaout ha da garet Doue.

3. *An elez a zo sperejou pur krouet gant Doue evit e adori hag e zervicha. — An elez a zo sperejou pur : n'o deus ket a gorf. Var an taolennou hag er patromiou e roer d'ezo furm an den abalamour m'int bet en em ziskouezet avechou dindan ar furm-ze, evel Raphael da Dobias. Neuze e lakeer diouaskell d'ezo ive evit diskouez peger buhan ez eont eus an eil leac'h d'egile.*

Doue en deus krouet an elez evit e adori, e veuli hag ober ar pezh a c'hourc'hemen. Implij a ra anezo evit rei merkou eus e vadelez hag eus e c'halloud, hag ober a reont dioc'htu ha gant joa kement tra a ordren d'ezo.

Skouer. Elez ar baradoz kaset gant Doue da zikour sant Isidor da arat eur park, a rea al labour zister-ze ken laouen ha m'o defe renet eun arme var eun dachen emgann, rak ober a reant bolontez an Aotrou Doue, hag eno ema ar zantelez parfet.

4. *Doue a grouaz an holl elez en eur stad santel. — An elez a oa holl mad ha santel pa ouent krouet. Ouspenn ma'z oant dre natur krouadurien eus ar re barfeta, ar c'hras o lakea da veza parfetoc'h c'hoaz. Galvet oant gant madelez Doue da gaout perz da viken en e c'hloar. Ne vanke netra d'o eüruzted, ha chom*

a c'hellent bepred eüruz o chom bepred fidel da Zoue.

5. *Ha kendalc'het o deus-hi holl er stad-se? — Nan, darn anezo o deus kendalc'het; mes darn all a zo kouezet dre o ourgouilh.* — An elez n'int ket chomet holl fidel da Zoue. Er stad m'oant bet krouet e c'hellent ober ar mad pe an drouk : Doue en devoa o lezet en o roll e kenver an dra-ze. Hogen, bez' ez eus bet elez mad hag elez fall, bez' ez eus bet elez hag o deus pleget da Zoue, ha re all, er c'hountrol, a zo en em zavet en he enep.

An ourgouill eo ar penn-kaoz m'eo kouezet an drouk-elez. Ar c'haera anezo, e hano Lusifer, a falvezas d'ezan dont da veza henvel ouz Doue, hag a lakeas elez all a vilionou da drei a du ganthan. Mes Mikeal a grias raktal : « Piou a zo henvel ouz Doue? » Kerkent an elez mad en em zastumaz en dro d'ezan evit ober brezel da Lusifer ha d'e zrouk-elez. Ar re-ma a gollaz ganto, hag hiviziken o flas ne voe mui en nenv.

Skouer. Sant Maker, ermit en Ejipt, a gavas eun devez an diaoul var e hent : « O Maker, eme an drouk-spered, nak a boan a rez d'in. Guelloc'h evidot oun koulskoude em oberou. Te a ra piniñ o tebri nebeud a voued, me ne zebran tam; te a c'houzantv eur boan bennag, me a vev er poaniou spountusa. Var eun dra hebken out treac'h d'in : humbl out, hag abalamour da-ze, n'em eus galloud ebet varnout. » An ourgouill eo en deus kollet an diaoul.

6. *Penaos e hanver an elez a zo kouezet dre o ourgouill? — O henvel a reer an drouk-elez, an drouk-sperejou, an diaoulou.* — An drouk-sperejou a vez roet d'ezo furm eur zarpant en taolennou, abalamour Satan a gemeraz ar furm-ma evit tenti Eva. **Avechou** all e vez roet d'ezo furm loened gouez abalamour ma vezont ato o klask taga hon ene hag hor c'holl.

7. *Petra deuas an drouk-elez da veza goude o fec'hed? — Doue o c'hasas kuit eus an nenv, hag ho stlapas en ifern el leac'h ma c'houzanvont poaniou hag a bado da viken.* — Seul-gaeroc'h e oa ar grasou o doa bet digant Doue, seul-vrasoc'h e oa ive o fec'hed oc'h ober goall implij eus ar grasou-ze. Setu perak Doue o c'houndaonas d'an ifern el leac'h ma c'houzanvont poaniou ha n'o dezo fin ebed.

Skouer. Eun devez, eur beleg a lavare pedennou an Iliz var eun den hag a oa eat an diaoul en e gorf. « Pegeit e chomi en ifern? » a c'houlennaz ar beleg. Hag an drouk-spered a respountaz : « Atao, atao! » mes gant eur vouez ker spountus, ma teuas goad ar re a oa var al leac'h da sklasa en ho izili. Meur a hini anezo a ieaz dioc'htu d'ober eur govesion jeneral, hag a renas divar neuze, eur vuhez santeloc'h.

8. *An drouk-sperejou hag hi a zo var hon tro-ni? — Ia, atao emaint var hon tro o klask hon dougen d'an drouk hag hor chacha ganto d'an ifern.* — An drouk-sperejou a glask hont lakât d'en em zaoni en eur zougen ac'hannomp d'ar pec'hed. Hi eo enebourien bras

hor zilvidigez. Aoun a dleomp da gaout razo abalamour ma fell d'ezo hor c'holl da vikea, ha red e d'eomp beza var evez ato evit en em ziouall dioc'h ar rouejou a stegnont dirazomp. Mes mar bezomp aketuz da c'houlz sikour digant Doue dre ar beden ha da bellât dioc'h kement tra a zoug d'ar pec'hed, gras Doue a vezo treac'h da holl finesaou an aeorouant ha n'hor bezo drouk ebed. « An diaoul, eme zant Aogustin, a zo henvel oc'h eur c'hi stag: hema ne c'hell kregi nemed er re a zo sot aoualc'h evit mont re dost d'ezan. »

9. *Penaoz e hanver an elez o deus kendal-c'het er stad m'oant bet krouet? — Ho henvel a reer an elez mad pe an elez hebken. — An elez mad a zo nao geur anezo: Ar Seraphined, ar Cherubined, an Troned, an Dominationou, ar Prinsipoteou, ar Puisansou, ar Vertuziou, an Arc'helez hag an Elez. Holl e tremenont o amzer oc'h adori Doue hag oc'h e veuli.*

Skouer. Peger kaer eo an Elez mad! « Guelet a rejon, eme an abostol sant Yann er Skritur Zakr, eun eal o tiskan eus an nenv, hag er bed oll a oue sklerijennet gant sked e c'hloar. » Hon eal mad a vel Doue, epad m'ema en hor c'hichen, hag a zo sklerijennet o velet Doue.

10. *An elez mad a zo eürus en nenv o velet Doue, ha ne vank netra d'o joauzded. — O veza ma velont Doue egiz m'ema, n'int ket evit miret d'e garet ato, ha n'o deus ken sonj nemed d'e veuli. O eürusted a bado da viken*

abalamour ne c'hellont mui koll gras Doue dre ar pec'hed.

11. *An elez mad ha n'o deus-hi ket eun dra benag da ober en hor c'henver-ni? — Eo, Doue en deus roet da bep hini ac'hanomp eun eal hag a hanver an Eal Gardian. — Doue en e vadelez en deus gourc'hemennet d'e elez kemeret soursi ac'hanomp. Ar rouanteleziou hag ar c'hearion o deus eun eal d'ho difen, ha peb den a zo diouallet ive gant eun eal: an eal-ma a hanver an Eal Gardian.*

Skouer. Raphael, an arc'heal galloudus a renas an den yaouank Tobias, a zo eur skouer kaer euz ar zoursi en deus hon eal mad ganeomp. Ren a reas Tobias da bell bro, hen diaoull a reas eus a bep drouk, kaout a reas an arc'hant a oa dleet d'ezan, ha renta a reas ar gueled d'an tad a oa eat dall. Ar madoberou-ze a zo eur skeuden eus ar madeleziou hon eus benidez dre zikour hon eal mad.

12. *Pe seurt soursi en deus hon Eal Gardian ac'hanomp-ni? — Pedi a ra evidomp, kinnig a ra da Zoue hor pedennou hag hon oberou mad, hon difen a ra a enep an drouk-sperejou hag hon diouall a ra en danjeriou. — Hon Eal Gardian a gar ac'hanomp, hag a gemer ar brasa soursi eus ar pezh a zell ouzomp. Pedi a ra evidomp, beilla a ra varnomp, pelât a ra diouzomp meur a zrouk heb ma oufemp netra hon-unan. Hon difen a ra oc'h enebourien hor zilvidigez, ha lakât a ra sonjou mad en hor spered evit ma c'hellimp be-*

za treac'h d'an tentasionou. Klask a ra bepred gloar Doue ha silvidigez hon ene.

13. *Ni a dle kaout respet hag anaoudegezh vad evit hon Eal Gardian, ha beza leun a fizians ennan.* — Red e deomp e respeti p'e guir ema ato en hor c'hichen, ha diouall da c'her netra hag a c'hellfe displeizout d'ezan; red e d'eomp e henori hag e garet p'e guir ne ehan da ober vad d'eomp; erfin, red eo d'eomp kaout fizians ennan, ha maga ar zonzou santel a laka en hor spered.

Setu ama eur beden hag a c'hellomp da lavaret d'hon Eal Gardian :

O va eal mad, kannad Doue,
Mirit va c'horf ha va ene,
Va mirit diouz an drouk-spered,
Ha dreist peb tra diouz peb pec'hed.

Skouer. Ar Patriarch santel Jakob a velas eun nosvez, dre e gousk, eur skeul hag e doa he zroad var an douar, hag ar penn uhela anezi en nenv. Elez a bigne er skeul heb ehan, pe a ziskenne ganti, merka a reant ar zoursi o deus an elez ganti an dud.

Nag a anaoudegez vad a dleomp eta da gaout evito!

Daoust hag ober a rit bemdez eur beden d'hoc'h eal mad?

VI. KROUIDIGEZ ADAM HAG EVA

Schnorr.

En amzer-ze, al loened gouez a oa donv

C'HOUEC'HVED KENTEL

An Den.

1. *Petra en deus roet Doue d'eomp-ni oc'h hon lakât er bed? — Roet en deus d'eomp eur c'horf hag eun ene.* — An dud eo ar grouadurien barfeta goude an elez. Parfetoc'h int eget kement tra all a velomp er bed, abalamour m'o deus skiant ha spered da entent ar pezh a reont.

An den n'eo ket eur spered pur evel an eal, rak an eal a zo spered heb korf, e leac'h an den en deus eur c'horf hag eun ene. Bez' en deus eur c'horf hag a velomp, hag eun ene ha ne velomp ket. An ene eo ar pezh a zonzj ennomp, ar pezh a goupren, ar pezh a gar, ar pezh a fell d'ezan pe ne fell ket d'ezan ober an dra-ma pe an dra-hont.

Histor krouidigez Adam a zesk d'eomp petra eo an den. Doue a gemeras eun tamik douar evit ober ar c'horf-se, a dle, goude ar maro, koueza e poultr hag e breinadurez. Goude beza great korf Adam, Doue a c'houezas varnan, ha dre ar c'houezaden gallouduz-se e krouas e ene; an ene ne deu ket eta eus an douar evel ar c'horf; mes great eo bet eus a netra. Hon ene a zo eur spered evel Doue, evel an eal, mes eur spered meurbed disteroc'h. Ne c'hellomp ket e anaout dre hor skianchou : ne c'hellomp nag e velet, na touch outan.

Skouer. Eur beachour kollet en eur c'hoat

bras, a glevas eur ganaouen dudius. Tostât a reas hag e velas eun den lor, krignet he oll izili gant eur c'hlenved louz. « Perak e kanit-hu, paour keaz den? eme ar beachour. Ho stad n'eo ket avius. — Kana a ran, eme ar c'hlanvour, dre ma velan ar maro o tostât. Va c'horf a zo brein ha poaz, mes va ene a jom e gras Doue, ha dizale em bezo ar guir eürusdet. » Setu aze komzou eun den fur: ar c'horf a varvo evit eun amzer, an ene a vevo atao.

2. *Pe ar c'horf, pe an ene, eo al loden vella eus an den? — An ene eo al loden vella, abalamour ma'z eo eur spered ha ne varv ket, krouet henvel ouz Doue, ha goest d'e anaout ha d'e garet.* — An den a ra aliez muioc'h a stad eus e gorf eged eus e ene, ha poulzet gant e dechou fall ec'h en em laka e riskl da goll e ene o klask plijadureziou ar c'horf. An ene a dal goulskoude kalz hirroc'h eged ar c'horf : 1° abalamour ma'z eo eur spered ha ne varv ket. An ene n'eo ket bet ato; mes n'en dezo fin ebed; bez' e vezo ato, padout a raio keit ha ma pado Doue. 2° Abalamour ma'z eo bet krouet henvel ouz Doue; setu ar pezh a zesk d'eomp ar Skritur Sakr. 3° Abalamour ma'z eo goest da anaout ha da garet Doue. Bet en deus digant Doue ar galloud da goupren, ar galloud da ober pe da jom heb ober eun dra benag, ar galloud da joas etre ober an dra-ma pe ober an dra-hont, ha dont a c'hell da veza seul-barfetoc'h mac'h anavez guelloc'h an Aotrou Doue ha m'her c'har muioc'h.

Ar c'henteliou-ze eus ar relijion a dle hon lakât da gaout anaoudegez vad evid Doue. Guelet a reer avechou var an douar tud difeiz, deut da veza henvel ouz loened dre ho buhez fall, hag a lavar n'hon eus ene ebed. « Pa varvomp, emezo, e varvomp a bez. » Ar re a gomz evelse a gomz a enep o c'hous-tians hag en em zishenor o-unan; rak, ma ve guir ar pezh a leveront, ne ve kemm ebed etre ar chatal pe an anevaled hag hi. Ma n'en deus an den ene ebed, ma varv a bez, ne dal ket hirroc'h eged al loen, hag e varo a vezo henvel ouz maro al loen. Ma varv an den a bez, n'eus rekoumpans ebed goude ar vuhez-ma evit an dud just a zo goall-gaset var an douar, na poan ebed o c'hortoz an dud fall a zo brema eüruz. Red eo e ve eur vuhez all el leac'h ma vezo lakeat peb tra en urs, peb tra en e leac'h. Justis, furnez ha providans Doue a c'houlenn an dra-ze.

3. *Doue en deus hor c'hrouet hag hon lakeat er bed evit e anaout, e garet, e zervicha, hag erruout evelse e gloar ar baradoz.* — Dre garantez evidomp eo en deus Doue hon lakeat er bed. C'hoant en deus bet, en he vadelez, e vije var an douar krouadurien a skiant goest d'e anaout, d'e garet, d'e veuli, ha da c'hounit ar baradoz oc'h e zervicha.

An nenv, an douar, ha kement tra a zo enno a zo bet krouet evit mad an den; mes an den e-unan a zo bet krouet evit Doue. Doue en deus hor c'hrouet 1° *evit e anaout*. Evit an dra-ze eo en deus roet d'eomp eur spered.

Hogen, anaout a c'hellomp Doue dre ar pezh en deus lavaret e-unan, dre ar pezh en deus great, ha dre ar pezh a lavar d'eomp an Iliz divar e benn. Anaout Doue ha gouzout petra zo red da ober evit beza salvet, setu aze kaera deskadurez a oufe an den da gaout. 2° *Evit e garet*. Doue en deus roet d'eomp eur galoun evit e garet. Hen eo ar mad a zo dreist peb mad, ha fallout a ra d'ezan her c'harfemp dreist pet tra. 3° *Evit e zervicha*. Pa garer Doue, ne vez nemeur a boan oc'h ober ar pezh a c'hourc'hemen. Mad eo en em ziuall dioc'h ar pezh a c'hell hen offansi hag ober peb tra evit plijout d'ezan. 4° *Hag erruout evelse e gloar ar baradoz*. Doue en deus hor c'hrouet evit beza eüruz. Hor c'haloun a verv gant an ioul da veza eüruz; Doue e-unan eo en deus lakeat an ioul-ze enni, ha n'eus nemetan hag a c'hellfe rei d'eomp eun eüruzted parfet. Plijadureziou, madou, **henoriou** an douar n'int ket aoualc'h evit lakât an den da veza eüruz; rak an traou-ze holl a dremen buan. Er baradoz hebken e kavimp ar joaiou dudiuz m'oump bet krouet evito. Goulskoude, mar sentomp ouz Doue, hor bezo ive var an douar eun tanva eus ar joaiou-ze. En devosion ema an eienen eus ar blijadureziou ar re bura, hag eno hebken e kaver didorr e kreiz ankeniou ha poaniou ar vuhez-ma. « Klaskit da genta plijout da Zoue, eme Jezuz-Krist, ha beva en e c'hras hag en e garantez, hag an traou all a vezo roet d'eoc'h var ar marc'had. » (St Vaze, VI, 33.)

Skouer. Eur beleg a velas eun devez eur

c'houeriad o skrivella hag o kempen e gazek. « Eul loen kaer o peus, eme ar beleg, guerzet mad e vezo ganeoc'h. Petra a amzer a roit d'ezhi bemdez? — Diou heur benag, eme an den. — Hag hoc'h ene? va mignoun, pegeit e pad ho Pater? — N'ouzon dare, Aotrou, mes berr e ves peurliesa — Neuze, a respountas ar beleg, eo guelloc'h ganen beza ho loen eget beza hoc'h ene. »

Nag a dud a zo henvel ouz ar c'houeriad-se? Daout ma z'int krouet evit Doue, o deus nebeud a zoursi gant o ene.

4. *Pere eo an daou zen kenta a zo bet krouet gant Doue? — Adam hag Eva, hanvet hon tad hag hor mamm genta abalamour m'eo deut an holl dud anezo o daou.* — Goude beza merket penaoz eo bet krouet ar bed, ar Skritur Sakr a ziskouez d'eomp an Aotrou Doue o kroui an den kenta hag o lakât anezan da roue var ar bed holl. Goudeze e furmas ar vaouez genta gant unan eus a gostou Adam, hag ar vaouez genta-ze a voe hanvet Eva. An dud holl a ziskenn eus a Adam hag eus a Eva, n'eus fors e pe vro e vent o chom ha n'eus fors pegen dizhenvel e vefent en o liou hag en o doare. Holl e tleont en em gemeret an eil egile evel breudeur hag a zo bet krouet, evel ho zad kenta, dioc'h patrom an Aotrou Doue.

5. *Doue a grouas Adam hag Eva en eur stad santel, hag a lakeas anezo e Baradoz an douar.* — Doue en doa roet d'hon tad ha d'hor mamm genta an holl donezonou a c'helle o lakât da veza eüruz ha parfet. O spered a oa ehun, o

c'haloun pur, hag o bolontez troet var ar mad. Karet a reant Doue, ha Doue o c'hare ive. N'o doa poan ebed gant an amzer, n'euz fors pegen tom pe peger ien e vije; klenved ebed ne c'helle staga outo ha ne dlient ket mervel. Baradoz an douar a oa eur jardin du-diuz el leac'h m'o doa ear vad ha frouez da zibri ho gualc'h. Al labour o doa da ober n'oa ket tenn : er c'hontrol eo, eur blijadur e oa evito. M'o defe sentet ouz Doue, e vijent eat d'ar baradoz, hag eno o dije bet perz da viken e gloar hag e eüruztet an Aotrou Doue e unan, hep rankout tremen dre ar maro.

Sonjit. Pegen eüruz e oa Adam hag Eva e baradoz an douar! Peger mad eo bet, e peb amzer, an Aotrou Doue evit an den! Daoust ha diskouez a reomp anaoudegez vad d'ezan?

6. *Kenderc'hel a rejont-hi er stad eüruz-se? — Nan, touellet e ouent gant an drouk-spered, hag e tizenchont ouz Doue en eur zibri eus ar frouez a oa difennet outo.* — Evit diskouez d'hon tud kenta e oa heu ar Mestr, ha guelel hag hi a vije ato zentus outan, Doue en doa great d'ezo eur gourc'hemen eas da viret. Kounje o doa bet digantan da zibri euz a gement seurt frouez a oa e Baradoz an douar nemed eus eur seurt hebken, nemed eus frouez guezan anaoudegez an drouk hag ar mad: frouez ar vezen-ma avad en doa difennet outo dindan boan a varo. Mes an drouk-spered a gemeras furm eur zarpant hag a lavaras da Eva e vije henvel ouz Doue ma karje debri eus ar frouez-se. Eva en em lezas da veza

trec'het gant an ourgouilh hag a zebras. Goudeze ez eas da gas an tanva da Adam, hag hema a zebras ive evit ober plijadur d'ezi.

7. *Dre o dizentidigez Adam hag Eva a gollas gras Doue hag a veritas an ifern. Kaset e ouent er meaz eus a Varadoz an douar, ha koundaonet da boaniou ar vuhez ha d'ar maro.* — Adam hag Eva o doa great eur pec'hed bras, ha dre ar pec'hed-se o doa kollet ar c'hras a lakea o ene da veza kaer di'ak Doue Araok o dizentidigez e oant karet gant Doue ha karget eus e zonezonou; mes dre o fec'hed e kolljont mignounach Doue, an donezounou dreist-natur o doa bet digantan hag o guir da vont d'ar baradoz goude ar vuhez-ma. Doue ne c'helle mui guelet enno nemed bugale digaloun, bugale hag o doa ankounac'heat e vadoberou, ha great fae var e c'hourdrouzou. O veza m'oant en em lezet da veza touellet gant an drouk-spered, e oant deuet da veza e sklavourien, hag o doa meritet evel dan poaniou an ifern, poaniou ha n'o dezo fin ebed.

Doue o galvas dirazan. Adam a damallas Eva, hag houma a lavaras e oa bet touellet gant ar zarpant. Doue a roas he valloz d'ar zarpant, hag a lavaras da Eva e dije kalz poan o lakât he bugale er bed. Goudeze e lavaras da Adam ne zougche mui an douar nemed drez ha spern, hag e rankche gounit he vara dre eul labour tenn ha dioc'h c'houezen e dal. Hon tud kenta, kaset kuit eus a Varadoz an douar, a voe koundaonet da boaniou ar vuhez-ma. Ar boan a vez o labourat, an hini a vez

avechou gant an amzer, ar c'hlenvejou, ar baourentez, a zo deut er bed da heul ar pec'hed. An traou-ze holl a ziners an den, hag a gas anezan d'ar maro, frouez ar pec'hed. « Ne d'oud nemed poultr, a lavaras Doue d'hon tad kenta, distrei a ri adarre e poultr. »

Sonjit. E leac'h anzav he bec'hed gant humilite, Adam a glaskas teurel ar beac'h var e bried. Perak n'en deus ket goulennet pardon en eur anzav: « Pec'hed em eus, Aotrou Doue. »

8. *Pec'hed hon tad hag hor mamm genta hag hen a zo bet noazuz d'eomp-ni? — Ia, rak abalamour d'ar pec'hed-se e c'hanomp hon-unan e stad a bec'hed.* — Pec'hed Adam n'eo ket bet noazuz hebken d'hon tad kenta, mes d'e holl vugale betek fin ar bed. Ma vije bet chomet fidel da Zoue, en devije lezet ganeomp en heritach an donezonou en devoa bet eus an nenv. Mes, o veza m'eo en em zavet enep Doue, hon eus heritet ive eus e bec'hed. Krouet e oa bet en eur stad santel; mes kollet en deus evidomp evel evitan ar zantelez eus ar stad-se. Hon tad kenta o veza eta deut veza pec'her, ni a c'han ive e stad a bec'hed, enebourien da Zoue, koundaonet da boaniou ar vuhez-ma ha d'ar maro, hag heb guir ebed da vont d'ar baradoz.

9. *Penaos e hanver ar pec'hed a zeu ganeomp var an douar? — Ar pec'hed orijinel.* — Ar pec'hed orijinel n'eo ket eur pec'hed great ganeomp hon-unan, mes eul loustoni

staget ouz hon ene dre 'n abeg da bec'hed Adam. Evel er broiou el leac'h ma'z eus sklavourien, bugale eun tad sklavour a c'han er sklavach, evelse ive, ni, bugale eun tad pec'her, a c'han er stad m'oa en em lakeat Adam dre e bec'hed.

Sonjit. Eur mesvier hag a gaso he arc'hant d'an davarn, a vezo rivinet gant an amzer, hag he vugale a vezo rivinet gantan. En doare-ze ive, an oll dud a zo bet rivinet gant Adam, ho zad kenta.

10. *Petra denn ar pec'hed orijinel d'e heul evit ar bed-ma? — An denvalijen e spered an den, an tech d'an drouk en e volonte, poaniou ar vuhez hag ar maro.* — An dud holl a c'han e stad a bec'hed, ha goude ma vez bet neteat an ene dioc'h ar pec'hed orijinel dre zakramant ar vadiziant, ar pezh a denn ar pec'hed-se d'e heul a jom ato. Hogen, ar pec'hed orijinel a denn d'e heul : 1° *An denvalijen e spered an den* : an den en deus poan o teski hag a fazi buan; ankounac'hat a ra an Aotrou Doue hag evit petra eo bet krouet gantan; e spered a zonz muioc'h e traou an douar eged e traou an nenv. 2° *An tech d'an drouk en e volonte*, pe goall ioulou ar galoun. An den a zo douget d'en em garet e-unan ha da glask ar plijadureziou, an danvez, an henoriou. E volonte a zo troetoc'h var an drouk eget var ar mad; ne vez ket pell evit kemeret bozamanchou fall, hag ar re-ma goudeze a vez diez da derri. 3° *Poaniou ar vuhez hag ar maro* : Korf an den a vez alies torret

gant ar skuizder; bep seurt poaniou ha bep seurt klenvejou a stag outan hed he vuhez penn da benn, hag abalamour d'ar pec'hed orijinel eo c'hoaz koundaonet an den d'ar maro.

11. *Ha petra denn d'e heul evit ar bed all? — Ar re a varv gant ar pec'hed orijinel ne c'hellont ket mont da velet Doue d'ar baradoz.* — Pec'hed hon tud kenta en deus lamet digant o bugale ar guir da vont d'ar baradoz. Evit kaout ar guir-ze adarre, an ene a rank beza neteat dioc'h ar pec'hed orijinel. Ar vugale a varv heb badiziant ne velint biken an Aotrou Doue.

12. *Ar Verc'hez Vari a zo bet diouallet dioc'h ar pec'hed orijinel dre veritou Jezuz-Krist. N'eus den all ebed nemeti hag en defe bet ar c'hras-se, ha setu ar pezh a hanver : Ar c'hras da veza bet konsevet heb pec'hed.* — Holl vugale Adam a zoug ar boan dleet da bec'hed ho zad kenta; ar pec'hed-se a zo enno, araok ma vezont ganet zoken, kerkent ha ma vez krouet o ene. N'eus nemed ar Verc'hez Vari hag a ve bet diouallet dioc'h sklabez ar pec'hed orijinel. Jezuz-Krist n'eo ket bet falvezet d'ezan e vije dindan galloud an drouk-spered, evit eur penad hebken, an hini a oa galvet da veza e vamm. Ar Verc'hez Vari a zo bet konsevet dibec'h-kaer dre veritou Jezuz-Krist. An drama a zo eur virionez eus ar feiz katholik ha ne c'heller ket da nac'h heb pec'hed, rak embannet eo bet gant an Tad Santel ar Pab Pie IX, d'an 8 a viz kerzu 1854.

Skouer. Ar Seur Katharin Laboure, leanez en Urz sant Visant a Baol, a oa o pedi e chapel al Leanezed, e Paris, d'ar 27 a viz du 1830, pa velas dirazi ar Verc'hez gloriüs Vari. Dougen a rea eur zae venn, gant eur guel var he fenn; he zreid a oa var boul ar bed, hag en he dorn e touge eur voul all, gant eur groaz varni.

Bizied an daouarn a lintras hag a steredennas dizale gant bannou sklerijenn hag a verke ar grasou roet gant ar Verc'hez d'ar bed, ha dreist holl d'ar Frans. Dindan treid rouanez an nenv e oa eun aer c'hlas gant pikou melen.

Eun daolenn en em ziskouezas neuze d'al leanez hag a zouge ar c'homzou-ma: « O Mari konsevet Dinam, pedit evidomp-ni hag en em erbed ouzoc'h. »

An daolenn a voe troet da c'houde, setu ma velas al leanez santel eun M gant diou galon, hag eur vouez a c'hourc'hemennas: « Grit ober eur vetalenn var ar skouer-ze. »

Ar plac'h devot a zentas, hag ar Verc'hez Vari a reas kement a vuzudou dre ar vetalenn-ze, ma vez great anezi: ar Vetalenn burzudus.

N'eus hirio bro ebet er bed holl ha ne ve ket anavezet enni ar Vetalenn burzudus, rak en holl broiou ez eus kristenien hag a zoug ar Vetalenn-ze.

VII. GINIVELEZ AR MABIK JEZUS

SEIZVED KENTEL

Eil ha Trede artiki euz ar GREDO.

E Jezuz-Krist, he Vab unik, hon Aotrou. — A zo bet konsevet eus ar Spered-Santel. ganet gant ar Verc'hez Vari.

1. *Doe hag hen en devoue c'hoaz karantez evit an dud goude pec'hed hon tad hag hor mamm genta? — Ia, p'e guir e lavaras e roje d'ezo eur Zalver. — Doue, en e vadelez, en doe muioc'h a druez ouz an den pec'her eget n'en doa bet ouz an elez a oa en em zavet en e enep er baradoz. E lakât a reas e tro da c'hellout kaout ar pardoun eus e bec'hed. D'ar mare zoken ma kase Adam hag Eva*

eus a Varadoz an douar, e roas e c'her da zigas d'ezo eur Zalver, hag a flastrche e benn d'ar zarpant.

Ar bed a huanadas epad meur a vil bloaz o c'hortoz donedigez ar Zalver-ze; mes an dra-ma a oa red evit mac'h entente an den peger grevvuz e oa e bec'hed, hag e pe stad reuzeudik e oa kouezet dre e faot.

Doue a reas adarre meur a vech, dre ma'z ea an amzer en dro, ar bromesa en doa great d'hon tud kenta, ha pa oue deut ar mare matie seveni ar bromesa-ze, Salver ar bed en em ziskouezas var an douar.

2. *Ar Zalver-ze eo hon Aotrou Jezuz-Krist*, an hini m'oa doa ar bropheted komzet divar benn he zonedigez, ha m'edo an holl boblou var c'hed anezan.

3. *Jezuz-Krist eo Mab Doue en em c'hreat den evit hor zavetei.* — Salver ar bed a zo Mab da Zoue; bez' ez eo an eil ferson eus an Drinded Sakr, a zo en em c'hreat den evit hor zavetei, hag en deus kemeret eur c'horf hag eun ene henvel oc'h hon re-ni. « Mab Doue, eme an abostol sant Yann, a zo en em c'hreat den, hag a zo deut da jom en hon touez. » Mab Doue en em c'hreat den a zo e hano Jezuz-Krist. Ar ger Jezuz a ziniñ Salver, hag ar ger Krist a ziniñ Sakr. Ar c'henta a zigas da zonzj d'eomp oump bet prenet gant Jezuz-Krist, hag an eil a verk eo hor Zalver roue ha beleg er memes amzer.

Sonjit. Eun den a c'hell en em laza hep

gellout en em resussita. Dre ar pec'hed, an den a laz e ene, hag a ofans eun Doue hag a zo ar zantelez he unan, mes an den a ze rezister evit rapari an drouk-se. Mab Doue a zo eta en em c'hreat den evit gellout rapari dre e boaniou an ofans great da Zoue e Dad, rak den eo hep paouez da veza Doue.

4. *Doue an Tad hag hen zo en em c'hreat den?* — Nan.

5. *Doue ar Spered-Santel hag hen zo en em c'hreat den?* — Nan, Doue ar Mab hebken a zo en em c'hreat den evidomp. — N'eo ket ar c'henta nag an trede ferson eus an Drinded Sakr eo en deus kemeret eur c'horf hag eun ene henvel oc'h hon re-ni, mes an eil, Doue ar Mab, Doue ar Mab hebken eo a zo falvezet gantan en em ober den evit hon unani gant e Dad hag hon tenna diouz ar stad a bec'hed ha divar hent an ifern.

6. *Penaoz eo Mab Doue en em c'hreat den?* — O kemeret eur c'horf hag eun ene henvel oc'h hon re-ni e korf ar Verc'hez gloriuz Vari. — Mab Doue en deus kemeret eur c'horf henvel ouz hon hini-ni, eur c'horf hag a c'helle evel hon hini-ni kaout naoun ha sec'hed, santout ar skuizder hag ar boan. Resevet en deus neuze, digant e Dad eus an nenv, eun ene pur, holl-zantel, hag a zo bet unanet. er memez amzer, gant ar c'horf-se. En eur ger, Jezuz-Krist a zo bet eun den evelomp. An Aviel hen diskouez d'eomp da genta evel eur bugel bihan. Goudeze e kresk, e labour,

hag e sant ar pezh a zant an dud all, an naoun, ar skuizder, ar boan, an anken, an inouamant hag ar spount. Mervel a ra erfin goude beza gouzanvet an tourmanchou ar re grisa.

Kemeret en deus ar c'horf hag an ene-ze e *korf ar Verc'hez gloriuz Vari*. Ar Verc'hez Vari, diouallet dioc'h ar pec'hed orijinel dre eur c'hras ha n'eo bet roet da zen all ebed, a voe choazet gant Doue evit beza mamm da Zalver ar bed.

Skouer. Hor Zalver Jezus-Krist en em ziskouezas, eun dervez, da zantez Mac'harrit a Gortone, evit diskleria d'ezhi : « Eürus oun, o veza m'em eus kemeret natur an den ho gouzanvet poan evit savetei an dud. Ha pa n'em befe var an douar nemet eun den d'am c'haret, e vijen laouen c'hoaz da veza kemeret poan evitan! » E pe leac'h ema ar c'hristen ha ne vezò ket tenerreat e galoun o sonjal e c'hell ober plijadur vras d'e Zalver, o renta d'ezan karantez evit karantez?

7. *Petra eo mister an Inkarnasion?* — Mister Mab Doue en em c'hreat den, evit hor zavetei. Ar ger *Inkarnasion* a ziniñ eo Mab Doue en em c'hreat den, hag en deus kemeret natur an den evit dasprena an dud kollet dre bec'hed an tad kenta, Adam.

8. *Jezus-Krist a zo guir Doue ha guir den asambles.* — Jezus-Krist a zo Doue evel e Dad ha den evelomp-ni. En em c'hreat eo den heb paouez da veza Doue, heb koll netra eus

e natur a Zoue. Evel Doue eo par d'e Dad e peb tra, holl-c'halloudek hag infinimant parfet evel dan. Diskleriet en deus he-unan, epad m'edo var an douar, e oa Mab da Zoue ha par d'e Dad. Diskouezet en deus e oa Doue, ken dre e gomzou, ken dre e oberou, hag an holl draou krouet o senti outan, o deus e anzavet evit o mestr.

Jezus-Krist a zo ive guir den ; rak kemeret en deus ar pezh a ra an den : eur c'horf hag eun ene henvel oc'h hon re-ni.

Evel Doue, Jezus-Krist a zo bet a holl-viskoaz ; evel den, eo ganet en eur mare eus an amzer. Evel Doue, eo Mab d'an Tad a zo bet a holl-viskoaz ; evel den eo mab ar Verc'hez Vari. Evel Doue, ne c'helle na kaout poan, na mervel ; evel den, en deus gouzanvet poan hag eo marvet.

Sonjit. Jesus a zo maro var ar groaz ha dre-ze eo den ; savet eo bet euz ar bez dre he c'halloud he unan ha dre-ze eo Doue ; Doue ha den assantibles.

9. *E Jezus-Krist ez eus diou natur, natur Doue ha natur an den.* — Jezus-Krist a zo ennan k ment perfeksion a zo e Doue, ha kement tra vad a c'hell beza en den. Natur Doue ha natur an den a zo parfet en e bersounach, ha ne vank netra da nikun anezo eus ar pezh a dleont da gaout. Unanet int en doare ar strisa, mes n'int ket kemmesket.

10. *Bez'ez eus ive daou bersounach e Jezus-Krist?* — Nan, n'eus nemed unan, per-

sounach Mab Doue. — Mab Doue en deus kemeret natur an den heb paoues da veza ar pezh ma'z oa. Evel e-er prins hag a viskfe dilad an distera eus he zujidi a gendalc'hfe ato da veza prins ha ker gallouduz ha kent, evelse Mab Doue, o kemeret hon natur-ni, n'eo ket paouezet da veza Doue.

Skouer. Pa ziskouezas Jesus he c'hloar da dri euz he ebestel var menez Thabor, e voe klevet mouez Doue an Tad o tont eus ar goabren: « Heman eo va Mab muia karet, selaouit-hen. » Daoust pegen dister e oa Jesus da velet epad e vuhez, e viraklou a ziskoueze sklear e oa oll-C'halloudek.

11. *Perak e livirit-hu eo Jezuz-Krist Mab unik da Zoue an Tad?* — *Abalamour Doue* an Tad n'en deus nemed eur Mab hag a ve *Doue evel dan.* — Doue an Tad n'en deus nemet eur Mab hag a ve bet a holl-viskoaz evel dan, en defe ar memes natur gantan, hag a ve par d'ezan e peb tra. Pa *leveromp oump* bugale da Zoue, an dra-ze a lavar en deus Doue great d'eomp ar c'hras d'hor c'hemeret evit e vugale; rak n'oump ket bugale d'ezan dre natur. *Abalamour m'en deus Jezuz-Krist* kemeret natur an den ha m'eo falvezet gantan dont da veza henvel ouzomp, *abalamour* da ze e plij ive gant Doue hor c'hemeret evit e vugale, ha rei guir d'eomp da vont d'ar *baradoz goude* ar vuhez-ma.

12. *Perak e rit-hu hon AOTROU anezan?* — *Abalamour ma'z eo hon Doue, hor Zalver,*

hor Mestr, ha ma tleomp senti outan. — Jezuz-Krist eo hon Doue hag hor c'hrouer, ha rak-se ez eo ive hon roue. Bez'ez eo hor Zalver, p'e guir en deus hor prenet gant ar priz eus e c'hoad, hag hon tennet eus sklavach an drouk-spered, eus ar stad a bec'hed ha divar hent an ifern. Hor mestr eo p'e guir oump d'ezan, hag hon dever eo senti outan gant karantez hag anaoudegez vad.

13. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma: a zo bet konsevet eus ar Spered-Santel?* — *Ar c'homzou-ze a ziniñ eo bet furmet korf Jezuz-Krist dre c'halloud pe dre vertuz ar Spered-Santel.* — Pa deuas da ziskleria d'ar Verc'hez e oa choazet evit beza mamm d'hor Zalver, an arc'heal Gabriel en doa lavaret d'ez: « *Ar Spered-Santel a zisklenno varnoc'h, hag an Hini a zo dreist peb tra ho koloio gant ar skeud eus e c'halloud.* » Dre ar c'homzou-ze e verke sklear eo Doue a furmje e-unan, dre eur burzud eus he garantez, korf Jezuz-Krist e korf ar Verc'hez Vari, hag e lakaje ennan eun ene da rei buhez d'ezan. Peurvuia e ves lakeat en hano ar Spered-Santel an oberou a ziskouez karantez Doue en hor c'henver.

Skouer. Gouel Maria Veurs a zo bet savet gant an Iliz evit digas da sonj d'ar gristenien, bep bloaz, eus deiz Inkarnasion Mab Doue, hag an Angelus a lavar ar guir gristen, teir guech bemdez, a ziskleri ive ar mister bras-se.

14. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma: ganet gant*

ar Verc'hez Vari? — Ar c'homzou-ze a ziniñ e deus ar Verc'hez Vari lakeat Jezuz-Krist er bed heb paouez da veza guerc'hez. — Mari e doa great veu da jom bepred guerc'hez ; mes, dre eur burzud eus a garantez Doue, eo deut da veza mam da Jezuz-Krist heb koll he guerc'hded.

15. Ar Verc'hez Vari a zo e guirionez mamm da Zoue p'e guir e deus lakeat er bed eur mab hag a zo Doue. — Mab Doue, o kemeret e korf Mari eur c'horf henvêl oc'h hon hiniñ, a zo deut da veza mab Mari, ha Mari a zo deut da veza mamm da Zoue. Jezuz-Krist, Doue ha den asambles, a zo er memes amzer mab da Zoue an Tad ha d'ar Verc'hez Vari. Mari ne oa nemed 'eur grouadurez ; sklear eo eta n'e deus ket ganet Doue ; rak Doue a zo bet a holl-viskoaz. Mes lakeat e deus er bed eur mab hag a zo Doue ha den asambles. An hini a ra Doue an Tad e Vab anezan abalamour m'en deus her ganet a holl-viskoaz, Mari hen hanv ive he mab, abalamour m'e deus hen lakeat er bed en eur mare eus an amzer. Sant Joseph, pried Mari, n'oa ket tad da Jezuz-Krist ; mes karget e oa bet gant Doue da ziouall ar Mabik Jezuz, ha d'e vaga divar boan e zivrac'h. Doue en doa her choazet evit fiziout ennan ar re a gare ar muia, Jezuz-Krist hag ar Verc'hez Vari. E c'hloar a zo bras en nenv abalamour e holl boan hag e holl labour a zo bet evit Jezuz ha Mari.

Skouer. Unan eus doktored ar gaou,

Nestorius, a lavare : « E Jezuz-Krist ez eus daou bersonnach : an Doue hag en den. Ar Verc'hez Vari a zo Mamm an den, ha netra ken, ha dre-ze, na c'heller ket ober Mamm Doue anezhi. » An Iliz e deus diskleriet, e Konsil meur Ephèse, er bloaz 431 : « E Jezuz-Krist ez euz diou natur, hag eur persounach hebken, persounach Mab Doue. Pa 'z eo guir eta ar Verc'hez a zo mam Jesus, mam persounach Mab Doue, e tle beza great Mam Doue anezi, guir e deus d'an hano kaer-ze. » An oll gristenien a lavar abaoue : « Santez Mari, Mam Doue, pedit evidomp pec'herien. »

16. Jezuz-Krist a zo ganet da zeiz Nedelek, en eur c'hraou e Bethleem. — Ar prophet Michee en doa diskleriet e pe leac'h e tlie genel Salver ar bed. Mari ha Joseph a oa o chom e Nazareth ; mes an impalaer Aogust o veza roet urs d'e holl zujidi da skriva o hano var rollou ar c'houarnamant el leac'h m'oa ginidik ar ouenn anezo, Mari ha Joseph a rankas mont da Vethleem evit an dra-ze. Mes ne gavchont ket a repu en hostaliriou abalamour m'oant paour, ha neuze ec'h en em dennjont er meaz eus a gear. Eno, da hanternoz, Mari a lakeas er bed ar Mabik Jezuz, ha goude beza e adoret, her mailhuras, hag hen lakeas da c'hourves en eul laouer goat. O c'henel evelse, Jezuz a zesk d'ar paour karet ar baourentez, ha d'ar pinvidik sikour ar paour en e ezomou ; diskouez a ra d'an holl er memes amzer n'eo ket an danvez eo a laka an den da veza eüruz. Eun eal a zisklerias e c'hi-

nivelez da bastored paour, hag ar re-ma a voe ar re genta a deuas d'e velet. Goudeze e teuas ive rouaned eus a gostez ar Zao-Heol; ar rouaned-se a oa bet henchet gant eur stereden burzudus, hag a ginnigas d'ar Mabik Jezuz aour, ezans ha mirrh.

Evit miret na vije lazet gant Herodes, ar Mabik Jezuz a rankas tec'het d'an Ejipt; mes goude maro Herodes, e tistroas da Nazareth.

Skouer. Goude m'en devoe ar Pab Honorius III aotret reolenn sant Fransez, e miz du 1223, ar zant e voe mall gantan distrei da Assiz. Eun tamig araok gouel Nedeleg, Fransez a zigouezas e bourkig Greccio, hag a gavas eno eur mignoun: Yann Velita, bourc'hiz pinvidig.

Fransez, a lavaras d'e vignoun: « Klask d'in en da zouarou eur roc'h kleuz benag, ha lake enni eur rastell gant foenn, eun azenn hag eun ejenn, evel ma oa an traou e kraou Bethleem. »

Yann Velita a zentas, renka a reas pep tra e kleuz ar roc'h, evel ma c'hoantea ar zant, hag an dud a deuas di d'ar Pelgent: ac'hano eo deuet ar c'hiz da gaout eur C'hraou en ilizou.

Na pegen devot e voe ar Pelgent eno, en eur c'hoat!

17. *Penaos e tremenas an tregont vloaz kenta eus he vuhez? — Ho zremen a eure e Nazareth, o labourat hag o senti.* — Beva a rea evel eul labourer paour, ato sentuz ouz Mari ha Joseph. Evelse e teske d'eomp karet ar vuhez kuzet, al labour hag ar zentidigez, hag

en em zantifia dre ar boan a zo stag ouz al labour. Evelse ive e lakea ar zentidigez da veza dous ha skany evidomp. Red eo d'eomp senti ouz ar re o deus da velet varnomp evel ouz Doue he-unan, hag evel m'en deus sentet Mab Doue.

Skouer. An den Eürus Gabriel Perboyre, missioner merzeriet er Chine, er bloaz 1840, a c'houlenne digant Jesus, bep mintin, pa oa bihan: « Va Jesus, grit d'in beza fur ha sentus eveldoc'h hirio. » Ken devot e oa, ma oue lezhanvet gant ar re a oa er skol gantan: « Ar Mabig Jezuz ». Ma teuje ar oll vugale da boania eveldan da veza henvel ouz Jezuz, na peger flam e ve o eneo!

18. *Petra reas goudeze? — Goudeze e preze-gas an Aviel epad tri bloaz en eur ober miraklou bras.* — Ar ger Aviel a ziniti kelou mad. — Ar c'helou mad a zigase Jezuz-Krist a oa heman: an dud a dlle kaout a nevez karantez Doue, ha beza lakeat adarre var hent ar baradoz. Hor Zalver a gelenne an dud paour hag an dud heb deskadurez. Er memes amzer e roe nerz ha joa da galoun an dud ankeniet, hag e lakea ar bec'herien da zistrei da Zoue. Ober a reas miraklou bras evit diskouez e oa Mab da Zoue. Ar guelede a roe d'ar re zall, ar c'hleved d'ar re vouzar hag ar c'herzed d'ar re seizet. Ouspenn-ze e vagas ouspenn pemp mil den gant pemp bara ha daou besk, hag e lakea ar re varo da zistrei e buhez. Ma ne vije ket bet Mab Doue, n'en dije gallet biken ober kement all; mes, o veza

ma'z oa Mab an Holl C'halloudek, hag Holl C'halloudek he unan, an holl draou krouet a zente outan.

Skouer. An holl burzudou en deus great Hør Zalver a zo bet burzudou a vadelez: n'en deus great biskoaz drouk da zen. Eun devez ma 'z ea dre ar vro, eur maread tud var e lerc'h, e figouezas e kichen eur geriadenn hanvet Naïn. Eno e kassed d'ar bez korf eur pennher, mab eun intanvez.

O velet glac'har ar vamm, Jezus a voe tener-reat e galon, hag a lavaras d'ezi: « Na ouelit ket. » Tostât a reas da c'houde ouz an arched, cvit ober d'an dougerien choum a zav. Lavaret a reas neuze: « Den yaouank, sav, me her goure'hemenn d'id. »

E bro ar Judee, ar c'horf a joum dizolo en arched, setu ma voe eaz d'an den yaouank senti ouz ger Jezus, ha sevel var o c'hoazez. Komz a reas neuze, ha Jezuz her rentas d'e vamm.

An dud estlammet a veulas Doue en eur lavaret: « Eur prophet bras a zo savet eus hon touez. »

Propheted al Lezenn goz, Eli hag Elisee, a bede humbl an Aotrou Doue pa c'houlennent ar vuhez evit eur c'hrouadur maro, Hor Zalver a c'houre'hemenn rak Doue eo.

VIII. JEZUS BARNET D'AR MARO GANT PONS-PILAT

EIZVED KENTEL

Pevare artikl ar GREDO.

En deus gouzanvet dindan Pons-Pilat, a zo bet krusifiet, maro ha sebeliet.

1. *Ar Juzevien hag hi a anavezaz Jezuz-Krist evit Mab da Zoue? — Nan, ober a rejont brezel d'ezan en despet d'e vadoberiou ha d'e viraklou, ha goulen a rejont ma vije lakeat d'ar maro. — Jezuz-Krist ne gavas nemed ingrateri eus a berz ar Juzevien. Ne falvezas ket d'ezo he anaout evit ar Mesias a c'hortozent. Lakeat o doa en o fenn e vije ar Zalver*

a c'hedent eur brezelekaer bras hag a zavche adarre en he zav rouantelez Israel. O velt ar vuhez paour a rene Jezuz-Krist hag e ziskibien, ne gredhont ket e vije hen ar brezelekaer-ze, hag ec'h en em zavhont en e enep. E viraklou, ar vad a rea, he gelennadurez santel, a ziskoueze sklear e oa Mab Doue, mes ar Juzevien, dallet gant o ourgouilh, ne fellas ket d'ezo plega d'eun Doue hag en doa eun doare ken humbl, hag a c'houlennas e varo.

2. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma: en deus gouzanvet dindan Pons-Pilat?* — *Ar c'homzou-ze a ziniñ en deus Jezuz-Krist gouzanvet ar poaniou ar re grisa en amzer ma oa Pons-Pilat gouarner ar Judee.* — An Aviel a zispleg dirazomp Pasion Hor Zalver Jezuz-Krist. N'ema ket en hor galloud entent ar pezh en deus gouzanvet evit paea ar boan dleet d'hor pec'hejou. Ken ankeniet e voe o sonjal en hon torfejou ma c'houzanvas eur c'houezen dour ha goad. Guerzet e voe gant Judas ha dilezet gant e ziskibien all. Goudeze e voe liammet d'ezan e zaouarn evel ma vez great d'eun torfetur, ha kaset diouz an eil barner d'egile, eus à Gaïph da Bilat hag ac'hano da Herodez. E peb leac'h e voe great goab anezan, skoet e voe gantan, kranchet e voe var he fas, skourjezet e voe ha kurunet gant spenn, hag erfin e voe barnet d'ar maro gant Pons-Pilat, gouarner ar Judee. Goulskoude ar gouarner-ma ne gave abeg ebed ennan.

3. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma: a zo bet kru-*

sifiet, maro ha sebeliet? — *Ar c'homzou-ze a ziniñ e voe staget Jezuz-Krist ouz eur groaz, e varvas eno, hag e voe goudeze lakeat e gorf er bez.* — Jezuz-Krist a oa bet koundaonet da vervel var eur groaz. An dorfetourien vrasa a veze koundaonet d'ar seurt maro-ze abalamour ma oa ar mezusa hag ar poaniusa. Hor Zalver a voe kaset var menez Kalvar sammet dindan e groaz, ha goudeze e voe staget outi e kreiz etre daou laer. He enebourien a gendalc'he da ober goab anezan, hag hen a bede evito betek e dremenvan. Goude e varo, e voe digoret e gostez gant eun taol lans. Neuze e voe distaget e gorf dioc'h ar groaz, ha lakeat en eur bez nevez hag a voe stanket gant eur mean bras. Ar Juzevien a lakeas goardou en dro d'ar bez, evit miret na vije laeret ar c'horf.

Skouer. Hor Zalver an em ziskouezas eun dervez lenn a c'hoad dirak santez Anjela a Foligno. » Guelit, va merc'h, eme Hor Zalver, e pe stad truezus oun bet lakeat abalamour d'eoc'h. C'houi, pétra reot evidon? — Peb tra evidoc'h! » eme ar zantez. Ni, pe tra raimp evit an Aotrou Doue? rak maro eo evidomp-ni ive.

4. *Pe da zeiz eo maro Jezuz-Krist?* — *Da zeiz Guener ar Groaz, da deir heur goude kresteiz.* An deiz-se a zo hanvet Guener ar Groaz, abalamour ma'z eo deiz maro Hor Zalver var ar groaz.

5. *Jezuz-Krist a zo maro var ar groaz evit hon tenna eus ar stad a bec'hed ha divar hent*

an ifern, ha meritout d'eomp eüruzted ar baradoz. — Ni a oa sklavourien an drouk-spered, hag evit hon tenna diouz ar sklavach-se Jezuz-Krist en deus kinniget da Zoue e boaniou hag e varo. Maro eo evit an dud holl, ha den ne c'hell en em zavetei nemed dre e veritou. An holl a c'hell beza salvet mar keront; rak dre e varo Jezuz-Krist e. Deus meritet d'an holl ar grasou m'o deus ezom anezo evit mont d'ar baradoz; n'o deus nemed lakât ar grasou-ze da dalvout evit o ene. Jezuz-Krist a zo maro evit an holl guitibunan, ha peb hini ac'hanomp a c'hell lavaret d'ezan gant fizians: « O va Jezuz, va c'haret oc'h eus ha dre garantez evidon oc'h en em lakeat etre daouarn ho pourrevien. »

Evit hor prena n'oa ket red d'Hor Zalver mervel na gouzanv kement hag en deus gouzanvet; rak holl oberou Mab Doue o devoa eun dalvoudegez heb fin, hag an distera poan gouzanvet gantan a oa aoualc'h evit paea hon ransoun da justis e Dad. Mes Jezuz-Krist a zo falvezet gantan gouzanv ar poaniou ar re grisa evit diskouez d'eomp peger bras drouk eo ar pec'hed, ha pegement a garantez en deus evidomp. En esper gounit hor c'haloun en deus gouzanvet holl dismegansou hag holl boaniou e basion, hag erfin eur maro mezuz var ar groaz. Goad Hor Zalver, mar keromp hen lakât da dalvout evidomp, a neta hon ene dioc'h ar pec'hed, hag ar pec'hed hebken a vir ouzomp da vont d'ar baradoz. Dre ar C'halvar ec'h ententer an ifern; rak eur boan hag a bado ato n'eo ket re evit an hini en deus

great fae var ar grasou en deus meritet d'eomp Mab Doue dre e basion hag e varo.

Skouer. Eun dervez ma oa sant Bernard, o sellet gant teneridigez ouz imach Hor Zalver, stag ouz ar Groaz, e c'houlennas: « O va Jesus, petra ra d'eoc'h gouzanv poaniou ker spoutus? » Hag ar zant a glevas eur vouez hag a respounte d'ezan, freaz en e greiz: « Ar garantez eo! » Penaoz e chomjemp heb karet eun Doue ker mad?

6. *Jezuz-Krist en deus hor prenet o c'houtzann hag o vervel evidomp evel den, hag o rei, evel Doue, eur priz heb muzul d'e boaniou.* — Hor Zalver ne c'helle na gouzanv poan na mervel evel Doue; rak Doue a zo bet a hollviskoaz hag a vezo da virviken. Mes Mab Doue en deus kemeret eur c'horf hag eun ene hennel oc'h hon re-ni, hag evel den en deus gouzanvet poan hag eo marvet. E boaniou a oa poaniou eun Den-Doue, ha setu perak o doa eun dalvoudegez ha n'eus fin ebed d'ez. Dre ar poaniou-ze eta en deus paet da justis Doue, en tu all zoken d'ar pezh a oa red, dle an den pec'her.

Petra eo mister ar Redemption? — Mister Mab Doue maro var ar groaz evit hor prena. — Ar ger *redemption* a ziniti *prendurez*. En em verzet oamp d'an drouk-spered, deut oamp da veza e sklavourien dre ar pec'hed, ha Jezuz-Krist en deus hor prenet gant e c'hoad. « Koustet oc'h ker meurbed, » ♣ lavare sant Paol d'ar gristenien genta.

Skouer. Eun intañvez a deuas da gaout sant Paolin, eskop Nole : « En han' Doue, aotrou 'n eskop, d'asprenit va mab, laeret eo bet gant ar Vandaled diyadez. — N'em eus mui eur guenneg etre va daouarn, eme an den madelezes, mes mont a rin da gemeret chadennou ho mab, pa 'z eo guir n'o peus nemetan. — Re eo kement-se, aotrou 'n eskop, eme an intañvez. — Nan, eme ar zant, n'eo ket re, rak Mab Doue en deus great muioc'h c'hoaz evidomp. » Mont a reas e sklavach e leac'h mab an intañvez-se. Pebez karantez!

Ar sklavour nevez a labouras gant aked liorz e vestr, hag a voe dizale mignoun bras d'ezan.

Diskleria a reas d'ezan eun devez : « Mestr, ar roue ho tad a varvo, dizale, ha dre-ze e ve mad d'eoc'h lakât urz en ho traou. »

Pa glevas meneg eus ar gomz-se, ar roue a deuas da velet ar sklavour Paulin, hag a zisklerias da c'houde d'e vab : « Eun huvre em eus bet, hag epad va huvre, da sklavour en deus torret va nerz ha miret ouzin da skei. »

Ar roue hag e vab a zichadennas neuze an eskop ha gantan, sklavourien e eskopti, mes ar roue a varvas prestik goude.

Pegen izel e oa en em lakeat ar zant bras-se! Mab Doue en deus great kalz muioc'h evidomp.

X. GOUEL AR YAOU BASK

André del Sarto.

Hor Zalver o sevel en nenv.

NAVED KENTEL

**Pemped, c'houec'hved ha seizved artickl euz
ar GREDO**

A zo diskennet d'an iferniou, ha resuñtet d'an trede deiz euz a varo da veo; — A zo pignet en envou hag azezet en tu deou da Zoue, an Tad holl-c'halloudek; — ac'hano e teui da varn ar re veo hag ar re varo.

1. *Petra zinifi ar c'homzou-ma: a zo diskennet d'an iferniou? — Ar c'homzou-ze a zinifi e tiskennaz ene Jezuz-Krist, goude m'oa bet dispartiet diouz he gorf, el leac'h m'edo eneoù an dud just a oa maro abaoe ar penn kenta eus ar bed. — Dre varo Jezuz-Krist, e ene a oue dispartiet diouz e gorf; mes natur Doue a jomaz ato gant e gorf ha gant e ene petra benag ma'z oa disparti etrez-ho. Korf Jezuz-Krist er bez a oa korf eun Den-Doue, hag e ene el limbou a oa ato ive ene eun Den-Doue.*

Ene Jezuz-Krist, dispartiet diouz le gorf, a ziskennaz d'an iferniou. Dre ar ger-ze ne ententer ket ama al leac'h m'ema ar re zonet, mes eur plas all, hanvet al *limbou*, el leac'h m'edo eneoù an dud just, eneoù an dud a oa maro e gras Doue abaoe ar penn kenta eus ar bed. An eneoù-ze n'oa doa ket gellet mont d'ar baradoz abalamour doriou ar baradoz a oa bet serret dre bec'hed hon tad kenta, ha ne c'hellent beza digoret nemed gant Hor Zalver Jezuz-Krist.

2. *Perak e tiskennaz ene Jezuz-Krist el leac'h-se? — Evit konsoli eneoù an dud just, ha lavaret d'ezho ez ajent gantan d'ar baradoz. — Eneoù an dud just a c'ho toze el limbou donedigez Hor Zalver; rak Jezuz-Krist, en eur baea ransoun an den, a dlie digeri d'ezan adarre doriou an nenv. Setu perak ez eas e ene da gonzoli an dud just-se, en eur lavaret d'ezo n'oa dije mui pell da c'hedal abarz mont d'ar baradoz. Evit guir, daou-ugent devez goude m'oa savet Hor Zalver eus a varo da veo, ez ejont asambles gantan d'an nenv.*

3. *Petra zinifi ar c'homzou-ma: resuñtet d'an trede deiz euz a varo da veo? — Ar c'homzou-ze a zinifi e reaz Jezuz-Krist d'he ene distrei en he gorf, d'an trede deiz goude he varo, hag e savaz eus ar bez leun a vuez. — Korf Jezuz-Krist ne jomas ket pell er bez, ha d'an trede deiz, dioc'h ar mintin, Hor Zalver a zavas eus a varo da veo. Dont a reas adarre e buhez goude beza bet maro, hag e ene a zistroas en e gorf, goude beza bet eur pennad dispartiet dioutan.*

Skouer. Ar prophet Jonas, lounket gant eur pesk bras er Mor Mediterranee, a voe dislounket d'an trede devez leun a vuhez var an aod, hag a zo eur skeuden gaer euz Jezus-Krist o sevel eus a varo da veo.

4. *Pe da reiz eo resuñtet Hor Zalver? — Da genver ar zul Fask. — Ar ger Pask a zinifi treiz, hag an hano-ze a roed d'an deiz ma sa-*

vas Jezuz-Krist eus a varo da veo evit merka sklear ar virionez-ma. Gouel Pask eo ar brasa eus an holl goueliou kristen. Da genver an deiz-se, an Iliz a lavar aliez evit diskoues he joa : *Alleluia*, eur ger hag a ziniñ : *Meulit Doue*. Hor Zalver, o sevel eus a varo da veo, a zigas da zonz d'ezi en deus gounezet ar viktor var e enbourien, var ar maro hag an ifern. Rei a ra d'eomp er memes amzer esperans vad da zevel ive eun deiz eus a varo da veo ha da vont goudeze d'ar baradoz, mar bezomp aketuz da lakât da dalvout evit hou ene ar grasou a resevomp digant Doue.

5. *Jezuz-Krist a jomas daou-ugent devez var an douar goude he rezurreksion, hag epad an amzer-ze ec'h en em ziskouezas aliez d'he ziskibien hag e roaz d'ezo he genteliou diveza.* — Evit na e'hellje den diskredi n'oa ket savet e guirionez eus a varo da veo, Hor Zalver en em ziskouezas meur a vech d'e ebestel : kaozeal ha debri a eure ganto, hag ober a reaz d'ezo lakât o daouarn en e c'houliou. En em ziskoues a reas zoken da ouspen pemp kant diskibl asambles. En eur gaozeal gant e ziskibien e tislepe d'ezo ar Skritur Sakr, hag e roe d'ezo e genteliou diveza, evel eun tad tener hag a zo o vont da guitât e vugale. Erfin, e lavaras e tigsawe d'ezo ar Spered-Santel, hag e c'houre'hemennas d'he ebestel prezeg an Aviel da holl boblou an douar.

Sonjit. Goude ma voe savet Hor Zalver eus ar bez leun a vuez, en defe gellet mont var eun d'ar baradoz, gounezet en doa e gurunen

dre e Bassion hag e varo var ar groaz. Mes chom a reas gant e ebestel, dre garantez evito, d'o startât er feiz, do c'heleñn var ar zakramanchou. Peger mad eo Jesus evidomp!

6. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma: a zo pignet en nenv? — Ar c'homzou-ze a ziniñ e pignas Jezuz-Krist en nenv, korf hag ene, dre e c'halloud e-unan.* — Goude beza roet e genteliou diveza d'e ebestel, Hor Zalver o c'hasas gantan var menez Olived; eno ho bennigas, ha dirazo e savas en nenv korf hag ene dre e c'halloud e-unan. An Ebestel a jomas da zellet outan ken na voe kuzet gant eur goabren. Pignat a reas en nenv evit kemeret perz er c'hloar en doa gounezet evel den, beza hon alvokad dirak e Dad, ha pourchas eur plas da bep hini ac'hanomp.

7. *Pe da zeiz eo pignet Jezuz-Krist en nenv? — Da zeiz ar Iaou-Bask, daou-ugent devez goude he rezurreksion.* — An deiz-se a dle beza eun devez a joa evidomp p'e qui on eus esper da erruout ive hon-unan el leac'h m'eo erruet da genta an hini a zo hor Mes^{tr}: hag hor Zalver.

Skouer. Eun dijentil devot a yeas da bardouna d'an Douar Zantel. Mont a reas da genta da Jerusalem, eno e voe koveseat hag e resevas ar gommunion gant eur garantez tener. Ac'hano ez eas da Nazareth, d'ar gearik a zo bet santeleat gant ar Familh Zantel epad ma oa yaouank Mab Doue, eno eo e doa resevet ar Verc'hez salud an arc'heal Gabriel.

Guelet a reas Bethlehem a oa bet sklerijennet gant ginivelez Jezus-Krist; ribl ar Jourden, e leac'h ma oa bet badezet gant sant Yann, ac'hano ez eas d'al leac'h distro en doa guelet Mab Doue o yun epad daou ugent devez. Pignat a reas var ar Menez Thabor e memor-eus an devez m'en doa Jezus diskouezet eun nebeud eus e c'hloar d'e ziskibien, ha distrei a reas da Jerusalem. Guelet a reas al leac'h santel m'en doa Hor Zalver savet sakramant an aoter; ar Menez Olived, lez Pilat ha menez Kalvar, o sonjal e Passion Mab Doue. Var gern ar Menez Olived e kavas al leac'h en doa guelet Hor Zalver o pignat en nenv, hag eno, e galon devet gant ar garantez, e reas ar bedenn-ma da Zoue: « O Jezus, va Zalver muia karet, petra eo d'in ho klask var an douar, pa 'z eo guir emac'h er baradoz? Salver karantezus va galvit davedoc'h. »

Jezus a zelaouas e bedenn, mervel a reas dre nerz e garantez.

8. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma: Azezet en tu deou da Zoue an Tad holl-c'halloudek? — Ar c'homzou-ze a ziniñ eo Jezus-Krist, evel Doue, par d'he Dad e peb tra, hag en deus, evel den, muic'h a c'hloar hag a c'halloud eget nikun euz ar grouadurien.* — Arabad eo sonjal e ve Jezus-Krist azezet evel eun den var eur gador, pe evel eur roue va e dron. Ar c'homzou-ze a ziniñ em brema Hor Zalver en eur renoz parfet goude ar poaniou en deus gouzanvet, em leun a c'hloar, hag e pado e c'hloar da viken evel ma tere ouz Mab Doue.

Doue, o veza m'eo eur spered pur, n'en deus

na tu deou, na tu kleiz. Komzou ar *Gredo* a verk d'eomp ar c'hloar en deus Jezus-Krist en nenv evel den. Ar c'hloar-ze a oa dleet d'ezhan. « Jezus-Krist, eme an abostol sant Paol, a zo « en em izeleat, hag en deus sentet betek ar « maro, ha betek ar maro var ar groaz. Setu « perak Doue en deus he zavet uhel. » **Ken** uhel eo savet ma ne c'hell nikun eus ar grouadurien beza par d'ezan.

9. *Jezus-Krist a zo en nenv hag e sakramant an aoter.* — Jezus-Krist, evel Doue, a zo e peb leac'h; mes, evel den, n'ema ket e peb leac'h. Bez' eme en nenv el leac'h m'eo pignet korf hag ene da genver ar Iaou-Bask, ha var an douar eme ive e sakramant adorabl an aoter; rak er zakramant-se eme e guirionez e gorf, e c'hoad, e ene hag e zivinite dindan spesoa ar bara hag ar guin.

Sonjit. N'eus fors peger paour eo an tabernakl, ha pa ve en eul lochen kollet e kreiz ar c'hoajou bras, Jesus a zo ennan, rak eur beleg, eur missioner a lavar bemdez an oferen el lochen baour-ze. Ha pa ne 'z afe den var an deiz en iliz da adori Jesus, da c'houlen e c'hrasou, Jesus a zo eno evelato, dre garantez evit an dud.

10. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma : ac'hano e teui da varn ar re veo hag ar re varo? — Ar c'homzou-ze a ziniñ e vezo guelet Jezus-Krist o tisken euz an nenv da fin ar bed evit barn an holl dud.* — Da fin ar bed, Jezus-Krist a varno an dud holl guitibunan. En em

ziskouez a raio dirazo gant eur galloud bras. An dud a velo neuze e kreiz holl sked e e'hoar, hag e elez en dro d'ezan, an hini a zo plijet gantan genel en eur c'hraou ha merve! var ar groaz evit ho zavelei. Ar groaz a lugerna en ear, ha Jezuz-krist a roio da bep hiai dioc'h m'en dezo meritet. Ar varn-ze a vezo great dirak ar bed holl, hag a hanver ar varn jeneral pe ar varn ziveza.

Skouer. Peger spoutus eo ar varn! Eur roue eus Bro-Zaoz a oue kollet en eur c'hoad, pa oa o chasseal, ha dispartiet diouz e dud. Skei a reas var dor eul lochen, mes ar boutaouer o oa o chom enghi a lavaras d'ar chasseour, goude beza sellet outan : « It gant ho c'hent, n'hoc'h anavezan ket, n'em eus netra da rei d'eoc'h. » Ar roue a gavas e dud, a c'houlennas hano ar boutaouer, hag a gemennas da unan eus e ofiserien gourc'hemen d'an den dic'hras-se dont d'e lez antronoz. Ar boutaouer a zentas. Pa velas ar roue azezet var eun tron pinvidig, ne reas nemeur a van, mes pa anavezas er roue-ze ar chasseour en doa disprijet, e teuas kement a aon d'ezan, kement a spout, ma kouezas maro mik eno. Petra vezo eta spout ar pec'her, pa yelo dirak Doue, pa velo e holl fallagriez diskuilhet dirak an holl dud, tud a bep amzer hag a bep bro ?

X. GOUEL AR PANTEKOST

Ar Spered Santel o tiskenn var ar Verc'hez Vari
hag an Ebestel

DEKVED KENTEL

Eizved artikl euz ar **GREDO**.

Me a gred er Spered-Santel.

1. *Ar Spered-Santel eo an trede persounach eus an Drinded Sakr, hag a zo Doue evel an Tad hag ar Mab, ha par d'ezo e peb tra.* — Ar Spered-Santel en deus ar memes natur gant an Tad hag ar Mab, Doue eo eveldo ha par eo d'ezo e peb tra. Bez' ez eo ar frouez eus ar garantez o deus an Tad hag ar Mab an eil evit egile. Lavaret : *Me a gred er Spered-Santel, a zo ar memes tra evel lavaret : Me zo sur ez eus eur Spered-Santel hag ez eo Doue evel an Tad hag ar Mab; kredi a ran ennan, ha fizians em eus en e vadelez.*

Skouer. Macedonius, savet dre laer var gador eskibien Constantinopl, a vlasphemtas enep ar Spered Santel : « N'eo ket Doue, emezan, ne deo nemet eur spered galloudusoc'h eget an elez. » Goad ar gristenien a sklasas en o c'hreiz pa glevjont ar blasphem heuzus-ze. Bodet e voe an eskibien eus ar bed e konsil meur Constantinopl, hag eno e voe koundaonet kreden faos Macedonius. Evit ober d'ar virionez para sklearoc'h er sperejou, ar c'honsil a lakeas eur gomz benag muioc'h er Gredo, evit merka eo an trede Fersoun euz an Drinded Doue evel an Tad hag ar Mab : « Me gred er Spered Santel, a zo Doue hag a ro ar vuhez, a zeu eus an

Tad hag eus ar Mab; adoret, ha meulet e vez asambles gant an Tad hag ar Mab, ha komzet en deus er Skritur Zakr. » Ar c'homzou-ze a vez kanet bep sul en oferen bred, evit diskleria feiz ar gristenien. Macedonius en doe eur maro truezus

2. *Ar Spered-Santel a zo e peb leac'h p'e guir eo Doue.* — Bez' ema en nenv, var an douar hag e peb leac'h. Mes

3. — *Ar Spered-Santel a zo dreist holl en eneoù just, ar garg euz e c'hrasou hag euz e zonezonou.* — Pa ziskennas ar Spered-Santel var an Ebestel da zeiz ar Pantekost, e reas d'ezo entent kenteliou Jezuz-Krist hag e lakeas en o c'haloun eur garantez vras evit Doue ; abalamour d'ar garantez vras-se o doa evit Doue, n'o doue aoun ebed goudeze o prezeg an Aviel. Pa deu da jom en eneo ar gristenien, ar Spered-Santel ho c'harg ive eus he sklerijenn hag eus a bep seurt grasou. O distrei a ra diouz ar pec'hed, o dougen a ra da bedi, o lakât a ra da gaout plijadur gant an oberou a zevosion ha rei a ra d'ezo nerz da ober bepred o dever e kreiz danjeriou ar bed.

Evit ar bec'herien, gras Doue a laka ive sonjou mad en o spered, keuz en ho c'hous-tianz, ha guir c'hoant da jench buhez.

4. *Pere eo donezonou ar Spered-Santel ? — Seiz so anezho : ar furnez, ar skiant, ar guzul, an nerz, ar vouiziegez, an devosion, hag an donezoun a zoujans Doue.* — Donezonou ar Spered-Santel a zo plegou mad a laka Doue

en hon ene evit ober d'eomp dont da veza guelloc'h, ha mont lark var hent ar zantelez. An donezoun a *furnez* hon doug da garet ha da zaouri madou an nenv ha da zisprijout traou an douar. An donezoun a *skiant* hor zikour da entent guirioneziou ar relijion hag ar pezh a c'hell beza talvouduz evit hor zilvidigez. An donezoun a *guzul* a ro d'eomp c'hoaz e poent hag en amzer ar pezh a dle servichout d'hor zantifia. An donezoun a *nerz* a vir ouzomp da gaout aoun oc'h anzaou hor feiz pe da fallgalouni o vrezekât enep ar c'hig, ar bed hag an drouk-spered. An donezoun a *vouiziegez* a ra d'eomp anaout an hent a dleomp heul evit mont d'ar baradoz hag an danjeriou m'hon eus da ziouall outo. An donezoun a *zevrosion* a ra d'eomp karet Doue evel hon tad, ha kaout plijadur oc'h e zervicha. An donezoun a *zoujans Doue* a laka en hor c'haloun eun doujans vras evit Doue hag aoun rak kement tra a c'hellfe displejout d'ezan.

5. *Ar Spered-Santel* a zo bet *quelet* o tisken eus an nenv dindan *firm* eur *goulm* pa *ouebadezet* hor *Zalver*, ha dindan *firm* teodou tan da *zeiz* ar *Pantekost*. — Ar *goulm* a oa eur merk eus dousder hag eus madelez Jezuz-Krist, a deue da *gelen* ha da *zantifia* ar bec'herien en eur *netât* o ene, hag an teodou tan a *verke* ar *sklerijen* roet d'an *Ebestel* evit *prezeg* an *Aviel* e kement *yez* a oa er bed hag an tan *sakr* eus a *garantez* Doue a *dlient* da c'houeza e kalonou an holl dud

Me gred en Iliz katholic

UNNEKVED KENTEL

Naved artikl euz ar GREDO.

An Iliz katholik, kommunion ar Zent.

1. *An Iliz katholik eo an holl gristenien fidel, gouarnet gant hon Tad Santel ar Pab, ha gant an eskibien a zo a-unan gant ar Pab.* — Aliez e vez roet an hano a iliz d'al leac'h m'eo boaz ar gristenien d'en em voda evit o deveriou a relijion. Mes er gen'ol-ma eus ar c'hatekiz, ar ger *iliz* a verk an holl gristenien hag ar re a zo ouz o gouarn.

An Iliz eo 1° *an holl gristenien*, da lavaret eo, ar re holl a zo deut dre ar vadiziant da veza diskibien ha bugale da Jezuz-Krist, hag a gred ar pezh en deus diskleriet epad m'edo var an douar; 2° *gouarnet gant hon Tad Santel ar Pab*. E peb tiegez hag e peb bro e tle beza eur mestr karget da c'houarn ar re all; etouez ar gristenien e tle beza ive. Hogen, ar mestr-se eo ar Pab. Jezuz-Krist en doa choazet sant Per evit beza ar penn en e Iliz hag etouez e ebestel, ha pa gasas ar re-ma da brezeg an Aviel e lavaras e vije ganto bende betek fin ar bed. Mes an Ebestel ne dlient ket chom ato var an douar. Goulskoude, mar e doa an Iliz ezom da gaout unan benag d'he gouarn pa oa bihan niver ar gristenien, an ezom-ze a oa brasoc'h c'hoaz pa deuas da gaout bugale a vilionou. Ar Pab a zalc'h plas sant Per, hag evel sant Per, hen eo

a zo karget da c'houarn an Iliz en he fezh; 3° *ha gant an eskibien a zo a-unan gant ar Pab*. An eskibien a zalc'h plas an Ebestel hag a zo karget da c'houarn an eskoptiou; mes ar Pab en deus da velet varno, ha red eo d'ezo senti outan, ha beza ato a-unan gantan.

Sonjit. — An Iliz a zo henvel ouz eur vag, hogen eur vag a dle kaout eur sturier. An Iliz a zo eur familh vras, mes eur familh a vez renet gant an tad.

2. *Ar penn en Iliz eo Jezuz-Krist, an hini en deus he zavet.* — Jezuz-Krist eo en deus savet an Iliz evit kendelec'her da ober dreizi ar pezh en deus great e-unan epad m'edo var an douar, da lavaret eo, evit kendelec'her d'hor c'helen, d'en em ginnig e sakrifis da Zoue e Dad, ha da ober d'eomp kaout perzh en o veritou dre ar zakramanchou. Ato ema gant e Iliz evel en deus lavaret d'e ebestel. Hen eo he gouarn hag a zalc'h anezhi en he zav. Ar penn eo ennhit Petra benag n'her gueler ket, hag he zikour a ra dre ar Spered-Santel, ar Spered a virionez a vir outi da fazia hag a zeske d'ezi ar pezh a zo mad da gas ar gristenien d'ar baradoz.

3. *Var an douar ez eus eun all hag a zo ar penn en Iliz; hennez eo ar Pab, a zalc'h plas sant Per hag a zo vikel Jezuz-Krist.* — Hor Zalver en doa lavaret da zant Per e raje anezan ar mean-diaze eus e Iliz. « — Te a zo Mean, « en doa lavaret hor Zalver, (ar ger *Per* e yez « an Hebreed a zinfie *mean*), ha var ar mean- « ze me a zavo va Iliz, ha biken an ifern gant

« e holl c'halloud ne vezo treac'h d'ezhi. » Di-vezatoc'h hen lakeaz da bastor var e oaned ha var e zantvadezed, da lavaret eo, var an eskibien kouls ha var ar veleien hag an holl dud fidel. He garga a eure da zifen e holl zenved enep al loened gouez, da lavaret eo, enep ar re a ra brezel d'ar relijion. Sant Per en deus diskouezet ato dre e gomzou ha dre e oberou e oa e penn an Ebestel. Ato en deus bet ar renk kenta en Iliz, hag ar Pabed o deus bet ato ive ar renk kenta var e lerc'h, abalamour ma talc'hent e blas. Var an douar, ar Pab eo eta ar penn en Iliz, ar mestr a c'hellomp da velet ha da glevet, an hini a zo *vikel* Jezuz-Krist, a zalc'h e blas dirazomp hag hor c'helen en e hano. E henvel a reomp *Hon Tad Santel*, abalamour m'en deus varnomp guir c'halloud eun tad var e vugale.

An eskibien a c'houarn an eskoptiou. Ar ger *eskop* a zinifi *eun den hag a zo karget da deurel evez*. An eskop a dle beza var evez evit ma vezo prezeget an Aviel da dud e eskopti heb chench netra e kenteliou Hor Zalver, ha ma tevio ar feiz hag an devosion da greski muioc'h-mui etouez ar gristenien. Digant ar Pab eo e tle reseo ar galloud da c'houarn e eskopti, hag en e zoare da c'houarn e tle beza ato a-unan gant ar Pab, ha prest da zenti outan.

Izeloc'h eged an eskop ema ar veleien a zo ar gristenien karget da gelen ha da vaga o eneou dre ar zakramanchou. Sklerijen ha grasou Jezuz-Krist a ia evelse betek an disteraeus ar gristenien hervez an urs en deus merket evit ma c'hellje an holl en em zavetei. Ar

gristenien a zo kelennet gant ar veleien, ar re-ma a zo gouarnet gant an eskibien, ha dreist an eskibien o-unan ema ar Pab, an hini a c'houarn an Iliz en he fez, hag a zo vikel Jezuz-Krist var an douar.

Skouer. Eun eskop santel a c'houlenne eun devez, en Itali, digant eur paotrik hag a zioualle he zenved: « Petra eo ar Pab? — Ar Pab, eme ar paotr, a zo Jesus o vev: var an douar. » Ar respount-se a zo kaer ha guirion.

4. *Memprou an Iliz eo an holl dud badezet, pe hi a zo e stad a c'hras pe hi a zo e stad a bec'hed, nemet distaget e vent bet diouti.* — Dre ar vadiziant eo e teuer da veza kristen. bugel da Zoue ha d'an Iliz. An nep a zo bet badezet a zo deut dre eno da veza unan eus a vemprou an Iliz. Mes ar re n'int ket bet badezet, evel ar Juzevien, ar baianed, ar mahometaned, n'int ket memprou an Iliz. Ar pec'hed marvel ne vir ket ouz ar pec'her da veza unan eus a vemprou an Iliz, nemed great en defe eur pec'hed hag a denn d'e heul an eskummunegen.

5. *Distaget e vezer dioc'h an Iliz dre an herezi, dre ar chism ha dre an eskummunegen.* — An herezi eo pec'hed an heretiked, hag an heretiked eo ar gristenien aheurtet ne fell ket d'ezo kredi eur virionez diskleriet gant Doue ha desket d'eomp gant an Iliz evel eur virionez a feiz. Evit beza heretik eo aoualc'h nac'h var eur poent hebken ar pez

a zesk d'eomp an Iliz a berz Doue. Ar *chisme* eo pec'hed ar chismatiked, hag ar chismatiked eo ar gristenien ne fell d'ezo plega na d'ar Pab na d'an eskibien, hag a nac'h dreist holl galloud ar Pab. An *eskummunugen* a zo eur zetans douget gant an nep en deus guir d'he dougen, hag a laka eur c'hristen er meaz eus an Iliz abalamour d'eur pec'hed bras-benag great gantan. Ar c'hristen eskummu-nuget a zo distaget dioc'h an Iliz, ha n'en deus mui perz er sikourou hag er madou spirituel a gav enni ar guir gristenien. Henvel eo ouz eun den a zo bet kaset kuit eus e vro, ha ne c'hello distrei nemed pa ziskouezo kaout keuz d'e dorfed.

Skouer. Luther a nac'has meur a hini eus guirioneziou ar relijion gatholik, sevel a reas eta, var dro ar bloaz 1520, eur relijion nevez hag a oa heretik. Mamm Luther a gouezas klanv bras, setu ma c'houlennas digant he mab: « Guall glanv oun, hag evelse lavar d'in pe e flean choum kristenez katholik pe drei gant da relijion nevez. » — « Mam, a respountas Luther, chomit katholik, ne fell ket d'in ho kas divar an hent mad. » An heretik bras-se a ouie ervad eo guirion ar relijion gatholik.

6. *N'eus nemed eur guir Iliz, hag er meaz eus an Iliz-se ne c'heller ket beza salvet.* — Jezuz-Krist n'en deus savet nemed eun Iliz ; falvezet eo gantan na vije nemed eur pastor hag eur vanden zenved hebken. Iliz Rom eo a zo bet choazet gant ar Pab, evit kelenn an dud en hano Hor Zalver, hag o c'has d'ar baradoz.

Ar re eta ne gredont ket en Iliz, pe ne fell ket d'ezo dont da veza he bugale dre ar vadiant, pe ne zelaouont ket he c'helennadurez ha ne zujont ket d'he fastored, ar re-ze holl ne c'hellont ket beza salvet. Dizenti ouz an Iliz a zo dizenti ouz Doue e-unan, hag an nep ne anavez ket an Iliz evit he vamm ne c'hell ket kaout Doue da dad. Setu aze penaoz ne c'heller ket beza salvet er meaz eus ar guir Iliz.

Tud a zo goulskoude ha ne c'houzont ket o-unan emaint er meaz eus ar guir Iliz, tud zoken ha n'o deus biskoaz diskredet ne vije ket ar virionez ganto. Ar seurt tud-se ne vezint ket daonet gant Doue evit an dra-ze; rak, ma ne anavezont ket ar guir Iliz, n'eo ket dre o faot eo, ha Doue ne zaoun morse an den nemed evit ar pez a ra dre e faot e-unan. Ar seurt tud-se n'emaint ket er guir Iliz *a gorf*, abalamour ne gemeront ket a berz en he zakramanchou ha ne anavezont ket galloud ar re a zo karget d'he gouarn. Mes bez' e c'hellont beza enni *a ene* mar o deus en o c'haloun ar feiz, an esperans hag ar garantez a zo red da gaout evit beza salvet. Evelse, etouez an heretiked hag ar chismatiked, ar vugale a varv araok m'int deut da gaout skiant a ia d'ar baradoz er memes tra, mar d'int bet badezet mad, hag ar re vras zoken a c'hell beza salvet ive, mar klaskont ar virionez eus a greiz o c'haloun ha mar d'int prest da ober kement tra a c'houlen Doue diganto. Evelato kalz eo diesoc'h d'ezo en em zavetei eget

d'comp-ni, abalamour d'ar grasou a gavomp-ni er zakramanchou.

7. *Ar guir Iliz a zo unan, santel, katholik hag abostolik.* — Bez' e tle beza merkou evit anaout ar guir Iliz a zo bet savet gant Jezuz-Krist, hag ar merkou-ze, a lavar d'comp ar *Gredo* a ves kanet bep sul en oferen-bred, eo ar re-ma : An Iliz a zo unan, santel, katholik hag abostolik. Ar merkou-ma a zo eas da anaout da gement hini ne glask nemed ar virionez.

8. *Petra ententit-hu pa livirit eo unan an Iliz?* — *Me entent n'o deus holl vemprou an Iliz nemed eur memes kreden hag e sentont ouz ar memes pab.* — Eur memes kreden hag eur memes gouarnamant, setu aze ar merk kenta evit anaout ar guir Iliz. Ar virionez a zo ato ar virionez, ha setu perak ne c'hell ket beza meur a Iliz. Ar greden a dle beza ar memes hini e peb amzer hag e peb bro; a hent all an Iliz ne ve mui ar memes Iliz, ne ve mui *unan*. Ar gristenien eta, n'eus fors e pe vro e vent, a gred holl ar memes guirioneziou, a lavar holl ar memes *Credo*, a reseo holl ar memes sakramanchou, hag a anavez holl ar Pab evit an hini a zo ar penn en Iliz hag a dleont senti outan.

Skouer. « Mont a rin d'ar baradoz, eme eur protestant da Zant Yan-Marie Vianney, rak Jesus a lavar en Aviel: « An neb piou benag a gredo ennon en dezo ar vuhez a bado da viken. Hogen me gred e Doue. — N'eo ket aoualc'h

kredi, a respontas ar zant, rak ar Skritur Sakr a lavar ive: « Ar feiz hep an oberou a zo eur feiz maro. » Red eo eta miret ar goure'hemen-nou. Red eo ouspen senti ouz ar Pab, abalamour ma talc'h plas Sant Per a zo bet lakeat e penn an Iliz gant Jesus-Krist he unan. » Ar protestant, sklerijennet gant ar c'homzou-ze, a studias guelloc'h e relijion, hag a voe katholik divezatoc'h.

9. *Petra ententit-hu pa livirit eo santel an Iliz?* — *Me entent eo santel an hini en deus he zavet, santel ar relijion a brezeg, hag e ra tud santel.* — Ar zantelez eo an eil merk evit anaout ar guir Iliz. Mab Doue e-unan eo en deus he zavet evit santifia an dud; santel eo eta en he foundatour. Santel eo ive en he c'heleennadurez; rak ar gelennadurez-ma ne d-eo nemed kelennadurez Jezuz-Krist e-unan. Hor Zalver a zo bepred gant e Iliz evit miret outi da fazia. Great e deus hag ober a ra ato tud santel. Hed ar vech ez eus bet en Iliz tud hag a oa pell dreist ar re all dre o zantelez, hag hirio c'hoaz ne vank ket enni a dud hag a zo evit o nesa eur skouer eus ar vertuziou kaera. Ar reolen a vuhez a verk an Iliz d'ar gristenien a c'hell ober sent anezo holl, mar keront lakât da dalvout evit kement-se ar grasou a gavont er zakramanchou.

10. *Petra ententit-hu pa livirit eo katholik an Iliz?* — *Me entent eo bet hag e vezo e peb amzer, hag eo skignet e peb lecc'h.* — An Iliz a zo bet savet evit an holl boblou hag an oll amzeriou. « It, dre ar bed holl, a lavare Je-

« zuz-Krist d'e ebestel, ha prezegit an Aviel da gement den a zo. » E peb leac'h e kaver an Iliz. Kas a ra misionerien da brezeg ar feiz d'an holl boblou, ha setu perak e hanver anezhi an Iliz katholik, da lavaret eo, *an hini a zo e peb leac'h*. Hervez ar bromesa great d'ezhi gant Jezuz-Krist, kement-se a batisiek fin ar bed.

11. *Petra ententil-hu pa livirit eo abostolik an Iliz? — Me entent e teu digant an Ebestel, hag eo gouarnet gant ar re a zalc'h ho flas.* — Sant Per hag an ebestel all, ma tistrofent hirio var an douar, a gavfe an Iliz evel ma edo en amzer, gant ar memes kreden hag ar memes gouarnamant. Ato eo gouarnet gant ar re a zalc'h plas an Ebestel. Pie XI eo an daou c'hant c'houec'hvet Pab ha tri-ugent (266) abaoe sant Per, hag an eskibien a anavez e c'halloud varno evel m'oa anavezet galloud sant Per gant an ebestel all.

Skouer. « Va mab, daoust ha mont a dlean e relijion nevez Luther? » a c'houlenne e vamm digant Melanchton, eun den brudet hag a oa eat da brotestant. — Mamm, a respountas Melanchton, ar relijion nevez a zo **easoc'h pa** vever, mes ar relijion goz a zo suroc'h pa varver. Chomit er relijion gatholik. » An den a roas an ali fur-ze d'e vamm, a varvas protestant, siouaz d'ezan, koulz ha Luther.

12. *An Iliz Romen, hag hi hebken, a zoug an holl merkou-ze eus ar guir Iliz.* — An Iliz Romen a zo *unan*; rak bet e deus ato ar me-

mes kreden hag ar memes gouarnamant, ha distaga a ra diouti ar memprou a nac'h var eur poent benag ar guirioneziou a zesk d'an dud, pe ar re ne fell ket d'ezo anaout galloud he fastored. *Santel* eo en he c'heleennadurez, rak ne zesk d'comp nemed ar pezh e deus desket he-unan gant Jezuz-Krist, hag etouez he bugale ez eus ive eur maread hag a ren eur vuhez santel. *Katholik* eo; rak skignet eo dre ar bed holl, ha ne ehan d'en em astenn. *Abostolik* eo erfin; rak gouarnet eo gant ar pabed a zo deut dioc'htu an eil varlerc'h egile abaoe sant Per bete vrema.

Ilizou an heretiked hag ar chismatiked ne zougont ket ar merkou-ze. Da genta, n'int ket *unan*; rak en ho zouez ez eus ken aliez a greden hag a vro pe a garter, hag avechou zoken ken aliez a greden hag a zen. Ne gaver ket enno ken nebeut sent ha sentezed evel en Iliz katholik, da lavaret eo, tud hag a zav dreist ar re all dre ho buhez santel hag ho vertuziou dispar. Erfin n'int ket *abostolik* ken nebeut; rak gouzout a reer penaos ha pe da vare int en em zistaget dioc'h an Iliz Romen.

Sonjit. An Iliz katholik eo ar guir Iliz, rak ar gatholiked a lavar ar Gredo a zo deut betek ennomp a rum, da rum digant an ebestel. En Iliz katholik hebken e ves gaelet e peb amzer santelez ha miraklou. E Lourdes e vez pareet tud klanv dre vuzud; kalz korfou sent, evel re Sant Charles Boromee, sant Fransez Xavier, santez Sesilia, ar plac'h eürus Bernadett Soubirous, a zo bet diaoullet gant Doue diouz peb breinadurez: goad sant Janvier, miret e

Naples, pouloudennet ha kaledet, a red bel bloaz da c'houel ar Zant, evel pa ve fresk beo. Ia, Doue a zo a du gant bugale an Iliz katholic. Er relijionou all, na veler ket eus ar burzudou-ze.

13. *Perak e rit-hu Iliz Romen anezi? — Abalamour ar Pab a zalc'h plas sant Per, kenta piket Jezuz-Krist var an douar, ha sant Per a deus da jom da Rom hag a varvas eno.* — Ar Pab a zalc'h plas sant Per, hag a zo er memes amzer eskop Rom hag ar penn en Iliz katholic.

14. *Me oar emañ er guir Iliz abalamour va fersoun a zo a-unan gant an Aotrou 'n Eskop, hag an Aotrou 'n Eskop a zo a-unan gant ar Pab, Tad an holl gristenien.* — Eas eo da bep kristen gouzout hag hen a zo er guir Iliz. Evit kement-se n'en deus nemed gullet gant piou eo bet hanvet e bersoun. Mar d-eo bet hanvet gant eun eskop hag en deus bet e-unan e garg digant ar Pab, neuze ar c'hristen ne c'hell kaout douetans ebed : bez' emañ e guirionez en Iliz a gaso anezan d'ar baradoz mar kar.

15. *Hon dever eo kredi ar pezh a zesk d'eomp an Iliz hag ober ar pezh a c'hour'hemen.* — An nep a gred en Iliz a gred e Jezuz-Krist e-unan, hag an nep a vank da zenti ouz an Iliz a vank da zenti ouz Jezuz-Krist e-unan; rak Hor Zalver en deus lavaret d'e ebestel: « An nep ho selaou-
« c'houi am zelaou-me, hag an nep ho tisprij-
« c'houi am disprij-me. » An Iliz he deus bet

digant Jezuz-Krist ar galloud d'ober lezennou, ha red eo miret al lezennou-mañ evel lezennou Doue e-unan.

16. *An Iliz ne c'hell ket fazia abalamour m'en deus lavaret Jezuz-Krist e vije betek fin ar bed gant e ebestel ha gant an eskibien var o lerc'h.* — Hor Zalver ne c'helle ket dilezel e Iliz: rak n'en devoa savet anezi nemed evit deski d'an dud ar pezh a dlient da gredi ha da ober evit beza salvet, ha setu perak e lavaras d'e ebestel ha d'ar re a dlie dont var o lerc'h e vije ganto bemdez betek fin ar bed. An Iliz eta ne c'hell ket fazia en he c'hellennadurez; rak sur eo ato da gaout sikour digant ar Spered-Santel. Pell dioc'h gellout fazia, an Iliz a zo bet savet evit koundaoni ar fals doktored, hag abalamour da ze eo hanvet gant sant Paul harp ha skor ar virionez.

Skouer. An Tad Lacombe, Oblad ar Verc'hez Dinam er penn uhela eus ar C'hanada, a lenne e lizeri en eur vro c'houez ha ne veze ket resevet enni lizeri an Europ nemet eur vech er bloaz. An Tad santel ar Pab Pie IX eo a skrive d'ar missioner. « Pe seurt a zo ganez, Tad? a c'houlennas digantan Vikasko, mestr ar gouezidi. — Lenn a ran, eme ar missioner, eul lizer skrivet gant mestr bras ar beden. — Pe hano en deus? a c'houlennas Vikasko. — Pie IX, » eme an Tad. Vikasko a reas kerken d'e holl dud youc'hal a bouez penn: « Pie IX! Pie IX! ». Da c'houde e sellas gant evez ouz ar paper, hag e pokas gant respet ha karantez da zinatur ar Pab. An holl gouezidi a reas

evel dan. « Eürus oump, emezo, o pokat d'al lizerennou-ze a zo bet skrivet gant Tad bras ar bed. » Peger kaer eo an doujans a zougent d'an Tad Santel ar Pab!

17. *Ar Pab ne c'hell ket fazia pa verk d'an Iliz en he fez, evel doktor an holl gristenien, ar pezh a ranker da greñ pe da ober evit beza salvet.* — Ar Pab a zalc'h plas sant Per, vikel Jezuz-Krist var an douar, hag en deus kement a c'halloud hag hen. Pa lavar ar Pab, evel pab, evel an hini en deus galloud sant Per, eo red kredi pe ober an drama pe an dra-hont evit beza salvet, ar Pab ne c'hell ket fazia: kement-se a zo bet diskleriet sklear ha freas gant konsil ar Vatikan. Evit mad an Iliz en he fez ne c'hell ket ar Pab fazia pa gomz evel doktor an holl gristenien.

18. *An Iliz hag hi a dle kaout aoun da veza diskaret gant an dud difeiz?* — Nan, rak Jezuz-Krist en deus lavaret ne vije biken an ifern treac'h d'ez. — Abaoue m'eo bet savet gant Jezuz-Krist, an Iliz a zo bet great brezel d'ez e peb doare. An dud fallakr, an dud difeiz, ar rouaned, an impalaered o deus klasket he diskar meur a vech; mes chomet eo bepred en he zav en despet da niver, da ijin, da finesa pe da c'halloud he enebourien. An dra-ze a zo eur merk anat ema Doue e-unan oc'h he harpa hag oc'h he difen. Hervez ar bromesa great dezi gant Jezuz-Krist, an Iliz a bado betek fin ar bed, ha chom a raio'atao stard evel eur garrek.

XII. KOMMUNION AR ZENT

An teir iliz : iliz an nenv,
iliz an douar, iliz ar purkator.

DAOUZEKVED KENTEL

**Fin ann naved, ha dekved artiki euz
ar GREDO.**

Kommunion ar Zent. — Remision ar pec'hejou.

1. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma : kommunion ar Zent?* — *Ar chomzou-ze a ziniñ eo holl vemprou an Iliz evel ar memproù eus eur memes korf, hag o deus perz holl er memes madou spirituel.* — An Iliz, pa gomprenner en-nhi holl vugale Doue, he deus tri seurt memproù: ar re a zo c'hoaz var an douar, ar re a zo er purkator, hag ar re a zo dija er baradoz. Ar re a zo dija er baradoz eo *Iliz ar c'hloar*, ar re a zo er purkator, *Iliz ar boan*, hag ar re a zo c'hoaz var an douar *Iliz ar brezel* abalamour ma renkont brezelekât enep ar c'hig, ar bed hag an drouk-spered. An teir *Iliz-se* a zo evel tri skour eus ar memes Iliz, pe evel teir c'hoar eus ar memes famill. Ar penn er famill-ma eo Jezuz-Krist, hag ar memproù a zo etrezo evel ar memproù eus eur memes korf. O henvel a reer Sent abalamour ma 'z euz lod hag a zo sent dija, hag ar re all galvet da veza. Var an douar, holl vugale Doue, n'eus fors eus a be vro e vent, o deus perz er memes madou spirituel, evel en eur famill ar vugale o deus perz holl e madou o zad hag er pez a c'hell peb hini anezo da c'hounit.

2. *Ar madou spirituel m'o deuz an holl dud*

fidel perz enno eo sakrifis santel an offeren, ar zakramanchou, an induljansou, ar beden hag an oberou mad. — Ar madou spirituel ma c'hell peb kristen kaout perz enno, nemed eskummuget e ve, a zo: 1° *sakrifis santel an offeren*. Bemdez hag e kement korn zo er bed, Jezuz-Krist a ginnig e c'hoad da Zoue evit obten grasou a zilvidigez da holl vemprou an Iliz. 2° *Ar zakramanchou*; ar re-ma a zo evel feunteuniou hag a zired anezo gras Doue var eneou ar gristenien evit o zantifia, 3° *An induljansou*; an induljansou a zo eun tenzor a zigor d'eomp an Iliz, hag en tenzor-ze e kavomp pe a dra da bea hon dle da justis Doue. 4° *Ar beden*; bez' on eus en Iliz ar beden a ves great dirak an holl, an offisou santel, ar brevier a lavar ar veleien hag ar re a vev er chouenchou. an holl bedennou-ze a ves lavaret evit an Iliz en he fez. Ar pedennou a lavar peb kristen pa vez e-unan a zervich d'ezan da genta hag a c'hell servichout ive d'ar re all, 5° *An oberou mad*. Kinnig a c'hellomp da Zoue hor skuizder, hon labour, hor poaniou evit meritout grasou d'ar re all. Kement tra vad a reomp, kement tra ziez pe gasañ a c'houzanvomp, a c'hell beza talvouduz evit hor breudeur, hag an oberou mad pe ar piniennou great gant ar re all a c'hell ive servichout deomp-ni.

Skouer. Doue a lavaras da Abraham: « Mar deus dek den santel e Sodom, kear ne vezo ket distrujet. » Ne voe ket kavet an dek den mad-se er gear vras, leun a bec'herien, ha Sodom a voe devet gant eur glao tan ha soufr.

3. *An dud fidel a zo var an douar, penaoz emaint-hi etrezho evel ar memproù eus eur memes korf? — Dre ar pedennoù hag an oberoù mad a reont an eil evit egile. —* Hor Zalver en deus diskleriet e kemp pedi an eil evit egile p'en deus desket d'eomp lavaret: *Hon Tad*. Kement kristen a bed en doare merket gant Jezuz-Krist a bed evit an holl. Hor pedennoù hag hon oberoù mad a c'hell hor zikour da gaout grasou nevez pe da baea ar boan dleet d'hor pec'hejou, pa ho c'hinnigomp da Zoue evit an dra-ze.

4. *Ar Zent a zo er baradoz ha ni, ha bez' ez oump ive evel ar memproù eus eur memes korf? — Ia, rak ni a honor hag a bed ar Zent-ze, hag hi a bed evidomp d'o zro. —* Ni hon eus plijadur o sonjal en eüruzted ar Zent. Daoulina a reomp dirak o imachou pe o fatromiou, henori a reomp o relegou, hag o c'hemeret ha reomp evit hor patrouned hag hon difennourien dirak Doue. Ar Zent, dioc'h o zu, a bed evidomp. O veza ma'z int mignoned da Jezuz-Krist, e c'houlennont evidomp ar zikourou m'hon eus ezom anezo evit gellout kaout eun deiz perz en o gloar.

Skouer. Pa zavas santez Jeann d'Arc evit kaza ar Frans diouz ar Zaizon, e lavaras d'an dud: « Ar Frans e doa, dre he fec'hejou, tennet goaligner Doue varni, mes pedennoù Charlemagn ha Sant Lois o deus tenerreat kaïoun an Aotrou Doue, ha great d'ezan kaout truez ouz hor bro. » Sent ar baradoz a zo ouz hon diouall.

5. *Hag anaoun ar purkator ha ni? — A zo c'hoaz evel ar memproù eus eur memes korf; rak ni a c'hell rei didorr d'an eneou keiz-se en ho foan dre hor pedennoù hag hon oberoù mad, ha dreist holl dre zakrifis santel an offeren. —* Eneou ar purkator o deus poaniou bras da c'houzanv. Mes ni a c'hell pedi evito ha rei perz d'ezo en hon oberoù mad en eur ginnig ar re-ma da Zoue evit an dra-ze. Sakrifis an offeren dreist holl a c'hell hasta ar mare ma'z aint da velet Doue d'ar baradoz. En eur denna anezo diouz ar purkator oump sar da gaout mignounet en nenv, hag ar vignoned-se n'hon ankounac'haint ket; mes pedi a raint d'o zro evit ar re o dezo o zikouret da vont kentoc'h d'ar baradoz.

6. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma: remision ar pec'hejou? — Ar c'homzou-ze a ziniñ en deus roet Jezuz-Krist d'e Iliz ar galloud da bardouni an holl bec'hejou, n'eus fors peger grevuz e vent, dre ar zakramanchou. —* Mab Doue a zo diskennet var an douar evit save-tei ar bec'herien, hag en eur bignat en nenv en deus lezet gant e Iliz ar galloud da bardouni ar pec'hejou, n'eus fors peger bras e ve an niver hag ar c'hrevuzded anezo. Doue a zo mad ha trugarezuz, ha mil bennoz a dleomp da lavaret d'ezan abalamour ma c'hell peb den kaout pardoun digantan dre ar zakramanchou, gant m'en dezo gvir geuz d'e veza offanset. Sakramant ar vadiziñ a neta an ene dioc'h ar pec'hed orijinel ha dioc'h ar pec'hejou all a ve bet great brack e reseo, ha sakramant ar binijen a ro ar pardoun eus

ar pec'hejou a vez great goude ar vadiziant.

Skouer. Ar pec'hejou, n'eus fors peger bras e vefent, a vezo pardounet gant ma vezo keuz anezo. Mari Madalen, brudet e kear Jerusalem dre he dizurziou, a voe tenerreat he c'halon gant gras Doue, hag a droas he c'harantez fall evit ar bed en eur garantez santel evit Jezus, an Doue pur ha dinam. Eun devez ma klevas lavaret e oa eat da leina da di Simon ar Pharisian, ar bec'herez a yeas di d'e gaout, a stouas d'an douar chars treid he Zalver, o gwalc'has gant he daelou, hag o zec'has gant he bleo kaer. Simon a zonje: « Ma vije bet Jezus eur prophet, en dije gouezet peger bras pec'herez eo ar vaouez-se, hag en dije kaset anezi divar e dro. » Hor Zalver a lenne e kalon ar Pharisian, mes lenn a rea ive ar c'heuz e doa ar bec'herez vras, ar voantez e doa da ren eur vuhez pur, setu ma fisklerias d'ezi : « Ho pec'hejou a zo pardounet, it e peoc'h. »

Divar neuze, Mari Madalen a heulias atao he Zalver, pignat a reas var e lerc'h var menez Kalvar, gueleet a reas e varo var ar Groaz.

Pa zavas Jezus a varo da veo, ec'h en em ziskouezas da zantez Mari Madalen araok en em ziskouez d'an ebestel evit merka sklear e oa pardounet mad.

Breman, Jezus en deus roet e c'halloud d'ar beleg, pardouni a c'hell, evel Hor Zalver, an holl bec'hejou.

XIII. AR RE VARO O SEVEL EUS O BEZIOU

TRIZEKVED KENTEL

Unnekved ha daouzekved artiki euz ar GREDO.

Rezurreksion ar c'hig. — Ar vuhez eternal.

1. *Pe seurt sonj a zigas en hor spered an daou artiki diveza eus ar Gredo? — Ar zonz eus hor finvezioù diveza. — N'eus netra guelloc'h evit distrei an den dioc'h ar pec'hed hag hen dougen d'ar vertuz eged ar zonz eus e finvezioù diveza. « Sonjit en ho finvezioù di-« veza, eme ar Spered-Santel, ha ne bec'hot « morse. »*

2. *Pere eo finveziou diveza an den? — Ar maro, ar varn, ar baradoz, an ifern.* — Setu aze an termen diveza eus ar pez a zell ouz an den. Ar maro eo an termen diveza eus e vuhez, ar varn ar zetans diveza a verko ar stad ma vezo ennan da viken, ar baradoz ar rekoumpans diveza eus e vertus hag an ifern ar boan ziveza dleet d'e bec'hejou.

Skouer. Eun dijentil a renk uhel a oa eat da vanac'h etouez Trappisted Staoueli, en Aljerie, ha kerkent an holl gerent a reas o galloud evit ober d'ezan distrei er bed. « Mont a rafen buan aoualc'h ganeoc'h, emezan, panevede m'oun dalc'het ama gant pevar archer: ar maro, ar varn, ar baradoz ha an ifern. » An den-ze a jomas er manati da veva ha da vervel: c'hoant en doa savetei e ene.

3. *Petra eo ar maro? — Ar maro eo an disparti etre ar c'horf hag an ene.* — Bez' hon eus eur c'horf hag eun ene, eun ene ha ne dle ket mervel hag eur c'horf hag a dle koueza e poultr hag e breinadurez. Keit ha m'ema an ene er c'horf, an den a zo beo. An ene eo a ro buhez d'ar c'horf hag a ra d'ezan finval. Mar d-a an ene diouz ar c'horf, hema n'eo mui nemed eur c'horf maro. An den a varv dre an disparti-ze etre ar c'horf hag an ene.

Holl e varvimp; pec'hed hon tad kenta eo en deus tennet ar maro d'e heul. Ne c'hannomp nemed evit mervel. Mes :

4. *Peur e varvimp-ni? — Ne c'houzomp nag an deiz nag an heur; rak-se e fleomp beza*

ato prest da rei eun ene mad da Zoue. — Ne c'houzomp na peur na penaoz e varvimp. Ha ni a varvo iaouank, ha ni a varvo koz; ha ni a varvo goude eur c'hlenved hir pe en eun taol trum, Doue hebken her goar. Doue a zo falvezet d'ezan kuzat ouzomp heur hor maro evit deski d'eomp an ezom on eus da veza ato prest pa blijo gantan hor gelver eus ar vuez-ma. N'on eus ket brasoc'h ezom eged hennez; rak Doue hon tenno diouz ar bed-ma pa zonzimp nebeuta, ha dioc'h ar stad ma vezo neuze hon ene, e vezimp da viken eüruz pe da viken er boan.

Skouer. Eun den badezet a rene buhez eur paian: nak oferen da zul, na vijil da vener, na Pater na noster biskoaz. Eur mignoun her skandale avechou, mes respont a rea: « Eun akt a gontrision da bred ar maro a zaveteio va ene; da c'hedal, me vev dizoursi. » Starnia a reas, eun devez, eul loen yaouank evit e amprou; al loen spountet a bennfollas, var an hent, a reas lam, karr hag all, dreist mogerik eur pount, hag a voe beuzet gant e vestr. Heman a bec'he endra c'helle, ken a voe mouget e vouez gant an dour. N'eo ket er gontrision eo e sonje. « Ne ouzomp nag an deiz, nag an heur, » eme Hor Zalver.

5. *Goude ar maro, hon ene a ielo dirak Doue evit beza barnet var ar mad pe an drouk en dezo great; setu ar pez a hanver ar varn partikulier.* — En eur guitât ar c'horf, an ene a ia dirak Doue evit beza barnet var e oberou fall ha mad. A veac'h hon eus laosket hon

huanad diveza mac'h en em gav hon ene e-unan dirak Doue evit renta kount d'ezan eus hor zonjou, eus hon ioulou, eus hor c'nom-zou, eus hon oberou; ar varn-ze eo a hanver ar varn *partikulier*. Da fin ar bed e vezo great eur varn all, hanvet ar varn *Jeneral*, evit dizelei dirak an dud holl an dizursiou pe ar vertuziou a vezo bet kaoz d'ar zetans douget er varn *partikulier*.

6. *Goude ar varn partikulier hon ene a iello d'ar baradoz, pe d'an ifern, pe d'ar purkator, dioc'h m'en dezo meritet.* — Doue a zo just, ha gantan peb hini a gav ato dioc'h mara. Heur ar maro eo heur ar rekoumpans evit an dud vad hag heur ar boan evit ar bec'herien. Neuze ec'h eostimp dioc'h m'hor bezo hadet.

Skouer. Sant Visant Ferrier, ar prezegeger bras, a ra hano eus eun den yaouank, re droet gant ebatou ar bed, hag a zonjas d'ezan beza barnet dre e gousk. Pa zihunas, e oa guenn e vleo. E vignouned a lavaras d'ezan: « Eun huvre n'eo ken, deus adarre ganeomp da ren eur vuhez a blijadur evel araok. — Nan, emezan, achu eo. Doue en deus roet d'in, en e vadelez, eur skeuden eus ar varn, ha divar vremen me boanio da ren eur vuhez a binijen. Ma oufac'h peger spountus eo ar varn! » Chench a reas buhez, e guirionez.

7. *Ar purkator a zo eur plas a boaniou, hag eno eneo an dud just a beur-c'hra ho finijenn abarz mont d'ar baradoz.* — Ar purkator a zo eur plas a boaniou bras. An eneo a

zo eno ne velont ket Doue, hag an drama a zo eur rann-galoun evito; rak karet a reont Doue, hag e rankont chom c'hoaz pell dioutan. Gouzant a rankont alies eur boan henvel ouz hini an tan, ha keuz o deus da veza implijet fall o amzer.

8. *An eneo a ia d'ar purkator eo ar re a zo neat a bec'hed marvel en heur ar maro, mes n'o deus ket c'hoaz peur-baet o dle da justis Doue.* — Red eo e ve an ene disklabez-holl evit mont d'ar baradoz; netra zaotret ne c'hell kaout dor zigor eno. Rak-se an nep en deus eur faot benag var e goustians, n'euz fors pege dister e ve, pe n'en deus ket c'hoaz paet da justis Doue an holl boan dleet d'e bec'hejou, a rank chom eur pennad da ober pinjen e tan ar purkator. Eun dudi eo evidomp sonjal e c'hellomp dre hor pedennou, hon aluzennou hag hon oberou mad, rei didorr d'an eneo keiz-se e kreiz o foaniou; meur a hini anezo marteze n'emaint er purkator nemed abalamour d'eomp-ni.

Skouer. Saint Thomas a Akin a velas eun devez ene e c'hoar, leanez nevez maro. « Er purkator emoun, emezi, ped evidon. « Eun nebeut deveziou divezatoc'h, al leanez a drugarekeas he breur: « D'ar baradoz ez an, emezi, gant zikour ar pedennou e peus great evidoun. » — E pe leac'h emma hon daou vreur a zo ead da anaoun? a c'houlennas neuze ar zant. — « Arnould a zo er baradoz, emezi, eur gurunen gaer en deus abalamour ma tifennas ar Paber brezel eneb an impalaer, mes Ludolph a zo

c'hoaz er purkator, bez truez eutan. » Sikour a c'hellomp kalz an anaoun, dre hor peden-nou hag hor pinijennou.

9. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma : rezurrek-sion ar c'hig?* — *Ar c'homzou-ze a ziniñ e tistroio adarre, da fin ar bed, eneo an dud varo er c'horfou o devezo bet var an douar.* — Goude ar maro, korf an den a gouez e poultr hag e breinadurez. Dont a ra da veza boued ar prenvéd; mes evit ar varn jeneral e savo eus a varo da veo. Neuze an ene a zis-troio ennan, hag hiviziken ne vezint mui dis-partiet an eil diouz egile. Kement-se a c'hoar-vezo dre holl-c'halloud Doue; rak ne vezo ket diesoc'h da Zoue digas buhez adarre en den, eget n'eo bet rei d'ezan ar vuhez-se p'en deus e grouet.

10. *Ar c'horfou a resusito evit kemeret perz e gloar pe e tourmanchou an ene.* — Ar c'horf a gemer perz var an douar en oberou mad pe en oberou fall an ene; leal eo eta en defe perz goude ar vuhez-ma en e rekoumpans pe en e boaniou. Korf ar merzer, goude m'eus bet great kement a iudazerez d'ezan var an douar, a dle beza karget a honor hag a c'hloar er baradoz. Er memes tra ar c'hor-fou m'eo en em zervichet ar bec'herien anezo evit offansi Doue a dle ive kaout perz e mez hag e tourmanchou an ene en ifern.

11. *Petra erruo goudeze?* — *An dud holl en em gavo dirak Jezuz-Krist evit beza barnet; setu ar pezh a hanver ar varn jeneral pe*

ar varn ziveza. — Dioc'htu goude e varo peb den a vezo barnet e unan kaer; mes da fin ar bed e vezo great eur varn all, hanvet ar *varn jeneral*. An dud holl a vezo bodet er memes leac'h, ha Jezuz-Krist en em zis-kouezo dirazo e kreiz holl sked e c'hloar. Neuze ar pezh a zo kuzet e goeled ar c'hloar a vezo dizoloet dirak ar bed holl evit gloar ar re just ha mez ar bec'herien. An dud vad a vezo henoret, hag ar re fall a vezo karget a vez. Doue a embanno dirak an holl vertuziou an dud vad ha dizursiou ar re fall. Jezuz-Krist a roio da bep hini dioc'h m'en dezo great epad e vuhez; ar bec'herien a vezo koundaonet, hag ar re vad a resevo ar rekoumpans o devezo meritet.

12. *Petra denio an dud da veza goude ar varn jeneral?* — *Ar re just a ielo d'ar baradoz, hag ar re fall a vezo sllapet en ifern.* — Goude ar varn jeneral, ne vezo mui purkator ebéd; ne vezo nemed ar baradoz hag an ifern; ar baradoz evit ar Zent, hag an ifern evit ar re zaonet.

Skouer. Eur plac'h yaouank, gant aoun rak ar vez, a evas ampouezoun en eur lavaret: « En doare-ze, den na ouezo oun tec'het divar hent an honestiz. » Pebez fazi! He fec'hed a vezo rebechet d'ez, dirak ar bed holl, deiz bras ar varn ziveza, ma n'e deus ket bet eur gontrision dreist naturel anezan, araok mervel.

13. *Ar baradoz a zo eur plas dudiuz el leac'h ma vezo ar Zent eüruz da viken o velet*

hag o karet Doue. — Joa ar baradoz a zo eur joa heb he far, ha n'eo tenvalleat gant poan nag anken ebed, Eüruzted ar Zent a zo ker bras ma lavar d'eomp an abostol sant Paol : « Lagad an den n'en deus biskoaz gullet, e skouarn n'he deus biskoaz klevet, hag e spered ne c'hello biken kounpren ar pez a zo pourchaset gant Doue d'ar re her c'har. » Ar pez a ra d'ar Zent beza ken eüruz-se eo abalamour ma velont Doue *evel m'ema*. Var an douar ne c'hellomp ket gullet Doue ; er baradoz her guelimp gant e holl berfeksionou. O veza ma velont Doue gant e holl madeleziou, ar Zent n'int ket evit miret d'e garet ato, hag ar garantez-se a zo eun dudi evito. Tridal a ra o c'haloun o velet peger mad, peger parfet eo an Aotrou Doue. Plijadur o deus ive o velet gloar Jezuz-Krist, hini ar Verc'hez, an Elez hag ar zent all a zo asambles ganto er baradoz. Holl blijadureziou ar bed-ma ne d-int netra e skoaz ar joa a zantont en o ene, hag ar joa-ze a bado da viken. Da viken e velint Doue, da viken e karint Doue, da viken e vezint eüruz gant Doue.

Goulskoude ar Zent n'int ket ken eüruz ha ken eüruz an eil hag egile. « Peb hini a vezo rekoumpanset dioc'h m'en *deus labouret*, » eme an *Abostol sant Paol*. Gloar hag eürusted ar Zent a vezo eta brasoc'h pe vihanoc'h dioc'h an tenzor a veritou o deus dastumet epad m'e-dont var an douar.

14. *Piou a ia d'ar baradoz?* — *Ar re a varv*

e stad a c'hras hag o deus peur-baet ho dle da justis Doue. — Evit mont d'ar baradoz eo red, da genta, mervel e gras Doue, ha beza, d'an eil, disle var neat dirak e justis. Netra zaotret ne gav dor zigor en nenv. Ar vugale a varv goude o badiziant, araok beza great pec'hed ebed, a ia var ehun d'ar baradoz ; mes ar re o deus, en heur o maro, eur pec'hed veniel benag var o c'houstians, pe n'o deus ket great c'hoaz a binijen aoualc'h evit paea ho dle da justis Doue, ne c'hellont ket beza resevet eno anez tremen dre dan ar purkator.

Skouer. « Daoust ha kaer e oa ar Verc'hez Vari? a c'houlenne eur verc'hik digant ar Plac'h Eürus Bernadett Soubirous, e doa gullet ar Verc'hez trivac'h guech e grott Lourdes. » — « Ker kaer ma ves mall da vervel evit he gullet da viken », a respontas ar verc'h santel. Sonjomp alies er baradoz, evel di.

15. *An ifern a zo eur plas a dourmanchou, hag eno an dud fall a vezo da viken dalc'het pell dioc'h Doue, ha tourmantet gant an dro isk-sperejou.* — An ifern a zo eur plas heuzuz el leac'h m'ema an holl boaniou, hag el leac'h ne glever nemed iouc'hadenou a anken hag a zizesper. Ar pec'her aheurtet ne c'hell ket tamall justis Doue mar bez koundaonet d'an ifern goude e varo; rak epad e vuez en deus klevet meur a vech petra oa ouz e c'hortoz, mar kendalc'hje da veva e stad a bec'hed marvel ha da ober fae var gourdrouzou an Aotrou Doue. Lavaret a c'heller, ouspenn, en doa bolontez

da offansi Doue ato, p'eo guir en deus e of-fanset keit ha m'en deus gellet. Ar zonz eus an ifern a zo mad da zistrei an den diouz ar pec'hed. Doue, eme eun doktor santel, en deus great eur c'hras d'eomp o kroui an ifern ; rak dre eno eo falvezet d'ezan miret ouzomp da ren eur vuhez fall.

Evel eüruzted ar Zent er baradoz a zo seul-vasoc'h m'o deus dastumet muioc'h a veritou epad m'edont var an douar, evelse ive poaniou ar re zaonet en ifern a zo seul-grisoc'h m'o deus great muioc'h a bec'hejou epad m'edont er bed-ma.

16. *An dud daonet o deus diou boan da c'houzanv, ar boan da veza kollet Doue ha, ar boan da leski en tan, hag an diou boan-ze a bado da viken.* — Poaniou ar re zaonet eo: 1° *beza dalc'het pell dioc'h Doue.* Dispartiet int dioc'h Doue evit ato, ha biken n'her guelint. Var an douar an den ne entent ket ne c'hell an ene beza eüruz nemed o velet Doue ; mes goude ar maro ec'h entento mad kement-se. Brasa poan o deus an eneo daonet eo abalamour m'int dalc'het gant Doue pell dioutan, abalamour ma c'houzont n'her guelint biken, hag e vezo ato disparti etre hi hag hen. Bourrevet int ive gant rebechou o c'houstians, hag houma ne ehan da ziskouez d'ezo pegen diskiant int bet o koll ar baradoz evit eun nebeut aour pe arc'hant, pe eur vogeden a henor, pe eur pennadik plijadur fall. 2° *beza o leski en tan.* Ar Skritur Sakr a hanv an ifern eur fourniez a dan, eul lenn a dan hag a zoufr. An tan-ze,

c'houezet gant buhanegz Doue, en deus muioc'h a nerz hag a ra muioc'h a boan eget fan an donar. Ar pec'her a zo devet gantan atao, ha ne c'houfe den entent pegement en deus da c'houzanv. Ar pezh a gresk c'hoaz e boan eo abalamour ma rank chom e koumpagnunez an drouk-sperejou, da lavaret eo, e koumpagnunez e vrasa enebourien. 3° *beza da viken er stad m'emaint.* Poaniou an ifern n'o dezo fin ebed, tan an ifern ne vougo biken. Eur skrij eo sonjal e kement-se!

Skouer. Daou zijentil bras eus ar Russie a rea goap eus ar relijion: « N'eus ifern ebet, emezo. Kenta hini a varvo ac'hanomp hon daou, a zigaso kelou d'egile eus ar pezh a gaver en tu all. » Eun nebeud miziou divezatoc'h, eur brezel bras a zigoras. Unan eus an dijentiled, mestr brudet etouez ar zoudarded, a voe tizet eun devez emgann gant eur boled. Eur vunuten da c'houde, an dijentil all, Orloff e hano, a velas skeuden ar jeneral, distrouneker holl hag heuzus da velet, o font dirazan en e gampr: « Eun ifern a zo, Orloff, emezan, hag ennan emañ. » Kerkent, ar spes a deuzas. Orloff, spountet, a yeas da gaout eur mignoun: den ne ouie netra divar benn an emgann diveza. Prestik goude, e teuas ar c'helou: « Ar jeneral a oa mignoun Orloff a zo lazet mik en emgann. » Pebez maro spountus!

17. *Piou a ia d'an ifern?* — *Ar re a varv e stad a bec'hed marvel.* — Aoualc'h eo kaout eur pec'hed marvel var ar goustians en heur ar maro evit beza daonet da viken. An dra-ze

a zo eas da entent; rak eur pec'hed marvel hebken a ra d'an den beza enebour da Zoue ha koueza e sklavach an drouk-spered.

18. *Petra ziniñ ar c'homzou-ma : ar vuez eternel ? — Ar c'homzou-ze a ziniñ e vezo ar Zent eüruz da viken er baradoz, ha ne vanko netra d'ho eüruzded.* Guelet Doue hag e garet parfetamant, setu aze petra eo ar guir vuhez ha petra raio da viken eürusted ar Zent. Ar bec'herien, er c'hountrol, a vezo koundaonet d'eur maro hag a bado da viken, p'e guir ne velint morse an Aotrou Doue hag e vezint ato dalc'het pell dioutan.

Skouer. Eun devez ma oa sant Fransez a Assis guallgaset gant ar boan benn, ha ma oüsuspenn-ze, an drouk-spered var e vuhez, e voe varnez koll kaloun. Klevet a reas neuze eur vouez o lavaret d'ezan : « Ma ve chenchet ar bed holl en aour, ar mor a bez en eur balzam a c'houez vad, ar menezioù uhel e perlez, ha ma ve kinniget d'eoc'h eun tenzor mil guech presiusoc'h c'hoaz eget an holl pinvidigizioù-ze, daoust ha ne vefec'h ket eürus ? Gouezit ervad eun dra : rei a rin d'eoc'h an tenzor pinvidig-se, ar vuhez eternel, evit ho tigoll da viken eus ar galoun hag eus ar basianted a ziskouezit breman. »

Ar bromessa-ze, great da zant bras Assis, a zo great gant Hor Zalver, da bep hini ac'hannomp ; bezomp sonj anezi pa gavimp hor c'hroaz pounner da zougen. Greomp evel ar zant a voe startoc'h c'hoaz divar an devez-se!

XIV. AN DEK GOUR'HEMENN

Moysez a resev, var menez Sinai, diou daolenn al Lezenn.

EIL LODEN

Ar pezh a zo red da ober.

PEVARZEKVED KENTEL

Gourc'hemennoù Doue.

1. Hag aoualc'h eo, evit beza salvet, kredi ar quirioneziou a zesk d'omp al lezen gristen?
— Nan, red eo c'hoaz miret gourc'hemennoù Doue ha re an Iliz, hag en em ziuall dioc'h ar pec'hed. — « Mar fell d'eoc'h beza salvet, eme Hor Zalver en Aviel, mirit ar gourc'hemennoù. » Eno emañ an hent a gas d'ar barados.

Skouer. Hor Zalver Jesus-Krist en deus diskleriet en Aviel: « Ar re holl a lavar d'in: va Doue, va Doue! n'ez aint ket d'ar baradoz, mes ar re a raio bolontez va Zad eus an nenv, ar reze a vezo digemeret gantan. » (St Math. VII, 21).

2. Ped gourc'hemen Doue a zo? — Dek zo anezo. — E dek gourc'hemen Doue emañ e berr gomzou ar pezh a zo goulennet diganeomp pe a zo difennet ouzomp, evel er Gredo emañ ive e berr gomzou ar pezh a dleomp da gredi.

Abaoue ar penn kenta eus ar bed, Doue en doa skrivet e kalonou an dud ar gourc'hemennoù a dlient da viret; mes an dud a ankounac'heas ar gourc'hemennoù-ze, ha neuze

Doue ho skrivias var diou daolen vean hag a roas an diou daolen-ma d'ar Yuzevien. Var an daolen genta edo deveriou an den e kenver Doue, ha var an eil e zevevioù e kenver an nesa. Jezuz-Krist en deus digaset d'omp da zonzj en Aviel eus an dek gourc'hemen roet gant Doue da bobl Israel.

3. Livirit-hi.

E KERNE

1. Eun Doue hebken a adori
Ha dreist pep tra holl a gari.
2. Heb kaoz e hano na doui ket,
Nag ive netra all ebed.
3. Miret a ri an holl zuluioù,
Gant euvrou mad ha pedennoù.
4. Da dad, da vamm a henori,
Ha da vuhez a astenni.
5. Ha mir ne lazi den ebed,
Nag a galon, nag a effed.
6. Lubrik mir na vezi nepred
Dindan boan da veza daonet.
7. En em ziuall diouz laeronsi,
Na domnach da hentez na ri.
8. Na gevier na fals testeni
Mir birviken na liviri.
9. Madou re all na zezir ket
Evit ho c'haout heb guir ebed.
10. Na c'hoanta dre luksur pec'hi
Nag e sonj vil n'em em bliji.

E LEOUN

1. Eun Doue hebken a adori,
Ha dreist pep tra holl a giri.

2. E vean, he hano na doui ket,
Nag ive netra all ebed.
3. Ar zuliou santel a viri,
E servich Doue, ouz he veuli.
4. Da dad, da vamm a henori,
Evit pell amzer ma vevi.
5. Diouall na lazi den ebed,
Nag a zezir, nag a effed.
6. Lubrik na vezi ket ivez,
Nag a gorf, nag a volontez.
7. Laerez na miret madou den.
Gant gouiziegez na ri biken.
8. A enep den fals testeni,
Na gaou ebed na liviri.
- z. Ne c'hoanta dre luksur pec'hi,
Nag e sonj vil n'en em lezi.
10. Na zouhet madou da hentez,
Evit ho c'haout dre fallzentez.

E TREGER

1. Eunn Doue hebken a adori,
Ha dreist pep tra holl a giri.
2. Doue en ven na doui ket,
Na netra all demeuz ar bed.
3. Ar zuliou santel a viri
Evit Doue ma servichi.
4. Da dad, da vamm a henori,
Evit pell amzer ma vevi.
5. Muntrer ne vi e nep feson,
Nag a effed, nag a galon.
6. Dioual ouz al lubrisite,
Nag a gorf, nag a ene.
7. Dommach ebed da zen na ri,
Mar ac'h eus gret, hast rapari.

8. Gevier na nep fals testeni,
Mir birviken na liviri.
9. Ne c'hoanta dre luksur pec'hi,
Nag en sonj vil n'en em bliji.
10. Madou re all ne zezir ket,
D'ho c'hemeret heb lealded.

Skouer. Pa grouas Doue hon tad kenta Adam e kreiz e vrud, e roas d'ezan eur **spere** **red kaer gant** eur sklerijenn vras var ar guirioneziou a oa mad d'ezan o anaout. **Adam a gelennas e vugale var ar guirioneziou-ze.**

Er penn kenta eus ar bed, pa oa bodet an dud ha pa oa hir buhez pep hini anezo, e oa eaz d'an tad a familh kelenn e vugale var o deveriou e kenver Doue hag an nesa; mes pa deuas an dud da bellât an eil ouz egile, ar zonz eus kenteliou an tad kenta a voe tenvalleat a nebeudou.

Doue neuze, en e vadelez, evit nevezi ar c'henteliou-ze, o dastumas e dek gourc'hemen, hag o roas da bobl Israel dre c'hinou. Moysez. Setu ama, var gement-se, eun diverra eus lavarou ar Skritur Zakr.

Pa zigouezas an Israelited, goude beza tec'het diouz an Ejipt, dirak menez Sinaï, Moysez a zisklerias en hano an Aotrou Doue: « Gouzout a rit em eus ho tennet diouz an Ejipt evit ho c'hentcha betek an douar am zus promettet d'eoc'h. Ma selaouit va mouez, c'houi a vezo va fobl karet etouez an holl boblou. » An Israelited a respontas: « Ni a raio holl lavarou an Aotrou Doue. — Neuze, eme Voysez, bezit pur, eus a vrema betek an trede devez. »

Pa c'houlaozas an trede devez, al luc'hed a strinkas, ar gurun a grozas, kern ar menez a voe goloet gant eur goumoulén denval, ha soun skiltr an droumpilh a reas d'ar menez tregarni en eun doare estlammus. Mouez krenv an Holl C'halloudeg a embannas neuze an dek goure'hemenn.

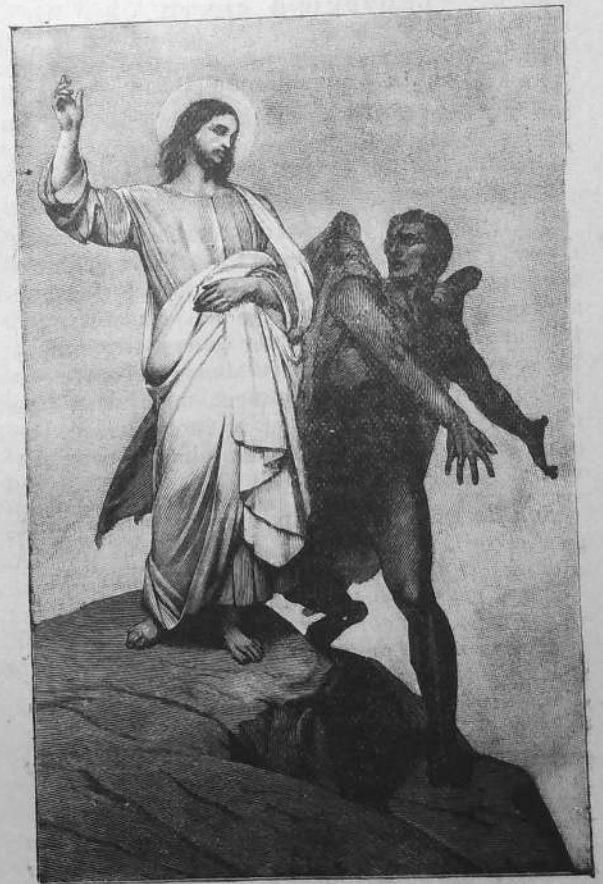
Moysez a zavas da c'houde, dre urz Doue, var gern ar menez, liäg a joumas eno var yun epad daou ugent devez ha daou ugent nosvez, o komz ouz Doue evel eur mignoun gant e yignoun.

Pa voe achu ar c'henteliou en doa Doue da rei d'e zervicher bras, Moysez a ziskennas divar ar menez gant diou daolenn al lezen etre e zaouarn: skrivet e oa bet an dek goure'hemenn gant Doue e unan. An Israelited, inouet o c'hedal o rener, a oa en em roet da zansal ha da adori eul leue aour, ha Moysez, p'o guelas, a strinkas dre e gounnar an diou daolenn ouz ar menez, hag o zorras. Pedi a reas kerkent Doue da bardouni d'e bobl, selaouet e voe, setu ma resevas, goude eur yun all a zaou ugent devez var ar menez, diou daolenn nevez hag o oa bet skrivet ive al Lezenn varno gant an Aotrou Doue.

An diou daolenn-ze a voe miret, gant ar Juzevien, evel eun tenzor.

4. *Hag eun dever eo d'eomp gouzout ar goure'hemennou-ze? — Ia, eun dever eo d'eomp o gouzout, ha mad eo o lavaret aliez. — Ar gristenien a dle anaout an dek goure'hemenn, ha poania d'o entent mad.*

XV. AN DIAOUL A GINNIG DA JEZUS
ROUANTELEZIOU AR BED

GANT M'HEN ADORO, JEZUS A RESPONT :
« EUN DOUE HEBKEN A ADORI »

PEMZEKVED KENTEL

Kenta gourc'hemen Doue

Eun Doue hebken a adori
Ha dreist peb tra holl a giri.

1. *Ar c'henta gourc'hemen a Zoue a ordren d'eomp e adori hag e garet.* — Netra lealoc'h eged an dra-ze. Red eo d'eomp adori Doue abalamour ma'z eo krouer an nenv hag an douar hag an hini a zo mestr var gement tra a zo ; ha red eo d'eomp e garet abalamour m'az eo infinimant din da veza karet, m'en deus hor c'harget eus e vadoberou ha pourchaset d'eomp er baradoz eun eürusted hag a bado da viken.

Sonjit. Piou a garomp, ma ne garomp ket an Aotrou Doue, pa 'z eo guir hon eus resevet digantan hor buhez ha kement tra hon eus.

2. *Penaoz e reomp-ni an dra-ze? — An dra-ze a reomp dre ar feiz, an esperans hag ar garantez, a hanver vertuziou theologal, ha dre ar vertuz a relijion.* — Hon deveriou kenta e kenver Doue a zo : 1° kredi ennan; 2° esperout ennan; 3° e garet eus a greiz hor c'haloun, hag 4° e adori hen hebken.

3. *Eur vertuz theologal eo an hini a zo da genta ha dreist peb tra hano ganti eus a Zoue.* — Eur vertuz a zo eur pleg mad euz an ene, eur pleg hag a zoug an den da ober

traou hag a zo mad. Bez' ez eus plegou mad hag a c'hellomp rei hon-unan d'hon ene en eur boania da drec'hi hon techou fall ; mes re all a zo ha ne c'hellont beza lakeat ennomp nemed gant Doue. Bez' ez eus vertuziou naturel : kaout a reer tud hag a zo douget anezo o unan d'an dousder, da gaout truez ouz ar beorien. Mes bez' ez eus ive vertuziou dreist-natur ha ne c'hellomp ket da gaout ac'hanomp hon-unan, vertuziou hag a zo bet hadet en hon ene gant an Aotrou Doue e-unan evit hor c'has d'ar baradoz.

Etouez ar vertuziou dreist-natur-ze, an teir genta eo an teir vertuz *theologal*; ar re-ma a zo hanvet evelse abalamour ma tizont **da Zoue** var chun. Dre ar Feiz, e kredomp e Doue abalamour ma'z eo ar virionez memes; dre an Esperans, ec'h esperomp e Doue abalamour ma talc'h ato d'e c'her, ha dre ar Garantez, e karomp Doue euz a greiz hor c'haloun abalamour ma'z eo ar mad a zo dreist peb mad. Pa ra an Aotrou Doue e vugale ac'hanomp dre ar vadi-ziant, e laka en hon ene ar pleg dreist-natur-ze, hon doug da gredi ennan ha d'e garet euz a greiz hor c'haloun.

AR FEIZ

4. *Ar Feiz a zo eur vertuz dreist-natur hag a ra d'eomp kredi stard an holl guirioneziou a zo bet diskleriet gant Doue, hag a ordren d'eomp an Iliz da gredi.* — Ar Feiz a zo : 1° eur vertuz, da lavaret eo, eur pleg eus hon ene hag hon doug da gredi e Doue ha da ober ar pez a lavar d'eomp ; 2° eur vertuz dreist-

natur, da lavaret eo, ar pleg mad-se n'ema ket dre natur en hon ene, mes lakeat eo bet ennan gant Doue var c'horre ar plegou all en doa dija dre natur. Ar Feiz a zo eun donezoun digant Doue, ne c'hellomp ket he c'haout ac'hanomp hon-unan, dre hor bolontez hon-unan : gras Doue hebken a c'hell he rei d'eomp. Var bouez studia, an den a c'hell dont da anaout hiniennou eus ar guirioneziou a zo merket er *Gredo*; mes an anaoudegez-se n'eo ket ar Feiz eo. Red eo e lakfe Doue e-unan en hon ene ar volontez vad da zelaou mouez e c'hras ha da gredi ar guirioneziou en deus diskleriet. Dre ar Feiz Doue ne sklera ket hebken hor spered, mes poulza a ra ive hor bolontez da rei he asant d'ar pezh en deus diskleriet. 3° *Hag a ra d'eomp kredi stard*, da lavaret eo, heb douetans ebed, heb chom tam da varc'hata, eus a greiz hor c'haloun. Ker sur oump ne faziomp ket o kredi ar pezh a zo bet diskleriet gant Doue, ma tleomp beza prest da vervel kentoc'h eget nac'h unan hebken eus ar guirioneziou a zeski d'eomp ar Feiz. 4° *An holl guirioneziou a zo bet diskleriet gant Doue*; evit koll ar Feiz eo aoualc'h chom heb kredi unan hebken euz ar guirioneziou-ze. 5° *Hag a ordren d'eomp an Iliz da gredi*. Dre an Iliz eo ec'h anavezomp ar guirioneziou a zo bet diskleriet gant Doue; an Iliz katholik eo a zo bet karget gant Jezuz-Krist d'o deski d'eomp. An Iliz ne c'hell ket fazia en e c'helennadurez; rak Jezuz-Krist a zo gant-hi bepred, ha pa zelaouomp an Iliz, e selaouomp Jezuz-Krist e-unan.

5. *Perak e tleomp-ni kredi ar guirioneziou-ze?* — *Abalamour n'eo Doue ar virionez memes, ha ne c'hell na fazia he-unan, nag hon lakât da fazia*. — Setu aze perak e kredomp, ha perak oump sur ne faziomp ket o kredi. Doue eo ar virionez memes, ha ne c'hell na fazia e-unan, nag hon lakât da fazia. N'eo ket var desteni an dud eo e kredomp guirioneziou ar Feiz, mes var desteni Doue e-unan. N'o c'hredomp ket ken nebeut var desteni hor spered pe hor skiant vad; rak hor spered a c'hell fazia; mes o c'hredi a reomp, eur vech c'hoaz, abalamour m'int bet diskleriet gant Doue e-unan.

Skouer. Pasteur, an den guiziek dispar, a oa krenv e feiz. « Kredi a ran e Doue, emezan, abalamour m'em eus eur guir deskadurez. Feiz eur Breizad am eus, mes m'em befe bet amzer da zeski muioc'h, eni befe bet feiz eur Vreizadez. »

6. *Grit eun akt a feiz*. — *Va Doue, me a gred stard kement tra oc'h eus diskleriet hag a ordren d'in an Iliz da gredi, abalamour ma'z oc'h ar virionez memes ha ne c'hellit na fazia hoc'h-unan, nag hon lakât da fazia*. — *Va Doue, me a gred stard*, da lavaret eo, me a anavez, eus a greiz va c'haloun hag heb douetans ebed, eo guir kement tra oc'h eus diskleriet hag a ordren d'in an Iliz da gredi; da lavaret eo, an holl guirioneziou m'oc'h eus karget an Iliz da zeski d'in, heb lezel nikun anezo er meaz euz va c'hreden, abalamour ma'z oc'h ar virionez memes, ha ne c'hellit

na fazia hoc'h-unan, nag hon lakât da fazia. Kredi a ran ar pezh a zeski d'in an Iliz abalamour ma'z eo c'houi eo oc'h eus hen diskleriet.

7. *Ar re a bec'h a enep ar feiz eo an dud ne fell ket d'ezo kredi eur virionez benag diskleriet gant Doue, pe a zalc'h douetans varni en ho spered.* — Kalz tud zo siouaz! hag a bec'h enep ar Feiz. An dud-se eo. 1° *Ar re ne fell ket d'ezo kredi eur virionez benag diskleriet gant Doue.* Evit koll ar Feiz eo aoualc'h nac'h unan hebken eus ar guirioneziou a ordren d'eomp an Iliz da gredi a berz Doue. An nep a joaz etre ar guirioneziou-ze, eme sant Aogustin, ne gred mui nemed ar pezh a dro en e benn; ennan e-unan eo e kred neuze kentoc'h eged en Aviel. 2° *Ar re a zalc'h douetans en ho spered var eur virionez benag eus ar relijion.* An nep a zalc'h a volonte vad ar seurt douetansou-ze en he spered n'en deus mui a Feiz. Tud so hag a vez tentet enep ar Feiz, hag a deu bep seurt douetansou en ho spered en desped d'ezo. An dud-ma n'o deus ket a bec'hed ma ne ro ket o **bolontez** he asant d'ar zonzou a rodell dre o spered. Er c'hontrol eo : mirit a c'hellont da gaout dirak Doue ma reont ar pezh a zo en ho galoud evit kas an douetansou-ze kuit, ha dreist holl mac'h enebont ouz an dentasion dre eun akt a Feiz.

Skouer. Eun devez ma oa ar beleg Zakarias, priet santez Elisabeth, kiniterv ar Verc'hez Vari o kinnig ezans da Zoue e templ Jerusalemm, eun eal a zisklerias d'ezan: « Bez' o pezo

eur mab hag a hanvot Yann, bras e vezo dirak Doue, ober a raio levezet ha konsolasion Israel. » Zakarias a respontas: « Penaoz ec'h anavezin-me ar virionez eus ho lavarou? Rak koz oun, ha va fried ive. — Me, eme an eal, a zo Gabriel, unan eus an elez a zo dirak Doue, digaset oun bet gantan evit ho sklerijenna, var gement-se. Mes pa 'z eo guir n'o peus ket kredet, c'houi a jomo mut, ken a vezo deut da vir ar pezh am eus diskleriet. » Ha Zakarias a voe mut, betek an devez ma voe sirkonsizet sant Yann Vadezour, neuze e rekouras ar prezeg.

8. *Piou a bec'h c'hoaz a enep ar Feiz? — Ar re a zo lezirek da zeski guirioneziou ar relijion, hag an dud o deuz mez o tiskouez int kristenien.* — 1° *Ar re a zo lezirek da zeski guirioneziou ar relijion.* Ar pec'hed-ma a zo restank siouaz! Bez' ez eus dre ar bed eur maread kristenien ha ne anavezont ket ar guirioneziou eus ar relijion a zo muia ezom d'o anaout. Guirioneziou a zo goulskoude hag a zo red o anaout evit beza salvet; bez' ez eus re all hag a ranker da c'houzout evit beza goest da reseo sakramant ar Binijen ha sakramant an Aoter. 2° *An dud o deuz mez o tiskouez int kristenien.* An dud-se eo ar re a guz ho Feiz, ha ne fell ket d'ezo diskouez dirak ar re all int tud a relijion, gant aoun na ve great goab anezo. Ar guir gristen a dle beza a zianveaz ar pezh ma'z eo e goled e galoun. E zever eo difenn e Feiz pa ves great brezel d'ez. Red eo d'ezan anzañ a c'hinnou ha diskouez dre e oberou ar Feiz

a zo en e galoun. Jezuz-Krist en deus lavaret ne anavezche ket dirak he Dad ar re o devije mez oc'h he anaout dirak an dud.

Evit miret ar Feiz en hon amzer-ni, e ran-ker tec'het dioc'h koumpagnunez an hereit- ked hag ar re a gomz enep ar relijion, ha diouall da lenn levriou fall. Etouez ar re-ma ez eus meur a hini hag a zo enno kalz traou ha n'int ket guir; abalamour da-ze eo eur riskl o lenn petra benag n'int ket bet skrivet evit klask moug ar Feiz er c'halonou. Eur maread kazetennou a zo hag a c'heller lavaret ar memes tra anezo; ar c'hazelennou-ze a embann eur bern gevier divar benn ar relijion hag an Iliz. Eur c'hristen mad ne dle lenn na levr na skrid ebed hag a ve kavet noazus d'ene gant e eskop, e bersoun pe e gofesour.

AN ESPERANS

9. *An esperans a zo eur vertuz dreist-natur hag a ra d'eomp gortoz digant Doue, gant eur fizians parfet, e c'hrasou er bed-ma hag ar baradoz er bed all.* — An Esperans a zo : 1° *eur vertuz dreist-natur evel ar Feiz.* N'eus ket hano ama eus eun esperans naturel hag a ra d'eomp gortoz eur mad benag evit hor c'horf epad ar vuhez-ma, gant muioc'h pe nebeutoc'h a fizians. Mes hano a zo eus eur vertuz kristen hag e deus evit diazez ar pezh a zesk d'eomp ar Feiz. Ar vertuz-se a zo eun donezoun digant Doue. Ne c'hellomp ket he c'haout ac'hanomp hon-unan; red eo he ve lakeat en hor c'haloun gant Doue. 2° *hag a ra*

d'eomp gortoz digant Doue gant eur fizians parfet, da lavaret eo, heb kaout aoun na vemp ket selaouet : sur oump da gaout ar pezh a c'hortozomp mar greomp ar pezh a c'houlenner diganeomp. 3° *E c'hrasou er bed-ma hag ar baradoz er bed all.* Ar pezh a c'hortozomp dre ar vertuz a Esperans n'eo ket madou an douar eo, mes madou an nenv, da lavaret eo, ar baradoz hag ar grasou m'hon eus ezom anezo evit erruout eno. Doue a roio d'eomp ar grasou-ze gant largentez, ha ne lezo biken an drouk-spered d'hon tenti en tu all d'hon nerz.

Evelato gortoz a c'hellomp ive madou ar bed-ma digant madelez Doue; mes ne dleomp o gortoz hag o goulenn nemed e kement ha ma c'hellont servichout d'eomp da c'hounit ar baradoz, ha red eo e vemp ato prest da zoubla da volonteze Doue e goeled hor c'haloun ; rak avechou eo talvoudusoc'h d'eomp chom heb kaout ar madou-ze. Hebdo eo easoc'h d'eomp en em zistaga dioc'h an douar, sevel hor zontjou varzu an nenv, ha paea da justis Doue ar boan dleet d'hor pec'hejou.

10. *Hon Esperans a zo harpet var madelez Doue hag e bromesaou, ha var meritou Jezuz-Krist.* — Hon Esperans a zo harpet : 1° *Var madelez Doue.* Doue en deus hor c'hrouet evit beza da viken eüruz gantan en he varadoz. Eno ne vanko netra d'hor joauzded. 2° *Var bromesaou Doue.* Doue en deus lavaret e roje d'eomp an holl zikourou m'or bje ezom anezo evit mont d'ar baradoz, mar kar-

jemp ho goulen digantan, Hogen, Doue a zalc'h ato d'e c'her, hor gouarn a ra dre e Brovidans, ha n'hon lezo biken da veza tentet en tu all d'hon nerz. 3^e *Var meritou Jezuz-Krist.* Jezuz-Krist en deus hon tennet divar hent an ifern dre an dismegansou hag ar poaniou en deus gouzanvet; skuilhet en deus betek ar berad diveza eus e c'hoad evit paea ar boan dleet d'hor pec'hejou, ha karget en deus an Iliz da ingala etrezomp gant largentez ar grasou m'hon eus ezom anezo evit en em zavetei.

Setu perak, n'eus fors peger grevus e ve hor pec'hejou, n'eus fors pegement e vemp tentet, e tleomp ato esperout, rag gras Doue a vezo roet d'eomp, ma roomp hon-unan digemer d'ezhi. Mes evit gounit ar viktor var hon enebourien, ne dleomp morse kounta var hon nerz na var hor vertuz hon-unan. Red eo d'eomp kaout aoun ato da goueza, ha difiziout ac'hanomp hon-unan abalamour ne d-oump holl nemed sempladurez. Hor fizians ne dle beza harpet nemed var bromesaou trugarezuz an Aotrou Doue ha var meritou Hor Zalver Jezuz-Krist.

11. *Grit eun akt a esperans.* — *Va Doue, me a esper digant ho madelez ha dre veritou Jezuz-Krist, va Zalver, ho krasou er bed-ma hag ar baradoz er bed all, abalamour moc'h eus lavaret o rojac'h d'in ha ma talc'hit ato d'o ker.* — *Va Doue, me a esper, gortoz a ran digant o madelez, abalamour ma'z oc'h infinimant mad; dre veritou Jezuz-Krist, va Zalver, ha nan dre va meritou va-unan, ho krasou er bed-ma, da lavaret eo, ar zikourou ma'm eus ezom*

anezo evit en em zavetei, hag ar baradoz er bed all, da lavaret eo, gueleit Doue ha kaout perz en e c'hloar, *abalamour m'oc'h eus lavaret o rojac'h d'in ha ma talc'hit ato d'o ker.* Va Doue, me esper ennoc'h ha sur oun em bezo ar pezh a esperan.

12. *Pec'hi a reer enep an Esperans e diou feson: da genta, o kounta re var madelez Doue pe var hon nerz hon-unan; ha d'an eil o tifiziout euz a vadelez Doue pe o kredi ne c'hellomp ket beza salvet.* — Da genta, ann dud a gount re var madelez Doue eo : 1° a re a zale da zistrei outan hag hen offans gant muioc'h a hardizegez var zigarez ma'z eo mad ha trugarezuz, ha n'en deus ket o c'hrouet evit o daoni; 2° ar re a zonzj o dezo ar pardoun eus o fec'hejou heb ober pinijenn, o dezo grasou Doue heb pedi, hag ar baradoz heb ober netra evit e c'hounit.

Ann dud a gount re var ho nerz hon-unan eo ar re a gred int krenv aoualc'h da enebi ouz an dentasion heb sikour gras Doue, ar re ne fell ket d'ezo pedi, na tostât ouz ar zakramanchou, na pellât dioc'h ar pezh a zoug d'ar pec'hed, hag erfin ar re a ra fae var an aliou a ro d'ezo an Iliz divar benn an dansou, ar festou noz hag al levriou danjeruz, hag a zonzj int sur anezo ho-unan ha n'eus riskl ebet evit o ene en traou-ze.

D'an eil, an dud o deus difizians eus a vadelez Doue eo : 1° ar re o deus aoun ato na vankfe eun dra benag d'ezo eus ar pezh o deus muia ezom da gaout, ar re a c'hrosmol enep

Providans Doue pa erru ganto eun drouk pe eur boan benag hag ar re a gred int dilezet gant Doue. 2° *Ar re a gred ne c'hellont ket en em zavetei* ha beza pardounet gant Doue abalamour m'o deus great re a bec'hejou, pe a zonzj n'int ket goest da drec'hi o zechou fall ha da derri o goall voazamanchou.

Skouer. Sant Per en doa bet re a fizians en e nerz; kouezet eo, nac'het en deus he vestr teir guech. E bec'hed a oa spounius. Keuz en deus bet, gouela en deus great, fizians en deus bet e frugarez e vestr: pardounet eo.

Goude m'eo bet savet Jezus eus a varo da vro, en deus karget Per da ren an Iliz a bez: « Bez pastor va oaned, emezan, bez pastor va danvadezed. » Roet en deus d'ezan alc'houeziou ar baradoz.

Judas en deus pec'het ive, keuz en deus bet, rak diskleriã en deus great: « Peccavi, tradens sanguinem justum: pec'het em eus, o verza goad an den just » mes keuz en deus bet hep fizians e Doue; kollet eo. Hor Zalver en deus lavaret anezan, er goan vras a reas gant e ebestel, d'ar yaou Gamblid: « Guerzet e vezin gant unan leus an daouzek, hag a laka e zourn er plad ganen. Gualheur d'an hini a verzo Mab an den; guell e vije bet d'ezan na vije ket bet ganet! »

Daoust hag ar c'homzou-ze n'int ket sklear ?

XVI. SANT VISANT A BAOL, SKOUER A GARANTEZ.

Dastum a ra, dre an erc'h, ar vugale dilezet gant o mamm.

C'HOUEZEKVED KENTEL

Ar garantez.

1. *Ar Garantez a zo eur vertuz dreist-natur hag a ra d'eomp karet Doue dreist peb tra hag abalamour d'ezan e-unan, hag hon nesa evel-domp hon-unan abalamour da Zoue.* — Ar Garantez eo ar vella eus an holl vertuziou. Hor Zalver en deus lavaret en Aviel : « Ka » ret a reot an Aotrou, ho Toue, eus hoc'h » holl galoun, eus hoc'h holl ene hag eus hoc'h » holl spered. Hennez eo ar c'henta hag ar » brasa eus an holl gourc'hemennou, ha se » tu ama an eil hag a zo henvel outan : ka » ret a reot ho nesa evel-domp oc'h-unan. » Er vertuz a Garantez ema ar garantez a dleomp da gaout evit Doue, hag ar garantez a dleomp da gaout evit hon nesa.

Ar Garantez a zo 1° *eur vertuz dreist-natur.* Doue hebken eo a laka ar garantez-se en hor c'haloun, ha ne c'hellomp ket he c'haout ac'hannomp hon-unan. N'euz ket hano ama eus ar garantez a c'hellomp kaout dre ar goad evit ar pezh a zo mad ha din da veza karet, evit ar re o deus great eur vad benag d'eomp. Hano a zo eus eur garantez a zo lakeat ennomp gant gras Doue, hag hon doug da garet Doue abalamour d'ezan e-unan, ha da gaout c'hoant ma ve henoret gant an holl, ha ma ve great ato hag e peb tra e volontez santel. 2° *A ra d'eomp karet Doue.* Doue en deus roet d'eomp eur galoun evit e garet. A bep seurt guir en

deus da veza karet ganeomp, ha ni a vezo eüruz oc'h e garet da viken er baradoz. Mes evit en em gaout eno e renkomp e garet da genta epad ar vuhez-ma. 3° *Dreist peb tra hag abalamour d'ezan e-unan, hag hon nesa evel-domp hon-unan abalamour da Zoue.* Ann drama a vezo displeget er goulennou a zeu varlere'h.

Skouer. « Krouet e meus dija ar baradoz, anez. em befe, krouet anezan evidot hebken », eme Hor Zalver Jesus, da zantez Thereza a Avila. Peger kaer eo karantez eun Doue evit eun ene hebken!

2. *Karet Doue dreist peb tra a zo e garet muioc'h eged hor madou, hor c'herent, hor buhez zoken, ha beza prest da vervel kentoc'h eged e offsansi dre ar pec'hed marvel.* — Doue a fell d'ezan e ve karet dreist an holl draou all. A dra zur, kounje a ro d'eomp da garet ar madou, an danvez a c'hellomp da gaout ; mes e volontez eo ma karfemp anezan muioc'h eged ar madou hag an danvez-se. Ne fell ket d'ezan e rafemp, evit o dastum pe o miret, netra hag a ve kountrol d'ar pezh a lavar d'eomp hor c'houstians. Ne fell ket d'ezan ken nebeut e stagfemp re hor c'haloun outo, ha gourc'hemenn a ra d'eomp ober aluzen mar hon eus pe a dra da ober. Doue a fell d'ezan e karfemp hor c'herent, hor mignouned ; mes fallout a ra d'ezan er memes amzer her c'harfemp muioc'h egeto, hag e vemp prest da zalc'her penn d'ezo pa vez hano da zenti outan, ha da viret e c'hourc'hemennou. Fallout a ra d'ezan

zoken e tispartifemp diouto mar galv ac'hanomp d'eur stad parfetoc'h, pe mar d'eo red an dra-ze evit silvidigez hon ene. Doue a fell d'ezan e karfemp hor buhez hag e talc'hfemp d'ezhi ; mes er memes amzer e tiskouez d'eomp, dre histor ar verzerien, eo guelloc'h he c'holl eget koll e c'hras hag e vignouniach. En eur ger, evit karet Doue dreist peb tra, e-raiker kasât ar pezh a zisplij d'ezan hag ar plijadureziou a zifen. Red eo beza prest da goll peb tra ha da vervel zoken, kentoc'h eged e offansi dre ar pec'hed marvel. Bevech ma'z a karantez ar bed enep ar garantez a dleomp da gaout evitan, hon dever eo trei kein d'ar bed evit senti outan hag e zervicha.

3. *Karet Doue abalamour d'ezan e-unan a zo e garet abalamour ma'z eo infinimant mad hag infinimant din da veza karet.* — Karet Doue abalamour d'ezan e-unan a zo e garet abalamour ma'z eo ar mad a zo dreist peb mad, ar gened a zo dreist peb gened, ha nan hebken abalamour d'ar vad en deus great d'eomp pe d'an eürused a c'hortozomp digantan. Ma ne garomp Doue nemed abalamour d'ar vad en deus great d'eomp pe d'an eürused a c'hortoromp digantan, n'eo ket hen eo a garomp da genta, mes hor mad hag hon eürused hon-unan. Red e d'eomp karet Doue abalamour d'ar pezh e velomp ennan a vad, a gaer, a vras, a zin da veza karet, abalamour ma'z eo an eienen eus a gement tra vad hag eus a gement tra gaer a gavomp er grouadurien. Ar guel eus a berfeksionou Doue eo a ra eürused ar Zent er baradoz, hag ar zonz eus ar

perfeksionou-ze a dle ive ober hor plijadur var an douar.

Skouer. An Tad Lacombe, Misioner euz Urz Obladed ar Verc'hez Dinam a gavas eun den koz toc'hor e kreiz tud ha n'o doa c'hoaz guel Missioner ebet. An Tad a ziskouezas d'ar c'hlanvour Jezus stag ouz ar groaz, hag a zeskas d'ezan karantez Mab Doue evidoun. « O Jezus, eme neuze ar goueziad, na karet am befe ac'hanout, m'em befe da anavezet kentoc'h! »

Ni a anavez Jezus; daoust hag her c'haret a reomp?

4. *Karet hon nesa eveldomp hon-unan a zo reketi hag ober d'ezan ar memes mad a garfemp a ve great d'eomp hon-unan.* — Jezus-Krist a zo falvezet d'ezan e vije anavezet e ziskibien dioc'h ar garantez o dije an eil evit egile. Red e d'eomp karet hon nesa eveldomp hon-unan. N'eo ket red d'eomp e garet muioc'h eget n'en em garomp ho-unan, na kement zoken ; mes reketi hag ober a dleomp d'ezan ar memes mad a garfemp a rafe d'eomp, ma vemp en e leac'h. Reketi a dleomp d'ezan madou an ene, madou an nenv, ha red eo e vemp prest da rei d'ezan ar zervich hag ar zikourou a garfemp e rofe d'eomp ma vemp er stad n'ema.

5. *Karet hon nesa abalamour da Zoue a zo e garet abalamour m'eo karet gant Doue, hag abalamour Doue e-unan a ordren d'eomp e garet.* — Ar pezh a dleomp da garet en hon nesa, n'eo ket an drouk eo pe ar vad a anave-

zomp ennan. Ar pezh a dleomp da velet en hon nesa eo Doue e-unan, ha nan ar vad pe an drouk en deus great d'eomp. Doue a gar an dud holl hag en deus o c'hrouet evit beza eun deiz eüruz gantan en e varadoz. Jezuz-Krist a zo maro evit an holl dud, hag abalamour da ze e c'houre'hemen d'eomp karet an holl. Fallout a ra d'ezan e klaskfemp holl asambles servicha Doue var an douar evit kaout perzh eun deiz en e c'hloar er baradoz. Diskouez a reomp eta e karomp Doue e guirionez, mar karomp hon nesa abalamour d'ezan, ha ma pardounomp abalamour d'ezan d'ar re o deus hon offanset.

Skouer. Er bloaz 1914, epad ar brezel, an Allmanted a gase c'houezek tad a famill d'ar maro, pa zigouezas an aotrou kure. « Perak e skoit an dud-se, emezan. — Abalamour ma 'z eus bet tennet varnomp ama, bremaik. — N'eo ket guir, eme an Aotrou Kure. — Guir eo pe ne deo, n'eus fors, eme an enebourien, mes c'houezek a vezo fuzuilhet, evit spounta tud ar vro. — Lezit da vihana, eme an aotrou Kure, tud yaouank da vervel e leac'h an tadou-ze. » — Ar Brussianed a asantas. Ar beleg a yeas, hag a c'houlennas pemzek prest da vont gantan d'ar maro. An holl baotred a zavas. Hen a gemeras pemzek, hag a voe ar c'houezekved. Tri pe bevar a oa lazet pa zigouezas eun ofiser prussian. Hen a skandalas e zoudarded, hag a laoskas ho buhez gant an daouzek a joume: ar beleg a oa en ho zouez. Kement-se a c'hoarvezas e Sant-Leger, e kichen Virton, er Belgique. Ar c'houezek-se o doa eur guir garantez evit o nesa.

6. *Hon nesa eo kement den a zo, memes hon enebourien.* — An nesa a dleomp da garet eo ar dud holl. Holl int bugale da Zoue, krouet dioc'h e batrom, ha galvet da vont d'ar baradoz goude ar vuhez-ma. Holl ive int bet prenet dre c'hoad Jezuz-Krist. Bez' ez int eta hor breudeur, ha setu perak e tleomp ho c'haret. Mar d-eus, etouez an dud all, unan benag hag en deus kas ouzomp, hag en deus great drouk d'eomp, ne dleomp ket he gasat hag ober drouk d'ezan d'hon tro ; hon dever eo pardouni d'ezan, hag e garet eus a greiz hor c'haloun.

7. *Ha red eo d'eomp-ni karet hon enebourien ? — Ia, Jezuz-Krist a ordren d'eomp pardouni d'hon enebourien, ho c'haret ha beza prest da ober vad d'ezo.* — Hor Zalver a c'houre'hemen d'eomp karet hon enebourien. « Karit hoc'h enebourien, emezan, grit vad » d'ar re a voall-gass ac'hanoc'h hag ho ta-« mall e gaou. » Lavaret en deus ne bardounje ket d'eomp hor pec'hejou, ma ne bardounje ket hon-unan d'ar re o dije hon offanset. Evit ma vije easoc'h d'eomp senti outan, en deus great e-unan da genta ar pezh a c'hourc'hemenne d'eomp. Maro eo evit ar bec'herien, ha divar ar groaz en deus pedet he Dad da bardouni d'e vourrevien.

Skouer. En amzer an impalaer Valerian, daou gristen Sapis ha Nisephor, a veve en Antioch en eur garantez vras. Sevel a reas eun devez etrezo, ha divar neuze, o doe kasouni an eil oc'h egile. Pa zougas an impalaer eul lezen a varo eneb ar gristenien, Sapis a voe dis-

kuilhet ha tamallet, mes anzav a reas e feiz, hep spount: « Kristen oun », emezan. Nise-phor a deuas neuze d'e gaout teir guech : « Merzer Jesus-Krist, pardoun d'in », emezan, mes Sapis na bardounas ket.

Pa 'z eas var dachen ar verzerenti, pa velas ar bourreo prest d'e skei, Sapis a fallgalounas, hag a nac'has e feiz. Nise-phor a oa var al leac'h, anzav a reas a vouez uhel e o kristen ha kerkent e voa barnet, koundaonet ha dibennet. Pa 'z eo guir Sapis ne bardoune ket, ne c'helle ket kaout kurunen ar verzerien.

8. *Penaoz e tiskouezomp-ni hor c'harantez e kenver an nesa ? — Dre an oberou a drugarez a ra vad d'e gorf pe d'e ene, ha dreist holl, dre an aluzen.* — Mar karomp hon nesa, e fleomp e zikour en e zienez. An dienez-se a c'hell beza en e gorf pe en e ene, da lavaret eo, e gorf pe e ene a c'hell kaout ezom a zikour, ha setu perak ez eus daou seurt oberou a drugarez, ar re a ra vad d'ar c'horf hag ar re a ra vad d'an ene.

Ar re a ra vad d'an ene a zo seiz anezo : 1° *kelen an dud var ar relijion*, deski ho c'hatekiz d'ar vugale ha skiant ar zilvidigez d'ar re n'he anavezont ket. 2° *Diskouez an hent mad d'ar re a fazi*, lavaret d'ezo e pelra ha penaoz int tec'het divar an hent ehun. 3° *Rei kuzul vad d'ar re o deus ezom*, evit miret outo da fazia pe o digas adarre var an hent mad mard-int dija faziet. 4° *Konsoli an dud ankeniet*, rei nerz d'o c'haloun e kreiz poaniou ar vuhez-ma. 5° *Gouzanv gant pasianted an drouk a reer d'eomp pe a leverer ac'hanomp*. 6°

Pardouni an offansou. 7° Pedi evil ar re veo hag ar re varo, rei d'ezo perz en hon oberou mad.

Seiz zo ive euz an oberou a drugarez a ra vad d'ar c'horf : 1° *Rei da zibri d'ar re o deus naoun*. 2° *Rei da eva d'ar re o deus sec'hed* : Hor Zalver en deus lavaret ne lezche ket heb digoll eur banne dour hebken roet d'ar paour en e hano. 3° *Guiska ar re a zo en noaz*. 4° *Prena ar gaptived*. 5° *Mont da velet an dud klanv hag ar brizounierien*. 6° *Repi ar bardounierien hag an divroidi*. 7° *Sebelia ar re varo*.

9° *Kement hini a c'hell dioueret eun dra benag gant ar paour a dle ober aluzen.* — An dra-ma n'eo ket hebken eur guzul eus an Aviel, mes eur guir goure'hemen. Chom heb sikour ar paour, pa c'heller hen ober, a zo mankout da gaout karantez evitan, ha dizenti ouz Doue.

Peb hini a dle rei aluzen dioc'h he zanvez ha dioc'h ezomou ar paour. Seul-vui ma'z eo bras dienez ar paour, seul-vui ive e tle ar pinvidik e zikour. Jezuz-Krist en deus lavaret e kemerje evel great d'ezan e-unan ar pez a vije great d'an distera eus e vreudeur. An nep a zonjo er c'homzou-ze hag er grasou kaer a resever digant Doue dre an aluzen, hervez a verk ar Skritur Sakr, a vezo joa gantan sikour ar paour en e ezomou.

Skouer. Tud paour, e Paris, a gase o c'hrouadur, Perik, da glask aluzen. Chom a reas eur vech daou zevez, heb tam da zebri. Var par-daez an eil devez-se, e velas eur paour bihan

all hag en doa eur bara a venneg. Ar c'hrouadur naonek a zelle gant avi ouz ar bara-ze. « Pegeit so n'e peus ket debret? a c'houlennas egile. — Daou zevez a zo breman, eme Berik. — Me, eme egile, em eus koaniet deac'h, kemer an hanter vrasa eus va bara. » Hag ar bara a voe rannet. Piou a lavaro talvoudegez aluzen ar paour-ze, dirak an Aotrou Doue?

10. Grit eun akt a Garantez. — *Va Doue, me ho kar a greiz va c'haloun ha dreist kement tra a zo, abalamour ma'z oc'h infinimant mad hag infinimant din da veza karet ; me a gar ive va nesa eveldon va-unan abalamour d'eoc'h.* — *Va Doue, me ho kar a greiz va c'haloun ha dreist kement tra a zo, me ro d'eoc'h va c'haloun hag a zilez a-grenn kement karantez a c'hellfe beza kountrol d'an hini a dlean da gaout evidoc'h, abalamour ma'z oc'h infinimant mad hag infinimant din da veza karet, ho karet a ran abalamour d'eoc'h hoc'h-unan, abalamour n'eus fin ebed d'ho perfekcionou ; ha me gar ive va nesa, da lavaret eo, an dud holl ha va enebourien zoken mar em eus, eveldon va-unan.* Reketi a ran d'ezo kement mad a reketan d'in va-unan, n'eo ket abalamour d'ezo eo avad, mes *abalamour d'eoc'h-hu*, abalamour ma karit anezo ha mac'h ordrenit d'in o c'haret ive.

Skouer. D'an 29 a viz guengolo 1897, da 7 heur noz, santez Thereza ar Mabik Jesus a c'houlennas digant he superiorez: « Va Mam, daoust ha n'emaoun ket varnez mervel? — Eo, va merc'h; evelato, Doue a astenno marteze ho puhez eus eun nebeud heuriou c'hoaz. —

Mad, eme neuze ar zantez, evel ma plijo gantan. Oh! ne garfen ket kaout nebeutoc'h a boan. » Neuze, e reas eur zell ouz Hor Zalverstag ouz ar groaz: « Oh! emezi, e garet a ran! Va Doue, me... ho... kar! » Neuze, he fenn a gouezas: he ene a oa nijet d'ar baradoz. Peger kaer eo mervel en eun akt a garantez evit Doue!

11. *Ha red eo kaout feiz, esperans ha karantez evit beza salvet? — Ia, heb feiz, esperans ha karantez, ne c'hell den plijout da Zoue.* — Ar feiz eo ar mean-diazez eus an holl vertuziou kristen; bez' ez eo eun tenzor heb he bar hag a dle hon lakât da veza leun a anaoudegez vad evit Doue. Pedi a dleomp an Aotrou Doue da greski ennomp an tenzor kaer-ze eus ar feiz. An den en deus ezom ive eus an esperans evit rei nerz d'e galoun e kreiz poaniou ar vuhez-ma. Ar feiz hag an esperans a zigor hent d'ar garantez; houma eo rouanez ar vertuziou hag a bado da viken er baradoz; eno ar Zent, o velet peger mad ha peger kaer eo Doue, ne c'hellint ket choum heb e garet hed an holl eternite.

12. *Ober a dleer avechou aktou a feiz, a esperans hag a garantez, dreist holl pa vezer tentet a enep ar vertuziou-ze, pa dostaer ouz ar zakramanchou ha p'en em gaver e danjer a varo.* — An nep a jomfe pell heb ober an aktou-ze en defe pec'hed bras hag a gollfe eur maread grasou. Mes evit o ober n'eo ket red implija ar c'homzou a zo er c'hatekiz; o ober a c'heller en eur lavaret pedennou all. Red eo

o ober dreist holl evit trec'hi an tentasionou a c'heller da gaout enep ar feiz, an esperans pe ar garantez, evit en em lakât e stad da resco ar zakramanchou, hag evit kas an drouk-spered divar hon tro en heur ar maro.

Skouer. Epad ma rea he studi e Paris, sant Fransez a Zales a oue tentet a zizesper, d'e zeitek vloaz. Kenderc'hel a rea da bedi, mes an drouk spered a gendalc'he d'e denti. Eun devez, goude beza bevet epad c'houec'h zizun, er rann-galoun, ar zant en em erbedas kalounek ouz an Itroun Varia, hag ar Verc'hez a roas d'ezan ar peoc'h.

Lavaret a reas d'ar Verc'hez, dirak he skeuden, ar bedenn gaer Memorare, pe: O Guer-c'hez Vari, leun a druez, O pezet envor, me ho ped... hag er memez amzer e rea vœu da jom deprede chast, ha da lavaret bemdez e chapel.

Goulennet en doa digant Doue araok ar bedenn-ze: « Ma ne c'hellan ket ho karet er bed all, Aotrou Doue, pa 'z eo guir e tlean koueza en ifern, grit d'in ho karet, da vihana, epad an holl amzer a dremenin er bed-ma. »

Penaoz n'e dije ket ar Verc'hez Vari selaouet eun hevelep peden?

XVII. AR VERTUZ A RELIJION

Abel a ginnig eur zakrifis da Zoue evit e henori.

SEITEKVED KENTEL

Divar benn ar vertuz a relijion.

1. *Petra eo ar vertuz a relijion?* — *Eur vertuz eo hag a ra d'eomp henori Doue egiz ma'z eo dleet.* — Ar vertuz a relijion a zo eur pleg eus hon ene hag hon doug da veza aketuz d'hon deveriou e kenver Doue. Ar pleg mad-se a zo lakeat ennomp gant gras Doue, hag hor bolontez a zent ouz ar c'hras en eur ober ar pez a blij da Zoue.

Red eo d'eomp henori Doue, da genta, a spered hag a galoun, ha setu ar pez a reomp dre ar feiz, an esperans hag ar garantez. Mes ar dra-ze n'eo ket aoualc'h; o veza n'oump ket sperejou pur evel an elez, e tleomp ive lakât hor c'horf da henori Doue en e c'hiz. Ouspenn-ze, n'emaomp ket hon-unan er bed-ma; mes beva a reomp etouez tud all henvel ouzomp. Ma! n'eo ket aoualc'h da bep hini ac'hanomp henori e unan an aotrou Doue; mes red eo d'eomp en em lakât a-unan gant ar re ma vevomp en o zouez, evit henori Doue holl asambles. Setu aze petra eo ar vertuz a relijion. E peb amzer hag e peb bro ez eus bet evelse goueliou ha lidou sakr evit rei da Zoue an honor a zo dleet d'ezan.

Sonjit. Kaer eo ar c'hristen a 'z var bennou e zaoulin dioc'h ar mintin, e kichen e vele, kaeroc'h eo ar familh a bez o lavaret ar Batevras, dioc'h ar pardaez, goude koan; mes kaer-ra zo eo eur barreziad tud o kana an oferenn

a unan gant ar beleg. Pegen laouen eo Doue o velet an honor a vez rentet d'ezan en doare-ze? Nak a c'hrasou a resever digantan!

2. *Evit henori Doue egiz ma'z eo dleet, e rankomp, da genta, e adori, da lavaret eo, e anaout evit an hini a zo mestr var bep tra ha n'en deus e-unan mestr ebed; d'an eil, e drugarekât evit e vadoberou, ha d'an trede, goulen digantan e c'hrasou hag ar pardon eus hor pec'hejou.* — Red eo d'eomp 1° *adori Doue*, anaout en deus hor c'hrouet eus a netra, n'on eus netra n'hor be resevet digantan, ez eo mestr varnomp e peb doare, hag e c'hell astenn hor buhez pe he lamet diganeomp pa garo hag evel ma karo. N'eus nemet Doue hag a c'hellfe beza adoret evelse abalamour n'eus nemetan hag a vefe mestr var gement tra a zo heb kaout e-unan mestr ebed: hen hag hen hebken eo en deus krouet ar bed holl. 2. *He drugarekât evit e vadoberou.* Doue bez ren dre e Brovidans evel ma ren eun tad e vugale; hor c'harga a ra eus e c'hrasou hag euz e zonezonou; pourchaset en deus eur plas d'eomp en e varadoz hag hon hencha a ra da vent di. Mar d-oump tud a galoun e tleomp kaout anaoudegez vad evitan hag e drugarekât evit ar vadelez en deus en hor c'henver. 3° *Goulen digantan e c'hrasou.* Ni a zo leun a zempladurez hag ezom hon eus eus e zikour, ezom on eus eus e zorn gallouduz evit rei skor d'eomp. Goulen a dleomp digantan bemdez ar pez on eus ezom da gaout evit hor c'horf hag hon ene. 4° *Hag ar pardoun eus hor pec'hejou.* Offanset hon eus an Aotrou Doue ha

koueza a reomp aliez e faotou nevez : red eo d'eomp goulén pardoun digant e drugarez.

3. *Ne c'hellomp ket adori ar Zent ; mes o henori a reomp abalamour ma'z int mignouned da Zoue hag hon difennourien dirazan.* — Ne dleer adori nemed Doue hebken. Ar Verc'hez Vari hag ar Zent ne d-int nemed krouadurien ; ne c'hellomp ket rei d'ezo an henor a dleomp d'hor c'hrouer ha d'o hini. Adori a reomp Doue evel an hini a zo mestr var bep tra hag an hini ma teu peb mad digantan, hag ar Zent a henoromp evel servicherien vad ha mignouned an Aotrou Doue. An Iliz a ra goueliou hag offisou en o henor, hag en he c'hanaouennou santel e veul o vertuziou. Sevel a ra ive ilizou hag a zoug o hano. Evelse e tesk d'eomp goulén sikour diganto evel digant difennourien gallouduz hag a zo prest ato da gaout truez ouzomp ; hag, evit guir, Doue a ro d'eomp aliez, dre ho dorn, bep seurt grasou evit hor c'horf hag hon ene. Er bed-ma pa vez c'hoant kaout eur c'hras benag digant eur prins, ez eer da gaout ar re a zo da dosta d'ezan pe ar re a gar ar muia, en esper beza selaouet guelloc'h. Mad, setu aze perak ive e pedomp ar Zent da gas hor goulennou betek tron an Aotrou Doue : esper on eus e vezo selaouet ar Zent gant Doue, guelloc'h eget na vemp selaouet hon-unan, abalamour ma'z int e vignouned. An Iliz a ziskouez d'eomp el litanioù ar c'hem a zo etre an henor a rentomp da Zoue hag an hini a rentomp d'ar Zent. Pa gomzomp ouz Doue, e leveromp : *O pet truez ouzomp*, ha pa gomzomp ouz ar

Verc'hez pe ouz eur zant benag, e leveromp : *Pedit evidomp.*

4. *Ne c'hellomp ket adori ar Verc'hez ken nebeut ; brasoc'h henor goulskoude a dleomp d'ezi eget d'ar Zent abalamour ma'z eo mamm da Zoue hag ar zantela eus an holl grouadurien.* — Ar Verc'hez Vari, evel mamm da Jezuz-Krist, e deus muioc'h a c'halloud dirak he Mab eged ar Zent. Ouspenn-ze, roet eo bet d'eomp holl evit mamm p'edo Hor Zalver prest da vervel var ar groaz. Setu perak e dleomp he henori dreist an holl zent all ha kaout muioc'h a respet hag a garantez eviti eget evito. Evelato ar Verc'hez ne d-eo nemed eur grouadurez hag e deus resevet digant Doue kement he deus, ha ne c'hell ober vad d'eomp nemed dre ar pedennou a ra evidomp d'he Mab. Mes ar pedennou-ze a zo sur ato da veza selaouet ; rak Jezuz-Krist ne c'hell morse ober ar skouarn vouzar ouz mouez e vamm : goude Doue eta lakeomp bepred hon holl fizians e mamm Doue.

Skouer. Pa varvas niam santez Thereza a Avila, ar verc'h devot a 'z eas d'an iliz d'en em voestla d'ar Verc'hez Vari. « Bezit va Mamm emezi, pa 'z eo guir oun chomet minorez breman. » Ar Verc'hez a voe ato mad da zikour ar zantez, e trubuilhou ar vuhez.

5. *Ha ni a dle henori relegou ar Zent ? — Ia, o henori a dleomp abalamour ma'z int ar pez a jom eus ar c'horfou a zo bet templou d'ar Spered-Santel hag a zavo adarre eus o bez leun a c'hloar.* — Relegou ar Zent eo ar pez

a zo chomet anezo goude o maro, o eskern dreist-holl. An Iliz a ziskouez kalz respet evit ar relegou-ze, hag o laka var he aoteriou. Korfou ar Zent a zo bet templou d'ar Spered-Santel ; great o deus oberou a binijen hag a drugarez, ha divezatoc'h ez aint d'ar baradoz asambles gant o encou. Red eo henori ar relegou hag o miret gant respet, evel a rea ar gristenien genta evit relegou ar verzerien ; mes arabad eo o lakât var an aoteriou, hag o henori dirak an holl heb aotre an Aotrou'n Eskop.

6. *Ha ni a dle ive henori imachou ar Verc'hez hag ar Zent ? — Ia, rak oc'h henori an imachou-ze ec'h henoromp ar Verc'hez hag ar Zent o-unan.* — Imachou pe batromiou ar Verc'hez hag ar Zent a zigas da zonzj d'eomp eus o vertuziou, hag hon doug da gemeret skouer diouto. Ar Zent ho-unan eo a henoromp oc'h henori an imachou-ze, abalamour ma'z int hon alvokaded d'arak Doue. Mad eo ive dougen metalennou ar Verc'hez hag ar Zent, evel ma vir tud ar bed portrejou o c'herent hag o mignoned.

7. *Hag ar groaz, ar Galoun-Zakr hag imachou Jezuz-Krist, o henori a dleomp-ni ? — Ia, rak dre eno ec'h henoromp Jezuz-Krist e-unan.* — Ar grusifî pe imach Jezuz-Krist stag ouz ar groaz a dle beza e kement ti kristen a zo evit digas da zonzj d'an dud eus ar garantez en deus bet Hor Zalver evidomp, hag ober d'ezo kaout heuz ouz ar pec'hed. Jezuz-Krist e-unan eo a adoromp pe zaludomp ar groaz pe pa zaoulinomp dirazi.

Skouer. Eun devez ma tiskoueze Hor Zalver e c'houliou sakr da zantez Mac'harit Mari, ar zantez a dosteas he muzellou ouz Gouli e gostez, hag a bokas d'ezan gant respet ha karantez. Ar pok-se a badas epad eur pennad mad. Nak a c'hrasou a resevas ar zantez, hed an amzer-ze!

8. *Pec'hi a reer a enep ar verluz a relijion dre idolatri, dre superstision ha dre zefot respet.*

9. *Penaoz e pec'her dre idolatri ? — Oc'h aatori ar grouadurien e plas an Aotrou Doue.* — Lakât ar grouadurien var ar memes renk gant Doue a zo ober eun dismegans vras d'ezan. Ar baianed a zo kouezet en dallentez-se ; adoret o deus an heol, an idolou, al loened ha tud varo hag a oa bet brudet epad m'edont var an douar. Kinniget o deus sakrifisou d'ezo egiz pa vijent bet doueou.

Bez'ez eus tud hag a gar ho zechou fall muioc'h eget an Aotrou Doue ; ar re-ze a ra ive ho doueou eus ho zechou fall. Evelse, an den avarisiuz a ra he zoue eus an arc'hant, hag an den libertin a ra e hini eus ar pec'hed vil.

10. *Penaoz e pec'her dre superstision ? — O lakât he fizians e komzou pe e traou hag a zo koundaonet gant an Iliz.* — Eur superstision eo en em zervichout, evit parae an dud pe al loened, eus a gomzou pe a zimillerez ha n'o deus vertuz ebed evit kement-se dreizo o-unan. Eur superstision eo c'hoaz kemeret evit sin vad pe zin fall, traou ha ne c'hellont

dreizo ho-unan ober vad na droug ebed d'anden. Erfin eur zuperstision eo lakât e fizians e traou didalvez ha zoken danjeruz, evel ma'z eo, klask anaout an amzer da zont dre ar c'hartou pe dre roudennou an dorn, pe mont da c'houlen kuzul digant an divinerien hag ar zorserien. Dre an traou-ze holl an drouk-spered a glask e ve rentet d'ezan an honor n'eo dleet nemed da Zoue. Mes eus c'hristen mad en deus aoun ato rak ar pec'hed, ha setu perak ne gemer morse perz e superstision ebed.

Skouer. Eur barner bras, euz kear Rouen, na 'z ea ket ouz taol pa veze trizek den o vont da breja asambles. Eun dervez ma oant trizek, e reas gervel eur pevarzekved. « Breman, enezan, debrcmp hag evomp dizoursi. » Ker-kent ha ma oue achu ar pred, e voe skoet gant eun taol goad, hag e ene a ieas dirak Doue, barner ar varnerien.

Peger spoutus eo ar maro d'eun den hag a laka e fizians e superstisionou ker vean-ze!

11. *Penaoz e pec'her dre zefot respet? — O vev a evel eur psian, o tisprijout an traou sakr pe oc'h ober implij fall anezo, hag o teuler dismegans var an dud konsakret da Zoue.* — Ar pec'hed-ma a zo siouaz! stank dre ar bed. Kalz tud so hag a dremen ho buhez heb pedi, heb sonjal e Doue nag er baradoz: o spered ne zonzj nemed e traou an douar. *Re all a zisprij an traou sakr pe a ra implij fall anezo,* enn eur reseo ar zakramanchou heb beza e stad vad, pe en eur vankout a respet d'al leac'hiou santel, evel ma'z eo an i'izou hag ar chapelioù. Lod a gaoze hag a c'hoarz,

ar re-ma egiz pa vent en eur c'hoc'hi pe var eur blasen foar, ha lod all zoken a laer anezo. Erfin, tud zo hag a *daol dismegans var an dud konsakret da Zoue,* evel ma'z eo ar veleien hag al leanezed. Hirio e skriver eur maread levriou ha kazetennou evit mouga ar feiz er c'halonou. El levriou hag er c'hazetennou-ze e chencher doare da gomzou Doue ha d'ar c'hentelioù santela eus an Aviel. N'o deus nemed disprij evit ar vertuzioù a zo bet gourc'hemenet gant Hor Zalver, evel ma'z eo, beza humbl ha pardouni an offansou, ha ne ehanont da ober goab eus ar venec'h hag eus al leanezed, eus an dud devot hag eus an oberou a zevosion. Dre an traou-ze holl e pec'her enep ar vertuz a relijion dre zefot respet.

Skouer. Sakrilaj an tri zoudard hag an Itron Varia a Heas.

Pa oa ar Frans e brezel oc'h ar Spagn, e voe kaset soudarded da ziuall an traoniennou a zo evel guaskou etre menezioù uhel ar Pyrenee. Lod anezo a oa difeiz. Tri zoudard, Mothe, Cazaux ha Pau a oa eun devez o tremen dirak chapel an Itron Varia a Heas, eur japel brudet er Pyrenee, pa veljont skeudenn ar Verc'hez, e mean, azioc'h an nor dal. « Setu aze, eme Mothe d'e zaou gensort eur skeudenn hag a zo em goulou, ober a ra goap ouz an dud difeiz ma 'z omp. Tennomp varni, evit merka eo mad hon daoulagad hag hor bizied. »

An dizakr a gargas neuze e fuzuilh, a vizas-gant evez, hag a dennas.

Ar boled a dizas peultrin ar skeudenn, hag e roud a zo choumet rizennet er mean, en ar-

roud ar galoun. « D'az tro brema, Cazaux, » eme an den diaouleg d'e gensort. Gant aon rak e vignoun, ar zoudard a dennas en eur greua, hag e voled a skoas ar skeudenn izeloc'h eget penn ar glin.

Louis Pau a dennas da drede, klask a reas tenna ebou, mes e voled a zistagas eun tamm eus jod deou ar Verc'hez. Eur vaouez koz, hag he doa guelet ar baotred oc'h ober o zaol sakrilaj, a lavaras d'ezo: « Eul labour divalo oc'h eus great, diouallit na vefec'h kastizet. »

Kement-se a zigouezas buan. Eun nebeud deveziou goude, Mothe a voe tizet gant eur boled en e beultrin, el leac'h m'en doa skoet ar skeudenn. Mervel a reas var an taol.

Pa zavas korf e vignoun divar an douar, Pau a lavaras da Gazaux: « Hon tro a zeuio dizale, salo em bje skoet ebou, duhont. » A veac'h, ma oa achu e c'her, ma resevas eur boled en e voc'h deou. Gouliet e voe, ha netra ken. « Na vezin ket skoet hirio, eme neuze Cazaux, rak achu eo ar stourmad, mes er c'hrogad kenta e rankin beza var evez. » Eun hanter heur divezatoc'h, eur zoudard a gempenne e fuzuilh poultrennet ha karget; an tenn a yeas er meaz, hag ar boled a dizas Cazaux dindan penn e c'hlin.

An daou zen a yeas d'an hospital, louzaonet e oent, mes hini anezo ne gavas ar pare. Beva a rejont evelato kalz bloaveziou c'hoaz, en eur lavaret: « Mil bennoz d'an Itron Varia a ro d'eomp amzer da rapari hor sakrilaj. »

XVIII. EUR BLASPHEMATOUR LABEZET

El Lezenn goz, ar blasphemator a veze lazec'h.

TRIVECHVED KENTEL

Eil gourc'hemen Doue.

E vean he hano na doui ket
Nag ive netra all ebet.

1. An eil gourc'hemen a Zoue a zifen ouzomp: da genta, toui e vean; d'an eil, blasfemi, hec'h d'an trede, mankout d'ar veuiou hon eus great. — An eil gourc'hemen a zifen ar pez a c'hell beza great enep an honor a zo d'leel da Zoue.

2. Toui, pe ober le, a zo kemeret Doue da Aest eo quir ar pez a leverer. — Ar ger toui

a vez lakeat aliez e plas ar ger *blasfemi*. Mes toui a ziniti *ober le*, kemeret Doue da dest eo guir ar pezh a leverer. An nep en deus aoun ne ve ket kredet a glask testou da ziskouez eo guir ar pezh a lavar. Ma, pa douer, e kemerer Doue e-unan da dest, abalamour ma oar ha ma vel peb tra. An nep a ra eul le a lavar : « C'houi n'am c'hredit ket ; ma, me gemer « Doue da dest eo guir ar pezh a lavaran. Ra « vin koundaonet gant Doue ma lavaran » gevier ! » Ar re a zo o selaou an den-ze a zo douget neuze da zonzjal en deus aoun rak barnedigez Doue, ha n'her c'hemerfe ket da dest ma ne lavarfe ket ar virionez. Setu aze penaoz al le a zo eun dra zantel dreizan e-unan.

3. *E ped feson e pec'her o toui ? — E teir feson : da genta, o toui heb eur rezoun vras ; d'an eil, o toui var ar gaou ; d'an trede, o toui da ober drouk.* — Pec'hi a reer 1° *O toui heb eur rezoun vras* : ma n'eus rezoun ebed da gemeret Doue da dest, e vanker a respet d'ezan. 2° *O toui var ar gaou* : ann drama a zo ober eun offans vras da Zoue ; rak Doue eo ar virionez memes. Setu ar pezh a hanver eul le faoz pe eur fals le douet. 3° *O toui da ober drouk*, da ober eun dra fall benag pe eun dra benag kountrol d'al lealded. An nep a dou da ober drouk en deus pec'hed o toui, hag a ra eur pec'hed nevez goudeze, mar talc'h d'e c'her. Setu aze pe seurt le a reas Herodes da verc'h Herodiades.

Skouer. Ar roue Herodez a roas, eun devez, eul lein vras da dud e lez, ha merc'h Herodia-

dez a zansas ker brao dirak al leinerien, ma touas ar roue e roje d'ezhi kement tra a c'houlenje, ha pa vije zoken an hanter eus e rouantelez. Ar verc'h fallakr, var ali he mam, a c'houlennas penn Yann Vadezour. Ar zant a voe eta dibennet en e brizoun. En despet d'e le, ar roue a reas eur pec'hed bras.

4. *Ha pec'hed zo ato o toui ? — Nan, n'eus ket a bec'hed o toui pa vez eur rezoun vras evit hen ober, evel, pa lavar ar barner sevel an dorn da rei testi d'ar virionez.* — N'eus ket a bec'hed ato o toui. Pa vezer galvet da dest dirak ar Justis, e reer le da lavaret ar virionez. Er memes tra, ar re a vez hanvet d'eur garg benag gant ar c'houarnamant a ra le ive da ober ho dever er garg-se gant lealded. N'eus pec'hed -bet eno.

5. *Blasfemi a zo goall gomz eus a Zoue, eus ar Zent pe eus an traou santel.* — *Goall gomz eus a Zoue* a zo diskouez kaout disprij evitan. Nag a dud a ro ho malloz da Zoue pa vez drouk enno hag a vank a respet d'e hano santel ! Nag a dud a lavar e kreiz o foaniou : Doue n'eo ket just, n'en deus soursi ebed ac'hanon ! An den a dlefe ato lavaret hano Doue gant doujans ha karantez, hag an hanoze a deu aliez da veza var e vuzellou eun offans evit e Grouer. Evit koumpren peger bras pec'hed eo ar blasfem, eo aoualc'h sonjal e ra ar blasfematour var an douar ar pezh a ra an diaoul en ifern. El Lezenn goz, evel m'eo merket en daolenn a zo e penn ar gentel-ma, Doue a rea labeza ar blasfematour.

Goall gomz eus ar Zent pe eus an traoù santel a zo ive eun offans grevuz evit Doue. Ar pec'hed-ma eo pec'hed ar re a lavar traoù eus ar Vere'hez, pe a ra goab eus a vertuziou hag eus a viraklou ar Zent, eus a genteliou an Aviel hag eus an oberou a zevosion ar re zantela.

Skouer. D'an 19 a viz guengolo 1846, ar Vere'hez Vari en em ziskouezas da zaou grouadur, Maximin ha Melanie, var menez ar Zalett, hag a lavaras d'ezo: « Breac'h va Mab a zo ker pounner, nta n'hellan mui hen dere'hel. Ar re a vez o charreat na reont nemet pec'hi en eur lakât hano va Mab etouez o c'homzou. Terri a reer lezen ar zul. »

Daoust hag an dud a zo eat var vellât abaoe?

6. *Ober veu a zo lavaret da Zoue e raimp eun dra vad benag dindan boan a bec'hed.* — *Ober veu a zo 1° lavaret da Zoue*, ha nan hebken ennomp hon-unan; setu aze ar c'hem a zo etre ober veu hag ober e zonz. Ober e zonz a ziniti lakât eun dra benag er spered, er penn. Evelse, eun den a c'hell lakât en e benn mont da bardouna da Rumengol pe da Zantez-Anna; eun den iaouank, eur plac'h iaouank a c'hell lakât en o spered mont da veleg pe da leanez. Ma n'o deus ket an dud-se *lavaret da Zoue e rajent an dra-ze dindan boan a bec'hed*, ann dud-se n'o deus ket a bec'hed ha pa ne rafent ket goudeze ar pez o doa lakeat en o spered pe en o fenn; rak n'eo ket eur veu eo o deus great: n'o deus great nemed *ober ho zonz*. Ne c'heller ober veu nemed da Zoue, abalamour digant Doue hebken

eo e teu peb gras. Ar promesaou great d'ar Vere'hez ha d'ar Zent n'eo ket veuiou int, nemed sonj an hini en deus great ar promesaou-ze a ve bet kaout eur c'hras benag digant Doue dre bedennou ar Vere'hez hag ar Zent. 2° *E raimp eun dra vad benag*, eun dra hag a zo guelloc'h eged ar pez a zo kountrol d'an dra-ze. Red eo e plijfe ar bromesa da Zoue hag e serviche d'e c'hloar. 3° *Dindan boan a bec'hed*: ar bromesa a dle beza great dindan boan da gaout pec'hed dirak Doue ma n'he zevener ket; anez, n'eo ket eur veu eo.

7. *Ha mad eo ober veu?* — *Ia, mes arabad eo hen ober re vuhan hag heb goulen kuzul.* — An nep a ra eur veu benag a ziskouez en deus karantez evit Doue ha c'hoant d'e henori, p'e guir e ro e c'her da ober evit e c'hloar eun dra vad ha santel. Evelse, ar re a lavar kenavo da blijadureziou ha da vadou ar bed evit en em denna er c'houdenhou hag implija o buhez holl e servich Doue, a ziskoues a dra zur o deus karantez evitan, rak ne oufent ket rei d'ezan brasoc'h merk a zevosion eged hennez.

Mes arabad eo ober veu 1° *re vuan*; red eo ober mad e zonz, ha guelet ha gellet e vo seveni ar bromesa a zo c'hoant da ober. Guelloc'h eo chom heb ober veu, eged en em lakât e riskl da vankout d'ezan divezatoc'h. 2° *Heb goulen kuzul*. Den ne dle ober veu euz e benn e-unan; red eo goulen kuzul digant ar c'hofesour pe digant eun all benag hag en deus skiant ha gouiziegez aoualc'h evit lavaret pe e c'heller ober ar bromesa-ze da Zoue pe ne c'heller ket.

Skouer. Nak a bed martolod, pa oant e riskl ho buhez var ar mor kounnaret, o deus great veu da vont var ho zroad, d'eur japel brudet, mar gelfent distri d'o bro! Nak a bed den klanv o deus great veu da vont da bardouna da Rumengol, d'ar Folgoat da zantez Anna ar Palud, da Lourdes, m'o dije ar pare! Ar Ver-c'hez e deus meur a vech, selaouet o feden.

8. *Pec'hed eo mankout d'ar veuiou on eus great, nemed dispans hor befe bet.* — Eur vech m'hon eus great eur veu, e renkomp e zeveni dindan boan a bec'hed. Mar d-eo eun dra fall mankout d'ar promesaou great d'an dud, ez eo c'hoaz eun dra falloec'h mankout d'ar promesaou great da Zoue. Mar teu eur veu da veza re ziez da zeveni, e c'heller goulen dispans anezan, pe goulen ma vezo chenchet ar pezh hon euz lavaret da Zoue a rafemp, en eun dra all hag a vezo easoc'h da ober.

Skouer. « Rannet eo va c'halon, mestr, eme eur zoudard Gaskon da Vertran Duguesclin, touet em eus ho laza gant va armou, kerkent ha m'o guiskin. « Ar mestr bras a boanias da gentelia e zoudard: « Al le-ze a zo fall ha n'eo ket da veza miret, » mes ar Gaskon a responte : « Touet em eus, miret a rin va le, mar gallan. »

« Kemer armou ar Gaskon-ma, eme neuze Duguesclin d'eur zoudard, taol anezo ar ster, ha ro d'ezan da armou. — Ha me? eme ar zoudard. — Te pezo armou kaer ar Jonel, am eus lazec'h en emgann diveza. — Bennoz Doue a'eoc'h, mestr, » eme ar zoudard laouen. Torret e oa le ar Gaskon, rak ne c'helle skei nikun gant e armou beuzet.

XIX. AN OFERENN

Jezus adoret en hosti da C'horreou Doue.

NAONTEKVED KENTEL

Trede gourc'hemen Doue.

Ar zuliou santel a viri
E servich Doue, oc'h he veuli.

1. *An trede gourc'hemen a Zoue a ordren d'eomp santifia ar zul.* — An trede gourc'hemen a verk d'eomp eun devez eus ar zizun a dleomp da implija e servich Doue dreist an deizioù all. Epad c'houec'h devez peb hini a c'hell labourat hervez e stad hag e vicher; mes ar seizved devez avad a ranker da gonzakri da Zoue. An devez-se eo ar zul, eur ger

hag a ziniti e latin *devez an Aotrou*. El lezen goz, ar zadorn oa an devez a dliet da implija e servich Doue, abalamour da genver an devez-se e oa ehanet Doue da groui ar bed. Mes abaoue donedigez Hor Zalver, an Iliz he deus lakeat ar zul e leac'h ar zadorn, abalamour da genver ar zul eo e savas Jezuz-Krist eus a varo da veo, hag e tiskennas ar Spered-Santel var an Ebestel.

2. *Evit santifia ar zul e ranker paouez da labourat hag implija an deiz-se e servich Doue.* — Santifia eun dra a zo ober eun implij santel anezan. Evit santifia ar zul eo red e dremen santelamant, hag evit ketnent-se ez eus traou hag a zo difennet ouzomp, ha traou all hag a zo gourc'hemennet.

Skouer. Epad ma oa eun eskop santel, de Cheverus, o velet tud gouez an Amerique, e klevas eur zulvez, e kreiz eur c'hoat bras ha doun, eur maread tud o kana Credo ar pardonioù. Ar gouezidi-ze a oa bet badezet, mes hanterkant vloaz a oa abaoue n'o doa mui a veleg en o zouez. Evit santifia ar zul, e kanent ar Gredo. An eskop a skuillas daelou a levenez, o velet feiz an dud-ze.

Nak a gristenien, e kear ha var ar meaz, a zo eas d'ezo kaout oferenn ha n'ez eont ket vardro an iliz, e leac'h an dud goues-se a gemere kalz poan evit en em voda da gana, heb beleg, e kreiz eur c'hoat!

3. *Al labourou a zo difennet da zul eo ar re m'en deus ar c'horf muioc'h a berz enno eged ar spered, da lavaret eo, al labourou a*

ra bemdez ar vicherourien hag an devezourien evit gounit ho boued. — Evelse, labourat an douar, ober an eost, charreat, labourat var micher eur c'here, eur c'halvez pe eur marichal, eur c'hemener pe eur gemenerez, setu aze labouriou hag a zo difennet da zul. Perak ? Abalamour el labourou-ze ar c'horf en deus muioc'h a berz eged ar spered. Mes n'eo ket pec'hed ober skol da zul, skriva ha lenn, abamour el labourou-ma ar spered en deus muioc'h a berz eged ar c'horf. Tud so hag a lavar avechou : me, n'eo ket evit gounit arc'hant eo e labouran da zul, mes evit kaout berroc'h va amzer. N'eus fors : an dud-se o deus pec'hed er memes tra ; rak ar pezh a zifenn ann Iliz n'eo ket ar c'hounidigez eo, mes al labourou a gav d'ezi n'int ket deread en eun devez ker santel. Setu perak, ha pa her grafet zogen evit netra, ne dleer ket labourat en deiz-se evit ar paour zoken, nemed red e vefe.

1. *Ne c'heller labourat da zul nemed evit eur rezoun vras benag, ha ma lle al labour beza a vel d'an holl, eo red goulen kounje.* — Doue a zifenn ouz an den labourat da zul evit sonjal hebken en deiz-se e silvidigez e ene. A hent all, al labour great da zul ne laka morse an hini her gra da veza pinvidikoc'h ; rak an den en deus ezom dreist peb tra eus a vennoz an Aotrou Doue. Ar pec'hed a reer o labourat da zul a zo seul-vrasoc'h pe zeul-vihanoc'h ma tremener muioc'h pe nebeutoc'h a amzer oc'h ober al labour-ze.

Labourou a zo hag en deus ar c'horf

muioc'h a berz enno eged ar spered, ha n'int ket goulskoude difennet da zul, evel ma'z eo : prena pe verza pe a dra da zibri, aoza ar boued, kempen an tiez ha renka an ilizou egiz ma tleont beza evit an offisou. Beza zo labourou all hag a lezer ober, petra benag m'int difennet dreizo o-unan, evel m'az eo : guerza d'an dud divar ar meaz marc'hadourez ha ne ve ket eas d'ezo o frena en deizioù all.

Erfin, ober a c'heller al labourou a zo difennet da zul, pa vez red, evel ma'z eo : evit moug a tan goall pe ziarben an dour-beuz, pa n'o deus an dud paour nemed an deiz-se evit dresa o dillad, ha pa vez an eost e riskl da vont da goll abalamour d'an amzer fall. Mes ma tle al labour beza great a vel d'an holl, e ranker goulen kounje digant an aotrou persoun; ha pa ne dlefe ket zoken al labour beza great a vel d'an holl, eo mad goulen kounje er memes tra, gant aoun na deufet da fazia o sonjal e ve red labourat da zul d'an ampoent ne ve ket.

Skouer. Epad ma oa ar Juezien o vale varzu an douar a oa bet promettet d'ezo gant an Aotrou Doue, eun den a voe paket o keuneuta d'an deiz ehan. Var urz Doue, an den-ze a voe labezet, da lavaret eo, lazet a daouliou mein gant ar bobl. Moysez en doa diskleriet: « Urz Doue, an Aotrou, eo, laza an den-ze. »

5. *Petra dleer da ober evit implija ar zul e servich Doue? — Red eo dreist peb tra klevet an offeren en deiz-se ; eur pec'hed bras eo*

mankout d'an offeren heb rezoun vad ebed. — N'eo ket evit beva dibreder eo e tleer paouez da labourat da zul ; Doue n'en deus gourc'hemennet ehana da labourat en devez-se nemed evit m'en dije an den muioc'h a amzer da ober e zeveriou a relijion. Red eo klevet an offeren da zul, abalamour an offeren eo kaera tra a zo er relijion, abalamour netra ne ro muioc'h a c'hloar da Zoue eget sakrifis santel an offeren. Azalek an amzer genta eus an Iliz, ar gristenien a zo bet atao aketus da glevet bep sul an offeren.

An nep a vank d'an offeren da zul heb rezoun vad ebed en deus pec'hed bras, dirak Doue ; mes ar re o deus eur rezoun vad benag evit chom er gear n'o deus ket a bec'hed. Evelse, n'eus ket a bec'hed o vankout d'an offeren pa vezer klanv, pa ne c'heller ket bale, pa ves en ti eun den klanv pe eur c'hrouadur bihan benag ha pa ne gaver den all ebed da deuler evez anezo. Red eo diouall da gemeret evit eur rezoun vad ar pezh ne d-eo marteze dirak Doue nemed eun digarez fall. Ouspenn-ze, ar re ne c'hellont ket mont d'an offeren evit eur rezoun vras a rafe mad lavaret eur beden benag er gear evit santifia ar zul hervez o galloud.

Skouer. Bez' e oa, er bloaz 1392, e parrez Moncada, eur beleg douget d'ar skorpul, hag en doa aoun n'en dije ket resevet sakramant an urz evel ma oa dleet. Eur gristenez vad eus e barrez a yea d'an oferenn bep sul, hag alies var ar pembez, gant he merc'hig Rosali, a oa pevar bloaz hanter neuze.

Da oferenn ar Pelgent, Rosali a lavaras e'he mamm, da c'horreou Doue: « Mamm, an aotrou person a zo ar Favr bihan gantan etre e vizied. — Ro peoc'h », eme ar vamm. Antronoz, da c'houel sant Stephan, ar verc'h a velas adarre ar paotrig d'ar gorreou. Neuze, ar vamm a zisklerias d'ar beleg goude an oferenn, e vele he merc'h eur c'hrouadur etre e vizied. An aotrou person a voe laouen, o selaou lavarou ar vamm gristen, rak pedi en doa great an Aotrou Doue d'e sklerijenna var dalvoudegez e oferenn. Setu ma reas da Rosali dont fostoc'h c'hoaz d'ar c'heur antronoz. Lakeat en doa var an aoter diou hosti: unan a voe konsannas ar beleg, goude ar gorreou, o tiskouez eun hosti. — Eur c'hrouadur a velan, eme Rosali, kalz koantoc'h eget mabig ar Fabr, sklerijennet holl eo. — Hag en houman all, eme ar beleg, petra veles? — Aze e velan eun dra venn, ha netra ken », eme Rosali. Sklerijennet neuze gant komzou ar verc'hig-se, ar beleg r'emm doe mui an distera nec'hamant var dalvoudegez e oferenn.

6. *Da be seurt offeren e deus c'hoant an Iliz ez afemp? — Da offeren bred ar barrez, abalamour eno e vez roet an aliou ha great ar pedennou a c'hell ober vad d'hon ene.* — En offeren bred ar barrez e vez prezeget dioc'h ma c'houlenn ezomou ar barresioniz. Eno e vez leannet al liziri a deu digant an Aotrou 'n Eskop, eno e vez kaset an embannou ha lavaret peur a vez iun pe vijil; mad, setu aze traou hag o deus ar gristenien ezom da c'houzout.

7. *Red eo klevet an offeren penn-da-benn, gant evez ha gant devosion.* — Red eo klevet offeren: 1° *penn-da-benn*, azalek ar pedennou kenta a lavar ar beleg e traon an aoter betek an aviel diveza; a hent all e ve pec'hed muioc'h pe nebeutoc'h. An neb en em gav re zivezad a vezo guelloc'h d'ezan klevet eun offeren all, mar gell. 2° *Gant evez*. N'eo ket acuale'h beza en iliz a gorf hebken, red eo beza ive a spered. Evelse, an nep a gouskfe epad eul loden vras eus an offeren, pe a dremenfe e amzer o lenn levriou ha ne gomzont nemed dus a draou ar bed, pe a lezfe a volonte vad e spered da zonzjal e traou all, hennez n'en defe ket a offeren. 3° *Gant devosion*. Red eo da bep kristen poania epad an offeren da zevel he galoun varzu Doue, en eur zonzjal e pasion hag e maro Jezuz-Krist, pe er pezh a lavar hag a ra ar beleg ouz an aoter, pe en e bec'hejou e-unan evit goulenn pardoun anezo. Da vare ar gorreou ha da vare ar gommunion e tle c'hoaz diskouez muioc'h a feiz hag a zevosion.

Skouer. Ar re goz a lavare: « Oferenn pe ifern. »

Daou zen yaouank, eme zant Antonin, a 'z eas da chaseal, eur zulvez. Unan en doa bet offerenn, egile a oa chomet heb. Sevel a reas eur barr arne spontus, hag e klevjont eur vouez o lavaret: « Sko, sko. » Ar chaseour heb offerenn a voe lazet gant ar gurun. Prestik goude, ar vouez a voe klevet a nevez: « Sko, sko. » Mes eur vouez all a respontas: « Na c'hellan ket skei, rak klevet en deus hirio, Aviel Sant

Yann: « Et Verbum caro factum est. » An eil chasseur a jomas dibistig: saveteat e oa bet gant an oferenn.

8. *Evit santifia erpad ar zul, e lleset c'hoaz mont d'an offisou all eus an Iliz ha d'ar zarmouniou, hag espern eur pennad benag a amzer evit an oberou a drugarez.* — An nep a dremen an nemorant eus ar zul o kemeret e blijadur, goude beza klevet eun offeren blean hebken, a ziskouez n'en deus nemeur a zoursi eus a c'hloar Doue hag eus a zilvidigez e ene. Ar zul eo devez an Aotrou Doue; mad eo eta kemeret perz en deiz-se en holl offisou ar barrez, evel ma 'z eo: ar gousperou, ar zalud hag ar prezegennou a zesk d'an den e zeveuriou a gristen. Mad eo c'hoaz espern eur pennad benag a amzer evit an oberou a drugarez, evel ma'z eo: ober katekiz d'ar vugale, mont da velet an dud paour hag an dud klanv, ha traou all evelse.

Skouer. Epad ma roe bennoz ar Zakramant e chapel leanezed an Itron Varia a Loretta, e Bourdel, d'an 3 a viz c'houevrer 1822, an Aotrou Delort, chaloni, a velas Hor Zalver Jezus en hosti an *ostansouar*, dindan furm eun den yaouank kaer dreist. Ar c'hurust hag al leanezed a velas evel dan Hor Zalver benniget, epad eur c'hart heur krenv. Ar beleg a gredas sevel ouz an aoter goude an *Tantum ergo*, hag ober sin ar groaz var an holl gant Jezus a vel etre e zouarn, mes pa lakeas an ostansouar var an aoter, ne velas nemet an hosti. Feiz an dud-se a voe startoc'h da c'houde.

XX. AR MABIG JEZUS O KELENN

Sant Joseph hag ar Verc'hez, e Nazareth.

UGENTVED KENTEL

Pevare gourc'hemen Doue.

Da dad, da vamm a henori,
Evit pell amzer ma vevi.

1. *Ar pevare gourc'hemen a Zoue a ordren d'eomp henori hon tad hag hor mamm, o c'harret, senti outo hag o zikour en o ezomou.* — Red e d'eomp: 1° *henori hon tad hag hor mamm.* « Henorit ho tad hag ho mamm dre « ho komzou hag hoc'h oberou, » a lavar d'eomp ar Skritur Zakr. Ha pa ve o zud paour, pe deut var an oad, pe berr a spered, ar vu-

gale a dle ato ho respeti. Arabad eo d'ezo lavaret morse goall c'her ebed d'o zad ha d'o mamm, ha p'o defe ar re-ma eun defaot bonag, na diskouez o deus disprij evito. 2° *O c'haret*. Goude Doue, hi eo o deus roet d'omp ar vuhez. Nag a hoan n'o deus ket kemeret ganeomp ! Gant pebez evez o deus beillet var-nomp en hor bugaleach ! Ha n'o c'harfemp ket ! Oh ! neuze n'eo ket tud oump, n'eus ket eur galoun a zen o lammet en hor c'hreiz. 3° *Senti outo*. « Bugale, eme an abostol sant « Paol, sentit ouz ho tud e peb tra, hag evelse « e plijot da Zoue. » Ma ne zentomp ket ouz hon tad hag ouz hor mamm, n'on eus na respet, na karantez ebed evito ken nebeut. 4° *O zikour en o ezomou*. Ar goad, an anaoudegez vad hag ar justis a ra d'omp eun dever da zikour ato hon tad hag hor mamm hervez hor golloud.

2. *Perak e tleomp-ni henori hon tad hag hor mamm ? — Abalamour ma talc'hont en hor c'henver plas an Aotrou Doue*. — Guelet a dleomp Doue en hon tad hag en hor mamm, rak delc'her a reont e leac'h en hor c'henver. Ouz Doue e-unan eo e sentomp, pa zentomp ouz hon tad hag ouz hor mamm. Jezuz-Krist a vele Doue e Dad e Mari hag e Joseph, ha setu perak e sente outo.

Skouer. Beneat XI, savet var gador sant Per er bloaz 1303, a oa paour e dud. E vam, beo c'hoaz, a zeuas da velet he mab. **Itrounezed** vras, gant respet evit mamm an Tad Santel, a roas d'ezi eur viskantant seiz, mes Beneat XI, p'her guelas guisket pinvidik, a reas eun dro

var e zeulioù, en eur lavaret : « Va mamm n'eo ket eun itroun vras er giz-se. » Glac'haret holl, ar vam a gemeras he guiskamant dister, mes deread, neuze Beneat XI he digemeras laouen holl : « Breman, emezan, ec'h anavezan va mam. » Renta a reas peb honor d'ezi.

3. *Ha red eo senti outo pa ordrenont eun dra benag kountrol da lezen Doue ? — Nan, neuze e ranker senti ouz Doue kentoc'h eged ouz an dud*. — Doue eo an tad kenta ma tleomp senti outan, hen eo mestr an holl. Arabad eo morse senti ouz ar re a lavarfe d'omp ober eun dra benag kountrol d'e c'hourc'hemennou pe d'e volontez. Goulskoude ar vugale ne dleont ket neuze zoken mankout a respet d'o zud. Mes respount a dleont dre gaer ne c'hellont ket ober ar pezh a c'houlenner diganto.

4. *Penaoz e tleomp-ni sikour hon tad hag hor mamm en o ezomou ? — Ho zikour a dleomp o rei *skor d'ezo en o faourentez hag en o c'hozni, o lakât digas o zakramanchou d'ezo pa vezont klanv, hag o pedi evito goude o maro*. — Ar vugale a dle labourat evit o zud, ha rei d'ezo ar pezh a c'hellont da zioueret ganto evit o zikour en o dienez ha souplât o foaniou. Mar o deus danvez, e tleont rei lod d'o zad ha d'o mamm ha diouall ne vankfe netra d'ezo. Mes ar vugale a dle dreist pep tra sikour o zud en ezomou o ene, en eur c'hervel ar beleg var o zro pa vezont klanv. Goude o maro, e tleont seveni o bolontezioù diveza, pedi ha lakât pedi Doue evito.

Ar vugale a ra o dever e kenver o zud a

denn varno bennoz Doue, hag ar bennoz-ma a zo evito eur zoursen a c'hrasou puill. Er c'hountrol, ar vugale ne respetont ket o zad hag o mamm ha ne zentont ket outo a denn varno malloz Doue, er bed-ma zoken.

Ar pezh a dle ar vugale da ober e kenver o zad ha ho mamm, hervez m'hon eus lavaret, a dleont da ober ive e kenver o zadou koz hag o mammou koz, o eontred hag o moere-bezed. Ar mibien-kaer hag ar merc'hed-kaer o deus tost da vad ar memes deveriou e kenver o zadou-kaer hag o mammou-kaer.

Skouer. Yann Conaxa, eus Anvers, pinvidik bras, a rannas e zavez etre e zaou vab. Ar rennan a voe digalon evitan. Savet keuz gantan, Yann en em glevas gant eur mignoun hag heman a roas d'ezan daou vil skoed e kuz. Epad ma leine e vugale, an tad a 'z eas sioul en e gantpr, hag a reas d'an arc'hant tirindinka, epad m'o c'hounte. An daou vab a zelaoue, souezet. Yann a ziskennas da c'houde, evit diskleria d'ezo : « An arc'hant a jomo var va lere'h a vezo d'an hini ac'hanoc'h a vezo ar guella evidon. » Divar neuze, an daou vab a reas stad euz Yann; pa varvas, e tigorjont buan he armel, hag e kavjont enni eur morzol, gant ar c'homzou-man : « Me garje gant ar morzol-man, terri penn an tadou o dije c'hoant ober d'o bugale an dilez eus kement o deus. » Pa argoulaouit ho pugale, mirit evidoc'h eun askorn, gant eun tam kig outan.

5. *Ar zervicherien a dle respeti o mistri, senti outo hag o zervicha gant lealded.* — Ar

zervicherien a zo eus a dud an ti el leac'h ma servichont. Red eo d'ezo, eme zant Paol, respeti ho mistri, en eur velet Doue enno hag en eur labourat evit plijout da Zoue. Mar d-ema ar zantimanchou kristen-ze en ho c'haloun, e santifiont o labour, ha ne gavont ket diez senti ha senti var an heur. Ar zervicher mad ne ra ket hebken e zevel pa vez lagad e vestr o para varnan, mes hen ober a ra, ha pa ne vo ket gullet gant he vestr, abalamour ma'z eo eun dever a goustians. Servicha a ra e vestr gant lealded, hag an dra-ze ne ziniñ ket hebken ne laer ket pe ne goll ket e amzer, ar pezh a var ervad a zo eur pec'hed bras ; mes an dra-ze a ziniñ, ousspenn, e tiouall madou e vestr evel ma tiouallfe e re e-uman, hag e tiskuill d'ezan ar gaou a c'hellfe re all da ober outan. Tevel a ra ive var ar pezh a c'hell da velet pe da glevet el leac'h m'ema o servicha, ha ne gount morse d'an dud dianveaz ar pezh a zo etre tud an ti hag hen.

Ar mestr a ro arc'hant ar c'houmanant; ar mevel a ro e labour gant lealded.

6. *Ar re a zo dindan re all a dle respeti o superioret ha senti outo.* — Peb hini ac'hannomp en deus superioret hag o deus eur c'halloud benag varnan. Red e d'comp kemetret ar superioret-ze evit tud hag a zalc'h dirazomp plas an Aotrou Doue, ha beza ato leun a respet hag a zentidigez evito.

7. *An tadou hag ar mammou a dle karet ho bugale, pourve d'ho ezomou, ha c'helen var quirioneziou ar relijion, lamet ar plegou fall*

a remerkont enno, ha rei skouer vad d'ezo. — An tadou hag ar mammou a dle : 1° *karet o bugale.* Doue e-unan en deus lakeat ar garantez-se doun en o c'haloun. O c'haret a dleont dreist holl abalamour m'int galvet da vont eun deiz d'ar baradoz, ha gouzout a dleont eo hi a zo karget d'o c'has di. Red eo d'ezo diouall, hervez o galloud, da ziskouez muioc'h a garantez evit an eil eged evit egile ; rak an dra-ze a c'hellfe beza kaoz d'ar voarizi pe d'ar gasouni da zével etrezo. 2° *Pourvei d'o ezomou,* o maga hag o guiska hervez o stad. An tadou hag ar mammou a dle diouall da ober dispignou foll, hag a virfe outo da ober o dever e kenver ar poent-se. 3° *O c'helen var guirioneziou ar relijion,* rei d'ezo mistri ha mestrezed kristen, ha beza var evez evit ma vezint ato aketuz d'o deveriou e kenver Doue. El leac'h ma 'z eus diou skol, dever stris ar gerent eo kas ar vugale d'ar skol gristen, rak er skol laik n'eus ket a vir da gomz d'ar vugale eus an Aotrou Doue. Ar bugel ne glev hano ebet eus Doue a yelo da baian a nebeudou, ha setu perak ar Pabed hag an eskibien na baouezont da zigas da zonzj d'ar gristenien eus an dever striz-se. Ar re a zo mad ar bed ganto ma n'o deus skol gristen ebet en o farrez, a dle kas o bugale da loja d'ar skol gristen e leac'h all, kerkent ha ma 'z int bras aoualc'h. 4° *Lanet ar plegou fall a remerkont enno,* o skandalat pe o gourdrouz pa reont eun drouk benag, diouall da heul o froudenou, ha deski d'ezo respeti ar galloud o deuz varno. 5° *Rei skouer vad d'ezo :* ar gentel-ma eo a ia douna e spered ar vugale. An tadou hag

ar mammou ne zavont ket o bugale e doujans. Doue, hag a ro skouer fall d'ezo, o deus aliez keuz goudezd, abalamour d'ar rann-galoun a ra d'ezo dizursiou ar vugale-ze. Mes piou a zo kaoz ? N'eus ken kaoz nemeto o-unan. Mar karjent beza kelennet o bugale egiz ma'z oa dleet, ha beza roet skouer vad d'ezo, ne vije ket en em gavet kement all ganto.

Sonjit. Eun tad hag eur vam gristen a dle sevel o bugale er skol gristen: eun dever stris eo evito e kement ha m'her gellont.

8. *Ar vistri a dle beza mad e kenver ho zervicherien, paea d'ezo ho c'houmanant, ha beza aketuz d'o c'helen ha da veilla var o c'hompportamant.* — Ne dleont ket ankounac'hât e talc'hont plas an Aotrou Doue dirak o zervicherien, ha rak-se e dleont beza mad en o c'henver, diskouez karantez d'ezo ha pourvei d'o ezomou. Aketuz e dleont beza ive da baea d'ezo o c'houmanant pa vez echu o bloaz. Erfin, guelel a dleont hag hi a zo desket aoualc'h var ar relijion, lezel a dleont ganto amzer da ober o deveriou a gristen, ha beilla a dleont dalc'h-mad var o c'hompportamant.

9. *Ar superiores a dle karet ar re a zo dindano, ha rei d'ezo eur gelennadurez kristen.* — Kaout a dleont soursi dreist peb tra eus eneou ar re a zo fiziet en o c'harg. An dud o deus eur galloud benag var ar re all a dle ober implij eus ar galloud-se, evit henchal ar re a zo dindano da vont d'ar baradoz. Setu perak ar re a rank mont da zervicha evit

gounit o boued a dle klask tiegeziou kristen el leac'h ma vezo eas d'ezo ober o zilvidigez. Guelloc'h eo d'ezo beza en tiegeziou-ze, ha p'o defe nebeutoc'h a goumanant, eged en em risk'a da goll o ene e tiegeziou all. An nep a c'hounit ar baradoz, a c'hounit eun dra hag a zo dreist an holl draou all.

10. G. *N'hor beus-ni ket c'hoaz deveriou all da ober ?*

R. *Hon dever eo pedi evit ar re a zo ouz hor gouarn.*

Goude beza komzet eus deveriou ar yugale e kenver o zad hag o mam da genta, e kenver o mistri ha mestrezed skol, goude beza lavaret eur ger divar benn ar zervicherien hag ar vistri, eo red d'eomp diskleria, e berr gomzou, hon deveriou e kenver ar vro, hag ar re a zo ouz he gouarn : pedi a dleomp evito.

11. R. *Pedi a dleomp evit ar re a zo ouz hor gouarn, aba'amour eur c'houarnamant kristen a zalc'ho ar peoc'h er vro, hag a vezo leal e kenver an holl.*

Gouarnerien ar vro o deus ezom kaout sklerijenn digant an Aotrou Doue, rak al lezennou a zougint a raio kalz vad pe galz drouk. Pa bedomp evito, e c'houlennomp digant Doue m'o sikouro da farda lezennou hag a viro ar peoc'h hag al lealded etouez an dud.

12. G. *Penaoz hor bezo-ni eur c'houarnamant kristen ?*

R. *Eur c'houarnamant kristen hor bezo pa zibabimp, evit hor gouarn kristenien vad, leal ha gouziek.*

Guechal goz, ar roue a hanve ar re a dlie ren ar vro. En amzer vremen, an elektourien, da lavaret eo, ar goazed eo a hanv ar renerien. Pec'hed eo rei ar vouez d'eun den var zigarez ma pae banneou, heb guelet pe vad pe fall eo ; pec'hed eo rei ar vouez d'eun den fall, var zigarez m'en deus great eur vad benag evidoc'h. Eun elektour tost d'e goustians a glasko mad ar vro araok e vad he-unan. Pa vez daou gristen mad var ar renk an elektour kristen a c'hell rei e vouez da n'eus fors pehini anezo ; guell eo evelato henvel an hini a zo lealoc'h, eunoc'h, guiziekoc'h. Perak ? Abalamour ma tifenno guelloc'h ar relijion hag an urz.

13. G. *Eun dever eo mont da rei hor mouez pa vez votadek ?*

R. *Ia, eun dever eo.*

Tud so hag a lavar : « Evidon-me n'em eus great drouk ebet, rak n'oun ket bet vardro ar votadek. » Ma 'z eus kant hag o deus great evelloc'h ha mar deo bet hanvet an digristen gant eun nebeud moueziou muioc'h eget ar c'hristen, piou o deus great d'an digristen gounit ? Da genta, ar re o deus roet o mouez d'ezan ; d'an eil, an elektourien kristen a zo choumet heb voti en he enep.

14. G. *Eur pec'hed eo trei gant an dud fall pa vez votadek ?*

R. *Ia, eur pec'hed eo.*

G. *Perak eo an dra-ze eur pec'hed ?*

R. *Abalamour o rei hor mouez da dud fall*

e lakeomp d'hor gouarn enebourien Doue hag ar relijion, a zo ive enebourien ar vro.

Tud a zisklerio d'eoc'h : « Voti evit Per pe evit Paol ne ra drouk da zen. » Eur fazi bras eo kement-se. Ma roit eur fuzuilh karget d'eun den diskiant, daoust ha lavaret a roet, goude m'en dezo lazet eun den gant eun tenn : « Me a zo divlam, rak n'eo ket me am eus lazet. » Mar talc'hit ar skeul d'eul laer epad ma kemer tra an nesa, daoust ha lavaret a roet : « N'em eus perz ebet er pec'hed-se, n'eo ket me em eus laeret. » Na c'hellit ket diskleria : « Divlam oun », rak c'houi eo o peus sikouret ar muntrer hag al laer, c'houi eo o peus roet galloud d'ezo : perz bras o peus eta en o fec'hed. Evelse, pa roit ho mouez d'eun den fall, e roit galloud d'ezan da zougen lezennou eneb ar relijion, eneb an urz vad, setu m'oc'h kablas eus an drouk a ra.

Re all a lavaro : « Voti evit Per pe Baol, na zell ket ouz Doue. » Ententit mad : kement a ra eun den a zell ouz Doue. Mont a rit d'an oferenn d'ar zul : mad eo, kristen oc'h evel den ; kenteliou fur a roit d'ho pugale : mad eo, kristen oc'h evel tad ; rei a rit ho mouez, deiz votadeg d'eun dizoue hag a voasko ar relijion : fall eo, digristen oc'h evel elektour. Renta a rankoc'h kount da Zoue kement ha m'oc'h kristen ha tad a famill ; mes eur gount ker stris all o pezo da renta e kement ha ma 'z oc'h elektour. Doue en deus atao da velet var holl oberou an den. Nak a lezennou fall a zo bet douget, en hor bro, eneb ar relijion hag an urz vad ? Piou a vezo tamallet gant Doue ?

Ar c'hannadet o deus douget al lezennou-ze, hag an elektourien o deus o hanvet, ha roet, dre-ze, galloud d'ezo.

Skouer. Pa oa O Connel, ar c'hristen stard en deus difennet ker mad guiriou an Iliz katholik en hano an Iversoniz oc'h enebi ouz ar Zaozon protestant, e veze votadeg evitan eur vech er mare. Lezen ar votadeg a oa kalet : voti a ranket a vouez uhel dirak an holl. Eun Iversoneg a oa bet taolet er prizoun evit dle gant eur Zaoz protestant, hag heman a zisklerias d'ezan : « Ro da vouez eneb O Connel, ha me bardouno d'id an holl dle e peus dastumet. » Greg ar paour keaz dleour a oa var al leac'h, hag a glevas promesa ar protestant fallakr : « Bez sonj, Paddy, emezhi, eus da Zoue hag eus da liberte ! » Kennerzet gant mouez e bried, an Iversoneg a roas e vouez da O Connel, hag a zistroas d'ar prizoun. Klasket en doa mad e vro araok e vad e-unan.

Ali. — Guechall n'oa kazimant hini o kredi embann edo enep ar relijion. He enebourien memes a lavare ne glaskent nep trabas outi, e lezent peb hini da heuilh e relijion evel ma plijfe gantan. Pell zo avad (nemet e leac'hiou zo), dre ma santont emaint o tont da veza mistri, e torront a nebeudou o hual hag o nask, e tiskuezont o dent, e tispakont o skilfou, e iouc'hont enep ar relijion, e lavaront d'an dud chom hep iliz hag hep belek. O labour kenta, emezo, eo tenna ar gristenien a dre grabanou an Iliz, pa n'eo mad hou-ma (var o meno) nemet da zalla spered an den, da zizec'ha e galon.

Pe c'hoaz e lavaront ar relijion a zo eun dra

etre an den hag e goustians, ha ne dle ket en em ziskuez. Pe c'hoaz: arabad, emezo, kemmesk ar relijion hag ar politik; relijion en iliz, ha politik a-enep d'ar relijion, eur vech er meas eus an ilis: sad'aze lezen an dud diskiant-se.

Dalc'homp sonj eo an Ao. Doue mestr kement tra a zo, mestr ar politik kouls hag an traou all, — hag e rank an den senti outan memes pa ra politik. Dalc'homp sonj n'eus ket bet roet diou goustians da bep hini, unan evit mare ar beden, unan evit mare ar votadek. N'on deuz nemet bep a goustians, evel m'on deus peb a ene. Lakeomp ta hon holl aked da zervicha Doue, d'e veuli, pa votomp evel pa bedomp.

Kentel. En amzer ar Pab Beneat XII, roue ar Frans a oa Philipp VI, hag a zonje d'ezan e vije eaz d'ezan plega ar Pab, mab eur baraer dister. Goulenn reas eta digantan, eun devez, eun dra eneb e goustians. Beneat a respontas: « Roue, m'em bije bet daou ene, em bije roet unan anezo evidoc'h. Mes n'em eus nemet unan evel an holl, ha ne gollin ket an ene-ze evit ober plijadur d'eoc'h. N'em eus ket a c'hoant heza daonet da viken. »

Ar re a vot eneb ar relijion evit plijout d'eur mignoun, a laz o ene, ha n'int ket stard en o dever, evel ma oa ar Pab Beneat dirak roue Frans.

XXI. BUGALE SAVET FALL

Oc'h en em ganna da vad, er skol.

KENTA KENTEL VAR 'N UGENT

Pemped gourc'hemen Doue.

Diouall na lazi den ebed
Nag a galoun nag a effed.

1. *Ar pemped gourc'hemen a Zoue ne zifen ket ouzomp hebken laza hon nesa ; difen a ra, ouspenn, skei gantan, kaout kas outan, lavaret traou d'ezan, ha kaout c'hoant da velet drouk oc'h erruout gantan. — Eur muntrer a zo eun den hag a laz eun all. Ar pec'hed-ma a zo unan eus ar re c'hrevusa ; rak, o koll buhez e gorf, an nesa a goll eun dra ha ne c'hell ket*

beza roet dez an dro, hag er memes amzer e ene a c'hell beza stlapet en ifern. — Dre ar gourc'hemen-ma, Doue en deus lakeat buhez an den dindan e c'hoard. Mes n'eo ket hebken laza an nesa eo a zifen ouzomp; difen a ra ive skei gantan pe ober drouk d'ezan en e gorf; ar pec'hed a zo neuze seul-vrasoc'h pe zeul-vihanoc'h ma'z eo bras pe vihan an drouk great d'an nesa. Difenn a ra erfin kaout kas ouz an nesa, lavaret traou d'ezan ha klask en em venji pa en deus hon offanset. En e Aviel, Jezuz-Krist en deus gourc'hemennet d'eomp karet hon nesa ato, pardouni an offansou ha renta ar mad evit an drouk.

Petra benag ma'z eo difennet ar muntr dre ar pemped gourc'hemen, n'eus ket a bec'hed o rei ar maro da eun all : 1° p'e deus ar Justis koundaonet eun den da veza dibennet; 2° en amzer a vrezel, var dachen an emgann; 3° pa ne c'hellomp ket savetei hor buhez hon-unan a hent all. Evelse, eun den a zaill varnoc'h evit o laza; ma lazit an den-ze o klask en em zifen outan, n'oc'h eus ket a bec'hed.

Skouer. Ar maro kenta a zo hano anezan er Skritur Zakr a zo muntrêrez Kaïn: laza a reas e vreur Abel. Sakrifis Kaïn ne oa ket plijet da Zoue, sakrifis Abel, er c'hountrol, en doa great plijadur d'an Holl C'halloudek, setu ma lazaz Kaïn he vreur dre voarizi.

2. *Ar pemped gourc'hemen a Zoue a zifen c'hoaz noazout da ene an nesa dre ar skouer fall.* — Ar skouer fall a zo eur pec'hed bras. Ar muntrer a lam digant an nesa buhez ar

c'horf, hag an hini a ro skouer fall a lam digantan buhez an ene. Ober a ra d'ezan koll gras Doue hag an holl meritou en doa dastumet betek neuze, hag e lakât a ra var hent an ifern. Hor Zalver en deus lavaret, eus an hini a roje skouer fall d'ar vugale, e vije bet guelloc'h d'ezan e vije staget eur mean milin oc'h e c'houzoug, hag e vije bet stlapet evel-se e goled ar mor.

3. *Rei skouer fall a zo ober pe lavaret eun dra benag hag a c'hell dougen an nesa da offansi Doue.* — Evit rei skouer fall, n'eo ket red dougen an nesa d'an drouk; aoualc'h eo ober pe lavaret dirazan eun dra benag hag a c'hell beza kaoz d'ezan da offansi Doue. Evelse, rei a reer skouer fall pa alier an nesa da ober eun drouk benag, pa leverer dirazan komzou louz pe gomzou enep ar relijion, pa skriver levriou pe gazetennou evit mouga ar feiz er c'halonou ha dougen an dud d'ar pec'hed vil. Rei a reer c'hoaz skouer fall pa reer goab eus ar relijion hag eus an oberou a zevosion, pa n'en em visker ket modest aoualc'h, ha pa lakeer a vel d'an holl traou ha ne c'heller ket sellet outo heb danger. Ar bed a zo leun a skoueriou fall, ha goulskoude Hor Zalver en deus lavaret: « Gualheur d'an hini a ro skouer fall »

Tud a zo dre ar bed hag a gemer evit skouer fall oberou pe gomzou hag a zo mad dreizo ho-unan. Evelse ar Pharizianed, guechall, a gemere evit skouer fall ar pez a rea Hor Zalver o para tud klanv da zadorn, d'an deiz a oa neuze konsakret da zervich Doue. An aoun

da rei ar seurt skouer fall-ze d'an dud difeiz ne dle ket miret ouzomp da ober hon dever. Avechou goulskoude e c'heller chom heb ober traou ha n'int ket gourc'hemennet, evit n'o dezo an dud difeiz digarez ebed da gomz enep ar relijion.

Skouer. Hor manñm genta Eva a alias Adam da zebri ar frouezen difennet outo gant Doue, hag her zikouras da goueza er pec'hed. Piou a lavaro an drouk en deus great ar pec'hed-se, a zo hanvet ar pec'hed orijinel, hag en deus dichadennet kement a boaniou var an douar?

4. *Ar pemped gourc'hemen a Zoue a zifen ouzomp erfin en em laza hon-unan.* — Eur pec'hed bras eo evit an den en em laza e-unan a volonte vad, hag en em deuler evelse var e benn en ifern. Difennet eo ato en em laza, ha pa ve zoken evit lakât fin da boaniou bras pe evit miret oc'h an dishenor.

5. *Ha pec'hed bras eo en em ganna e duel, da lavaret eo, unan oc'h unan ha dirak testou, a dennou pistolen pe a daoliou kleze? — Ia, an dra-ze a zo pec'hed bras.* — En *duel*, daou zen a glask rei a maro an eil d'egile. Hogen, peb hini anezo a ra daou bec'hed, unan abalamour mac'h en em laka e riskl da laza e nesa, hag eun all abalamour mac'h en em laka e riskl da veza lazet e-unan e stad a bec'hed marvel. An testou o deus ker bras pec'hed, abalamour ma reont evel an hini a zalc'h ar zac'h d'al laer.

Skouer. Gustav Adolph, roue ar Sued, a velas daou eus he ofiserien o vont d'en em ganna,

abalamour ma oa savet eun tam kaoz etrezo. Lavaret a reas d'ar bourreo: « Deus ganen var leac'h an emgann e duel. » Eno, ar roue a zisklerias d'an daou zen karget a gasouni: « En em gannit da vad: unan ac'hanoc'h a lazo egile, nesa va bourreo a zibenno an hini ac'hanoc'h a vezo choumet beo. » Spountet holl, an daou ofiser a bokas an eil d'egile, hag a voe mignou- ned divar neuze.

6. *An nep en deus noazet d'an nesa en e gorj pe en e ene, petra rank da ober? — Red eo d'ezan goulen pardoun digant Doue, ha rapari hervez e c'halloud an drouk en deus great.* — Red eo d'ezan, da genta, goulen pardoun digant Doue eus e bec'hed. Goudeze e rank rapari hervez e c'halloud an drouk en deus great. An nep en deus lazet eun den benag a dle pedi pe lakât pedi evit renoz he ene, ha kaout soursi eus he vugale mar d'emaint en dienez. An nep en deus goall-c'hlazet eun ali, a dle paea ar mizou en deus bet evit en em barea, hag he zic'haoui eus ar pez en deus kollet o chom heb labourat. An nep en deus noazet da ene an nesa dre ar skouer fall a dle pedi evitan, ha klask e denna eus ar stad a bec'hed. Diez e vez aliez rapari an drouk a zo bet great. Red eo da bep hini goulen kuzul digant he gofesour var gement-se.

Skouer. Keariz Thessalonik en em zavas eneb ofiserien an impalaer Theodos, er bloaz 389, hag a lazas hiniennou anezo. Fall o doa great. E leac'h kastiza ar vuntrerien hebken. Theodos a roas urz d'e zoudarded da laza ar

re a gavjent e kear, koz ha yaouank, guazed ha merc'hed, epad teir heur amzer. Seiz mil den a voe lazet.

Pa glevas hano eus an torfed spoutus-se, sant Ambroas, eskop Milan a viras na 'z aje an impalaer en iliz. « Skouer fall o peus roet, emezan da Dheodos, rapari a rankit dre eur binijen guirion. » An impalaer galloudus a reas pinijen epad eiz miz, o chom e porehed an iliz, epad ma 'z ea ar gristenien en diabarz da zelaou an oferenn.

An impalaer bras a voe pardounet, goude an eiz miz pinijen, gant an eskop santel : rapari en doa greal. Divar neuze, e c'hellas mont en iliz, klevet an oferenn ha reseo ar gommunion.

Sant Per en doa roet skouer fall o nac'h e vestr teir guech e porz Kaïphas ; rapari a reas pa c'houlennas Hor Zalver digant han betek teir guech : « Daoust ha va c'haret a rez, Per, muioc'h eget ar re-ma? » An abostol bras a respontas ia teir guech, hag a ziskouezas e oa guirion e garantez, rak gouzanv a reas poan ha disprijans evit ar feiz, ha mervel a reas merzer.

Rapari a reas eta.

VAR AR MOR DIROLLET.
XXII. BAG AN EBESTEL

Hor Zalver a ra d'an avel ha d'ar mor tevel.

Eur ger var an daolenn.

Eun devez ma oa Hor Zalver gant e ebsteñ var lenn vras Jenesareth, an avel a zirollas hag an tarziou mor a venne kas ar vag d'ar goueled. Etretant, Jezus a oa kousket. An diskibien hen dihunas: « Mestr, emezo, hor zave-teit pe emaoump kollet. » Hor Zalver a c'hourc'hemennas neuze d'an avel ha d'ar mor, ha kerkent e tavjont.

Pa viot tentet gant ar zonjezonou hudur, galvit Jezus d'ho sikour hag o pezo nerz da enebi.

EIL GENTEL VAR'N UGENT

C'houec'hved ha naved gourc'hemen Doue.

Lubrik ne vezi ket ivez,
Nag a gorf, nag a volonteiz .
Na c'hoanta dre luksur pec'hi
Nag e sonj vil n'en em lezi.

1. *An daou c'hourc'hemen-ze a zifen ouzomp : da genta, ober pe gaout c'hoant da ober traou dizhonest ; d'an eil, sonjal er seurt traou-ze, komz anezo pe zellet outo ; ha d'ar trede, kement tra a zoug d'ar pec'hed vil. —* Ar pezh a zifen Doue ouzomp dre ar c'houec'hved hag an naved gourc'hemen eo ar pezh a zo kountrol d'ar vodesti, d'ar burete, d'ar zantelez a zo bet roet d'hor c'horf dre ar vadiziant ; rak dre ar vadiziant hor c'horf a zo deut da veza templ ar Spared-Santel. Ar pec'hed vil a zo hanvet ar pec'hed mezuz ; hag, evit guir, ar guella merk evit anaout ha ni a

zo kouezet er pec'hed-se eo guellet ha n'hon eus ket a vez gant ar pezh hon eus great. Bep vech m'on eus mez abalamour d'eur zonz hon eus dalc'het en hor spered, pe abalamour d'eur gomz hon eus lavaret, pe abalamour d'eun dra benag hon eus great pe bet c'hoant da ober ; bep vech mar karfemp ne ve ket anavezet an dra-ze gant ar re all, ha ma kavomp diez hen diskleria d'hor c'hofesour, ez eus leac'h da gredi on eus kemeret plijadur en eun dra vil benag, ha guella tra hon eus da ober eo hen lavaret dioc'htu pa'z eomp da govez. Ar faotou a reer var ar poent-ma a zo eus ar re a garfet a jomfe ato kuzet, heb beza anavezet gant tad na mamm, na gant nikun eus an dud a respetomp hag hon eus c'hoant da veza istimet ganto.

Doue a zifen : 1° *ar zonzou fall, dizhonest, kountrol d'ar vodesti, p'o dalc'her er spered gant plijadur ; 2° ar c'hoant da ober traou fall. Ar galoun a baouez da veza pur pa c'hoanteer ober ar pezh a zo difennet gant Doue. An dud ne velont nemed an dianveaz eus an den ; mes Doue a lenn e goloed ar galoun ; 3° ar zellou dizhonest. Ar vodesti a ra d'eomp eun dever da veilla var hon daoulagad ; rak dre ar re-ma, evel dre zoriou digor, ez a ar pec'hed en ene. Arabad eo chom da zellet ous taolennou, patromiou, tud pe draou hag a c'hellfe digas souzjou fall er spered ; 4° ar c'homzou divalo, louz pe c'holoet, ar zouniou n'ez eus hano enno nemed a amourouzed, ar c'haoziou ne gredfemp ket ober dirak tud hag hon eus respet hag istin evito ; 5° ann oberou vil. Doue a zifen ouzomp ober netra kountrol d'ar vodesti, pe ni a zo*

hon unan, pe ni a zo e koumpagnunez re all. Pa vez douetans di'var benn eun dra benag evelse, e tleer kounta var ehun d'ar c'hoesour ar pez a zo c'hoarvezet. Rak var ar poent-ma dreist holl e tleer lavaret gant Hor Zalver : « An nep a ra an drouk ne « gar ket ar sklerijen » ; 6° *kement tra a zoug d'ar pec'hed vil*, kement tra a zo kaoz d'an den da goueza er pec'hed-se. An den a zo leun a zempladurez ; red eo d'ezan eta en em ziuouall dioc'h kement tra a c'hellfe kreski an ioulou fall a zo en he galoun hag he zougen buanoc'h d'ar pec'hed.

2. *Ar c'hoant hag ar zonz ne d-int pec'hed nemed pa ro ar volontez he asant d'ezo.* — Ar zonzou fall a deu er spered, heb ma ve bet roet tro d'ezo da zont, n'int ket pec'hed pa ne gemerer ket a blijadur enno, ha pa glasker ho c'has kuit buana ma c'heller. Ne d-int neuze nemed tentasionou a berz an drouk-spered. Mes pa ne glasker ket ho c'has kuit, p'ho dalc'her a volontez vad er spered, ha pa jomer da zaouri ar blijadur a dennont d'o heul, ez int pec'hed ha pec'hed bras. Evelse, setu aze eun den hag a vel ez eus eur zonz fall en e spered. Raktal e lavar ennan e-unan : Ne fell ket d'in a briz ebed assanti d'ar zonz fall-ze na d'ar blijadur a c'hellfe dont d'he heul. An den-ze ne bec'h ket, ha pa jomfe ar zonz fall en e spered ; rak en despet d'ezan eo e chom en e spered, hag ar pez a zigouez en despet d'ar volontez ne c'hell morse beza pec'hed.

Skouer. Santez Katell a Zienn a voe beuzet he ene gant ar zonzonou hudur epad meur a

zevez. Enebi a reas, hag Hor Zalver en em ziskouezas d'ezi evit lavaret : « En despet d'an holl skeudennou lous-se, me oa en hoc'h ene, va merc'h, o rei nerz d'eoc'h da stourm ouz an drouk-spered. »

An diaoul a c'hell senti an dud, mes Doue a ro atao d'an den ar c'hras da enebi, mar kar.

3. *An traou a zoug d'ar pec'hed vil eo ar goall goumpagnuneziou, an dansou, an ebatou noz, ar vezventi, ar guiskamanchou divodest hag al levriou fall.* — Ar pez a zoug peurvuia d'ar pec'hed vil eo : 1° *ar goall goumpagnuneziou.* Oc'h heul ar re-ma eo ec'h en em go'l alies a ar baotred hag ar merc'hed iaouank, ha kement-se a zigouez dre faot ho zud, abalamour ho zud ne daolont ket evez aoualc'h anezo, hag o lez da zarempred mignoned hag a zesk d'ezo an drouk. Ar riskl a zo er goall goumpagnuneziou a deu eus ar pez a glever enno : ma ne glever ket dioc'htu komzou dizhonest, oar sur da glevet abarz ar fin ; 2° *an dansou.* Dansou a zo ha ne ne dleer morse kemeret perz enno abalamour ma 'z int ato danjeruz, evel an dansou a vez great en tavarniou hag ar re a vez great en noz en eul leac'h benag a gostez, el leac'h n'euz tam sklerijen ebed kouls lavaret. Beza zo re all hag a vez great dirak daoulagad ann tadou hag ar mammou pa vez eur banked eured. Ar re-ma n'int ket ken danjeruz, pa vez lakeat evez aoualc'h evit miret na rofent tro da offansi an Aotrou Doue. Evelato int danjeruz evit lod, hag ar re ma c'hellfent beza kaoz d'ezo da bec'hi ne dleont ket kemeret perz enno ; 3° *an eba-*

tu noz. An ebatou noz a zo eur zoursenn a hep seurt dizursiou, hag an dud iaouank o deus eun tam respet evito ho-unan hag evit ho hano a gristen ne dlefent morse mont d'an ebatouze ; rak eno, pe en eur vont, pe en eur zont d'ar gear, emaint ato e riskl da goll gras Doue, hag avechou zoken e riskl da goll o henor. An tadou hag ar mammou a dle difen grons ouz o bugale mont da c'haloupat en noz evelse ; 4° *ar vezventi*. An den, p'en deuz evet re, ne zell mui petra da ober. Nag a bec'hejou vil a deu da heul ar vezventi ! 5° *ar guiskamanchou divodest*. Ar merc'hed a dle delc'her sonj eo ar vodesti a ra o brasa gened ; 6° *al levriou fall*, al levriou ne gomzont nemed a amourouzed. P'en em lakeer da lenn ar seurt levriou-ze, n'en em blijer mui o lenn levriou devot. Ouspennze, ar seurt levriou-ze a dro ar spered, hag a c'houez er galoun tan ar goall ioulou. Ne garfet ket dibri eun tam boued hag a ve ampoezoun ennan, ha p'en defe blaz vad. Mad, dre al levriou fall, ar pec'hed marvel en em zil en ene evel eun ampoezoun.

Skouer. D'ar 27 a viz genver 1930, ar Gardinaled a zo da dosta d'an Tad Santel ar Pab o deus gourc'hennet d'an eskibien eus ar bed : Ar vugale guisket divodest na vezint ket resevet er skoliou kristen ; ar merc'hed yaouank ha gragez guisket divodest na c'hellint na reseo ar gommunion, na beza maeronez evit ar Vadi-ziant pe ar Gonfirmasion. Ar re a vezo re zivodest a vezo prenet an iliz dirazo.

4. *Ar pec'hed vil a ra d'an den ankounac'hât Doue ; lakât a ra e spered da veza dall hag e galoun d'en em galedi, ha kaoz e vez d'ezan da*

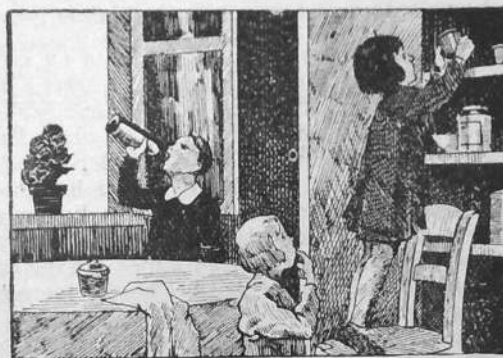
goll ar feiz hag aliez ive da goll ar iec'hed. — 1° *Ar pec'hed vil a ra d'an den ankounac'hât Doue.* An den en em lez da veza trec'hêt gant he dechou fall na entent ha na zaour mui traou an nenv. Klask a ra kas divar e spered ar zonj eus a Zoue, ar zonj eus e zilvidigez, ar zonj eus an ifern, evit gellout senti ouz e voall ioulou heb aoun ebed ; 2° *lakât a ra e spered da veza dall.* O veza ma ra e dechou fall ho mistri d'ezan, nê zonj mui e netra nemed er pez a c'hell ober plijadur d'e gorf. Ne ra van ebed evit klevet an aliou mad a roer d'ezan, ne vel ket e pe stad ema, na da be leac'h e za o veva egiz ma ra : deut eo da veza dall ; 3° *hag e galoun d'en em galedi.* Ne gar mui e dud hag ar re o deus diskouezet kaout eur guir garantez evitan ; ne gar nemed ar pec'hed vil, ha kaledi a ra e galoun evit ober ar skouarn vouzar ouz mouez an Aotrou Doue e-unan ; 4° *kaoz e vez d'ezan da goll ar feiz.* Gant aoun na ve direnket en e zizursiou dre ar zonj eus ar guirioneziou kristen, e lez da genta e spered da gaout douetans var ar guirioneziou-ze ; goudeze ec'h en em laka da gomz enep ar relijion enep ar zakramanchou, hag abarz ar fin e koll ar feiz var neat ; 5° *hag aliez ive da goll ar iec'hed.* Ar goall voazamanchou a noaz d'ar iec'hed zoken, hag ar pec'hed vil a denn aliez d'he heul klenvejou poaniuz meurbed.

Skouer. Pa oa korf Santez Mac'harit a Bassy var ar varvaskaon, eun den lubrik a deus da deurel dour benniget var ar c'horf. Ar zantez, maro mik goulskoude, a droas he fenn varzu ar voger evit diskouez pegement a heuz he doa ouz ar pec'hed vil.

5. *Evit en em viret pe en em zivoaza dioc'h ar pec'hed vil, e ranker beza aketuz d'ar beden, tec'het dioc'h ar goall goupagnuneziou, sonjal e finvezioù diveza an den, mont aliez da govez ha da gommunia, ha beza devot d'ar Ver-c'hez.* — Red eo: 1° *beza aketuz d'ar beden.* An den a zo simpl dre natur, ha rak-se e tle goulenn digant Doue ar grasou m'en deus ezomm anezo evit beza treac'h d'an dentasion; 2° *tec'het dioc'h ar goall goupagnuneziou.* « Beillit ha pedit, » a lavar d'eomp Hor Zalver en Aviel. Evit en em zioall dioc'h ar pec'hed, e ranker tec'het dioc'h ar goall goupagnuneziou, dioc'h ar plasou a zo eur skol a libertinach, hag a zoker stank hirio dre ar bed. An nep en em laka anezan e-unan hag a volonte vad e riskl da goueza er pec'hed, a zo sur da goueza ennan; 3° *sonjal e finvezioù diveza an den,* er maro, er varn, en ifern; lavaret ennomp hon-unan pa vezomp tentet: « Ha mont a rin-me, evit eur blijadur verr, d'en em lakât e riskl da leski da viken e tan an ifern? » Ar zonz-ze hebken a zo aoualc'h evit distrei an den dioc'h ar pec'hed; 4° *mont aliez da govez ha da gommunia.* N'euz netra guelloc'h evit kaout nerz da drec'hi an techou fall, ha da derri ar goall voazaman-chou, eget tostât aliez ouz ar zakramanchou; 5° *Beza devot d'ar Ver-c'hez.* Nag a viktorious gounezet var an drouk-spered en eur c'houlenn sikour digant Mari konsevet heb pec'hed!

Skouer. Job Arger, den yaouank tri bloaz var'n ugent, a voe barnet d'ar maro e Rouen. Savet gant tud kristen, Arger a heulias Decaut, eur mignoun fall. C'houec'h sizun goude, e voe muntrer. Dibennet e voe.

XXIII. BUGALE LIPOUS

O teski laerez er gear.

TREDE KENTEL VAR'N UGENT

Seizved ha dekved gourc'hemen Doue.

Laerez na miret madou den
Gant gouiziegez ne ri biken.
Na zouhet madou da hentez
Evit ho c'haout dre fallzentez.

1. *Ar seizved hag an dekved gourc'hemen a Zoue a zifen ouzomp ober gaou ouz an nesa en e vadou, ha zoken kaout c'hoant da ober.* — Doue en deus kemeret ive hor madou dindan e c'hoard. Difen a ra ouzomp, n'eo ket hebken ober gaou ouz an nesa, mes zoken kaout c'hoant da ober. Evelse e tifen tra hon nesa n'eo ket

hebken o viret ouzimp d'e gemeret, mes c'hoaz o vouga ar c'hoantegeziou fall a c'hellfe sevel en hor c'haloun.

2. *Penaoz e reer gaou ouz an nesa en e vadou?* — *E teir feson : da genta, o kemeret e dra enep peb quir ; d'an eil, oc'h e zalc'her en despet d'ezan ; ha d'an trede, o veza kaoz d'ezan da gaout koll.* — 1° *O kemeret e dra enep peb quir.* — Peb tra a zo d'e berc'hen. Mar kavomp e ti eun all eun dra hag a zo d'eomp, n'on eus ket a bec'hed oc'h e gemeret. Mes mar kemeromp eun dra ha n'eo ket d'eomp eo, heb kounsantamant ar perc'hen, e laeromp hag hon eus pec'hed.

Ar pec'hed a laerounsi a zo bras pe vihan dioc'h ma 'z eo bras pe vihan talvoudegez ar pezo bet laeret. Laerez eun nebeut gueneien ne ve ket eur pec'hed marvel ; evelato n'eo ket red laerez kalz-kalz evit ober eur pec'hed grevuz, dreist holl ma kemerer an arc'hant-se divar goust eur paour pe eur micherour ha n'en deus nemed poan e zivreae'h evit gounit e voued. Al laerounsiou bihan, pa vez sonj da zastum dreizo abarz ar fin eur guchen vras a arc'hant, a deu ive da ober eur pec'hed marvel ; setu aze pec'hed ar vare'hadourien ne lakont ket ar pouez, pe a ro danvez disteroc'h eged an hini a c'houlenner diganto, hag a ra paea ker ker er memes tra.

2° *Oc'h e zerc'hel en despet d'ezan gant gouiziegez, da lavaret eo, o c'houzout ervad n'eo ket d'eomp eo.* Mar kredomp eo an dra d'eomp, n'hon eus ket a bec'hed oc'h e zalc'her ; mes kerkent ha ma teuomp da anaout n'eo ket

d'eomp eo, e tleomp hen rei d'e berc'hen. Hema eo pec'hed ar re a guz pe a verz traou hag a ouzont ervad a zo bet laeret ; ar re a gav eun dra benag hag hen dalc'h heb klask gouzout da biou eo ; ar re a zo lezirek da baea o dle, pe a zale re da baea o zervicherien hag o labouerien, pe ar vare'hadourez o deus prenet.

Skouer. En amzer ar roue bras Charlemagn, eur zoudard a deuas d'ar gear da vervel. N'en doa netra nemet e armou hag e vare'h brezel, setu ma lavaras d'e niz : « An armou a roan d'id evit derc'hel sonj ac'hanoun keit ha ma vevi ; ar marc'h a gasi d'ar foar, hag an arc'hant az pezo evitan a vezo roet daou hanter d'ar beleg ha d'ar paour. Ar beleg a oferrenno hag ar paour a bedo evidoun. — Bezit dinec'h, contr karet, eme an niz, ho lavarou a vezo great penn da benn. » An contr a varvas hag an niz her sebelias.

Al loen a oa kaer, an niz e gasas d'ar foar, mes an trafikerien a ginnigas re nebeud a arc'hant evitan, setu ma tistroas d'ar gear gant an niz. Hema a reas d'ezan labourat : ar marc'h a oa reiz ha krenv, setu ma voe karet gant e vestr nevez. Mont a reas gantan d'ar foar eun nebeud guechou c'hoaz, mes hep gellout e verza ar priz a c'houlenne evitan, setu e chomas an traou evelse.

C'houec'h miz goude ar maro, ene ar zoudard koz en em ziskouezas d'an den yaouank : « Niz digalon, emezan, eaz e oa d'id kas da diegez en dro, epad ma oan o leski e tan ar purkator. Va marc'h a zo chomet da verza, ha pedenn ebet n'am eus bet .Doue, en e va-

delez, en deus diverret amzer ar purkator evidoun, te eo a c'houzanvo ar poaniou a dlien diouaska, rak arc'hant ar marc'h a dlie terri nerz ar poaniou-ze evidoun. Mervel a ri dizale. » Prestik goude, an den yaouank a glavas, gervel a reas buan ar beleg ha mervel a reas ker buan all, evit mont da baea er purkator, mechans, e zle e unan, hag an nemo-rant eus dle e contr.

3° *O veza kaoz d'ezan da gaout koll.* — An nep a zo bet dre e faot kaoz d'an nesa da gaout koll a rank rapari ar gaou a zo digouezet dre e faot, araok zoken ma ve koundaonet d'hen ober gant ar Justis. *Dre e faot*, da lavaret eo, dre eun dra hag a zo pec'hed dirak Doue. Rak, ma n'eo ket pec'hed dirak Doue ar pezh a zo bet kaoz d'ann nesa da gaout koll, an hini en deus great an dra-ze n'eo ket red d'ezan rapari ar gaou a zo en em gavet nemed koundaonet e ve d'hen ober gant ar Justis. Mar bez koundaonet d'hen ober avad, e rank senti ; mes, a hent all, kement-se n'eo ket eun dever a goustians evitan, abalamour n'en deus great pec'hed ebet. Ar re o deus kemeret perz er gaou great ouz an nesa, en eur rei ali pe zikour da ober ar gaou-ze, pe en eur gemeret ho lod eus an traou laeret, ar re-ze holl a zo dleet d'ezo rapari ar gaou m'o deus kemeret perz ennan ; rak ar re-ze holl o deus pec'hed dirak Doue.

Eur maread pec'hejou all a vez great enep ar seizved gourc'hemen a Zoue er marc'hajou, er foariou, en heritachou. Ar re o deus great eun dro gam bennag evelse a glev aliez mouez o c'houstians o rebech d'ezo o displeaded. Ara-

bad eo ober ar skouarn vouzar ouz ar vouez-se ; mes red eo goulenn kuzul digant ar c'ho-fesour pe digant eun den goueziek benag, gant eun na deufet d'en em zaoni o telc'her enep peb guir traou hag a zo d'an nesa.

Skouer. Eun aotrou en doa great eur vali guez yaouank etre an hent bras hag e di. Bugaleou ar skol, o vont d'ar gear, a zibennas an holl guez en eur c'hoari. Pebez koil, ha pegen dibrofit!

3. *Ar re o deus great gaou ouz an nesa en e vadou, petra zo red d'ezo da ober ? — Red eo d'ezo restaol ar pezh o deus kemeret pe zalc'het enep peb guir, ha rapari ar c'holl a zo erruet dre o faot.* — N'eo ket aoualc'h kaout keus d'ar pec'hed ha goulenn pardoun anezan digant Doue ; red eo rapari ar gaou a zo bet great ouz an nesa, en eur restaol d'ezan ar pezh a zo bet kemeret divar e goust, pe zalc'het enep peb guir ha lealed. Ar pec'hed ne vezo ket pardounet gant Doue ma ne vez ket roet en dro ar pezh a zo bet laeret. Chom heb restaol, pa 'z eo eas hen ober, a zo diskouez eo ato stag ar galoun ouz ar pec'hed. Red eo restaol kenta ma c'heller ; seul-vui ma taleer, seul-vrasoc'h e vezo ar gaou great ouz an nesa. Ouspenn-ze, an hini a zalc'h tra e nesa a c'hell beza skoet gant ar maro d'an ampoent ma sonj nebenta, hag arabad eo mont dirak Doue gant eur goustians karget a laeronsiou ha n'int ket bet raparet. Ma ne c'heller ket restaol dioc'htu, e ranker da vihana kaout eur guir volonteze da restaol kerkent ha ma vezo gellet, ha poania da lakat a gostez ar pezh a zo red evit kement-se.

Skouer. Sant Alar, orfebrer, a voe karget gant ar roue Klotair II d'ober d'ezan eun gadoc a henor. Ar roue a roas d'an artizan gouizieg an aour hag ar vein presius a dlie rei lufr d'ar gadoc. Labour ar zant a voe kavet kaer ha meulet gant ar roue, mes n'en doa ket implijet an holl danvez en doa resevet. Eur miz bennak da c'houde, an orfebrer a gasas d'ar roue eur gadoc all ker kaer hag an hini genta, ha great gant an aour hag ar vein n'en doa ket implijet enni. « Setu aze eun den tost d'e goustians, eme ar roue, hag en deus aon d'ober an distera gaou d'e nesa. »

4. *Da bion e tleont-hi restaol ? — D'an hini m'o deus great gaou outan pe d'e heritourien.* — Restaol a dleer d'an hini a zo bet great gaou outan, pe hen a zo pinvidik, pe hen a zo paour. N'eo ket aoualc'h neuze lakât offerennou pe ober aluzennou evitan. Red eo rei d'ezan en dro ar pezh a zo bet laeret divar he goust, pe talvoudegez ar pezh a zo bet laeret. Mar d'eo maro, e tleer restaol d'e heritourien pe d'ar re a zalc'h e blas.

Skouer. Eun den a oa savet pinvidig divar goust minored ma oa karget da zifenn. Koueza a reas klanv, ha var ali e govesour, e skrivas eur paper evit restaol tra ar vinored. Pa doullas kaoz d'e c'hreg divar benn ar paper-ze, houman a skuillas eur mor daelou var he bugale he unan a oa rivinet, ober a reas d'ezo dont da bokât d'o zad, hag evit kaout eur falz peoc'h, ar c'hlanvour a rogas e baper. Siouaz d'ezan, da be leac'h eo eat e ene?

XXIV. GEVIER DISKUILHET

Roudou ar falz beleien var leur an templ

Skouer. Tud Babylon a roe da zebri, bep pardaez, d'o falz doue Bel, daouzek muzul bleud tamoezet fin, daou ugent danvad ha c'houec'h muzul guin : abenn antronoz, ne jome netra.

Ar roue Cyrus a adore Bel. Ar prophet Daniel, evit e sklerijenna, a reas tamoezat ludu var leur templ Bel eur pardaez, hag antronoz, ar roue hag ar prophet a velas en templ roudou beleien an doue faoz o doa eun nor guz en templ evit kerc'hat ar boued. Ar roue a reas laza ar gaouiaded-se a lavare e tebre Bel an holl boued.

PEDERVED KENTEL VAR'N UGENT

Eizved gourc'hemen Doue.

A enep den fall testeni,
Na gaou ebet na liviri.

1. *An eizved gourc'hemen a Zoue a zifen ouzomp pemp tra: rei testeni faoz, lavaret gevier, drouk-prezeg, tamall e gaou ha drouk-sonjal.* — Doue a zifen ouzomp dre ar gourc'hemen-ma ar pezh a zo noazus da vrud vad an nesa.

2. *Rei testeni faoz a zo dougen testeni dirak ar barnier enep ar virionez.* — Pa vezer galvet da dest dirak ar barnier, e flier lavaret ar virionez, ar virionez penn da benn, ha netra nemed ar virionez. Chom heb lavaret ar pezh a ouezer pe lavaret ar c'hountrol eus ar pezh a ouezer a zo rei eun testeni faoz. Ar varnerien o deus guir da anaout ar virionez. Mar he c'huzer outo, ec'h offanser Doue hag an nesa: Doue, rak ar varnerien a zalc'h e leac'h; an nesa, rak hema a c'hell beza great gaou outan-else. Ar pec'hed a deu da veza brasoc'h c'hoaz mar d-eo bet lakeat an test da doui var e le e lavaro ar virionez. Ma n'hel lavar ket, e ra eur fals le douet, e pec'h enep an eil gourc'hemen a Zoue. Lezen ar vro he-unan a goundaon da boaniou bras ar re a zoug eun testeni faoz dirak ar Justis, ha mad a ra.

Skouer. An teir berad goad. Eun dijentil eus Kemper, araok mont da bardona d'an Douar Santel, a fizias e den-

zor etre daouarn eur mignoun. Pa zis-iroas, e c'houlennas e arc'hant en dro. Ar mignoun a respontas: « Ho rentet em eus. » Galvet e voe dirak ar justis. Mont a reas, uhel e benn, harpet var eur vaz teo. Araok sevel e zourn dirak ar grusifi a oa var an aoter, e roas e vaz d'ar mignoun: « Hen toui a ran var ar groaz a zo dirazon, rentet em eus e arc'hant d'ami frester. » Troad uhela ar C'hrist, tached var an troad all, a zistagas neuze, ha teir berad goad a ruzias douzior venn an aoter. Er memes amzer, ar vaz a freuzas, hag an arc'hant kuzet enni a ruillas var leur an iliz. Doue en doa great eur burzud evit diskuilh an testeni faoz-se: an den fallakr a oa er zonz kemeret en dro baz hag arc'hant, ha laerez evelse an dijentil.

3. *Lavaret gevier a zo lavaret ar c'hountrol eus ar pezh a zonzjer evit troumpla ar re all.* — Lavaret gevier a zo lavaret, skriva pe ziskleria ar c'hountrol eus ar pezh a zonzjer evit troumpla ar re all. Ar pezh a ra ar pec'hed ama eo ar zonzj a zo er galoun da gomz enep ar virionez. Ma leverer eun dra hag a greder a zo guir, petra benag n'eo ket, e fazier: mes n'eus ket a bec'hed e kement-se. Er c'hountrol, an nep a lavar eun dra hag a gav d'ezan a zo gaou, petra benag n'eo ket, a ra eur pec'hed.

Ne leverer ket a c'hevier pa gounter, en eur gaozeal, evit diverra an amzer, traou ha n'eo den tentet d'o c'hredi. Ne leverer ket a c'hevier ken nebeut p'en em zervicher eus a gomzou hag a oar an holl petra-verkont, petra benag n'int ket guir dreizo o-unan. Evelse, eur

mevel a lavar n'ema ket e vestr er gear, petra benag m'ema. Ar mevel-ze ne lavar ket a c'hevier ; rak an holl a entent eun dra hebken : ar mestr ne fell d'ezan digemeret den.

Lavaret a c'heller gevier dre gomz, dre skrid, dre ober ha dre zin. Ar gevier n'int ket ker bras pec'hed an cil hag egile. Lavaret gevier evit lakât ar re all da c'hoarzin pe evit tenna ar beac'h divarnomp hon-unan pe divar an nesa ne d-eo nemed pec'hed veniel. Mes lavaret gevier evit noazout d'an nesa a zo pec'hed marvel, mar d-eo bras ar gaou a reer outan.

4. *Pec'hed eo ato lavaret gevier, ha p'o lavarfet zoken evit ober vad pe evit en em ziuall dioc'h drouk.* — Doue a gar ar virionez hag en deus kas ouz ar gaou. Roet en deus d'eomp ar gomz evit lavaret ar pezh a zonzomp. ha nan evit klask troumpla ar re all. Heb ar virionez er c'homzou, ar bed a ve leun a droiou kam hag a zislealded. Rak-se eo ato pec'hed lavaret gevier, ha p'o lavarfet zoken evit ober vad pe en em ziuall dioc'h drouk.

5. *Drouk-prezeg a zo dizelei d'ar re all, heb ma ve ezom, faotou pe defaotou an nesa.* — Drouk-prezeg a zo lamet e vrud vad digant an nesa enep peb guir ha lealded. Avehou a dra zur n'eus ket a bec'hed o tizelei e zefaotou. Setu aze eun den hag en deus doare da veza eun den vertuzuz ; mes me a oar eo eun den fall hag e c'hell ober drouk d'ar re all ; n'em bezo bet a bec'hed o tiskleria petra eo an den-ze. Setu ama eur bugel ha na ren ket eur vuhez vad ; n'em bezo pec'hed ebet

o tiskleria kement-se d'e dud ; er c'hontrol eo, eun dra vad a rin. Mes pec'hed eo dizelei heb guir faotou pe zefaotou kuzet an nesa. Kement-se a zo lamet digantan e vrud vad hag a zo kontrol d'ar garantez ha d'ar justis.

Mar d-eo pec'hed drouk-prezeg, eo pec'hed ive rei skouarn d'an drouk-prezegerien. Brasoc'h pec'hed eo c'hoaz ober goulenno evit klevet eun dra benag muioc'h eged ar pezh a zo bet lavaret dija. Pa glever drouk-prezeg, e tleer poania da drei ar gaou, ha mar hon eus galloud var an drouk-prezeger e tleomp zoken ober d'ezan tevel.

6. *Tamall e gaou a zo tamall d'an nesa eur faot ha n'en deus ket great pe eun defot ha n'en deus ket.* — Drouk-prezeg a zo lavaret eun dra hag a zo guir, mes tamall e gaou a zo lakât var gount an nesa eur faot ha n'en deus ket great, eun defot ha n'en deus ket. Ar pec'hed-ma a zo kontrol er memes amzer d'ar virionez, d'ar garantez ha d'ar justis. Bez' ez eo eur gaou noazus, hag aliez an drouk a ra d'an nesa en e vrud vad ne c'hell mui beza raparet.

Skouer. « Klevet a ran lavaret, eme Sant Fransez a Zales, oun dispennet e Paris. Esper am eus e teuo an Aotrou Doue da renta d'in va brud vad. » Ar zant n'en em zifennas ket, mes, gant an amzer e voe diskuilhet fallagriez ar re a glaske e zua.

7. *Drouk-sonjal a zo kredi re vuan en deus great an nesa eun drouk benag.* — Doue ne

fell ket d'ezan e sonjfeomp drouk eus hon nesa heb guir ebed. N'eo ket pec'hed teuler evez gant aoun da veza troumplet ; n'eo ket pe- c'hed beilla var an dud a zo en hor c'harg ; mes pec'hed eo kredi re vuan, heb guir ebed, en deus great an nesa eun drouk benag, pe en deus an defot-ma pe an defot-z-hont. Ne garfeomp ket e ve sonjet kement all ac'hanomp heb guir. Perak ober d'ar re all ar pezh ne gar- femp ket a ve great d'eomp hon-unan ? « Ne « varnit ket, eme Hor Zalver en Aviel, ha ne viot ket barnet. »

8. — *Ar re o deus noazet da vrud vad an nesa, petra zo red d'ezo da ober? — Red eo d'ezo rapari, hervez o galloud, ar gaou o deus great.* — N'e ket aouac'h goulenn pardoun digant Doue ; red eo rapari ar gaou great ouz ar nesa. An nep en deus tamallet an nesa e gaou a rank anzañ e faot hag en em zislava- ret ; an nep en deus drouk-prezeget a dle, pa gav an dro, lavaret vad eus an hini m'en deus great gaou outañ dre e zrouk-prezegerez.

Skouer. « Peger souezus eo an Tad Philipp Neri ! a lavare eur vaouez hag a oa bet o kovez gantan. Lavaret en deus d'in distrei varc'hoaz d'e gaout, ha displua eur yar dre ma 'z in gant va hent. Senti a rin. » Antronoz, d'an distro d'ar gear, e tisklerias : « Hirio, an Tad en deus gou- lennei diganen dastum en dro holl blun va yar. Respountet em eus d'ezan : « Da be leac'h ez in- me d'ho c'hask ! Nijet int gant an avel ! » An Tad en deus lavaret d'in neuze : « Ken dies all eo d'eoc'h renta e vrud vad d'o nesa, p'e peus hen dispennet dirak re all. »

Ar bez goullou, leun a vokedou.

GOUEL HANTER EOST

An daolenn gaer a zo e penn ar gentel-ma a verk d'eomp unan eus ar pevar gouel bers a vez lidet gant an Iliz : gouel Hanter eost. Er penn uhela ema Mamm Doue hag hor mamm d'eomp-ni, kurunet en nenv gant an Drinded santel; en traon, ema an ebestel en dro d'ar bez goulo. Pa varvas an Itron Varia e voe sebeliet ar c'horf santel, hag an elez a ganas kantikou dudius, hervez ar skridou koz, azioc'h ar bez, epad tri devez. Sant Thomas a brezege ar feiz en Indez d'ar mare-ze, pa zigouezas var al leac'h, en trede devez, e c'houlennas gaelet bizaj e Vamm benniget eur vech c'hoaz. Ar bez a voe digoret, mes ne voe kavet en arched nemet bokedou roz ha lili hag a daole eur c'houez dudius: ar c'horf a oa eat d'ar baradoz. An ebestel a veulas neuze Doue hag e Vamm benniget.

PEMPED KENTEL VAR'N UGENT

Gourc'hemennou ann Iliz.

1. *Jezuz-Krist en deuz roet d'an Iliz ar galoud da ober gourc'hemennou, ha chom heb senti oc'h an Iliz a zo mankout da zenti oc'h Jezuz-Krist e-unan.* — An Iliz ne zesk d'eomp nemed ar pezh e deus desket he-unan gant Jezuz-Krist. An Iliz a gomz ouzomp en hano Jezuz-Krist, ha dre ar galloud e deus bet digantan. Pa zentomp ouz an Iliz e sentomp ouz Doue. Pa vankomp da zenti outi, e vankomp da zenti ouz Doue hag hon eus pec'hed.

An Iliz en he gourc'hemennou a ziskoues d'eomp an doare da ober hon deveriou a gristen. Pa c'hourc'hemen mont d'an offeren da zul, e verk d'eomp penaoz e tleomp santifia devez an Aotrou Doue. Pa ra d'eomp eur gourc'hemen da vont da govez eur vech er bloaz ha da gommunia da Bask, e verk d'eomp peur e tleomp reseo sakramant an Aoter. Pa lavar d'eomp iun hag ober vijil, e tesk d'eomp an doare da ober pinijen egiz ma fell da Zoue e rafe peb kristen.

2. Livirit gourc'hemennou an Iliz.

E KERNE

1. Kleo devot a benn-da-benn,
Bep sul, bep gouel, an offeren.
2. Neuze peb labour a lezi
Evit da Zalver henori.
3. Kovez a ri, da vihana,
Eur vech er bloaz heb nac'h netra.
4. Ha da Bask e sacramanti,
Rak-se e stad vad e vevi.
5. Iun a ri an daouzek deiziou,
Ar c'horaz hag ar vijilou.
6. Kig nemet eur gouel berz a ve
Da vener na zibri morse.

E LEON

1. Ar goueliou-berz a zantifi,
Neuze peb labour a lezi.
2. Ha kleo devot a benn-da-benn,
Sul ha gouel-berz, an offeren.
3. Eur vech er bloaz, da vihana,
E kovesai heb nac'h netra.

4. Ha da grouer a resevi,
Da Bask, devota ma c'helli.
5. Iun a ri an daouzek-deziou,
Ar c'horaiz hag ar vijilou.
6. Kig nemet eur gouel berz a ve
Da vener na zebri morse.

E TREGER

1. Kleo devotamant penn-da-benn,
Bep sul, bep goel, an oferen.
2. Santifia 'ri ar gouliou,
Var ho hed, evel ar zuliou.
3. Kovez da bec'hejou heb mez,
Da vihana bep bla eur vech.
4. Korf da Zalver a resevi,
En amzer Bask heb differi.
5. Iun a ri ann daouzek deiou,
Ar c'horaiz hag a ar vijilou.
6. Kig nemet eur gouel berz a ve
Da voenet na zebri morse.

3. *Ar c'henta gourc'hemen eus an Iliz a ordren d'eomp santifia ar zuliou hag ar goueliou berz.* — An Iliz e deus savet goueliou, deveziou a beden, en honor d'Hor Zalver Jezuz-Krist, d'ar Verc'hez ha d'ar Zent, hag ar goueliou-ze a zigas da zonz d'eomp eus ar garantez en deus bet Hor Zalver evidomp, eus madelez hag eus a eüruzded ar Zent er Baradoz. Bez' ez eus goueliou berz pe goueliou mirabl, ha goueliou all ha ne d-int nemed goueliou a zevosion. Evit ar goueliou a zevosion, an Iliz ne ordren netra d'eomp dindan boan a bec'hed ; ne ra nemed hon alia da lida ar goueliou-ze.

Mes ar goueliou berz a dleomp da zantifia evel ar zul, en eur glevet an offeren hag en eur baouez da labourat.

Skouer. Eun devez gouel, pa oa mam Santez Jenovefa o vont d'an oferen, ar zantez, hag a oa neuze dek pe unnek vloaz, a c'hoanteas mont ive. Ar vamm, Jeronsa he hano, a lavaras nann. Jenovefaik a asgoulennas, ar vamm, drouk enni, a zistagas eur javedad d'e merc'h. Mont a reas dallez kerkent, ha choum a reas heb guele ar sklerijen epad eur miz var 'n ogent; neuze, var beden he merc'h, e rekouras ar pare.

4. *E Frans ez eus pevar gouel berz : gouel Nedelek, ar Iaou-Bask, gouel Maria-Hanter-Eost ha gouel an Holl-Zent.* — Ar pevar gouel-ze, pa zigouezont var ar zizun, a dle beza santifiet evel ar zul.

5. *An eil gourc'hemen eus an Iliz a ordren d'eomp klevet an offeren da zul ha d'ar goueliou berz.* — An Iliz a verk ar pezh a dleomp da ober evit implija ar zul e servich Doue. Red eo klevet an offeren en deiz-se dindan boan a bec'hed marvel.

6. *An trede gourc'hemen eus an Iliz a ordren d'eomp kovez hor pec'hejou, en doare ma 'z eo dleet, da vihana eur vech er bloaz.* — Lezen ar gonfesion a zo eul lezen douget gant Doue. Jezuz-Krist en deus great eur gourc'hemen d'ar bec'herien da govez ho fec'hejou evit kaout ar pardoun anezo. An nep en deus great eur pec'hed marvel ne c'hell beza

unanet gant Doue nemed dre zakramant ar Binijen, pe dre ar gontrision barfet gant ar c'hoant da reseo ar zakramant-se. O veza ma'z eus kristenien ha ne glaskont ket reseo an absolven goude beza kouezet e stad a bec'hed marvel, an Iliz a verk d'ezo eun termen evit miret al lezen douget gant Doue. Ordren a ra d'ezo kovez o fec'hejou, en doare ma'z eo dleet, da vihana eur vech er bloaz. An nep ne zent ket ouz an Iliz var ar poent-ma a bec'h marvelamant, hag a zo ato red d'ezan kovez kenta ma c'hello. O veza ma rank ar c'hristen kommunia da Bask, neuze ive eo e tle ober ar gofesion en deus da ober bep bloaz, mar dema e stad a bec'hed marvel. Red eo ober ar gofesion-ze en *doare ma'z eo dleet*, da lavaret eo, en eun hevelep doare ma vet d'in da reseo an absolven. Ne virer ket gourc'hemen an Iliz o vont da govez heb reseo an absolven, pe oc'h ober eur gofesion sakrilach.

Skouer. Eur vaouez eus ar Belgique, klanv bras, a voe galvet ar beleg var he zro. Diskleria a reas dirak an holl: « Daonet oun ! Pec'het em eus a viantik, ar pec'hed vil-ze m'em eus kredet bis-koaz e ziskleria, berniet em eus kovesionou fall, konmunionou sakrilach, ha breman oun daonet. » Ar beleg a boanias da sklerijenna ar glanvourez, « Madelez ha trugarez an Aotrou Doue, emezan, a zo heb mazul, al laer deou, Mari Madalen hag eur maread pec'herien vras a zo bet pardounet, c'houi a vezo pardoune ive mar k'rit. Eas eo d'eoc'h breman, pa 'z eo guir ho peus koveseat ar pec'hed brasa ha diesa da lavaret. »

En desper d'ar c'homzou fur-ze, ar bec'he- rez na reas nemet diskleria he dizesper. Ar beleg a jomas daou zvez leun en ti, mes en desper d'ar boan a gemeras da rei fizians d'ar glanvourez, houman a jomas gant he dizesper, heb achui he c'hoesion. Mervel a reas en eur lavaret: « Daonet oun ! » Pebez maro spoun- tus ! N'he doa great biskoaz kovesion eun ebet, abaoue he fec'hed vil !

7. Perak e livirit-hu: da vihana eur vech er bloaz ? — Abalanour ar re a zo e guirionez c'hoantek da ober ho zilvidigez a ia da govez aliesoc'h. — An Iliz a deus c'hoant e tosta- femp aliesoc'h ouz sakramant ar Binijen. Eno e kavimp pareans evit klenvejou hon ene ha sikour en hor zempladurez. An nep a zo bet reuzeudik aoualc'h evit offansi Doue dre ar pec'hed marvel a dle kaout aoun da veza skoet gant ar maro er stad danjeruz-se. Gras ar zakramant, aliou mad ar c'hofesour ha rezolusionou ar pec'her e-unan, setu aze traou hag a ro bep vech eunn nerz nevez d'an hini a ia da govez aliez. An hini ne ia da govez nemed eur vech er bloaz n'e ket ken eas d'ezan en em zavetei.

8. Da be oad e tleer kas ar vugale da go- vez ? — Kerkent ha m'int goest da offansi Doue, da lavret eo, var dro seiz vloaz. — An Iliz a ordren mont da govez pa vezer en oad da anaout ar mad dioc'h an drouk. An tadou hag ar mammou a dle eta kas ho bugale da govez var dro an oad a zeiz vloaz. Beza zo bugale hag a zo goest da offansi Doue araok

an oad-se: ar re-ze a ranker da gas da govez kentoc'h. An tadou hag ar mammou a dle deski d'o bugale petra eo ar gofesion, pe seurt frouez a zoug ha penaoz e vez great. Eun dever eo evito dreist holl gelver ar beleg var dro ho bugale pa gouezont klanv, mar d-int dija goest da offansi Doue. A hent all, e c'hellfent beza kaoz d'ezo da veza' daonet.

Skouer. Abaoue m'en deus an Tad Santel ar Pab Pie X, er bloaz 1905, digaset da zonzj d'an holl gristenien e tle ar vugale tostât ouz ar gommunion kerkent ha m'o deus skiant, dever an tadou hag ar mammou a zo strisoc'h eget araok. Ar vugale a dle koves abred, evit gelout kommunia abred.

Eur verc'h eus ar C'hanada, ganet eus gouezidi hanvet Cri, ha savet en eur gouent leanezed, e deus resevet ar gommunion gant frouez hag anaoudegez vras, d'an 8 a viz kerzu 1915, araok he zri bloaz achu: daou vloaz hag unnek miz e oa.

9. *Ar pevare gourc'hemen eus an Iliz a ordren d'an holl dud fidel, a zo en oad da c'houzout mad petra reont, kommunia en doare ma'z eo dleet da nebeuta da Bask bep bloaz.* — An Iliz ne ra ama nemed merka pe da vare e tle ar gristenien reseo sakramant an aoter dindan boan a bec'hed marvel. Jezuz-Krist en deus diskleriet e oa red d'eomp kommunia, hag an Iliz a lavar e rankomp kommunia da nebeuta eur vech er bloaz da Bask.

Ar gourc'hemen-ma a zell ouz an holl dud en oad da c'houzout mad petra reont, ha da c'houzout dre eno ive petra eo sakramant an

aoter hag e pe stad e ranker beza evit e reseo. Ar vugale, koulz hag ar re vras, a dle kommunia da Bask, kerkent ha m'o deuz skiant da entent peara reont. Dever an tad hag ar vamm eo o zikour da zeski o c'hatekiz, evit ma c'hellint reseo o Doue, var dro seiz vloaz.

Evit beza e stad da reseo ervad ar gommunion zantel, ar vugale a dle gouzout o fedennou, hag anaout eun nebeud eus guirioneziou brasa ar feiz. Eur c'hrouadur toc'hor, c'hoant d'ezan reseo e Zoue e viatik, a vezo aoualc'h evitan gouzout eo ar gommunion dishenvel diouz ar bara a zebr bemdez.

Red eo kommunia en doare ma'z eo dleet. Ne virer ket ar pevare gourc'hemen eus an Iliz oc'h ober eur gommunion sakrilach.

Ar gommunion a dle beza great epad peder zizun ar Pask, da lavaret eo, azalek sul ar Basion betek an eil sul goude Pask. An amzer-ze a c'hell beza astennet evit mad an dud gant an hini en deuz guir d'he astenn. An nep n'en deus ket kommunitet epad an amzer Pask a dle kommunia goudeze kenta ma c'hellio.

An Iliz, oc'h ordren d'eomp kommunia da nebeuta eur vech er bloaz, a ziskouez d'eomp ar c'hoant he deus e resefemp aliesoc'h ar bara a vuhez. Sakramant an aoter eo ar zour-sen vras eus a c'hrasou an Aotrou Doue, hag abalamour da ze ar c'hristen a fell d'ezan poania d'en em zavetei a glask eno aliez ar vagadurez m'en deus ezom anezi evit e ene. Peb hini a dle beva en eun hevelep doare ma ve kavet din gant he gofesour da dostât aliez ouz ar gommunion.

Skouer. Santez Anjela a Foligno a oa bet plac'h ar bed en he iaouankiz, anzavet e deus he unan ne govesea ket he holl fec'hejou, hag e rea kommunionou sakrilach. Aon e doa rak barnedigez Doue, spounta a rea, gouela a rea mes heb kredi anzav. Chench a reas kovesour eun devez, mont a reas da govez gant eun Tad eus Urz Sant Fransez, en e leandi, neuze e tisklerias kement e doa great, hag e kavas ar peoc'h a goustians. Divar neuze, Anjela a voe santel. Kommunionou mad a rea.

10. *Peb hini a dle kommunia da Bask : en he iliz parrez, pe e leac'h all, gant ma kaso kelou d'e aotrou persoun.*

Guell e vefe. evelato, mont d'ober ar Pask d'an iliz parrez.

11. *Ar pemped gourc'hemen eus an Iliz a ordren d'eomp iun epad ar c'horaiz, d'ar daouzek deiziou pe d'ar c'hotuerou, ha derc'hent lod euz ar goueliou bras. —* Evit iun evel ma fell d'an Iliz eo red chom hep debri kig, ha ober eur pred hebken da gres-teiz ; evelato dioc'h an noz e c'heller dibri c'hoaz eun tam benag. Pa iuner e ranker ober vijil nemed dispans a ve bet. En eskoptiou el leac'h m'oar dispanset eus ar vijil epad ar c'horaiz ne c'heller dibri kig nemed da lein. Ar pezh a zo kounje da zebri dioc'h an noz ne dle ket beza eur pred leun; ar re evelato a zo digor ho stomok ha mad da voueta, a c'hell dibri muioc'hik eget ar re all.

An Iliz a ordren d'eomp iun: 1° *epad ar c'horaiz*, evit kemeret skouer dioc'h Hor Za-

ver Jezuz-Krist hag en em lakât e stad da ober eur pask mad; 2° *d'an daouzek deiziou*. Ar re-ma a zo tri devez pinijen ordrenet gant an Iliz e penn ar pevar amzer eus ar bloaz, evit santifia ar pevar antzer-ze, ha tenna bennoz Doue var ar veleien nevez a vez great neuze; 3° *derc'hent lod eus ar goueliou bras*, evit en em lakât e stad da lida ar goueliou-ze gant devo-sion.

Skouer. Guechall goz na veze debret tam kig ebet hed ar C'horaiz penn da benn, ar viou zoken a oa difennet. Ouspenn-ze, ar yun a oa striz. Breman e c'heller debri kig pemp devez er zizun er C'horaiz, hag ar yun n'eo mui tenn. Debret e vez, abred, eun tam bara zeac'h, gant eur banne kafe du, ober a reer eur pred mad da greisdeiz; debri a reer nebeutoc'hik da goan. Daoust ha klenvel a reot evit eur yunik en doare-ze?

12. *An dud a zo dleet d'ezo iun eo ar re o deus eur bloaz var'n ugent achu, nemed ar gozni, pe ar c'hlenved, pe ho labouriou tenn a virfe outo. —* Ar re n'int ket c'hoaz eur bloaz var'n ugent achu n'eo ket red d'ezo iun. Goude an oad-se, an Iliz a zispans eus he lezen ar re o defe re ar ziezamant oc'h he miret, evel ma'z eo: an dud koz, an dud klanv, ar gra-gez a zo o tougen pe o vaga, hag ar re o deus eul labour tenn da ober en ho stad.

13. *Ar c'houeç'hved gourc'hemen eus an Iliz a zifen ouzomp dibri kig da vener heb ezom hag heb dispans. —* Evel ma'z eo easoc'h ober vijil eged iun, ar vugale a dle ive miret

lezen ar vijil goude an oad a zeiz vloaz. Gourc'hemen an Iliz a rea guechall miret ar vijil d'ar zadorn koulz ha da vener, mes an dud a zo eat ker fall d'ober pinijenn, m'e deus an Iliz soupleat he lezen: debri a c'heller breman kig d'ar zadorn. Evelato, arabat eo debri kig en dervez-se, na d'ar pevare amzer, na dere'hent hiniennou eus ar goueliou bras.

P'en em gav Nedeleg, gouel Maria hanter eost pe gouel an Holl Zent da vener, e c'heller debri kig en deveziou-ze.

Skouer. Eun tad hag eur vanm, savet gant kristenien vad, a veve e paianed: nak oferen d'ar zul, na vijil d'ar guener. O mab a reas e Bask kenta, ha d'ar guener varlerc'h, a lavaras da gresdeiz d'e dad: « Na zebrin ket a gig hirio, bara zeac'h a zo aoualc'h evidon, rak ar guener a zo. » An tad a glaskas ober d'e baotr plega, mes heman a voe stard, neuze an tad a lavaras: « Divar hirio, e vezo great vijel ama da vener, ha me vevo e kristen. » Ar paotr, o choum stard, en doa gounezet e dud.

14. An Iliz a ordren iun hag ober vijil evit hor zikour da ober pinijen ha da drec'hi hor goall ioulou. — Doue a c'hourc'hemen d'an holl ober pinijen, hag an Iliz ne ra nemed merka d'eomp an doare da viret al lezen-ze douget gant Doue. An nep ne c'hell ket iun hag ober vijil n'eo ket dispanset da ober pinijen evit an dra-ze.

Rentit da Zesar ar pezh a zo da Zesar ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue.

An den en deus daou rumm deveriou, e zeveriou e kenver Doue, hag e zeveriou e kenver an nesa. Ar Pharisiand a c'houlennas eun devez digant Hor Zalver ha red e oa paea ar guiriu da Zesar, da lavaret eo da vestr ar vro. Jezus a respontas : « Diskouezit d'in arc'hant ar guir. » Ar Pharisiand a ziskouezas d'ezan eur pezh mouniz. « Hano piou, eme Jezus, a zo douget var an arc'hant-se ? — Hano Zesar, emezo. — Rentit 'ta, eme neuze Jezus, da Zesar ar pezh a zo d'ezan, ha da Zoue ar pezh a zo da Zoue. »

Respont Hor Zalver a zo sklear : ma roomp da bep hini e vir, ne raimp biken pec'hed ebet.

C'HOUEC'HVED KENTEL VAR'N UGENT

Ar pec'hed.

1. *Ar pec'hed a zo eun dizentidigez oc'h lezen Doue.* — An nep ne vir ket gourc'hemennou Doue ha re an Iliz a offans Doue, hag offansi Doue a zo pec'hi. Doue en deus roet d'eomp gourc'hemennou evit deski d'eomp ar pezh a c'houlenn diganeomp; ar pec'hed a zo eun dizentidigez oc'h ar gourc'hemennouze. Doue en deus roet d'eomp ive en Aviel kuzuliu evit hon lakât da ren eur vuhez parfetc'h. An nep ne heul ket ar c'huzuliu-ma ne reseo ket kemant a c'hrasou, mes ne bec'h ket. Ne bec'her nemet o vont enep gourc'hemennou Doue pe gourc'hemennou an Iliz.

Skouer. « Va mab, a lavare ar rouanez Venn da zant Loiz, guell eo ganen ho kuelel er bez, eget ho kuelel oc'h ober eur pec'hed marvel. »

2. *Daou seurt pec'hejou a zo: ar pec'hed orijinel hag ar pec'hed aktuel.*

3. *Ar pec'hed orijinel eo an hini a zeu ganeomp var an douar, abalamour m'on eus bet holl perz e dizentidigez hon tad kenta Adam.* — Komzet hon eus dija eus ar pec'hed orijinel, eus ar pec'hed a zeu ganeomp var an douar. Abalamour ma'z oump bugale da Adam, e c'hanomp e stad a bec'hed, en diouer eus a c'hras hag eus a vignouniach an Aotrou Doue. Ar bugel a varv heb ma ve neteat he ene dioc'h ar pec'hed orijinel ne c'hell ket mont d'ar baradoz.

4. *Ar pec'hed aktuel eo an hini a reomp dre hor bolontez hon-unan, goude m'oump deut da gaout skiant.* — Ar pec'hed-ma a zo eur pec'hed great ganeomp, a volonte vad, abaoue m'oump deut da gaout skiant, abaoue ma c'houlzomp anaout ar mad dioc'h ann drouk, da lavaret eo, abaoue an oad a zeiz vloaz pe var dro. Doue hon lez en hon roll evit ober ar mad pe an drouk; choaz a c'hellomp etre senti pe zizenti outan, etre ober ar pezh a c'houlzomp n'eo ket difennet hag ar pezh a c'houlzomp a zo. Mar greomp an drouk, mar greomp ar pezh a zo difennet gant Doue, e reomp eur pec'hed hag a zo hanvet pec'hed aktuel. Dre ar pec'hed-se ec'h en em zavomp enep an Aotrou Doue, hag e reomp egiz pa lavarfemp

d'ezan: Ne zentin ket ouzoc'h, ne fell ket d'in ho servicha. Eaz eo entent peger bras offans a ra ar pec'hed da Zoue. Dre ar pec'hed, an den a ra fae var-madenez Doue ha var e bro-mesaou, hag a ziskouez ne ra ket a fors eus he c'hourdrouzou. Offansi a ra an Aotrou Doue en despet d'e vadoberou, en despet da rebechou e goustians, evit klask eur blijadur ha ne hado nemed eur pennadik, eur blijadur ha ne lezo var lerc'h nemed rebechou c'houero ar goustians. En em zervichout a ra, evit offansi Doue, eus ar spered, eus ar galoun, eus an donezonou kaer en deus resevet digantan. Ar pec'hed eo brasa drouk a c'houfe erruout ganeomp. Eun drouk ker bras eo ma ne c'heller ket ober an distera pec'hed evit savetei hor buhez hon-unan pe vuhez ar re all. N'eus drouk ebed var an douar hag a dostafe ouz an offans a ra ar pec'hed da Zoue. Mab Doue a zo plijet gantan, deski d'eomp peger bras drouk eo ar pec'hed oc'h en em ober den hag o vervel var ar groaz evit paea ar boan a zo dleet d'ezan.

Skouer. Pa gleve hano eus eur pec'hed bras benag, santez Klara a Vontfaucon a skuilhe daelou, en eur lavaret: « Maro eo eta an eneze m'en deus Hor Zalver gouzanvet e Bassion evitan », hag ar zantez a goueze d'an daoulin, da ober pinienn evitan.

5. *Daou seurt pec'hejou aktuel zo: ar pec'hed marvel hag ar pec'hed veniel.* — Ar pec'hejou n'int ket holl ker grevuz ha ker grevuz dirak Doue, na ken noazuz d'an den. Mankou ar re a zisent ouz Doue a zo evel man-

kou ar vugale a zisent ouz ho zud. Lod euz ar mankou-ma ne ves ket dalc'het kalz a gount anezo hag a ves pardounet buan; lod all, er c'hontrol, a laka drouk braz en tad pe er van hag a denn ar fouet d'o heul.

6. *Pec'hi marvelamant a zo mankout da lezen Doue en eur poent grevuz, gant eur vouiziegez hag eur volontez parfet.* — Aliez e vez diez gouzout peur eo eur pec'hed, pec'hed marvel, ha peur ne d'eo nemed pec'hed veniel. Evit ma ve eur pec'hed, pec'hed marvel, eo red: 1° e ve eun dra c'hrevuz ar pezh a ra ar pec'hed, e ve an dra-ze eun offans bras evit Doue, evit ann nesa pe evidomp hon-unan. Evelse, lavaret gevier er zonz ober eur gaou bras ouz an nesa a zo pec'hed marvel, ha lavaret gevier evit lakât ar re all da c'hoarzin ne d'eo nemed pec'hed veniel. Evit gouzout peur eo eun dra grevuz ha peur ne d'eo ket, e renker guelet petra lavar var gement-se an dud gouzieg hag ar guir gristenien; 2° ober an dra-ze gant eur vouiziegez hag eur volontez parfet. Gant eur vouiziegez parfet: red eo e ve guelet sklear aoualc'h an drouk a zo er pezh a reer. Avechou ne vez ket guelet an droukse, pe abalamour n'hen anavezet ket, pe abalantour ne zonz ket ennan. Gant eur volontez parfet. Avechou ar volontez ne ro ket var neat he asant d'ar pec'hed, evel a c'hoarvez pa vezer hanter-gousket hag hanter-zihun. Neuze ar pec'hed ne d'eo nemed eur pec'hed veniel.

Skouer. Eur vaouez a skouer fall a yeas d'an iliz d'en em ziskouez d'an dud en he c'haera

epad ma prezege sant Visant Ferrier. Ar zant
a brezegas var ar pec'hed gant kement a nerz
m'e doe ar bec'herez eur c'heuz bras d'he
buhez a zizurz. He c'hontrision a voe ker bras
ma varvas eno, dre nerz he glac'har, beuzet
en he daelou. An dud a zonje, nec'het: « Daoust
ha baradoz e dezo? » Mes eur vouez eus an
nenv ho sklerijennas: « Er baradoz ema bre-
man. » He c'hontrision a oa bet ker parfet
m'he doa gualc'het an ene diouz ha fec'hejou,
ha diouz ar poaniou dleet d'ezo.

7. *Ar pec'hed marvel a ro ar maro d'hon
ene oc'h ober d'ezan koll gras Doue, hag hon
laka var hent an ifern.* — Ar pec'hed marvel a
zo hanvet evelse, abalamour ma *ro ar maro
d'hon ene*. An ene ne c'hell ket mervel; pa vez
dispartiet dioc'h ar c'horf dre ar maro, ez a
dirak Doue evit beza barnet. Pa leveromp e
ro ar pec'hed marvel ar maro d'hon ene,
ann dra-ze a zinifi hebken e lam digant hon
ene, buhez ar c'hras, mignouniach Doue. Her-
vez lavarou ar Skritur Sakr, ann nep a gar Doue
hag a zo karet gantan en deus ar guir vuhez,
buhez bugale Doue. Mes, mar gra eur pec'hed
marvel, e koll mignouniach Doue hag an holl
meritou en doa dastumet araok e bec'hed dre
e oberou mad. Ouspenn-ze, keit ha ma chom
er stad-se, ne c'hell mui ober netra hag a ve
din da veza rekoumpanset gant Doue er bed
all. Petra benag m'en deus buhez ar c'horf, ma
komz, ma vale, ma labour, m'en deus mui
buhez ar c'hras; deit eo da veza sklavour an
drouk-spered; e anzavet en deus evit e vestr
oc'h en em rei d'ar pec'hed. *Ar pec'hed mar-*

*vel hon laka var hent an ifern; lamet a ra
diganeomp ar guir hor boa da vont d'ar bara-
doz, hag an nep a varv gant eur pec'hed mar-
vel hebken var he goustians a zo kollet da
viken. Biken ne velo Doue, ha da viken e vezo
o leski e tan an ifern.*

Red eo sonjal aliez e grevuzted ar pec'hed
marvel. Pa gomzer er bed eus eur gouli pe
eun ampoezoun hag a ro ar maro, ec'h enten-
ter dioc'htu peger bras drouk eo ar gouli pe
an ampoezoun-ze. O klevet hano eus ar pe-
c'hed marvel, ar c'hristen a dlefe kaout heuz
ouz eun dra hag a offans kement an Aotrou
Doue, ouz eun dra hag a denn d'e heul poa-
niou ker skrijuz.

Skouer. Pa oa santez Anna o c'houlenn digant
an den devot Nikolazik adsevel he chapel,
heman a reas da bevar euz e amezeien dont
gant an eur pardaez, d'ar 6 a viz meurzh 1625.
Eur sklerijenn a henchaz Nicolazik betek al
leac'h ma kavas skeuden ar zantez en douar:
daou euz an amezeien a vele ar sklerijenn,
hag an daou all na velent netra.

Perak e oa choumet daou eus a testou heb
gullet ar sklerijenn? Hen diskleria a rejont o
unan: n'o doa ket great o Fask er bloavez-se,
n'oant ket din da velet burzudou kaer an Aotrou
Doue dre ma oant e stad a bec'hed marvel.

8. *Pec'hi venielanant hebken a zo mankout
da lezen Doue en eur poent dister, pe mankout
en eur poent grevuz heb gouzout ervad petra
reer, pe heb rei e holl asant d'ar pec'hed.* —
Evel hon eus lavaret hueloc'h, tri zra a zo red
evit ober eur pec'hed marvel: eun dra c'hre-

vuz, eur vouiziegez parfet hag eur volonte parfet. Ma vank unan euz an tri zra-ze, ar pec'hed ne d-eo nemed veniel. Evelse, mar tizenter ouz Doue en eur poent dister, mar d-eo dister ar gaou great ouz an nesa, ar pec'hed ne d-eo nemed veniel. Er memes tra ma n'em eus ket bet amzer da zonjal mad er pezh a rean, ma n'edo ket va anaoudegez parfet ganen, n'em eus great nemed eur pec'hed veniel.

Skouer. Doue a ziskouezas eun devez, da zantez Katell a Gênes, pegen divalo eo ar pec'hed veniel. Ar zantez, spountet, a gouezas d'an douar, semplet. Diouallomp rak ar pec'hed marvel gant evez, ha rak ar pec'hed veniel zoken.

9. *Ar pec'hed veniel a laka karantez Doue da zemplât ennomp, a zigor hent d'ar pec'hed marvel, hag a ra d'eomp meritout poaniou temporel pe boaniou ha ne badint ket ato.* — Ar pec'hed veniel a zo ive eun dizentidigez oc'h lezenn Doue. Ar ger *veniel* a deu eus eur ger latin hag a zinifi *pardoun*. Ar pec'hed veniel a zo hanvet evelse abalamour ma'z eo easoc'h obten pardoun anezan, ha ne ra ket deomp koll gras Doue. Goulskoude, an traou a denn d'e heul a zo goall draou aoualc'h. *Lakât a ra karantez Doue da zemplât ennomp.* Ne garomp mui kement an Aotrou Doue, hag an Aotrou Doue n'hor c'har mui kement ken nebut. Ne gollomp ket mignouniach Doue; mes ar vignouniach-se n'eo mui ker bras. Ar pec'hed veniel, pa gouezer ennan aliez ha gant eur vouiziegez parfet, *a zigor hent d'ar pec'hed marvel*; rak ober a ra d'eomp beza sem-

ploc'h da zerc'hel penn d'an drouk-spered, ha kreski a ra, er c'hontrol, nerz hon techou fall. Ar pec'hed veniel *a ra d'eomp meritout poaniou temporel*. Peb pec'hed a virit eur boan benag. Ar pec'hed veniel ne raio ket d'eomp beza koundaonet d'an ifern; mes justis Doue a c'houlenn ma paefemp ar boan a zo dleet d'ezan, er bed-ma dre an oberou a bini-jen, pe er bed all e tan ar purkator.

10. *Offansi 'a c'heller an Aotrou Doue e pemp feson: dre zonj, dre c'hoant, dre gomz, dre ober ha dre vankout da ober.* — Pec'hi a c'heller: 1° *dre zonj*, mar chomer a volonte vad da zonjal e traou kontrol d'ar feiz d'ar garantez, d'ar vodesti. Doue ne zifen ket heben an drouk, difen a ra ive chom da zonjal en drouk a volonte vad. A *volonte vad*, a lavarant; rak an den n'eo ket ato mestr d'e spered. A bep seurt sonjou fall a c'hell diouan en hor spered; ma ne ro ket hor bolontez heasant d'an dra-ze, n'hon eus ket a bec'hed; 2° *dre c'hoant*, pa c'hoantaer ober eun dra benag kontrol da lezenn Doue, n'eo ket red e ve bet great ar pezh a oa c'hoant da ober; 3° *dre gomz*, pa leverer traou kontrol d'ar virionez, d'ar relijion, d'ar garantez, pa laosker blasfemou, pa zrouk-prezeger; 4° *dre ober*, pa reer ar pezh a zo difennet gant Doue, evel ma'z eo: laerez tra an nesa; 5° *dre vankout da ober*, pa ne reer ket ar pezh a zo gourc'hemennet gant Doue pe ordrenet gant an Iliz, evel ma'z eo: pa vanker da vont d'an offeren da zul pe da gommunia da Bask, pa vank an tadou hag ar mammou da gelen ervad o bugale.

11. *Petra zo red evit en em ziuall dioc'h ar pec'hed?* — *Red eo sonjal en hor finvezioù diveza, beza aketuz d'ar beden, beilla varnomp hon-unan ha tostât aliez ouz ar zakramanchou.*

— 1° *Sonjal en hor finvezioù diveza*, er maro, er varn, en ifern. « O pet sonj eus ho finvezloù diveza, eme ar « Spered-Santel, ha ne bec'h it morse. » 2° *Beza aketuz d'ar beden*; ezom on eus eus gras Doue evit enebi ouz ann tentasionou hag en em denna eus a stad a bec'hed mar d-omp kouezet ennan. 3° *Beilla varnomp hon-unan*, var hor skianchou, var hor spered, var hor c'haloun; diouall da heuilh goall gompagnunez ha tec'het dioc'h kement tra a zoug d'ar pec'hed. 4° *Tostât aliez ouz ar zakramanchou*. Ar re-ma a zo bet instituet gant Jezus-Krist evit kendele'her ennomp buhez ar c'hras pe evit he rei d'eomp adarre, mar hon eus he c'holllet dre ar pec'hed.

Skouer. Pa varvas an impalaerez Isabell, rouanez ar Spagn, Fransez Borjia a voe karget gant an impalaer da heuilh ar c'horf eus a gear Toled da gear Grenad. Pa velas Fransez, e kear Grenad, stad heuzus korf ar brinsez-se bet ker koant en he buhez, e voe mantret ha spountet. Sonjal a reas: « Kenta ma c'hellin, e tec'hin diouz ar bed. » Mont a reas en Urz an Tadou Jesuisted, ha deut eo da veza sant bras. Ar zonz eus ar maro e deus great d'ezan beza holl da Zoue, ha pellât diouz ar pec'hed, parfetoc'h c'hoaz eget araok.

XXVII. HOR ZALVER E BETHANI

Jezus hag an diou c'hoar :
Martha ha Mari Madalen.

EUR GER VAR AN DAOLENN

Eun devez ma oa Jezus, hervez an Aviel, en eur geriadenn, eur verc'h, he hano Martha, hen digemeras en he zi. Martha a oa prez varni oc'h aoza kalz traou d'ar pred, epad ma chome he c'hoar, Mari, da zelaou Hor Zalver o komz. Martha a jomas a zav da lavaret : « Aotrou, daoust ha ne velit ket e les va c'hoar an holl labour ganen-me da ober : livirit d'ezi 'ta va zikour. » Jezus a respontas : « Martha, Martha, kemeret a rit nec'h ha tregas gant kalz traou. Mari e deus choazet al lodenn vella ha ne vezo ket lammet diganti. »

Hervez eur c'halz eus an doktored, Mari, an hini a zo hano anezi er gentel-ze eus an Aviel, a zo Mari Madalen, pec'herez brudet er penn kenta eus he amzer, ha santez vras goude ma voe pardounet gant Hor Zalver e unan.

Sonjal a c'hellomp var gement-se : N'eus fors pegen doun e vezo diskennet eun den e bouilhen ar pec'hed, e c'hell chench evelato, pa 'z eo guir an Aviel a lavar en eul leac'h all e kasas Hor Zalver kuit diouz kalon Mari Madalen ar seiz drouk spered a rene enni. Ouspenn-ze, mar deo mad d'an den kemeret soursi gant ar boued ha traou ar c'horf, eo guell evelato kemeret soursi evel ar venec'h, al leanezed gant traou an ene dreist holl : hounnez eo *al lodenn vella*.

SEIZVED KENTEL VAR'N UGENT

Ar pec'hejou kapital.

1. *Petra eo ar pec'hejou kapital? — Ar re a zo evel ar zoursen eus an holl bec'hejou all. — Ar ger kapital a deu eus a eur ger iatin hag a ziniñ penn, soursen. Er pec'hejou kapital ema ar zoursen, ar c'hrizien eus an holl bec'hejou all.*

2. *Ped pec'hed kapital zo? — Bez' ez eus seiz: an ourgouill, an avaristed, al luksur, an avi, ar gourmandiz, ar vuhaneged hag an diegi.*

3. *An ourgouill a zo eur garantez direiz en deus an den evitan e-unan, hag a ra d'ezan en em istimout dreist ar re all, ha klask en em zével hueloc'h egeto. — An ourgouill a zo eur garantez, eun istim re vras en deus an den evitan e-unan. An den ourgouilluz ne fell ket d'ezan rei gloar da Zoue, ne fell ket d'ezan trugarekât Doue evit ar madou, ar spered hag an donezounou all en deus bet digantan. Kredi a ra en deus an traou-ze holl anezan e-unan, hag o veza mac'h en em istim re evelse, ec'h en em laka dreist ar re all, hag e klask o diskar hag en em zével hueloc'h egeto.*

An ourgouill a zo eur pec'hed danjeruz meurbed. Bet eo pec'hed an drouk-eleuz ha pec'hed hon tud kenta, ha kaoz eo bet d'an holl hereziou ha d'an holl chismou a zo savet etouez ar gris-

tenien. Doue a zalc'h penn d'an dud ourgouilluz; lamet a ra e c'hrasou diganto, ha neuze e kouezont en dizursiou brasa. « An nep en em huela a vezo izeleat, hag an nep en em izela a vezo hueleat, » a lavar d'eomp an Aviel. An ourgouill a denn d'e heul eur maread pec'hejou all. Lakât a ra an den d'en em fougeal, da gaout re a fizians ennan e-unan, da glask an henoriou, da guzat e vankou, da veza aheurtet en e zantimant ha da zisprijout an nesa. Holl e tougomp ennomp grizien an ourgouill, hag ar c'hrizien-ze en em astenno ma ne daolomp ket a evez. Kaout a reer an ourgouill e peb oad hag e peb stad.

Skouer. An ourgouilh a zo pec'hed an elez fall.

4. *An avaristed a zo eur garantez direiz evit madou ar bed, ha dreist holl evit an arc'hant.* — N'eo ket pec'hed kaout c'hoant da veza pinvidik pe garet madou ar bed-ma, mar o c'harer evit eun digarez vad, evel ma ve, eus a berz eun tad pe eur vamm, evit sevel ha deski mad o bugale. Mes an den avarisiuz a gar re ar madou-ze. Klask a ra dastum arc'hant n'eus forz penaoz, ha pa ve dre zislealded e ve: prest eo da goll e ene kentoc'h eged koll e zanvez. An avaristed a ra d'an den ober a bep seurt troiou kam, beza kriz ouz ar paour ha labourat da zul.

Skouer. An avarisdet a zo pec'hed Judas, an abostol a verzas e vestr.

5. *Al luksur eo ar pec'hed vil a zo difennet*

dre ar c'houec'hved hag an naved gourc'henn a Zoue. — An nep ne glask nemed ar plijadureziou vil a deu da veza sklavour e dechou fall, hag ar re-ma hen laka da goueza er brasa dizursiou. Al luksur a ra d'an den ankounac'hât Doue ha koll ar feiz; galla a ra e spered, kaledi a ra e galoun, lamet a ra ar peoc'h eus an tiegeziou, kas a ra ar re-ma d'an trac'h, ha kaoz eo da bep seurt torfejou.

Skouer. Al luxur eo ar pec'hed a strink ar muia tud en ifern, dioc'h ma lavar an doktor sant Ligor.

6. *An avi a zo eun displijadur a ra d'eomp ar vad a erru gant hon nesa, pe ar joa hon eus o velet drouk oc'h erruout gantan.* — Kaout avi, goarizi pe jalousi, a zo kaout poan o velet ar vad a erru gant hon nesa egiz pa rafe an dra-ze drouk d'eomp, pe gaout joa o velet drouk oc'h erruout gantan, egiz pa ve an dra-ze eur vad evidomp. Ar pec'hed-ma a zizec'h ar galoun hag a zo kountrol d'ar garantez. Kaoz eo d'an den da zrouk-prezeg, da damall he nesa e gaou, ha da gemeret kas outan. Pec'hed ar Pharizianed guech all a oa ar pec'hed a avi, abalamour m'o doa poan o velet ar bobl oc'h heuilh Jezus-Krist.

Skouer. An avi a zo pec'hed Kaïn, ar muntretter kenta.

7. *Ar gourmandiz a zo eur garantez direiz evit an debri hog an eva.* — N'eo ket pec'hed karet an debri hag an eva pa n'ez eer ket dreist ar rouden merket gant ar skiant. Doue eo en deus roet blaz vad d'ar boued, ha n'eo ket

pec'hed saouri ar vlaz vad-se. Ar pezh a zo pec'hed eo debri hag eva re, kaout re a vall da zebri ha da eva, lakât e holl blijadur o tebri hag oc'h eva.

8. *An danjerusa eus ar pec'hejou ar c'hourmandiz eo ar vezventi, a laka an den da goll e skiant, a ziskar an tiegeziou, hag a denn d'he heul ar brasa dizursiou.* — Ar vezventi a laka an den da goll e skiant; eun den mezo ne oar mui petra ra: henvel eo oc'h eun aneval. Ar mezhvier a zispign en davarn ar pezh a ve red d'ezan da espern evit maga e c'hreg hag e vugale; evelse e lez ar re-ma da c'hlaouri gant an naoun hag heb tamm dillad da lakât var o zro. Da heul ar vezventi e teu an trouz en tiegeziou, ar c'hannou etre ar vignouned, ar blasfemou, ar c'homzou hag an oberou dizhonest.

Skouer. « Mont a ran da Vrest, va Zad, dindan kanived ar medisin, a lavare eur mesvier d'he govesour, ha kovez a rin eno evit beza e stad a c'hras pa c'hourvezin var stal labour ar medisin. Salo e varvfen var an daol! » Mont a reas da Vrest, ar medisin a reas mad e labour, hag an den a bareas. Pa voe distroet d'ar gear, e choumas fur daou viz; neuze, evit ober plijadur d'eur mignoun, ec'h evas eur banne, unan hebken, mes divar hennez ec'h evas kant. Choum a reas pemzek dez heb divesvi, ha kavet e voe eur mintinvez maro en e vele, gant teir voutailh hini krenv en e gichen: unan c'houllo, unan leun, unan hanter leun. Pebez maro!

9. *Ar vuhaneged pe ar goler a zo eur frouden direiz eus hon ene hag a ra d'eomp mont en egar oc'h kement tra a zisplij d'eomp, ha klask en em venji.* — Bez 'ez eus eur vuh neged pe eur goler hag a zo dibec'h, evel hini eun tad hag a ia drouk ennan o velet dizursiou e vugale. Mes bez' ez eus eun all hag a zo pec'hed ha pec'hed bras abalamour ma ra d'an den mont en egar, heb abek ebed, oc'h kement tra a zisplij d'ezan, ha m'hen laka da lavaret ha da ober bep seurt traou diskiant. Da heul ar vuhaneged direiz e teu ar c'homzou rok, ar gasouniou, ar blasfemou, ar zonzou a venjans, ar c'hannou, etc.

Skouer. Dioskor, tad paian santez Barba, a zibennas e unan e verc'h abalamour ma oa kristenez.

10. *An diegi a zo eul lezireged hag a ra d'eomp lezel hon dever da ober kentoc'h eged en em zieza hon-unan an distera.* — Ar pezh a ra d'an den beza dieguz eo abalamour m'en deuz aoun rak ar boan pe abalamour ma kar ar blijadur. Abalamour da ze ne fell ket d'ezhan en em zieza an distera evit ober he zever. An diegi-ze a lamm digant an ene an nerz a rank da gaout evit enebi ouz an tentasionou. An den dieguz ne ra van ebed euz ar pezh a zell ouz silvidigez he ene; n'en deuz aked ebed ken nebut d'he zeveriou a gristen na da zeveriou e stad, ha peurvuia eo douget d'ar pec'hed vil.

Skouer. Eur paotrik c'houec'h vloaz hanter, eus eskopti Kemper, a oa poud da zeski ha gatekiz.

E dad a zisklerias d'ezan : « Mar gouzot aoualc'h evit mont da gommunia da Nedeleg, ez pezo Pelgent; anez, n'ez pezo ket. » Ar paotr a glaskas deski, mes e benn a oa kalet: neuze, e vouzas. Pa voe skuiz, e tivouzas; ar re all en ti a lavare d'ezan, guech: « Pelgent ez pezo; guechou all, Pelgent n'ez pezo ket. » Ar paotr a respounte ato: « Pelgent em bezo », hag a boanie da vad. Resevet e voe etouez paotred ar gommunion abred, tostât a reas ouz an daol zantel, da noz ar Pelgent, evit ar vech kenta. Kendalc'het en deus abaoe da zeski, ha breman, e spered a zo digor mad. Treac'h eo bet d'al leziregezh.

11. *Piou a zo ho c'houstians neat dioc'h ar pec'hejou kapital? — Ar re o deus eur galoun humbl ha distag dioc'h madou an douar, a zo chast ha karantezuz, a ziouall da zebri ha da eva re, a c'houzanv gant pasianted ar pezh a zisplij d'ezo, hag a zo brepred aketuz d'o dever ha d'al labour. — An dud o deus ar guir humilite a ziouall rak an ourgouill, hag ar gristenien a zo mad ouz ar paour n'int ket avarisius. Ar re a gar ar burete hag al labour, ar re a vezo pasiant en o foaniou ha n'em em voazint ket da eva hini krenv, na vezint ket sklabezet gant diaoulou ar pec'hejou kapital.*

Gras Doue o c'houlenn digor.

TREDE LODEN

Divar benn an traou hor zikour
d'en em zantifia

Divar benn an daolenn: Jezus a c'houlenn digor en ene. Ar Spered Santel a ro gras Doue merket gant an tan a verv var ar galon; Jezus a zoug e vanniell hag a zo varni binviou ar Bassion: ar morzol, an tachou, an durkez, ar skourjez ha killog sant Per. Ar banniell a lavar: « Evit heuilh Jezus, an ene kristen a dle gouzanv kalz pe nebeut er bed-ma. »

EIZVED KENTEL VAR'N UGENT

Ar c'hras

1. *Ha ni a c'hell dre hon nerz hon-unan miret gourc'hemennou Doue ha re an Iliz hag en em ziouall dioc'h ar pec'hed? — Nan, ezom on eus evit an dra-ze eus a c'hras an Aotrou Doue. — Evit mont d'ar baradoz e rannomp ober ar mad ha tec'het dioc'h an drouk, miret gourc'hemennou Doue hag en em ziouall diouz ar pec'hed. Mes hor bolontez a zo troetoc'h var an drouk eget var ar mad. Ne c'hellomp ket eta ac'hanomp hon-unan ober ar pez a zo red evit mont d'ar baradoz. Ezom hon eus da veza sikouret gant Doue, hag ar zikour a ro Doue d'eomp evit kement-se a hanver ar c'hras.*

2. *Ar c'hras a zo eun donezoun dreist natur a ro Doue d'eomp en e vadelez, hag er guel eus a veritou Jezuz-Krist, evit hor zikour d'en em zavetei. — Ar c'hras a zo: 1° eun donezoun, eun dra ha n'hor boa guir ebed da gaout. Doue a zo mestr da rei e zonezonou d'an nep a garo hag evel ma karo. Etouez an donezonou-ze, ez eus lod hag a ro d'eomp evit hor mad epad ar vuhez-ma, evel ma'z eo: ar iec'hed, an nerz, ar skiant, ar spered. Mes lod all zo ive hag a ro d'eomp evit hor zikour da vont d'ar baradoz. Evit lavaret mad, ar rema hebken a zo grasou; ar re all ne d-int nemed donezonou, madoberou naturel, hervez hon natur. Ar c'hras a zo 2° eun donezoun dreist natur, da lavaret eo, eun donezon hag a zo dreist hon natur, enn tu all d'hon natur. An donezon-ze a zo kalz kaeroc'h eget kement mad a c'houfemp da gaout er bed-ma; rak roet eo d'eomp evit hor zikour da c'hounit eun eürusted ha ne c'helle ket zoken ar zonz anezhi dont en hor spered ma ne vije ket plijet gant Doue he diskleria d'eomp; roet eo d'eomp evit hor zikour da vont d'ar baradoz da velet Doue evel m'ema, ha da gaout perz en e c'hloar. Ac'hanomp hon-unan ne c'helfemp ket en em zevel betek Doue; mes Doue a gemer truez ouzomp hag a astenn d'eomp e zorn evit hor chacha betek ennan. Evelse eur vamm vad a grog e dorn he bugel evit e zikour da vale. 3° A ro Doue d'eomp. Doue hebken a c'hell rei ar c'hras. Ar Vere'hez hag ar Zent he goulenn evidomp digant Doue, mes n'he roont ket o-unan d'eomp. 4° En e vadelez, heb mirit ebed eus hor perz, heb m'on defe guir ebed d'he rese.*

Pa hon eus pec'hed, hon eus meritet beza dilezet gant Doue; mar kendalc'h da rei d'eomp e c'hras, ne d-eo nemed dre vadelez ha dre drugarez evidomp. 5° *Er guel eus a veritou* Jezus-Krist. Mab Doue a zo diskennet eus an env, en deus gouzanvet poan hag a zo maro var ar groaz evit obten d'eomp ar grasou m'hon eus ezom anezo evit en em zavetei. Er guel eus a veritou Jezus-Krist, eus ar pedennou en deus great epad e vuhez, eus ar gead en deus skuilhet, eo e ro Doue d'eomp kement gras a resevomp. Setu perak an Iliz a achu ato he fedennou en eur lavaret: Ar c'hras pe ar grasou-ze a c'houlennomp diganeoc'h, va Doue, *dre Hor Zalver Jezus-Krist*. 6° *Evit hor zikour d'en em zavetei*. Setu aze perak e ro Doue e c'hrasou d'eomp. Doue a fell d'ezan hor c'has d'ar baradoz; mes ne c'hellomp ket tizout eno dre hon nerz honunan, hag abalamour da ze Doue hor zikour dre e c'hras.

3. *Daou seurt grasou a zo: ar c'hras a ro ar zantelez hag ar c'hras a ro sikour*. — Ar genta a jom en ene, mes an eil ne jom ket: houma a zo hebken eur zikour a ro Doue d'an den p'en deus ezom.

4. *Ar c'hras a ro ar zantelez a zo eur c'hras a jom en ene, hag a ra d'eomp beza just ha santel dirak Doue; setu ar pez a hanver ar stad a c'hras*. — Ar c'hras a ro ar zantelez a zo 1° eur c'hras, eun donezon digant Doue hag eun donezon dreist natur; 2° a jom en hon ene. Pa bardoun d'eomp hor pec'hejou,

Doue a laka ar c'hras-se en hon ene, ha chom a ra eno keit ha ma n'he c'hollomp ket dre ar pec'hed marvel. Chom a ra eno zoken epad ma vezomp kousket, evel ar garantez en deus eur c'hrouadur evit e dad hag e vamm a jom ato en he galoun, pe hen a zonz enno pe ne ra ket. Ar c'hras a ro ar zantelez a zo evel stag ouz ene an hini a zo mignoun da Zoue. An den-ma a zo neuze en eur stad eüruz; karet a ra Doue ha karet eo gantan ive; 3° *hag a ra d'eomp beza just ha santel dirak Doue*. Kerkent ha ma resevomp ar c'hras a ro ar zantelez, e teuomp da veza just ha santel dirak Doue; ma oa dija ar c'hras-se en hon ene, e teuomp da veza justoc'h ha santeloc'h c'hoaz. Ar c'hras a ro ar zantelez a gas ar pec'hed marvel diouz an ene er memes tra evel ar sklerijen a gas kuit an denvalijen; 4° *setu ar pez a hanver ar stad a c'hras*; ar stad-se eo ar c'hontrol eus ar stad a bec'hed marvel.

Skouer. Epad an Dispac'h vras, er bloaz 1793, eur beleg ha ne felle ket d'ezan toui enep e goustians, a dec'has er Spagn, gant eur maread re all. Pa voe rentet ar peoc'h d'an Iliz, ar beleg-se a zistroas d'e barrez. Mes pa velas an iliz fichet kaer en e honor, e barresioniz laouen ouz e velet, pa glevas an Te Deum o tregarni, kalon ar beleg santel a voe re vihan, koueza a reas maro var leur an iliz, marvet dre nerz e levenez.

« Ar memez tra a c'hoarvesfe gant eun den, eme eur zantez, ma velje eun ene e stad a c'hras. An ene-ze a zo ker kaer, ker skedus, ma varje an den oc'h e velet. »

5. *Ha ni a c'hell mont d'ar baradoz heb ar c'hras a ro ar zantelez?* — Nan, p'e guir e renker mervel e stad a c'hras evit mont di. — Heb ar c'hras a ro ar zantelez ne c'hellomp ket plijout da Zoue. Ma n'emaomp ket e stad a c'hras, emaomp e stad a bec'hed marvel, ha ma varvomp er stad-ma ne c'hellomp ket mont d'ar baradoz.

6. *Petra eo hon oberou heb ar stad a c'hras?* — Oberou ha n'eus rekoumpans ebed da gaout evito er baradoz. — Heb ar c'hras a ro ar zantelez ne c'hellomp ober netra hag a ve din da veza digollet gant Doue er bed all. Pa n'ema ket ar c'hras-se en hon ene, emaomp e stad a bec'hed marvel, ha p'emaomp e stad a bec'hed marvel oump enebourien da Zoue Hogen, Doue ne ro ket e varadoz d'e enebourien.

Ar c'hras a ro ar zantelez eo kaera tenzor a c'hellomp da gaout. Kaout danvez plijadur, iec'hed, ne d-eo netra e skoaz, beza e stad a c'hras. Ar c'hras a ro ar zantelez eo a ra gened an ene hag he vir vuhez.

Red eo d'eomp poania da greski ennomp ar c'hras-se, poania da garet Doue muioc'h-mui evit ma vezimp ive muioc'h-mui karet gantan. Ar vignouniach etre Doue ha ni a vezo seul-startoc'h m'hor bezo muioc'h a heuz ouz ar pec'hed ha muioc'h a c'hoant da blijout da Zoue.

7. *Penaoz e koller ar stad a c'hras?* — Dre ar pec'hed marvel. — Red eo miret evel eun tenzor presius ar c'hras a ro ar zantelez, p'e

guir n'eus nemeti hag a c'helfe digeri d'eomp doriou ar baradoz. Eur pec'hed marvel hebenken a zo aoualc'h evit he lamet diganeomp, rak dre ar pec'hed marvel e paouezomp da veza just ha santel dirak Doue. Ann nep en deus bet ar guallheur da goll ar c'hras a ro ar zantelez, ne dlefe kaout peoc'h ebed ken n'en defe obtenet pardoun digant Doue.

8. *Ar c'hras a ro sikour a zo eur sklerijen a ro Doue d'hor spered pe eun taolik skoaz a ro d'hor bolontez, evit hor zikour da ober ar mad ha d'en em ziuall dioc'h an drouk.* — Ar c'hras a ro sikour a ves roet d'eomp, evit ober ar mad hag en em ziuall dioc'h an drouk, d'ar mare m'on eus ezom anezi. Pa ves eun dra vad da ober, pe eun drouk benag d'en em ziuall dioutan, pe eun dentasion benag da drec'hi, Doue a ro d'eomp var an taol ar zikour m'hon eus ezom anezan evit kement-se. Ar zikour-ze a ves roet d'hor spered ha d'hor c'haloun, d'hor spered evel eur sklerijen hag a ziskouez d'eomp hent ar baradoz, ha d'hor c'haloun evel eun taol skoaz hag a laka hor bolontez da veza krenvoc'h ha startoc'h.

Ar c'hras a ro sikour a zeu d'eomp avechou dre ar zonzou mad a zigas Doue en hor spered ha dre ar glac'har a zigas en hor c'houstians. Avechou all e teu d'eomp dre ar c'huzalioñ mad a resevomp, dre ar skouerioù mad a velomp dirak hon daoulagad, dre gomzou Doue, dre ar pezh a lennomp el levrioù devot, ha dre an traou a c'hoarvez en dro d'eomp hag a sko eun taol pounner en hor c'haloun.

Ma lakfemp evez da zelaou mouez an Aotrou Doue, e velfemp e ro d'eomp dalc'h-mad grasou a zikour evit sklerijenna hor spered, gounit hor c'haloun, ober d'eomp beza treac'h d'an dentasion hag hor poulza varzu ar mad hag ar vertuz.

Skouer. Histor Saul, eat eus a bec'her bras da abostol, a ro d'eomp eur skouer kaer eus nerz gras Doue. Saul en doa guallgaset ar gristenien genta e kear Jerusalem, hag a rea hent varzu Damas evit ober e labour fallakr ha diaoulek eno ive, pa voe pilet divar e loen epad ma oa dallet gant eur sklerijen eus an nenv. Eur vouez a c'houlennas neuze: « Saul, Saul, perak e voallgases ac'hanon? — Piou oc'h, Aotrou? eme Zaul. — Me eo Jezus a voallgases. — Aotrou, emezan dioc'htu, petra felj d'eoc'h e rafen? — Sav, eme ar vouez, kea e Damas, hag eno e vezo diskleriet d'id ar pezh ac'h eus da ober. » Saul a zentas kerkent, chenchet e oa evel eun all en e leac'h, bez' e voe divar neuze an abostol sant Paol, difennour bras Hor Zalver Jezus-Krist.

9. *Heb ar c'hras a ro sikour ne c'hellomp ober netra hag a ve talvouduz evit hor zilvidigez.* — N'eus fors pe seurt tra gaer a rafe an den, an dra-ze ne zervicho ket d'ezan da c'hounit ar baradoz, ma n'her gra ket gant sikour gras Doue. Heb sikour gras Doue, an den ne c'hell ket zoken kaout eur zonzj pe eur c'hoant hag a ve talvouduz evit e zilvidigez. Evit gounit ar baradoz en deuz ezom da veza sikouret gant Doue e kement tra a ra. An den just en

deus ezom eus ar c'hras evit kenderc'hel er mad, hag ar pec'her en deus ezom anezi evit chench buhez ha distrei da Zoue.

Sonjit. Eun ene e stad a c'hras a zo o tastum, hep ehan, meritou evit ar baradoz.

10. *Doue a ro ar c'hras-se d'an dud holl, ha zoken d'ar brasa pec'herien: n'en em goller nemed abalamour ma reer fae varnhi.* — An den ne ves morse dilezet gant Doue, en desped d'he bec'hejou, keit ha m'ema var an douar. Ar c'hras m'en deus ezom anezi evit en em denna eus ar stad a bec'hed ne vank morse d'ezan. N'eo ket an dud just hebken eo a reseo digant Doue ar grasou m'o deus ezom anezo evit ober ar mad hag en em ziouall dioc'h an drouk; mes ar brasa pec'herien o-unan, ar re o deus great ar muia torfejou, a c'hell ato distrei da Zoue. Bez' o deus ato gras ar beden. ha ma reont implij mad eus ar c'hras-se, int sur da zistrei. Ar c'hras, frouez meritou Jezus-Krist, a zo kinniget d'an holl, ha ne vank morse da zen. Doue ne ehan da skei var dor kaloun an den, hag hema n'en em goll nemed abalamour ne fell ket d'ezan digeri dor e galoun da Zoue.

Skouer. Guelit Judas ! Hor Zalver a ouie ervad e lïe an traitour e verza dre eur pok, ha goulskoude e ro d'ezan ar pok-se, hag er memez amzer grasou kaer, eme ar zent, evit tenerât kalon e abostol. Mes Judas a reas fae var grasou Hor Zalver, chom a reas aheurtet, kaledet en e bec'hed.

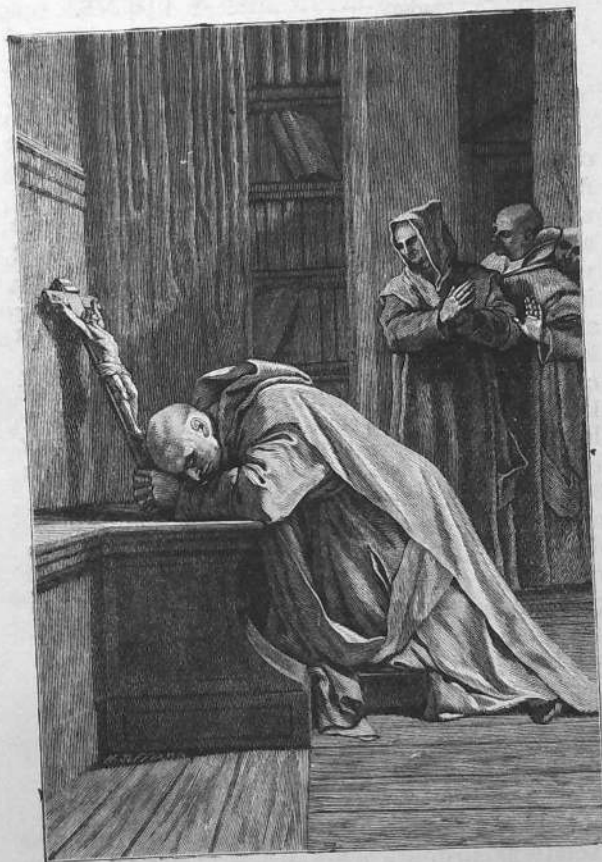
11. *Gras Doue a zeu d'eomp peurvuia dre ar beden hag ar zakramanchou.* — Doue a zo prest ato da rei d'eomp tenzor e c'hrasou. « Goulennit, hag e vezo roet d'eo'h, » eme Hor Zalver en Aviel. Ar zakramanchou a zo bet savet evit rei d'eomp buhez ar c'hras pe he c'hreski ennomp Doue a fell d'ezan e vemp sentuz ouz e c'hras. Bolontez an den hebken n'eo ket aoualc'h evit beza salvet, hag ar c'hras hebken n'eo ket aoualc'h ken nebeut; mes bolontez an den hag ar c'hras a dle beza ho diou asambles, bolontez an den o senti, hag ar c'hras o poulza hag o sikour.

Sonjit. Grasou kaera ar vuhez a zo roet d'eomp er zakramanchou. Peger kaer eo ene ar c'hrouadur da zeiz e vadiziant! Breur an elez eo breur Jezus-Krist Mab Doue! Da zeiz ar pask kenta, pebez pok karantezus a ro an ene da Jezus! Ar zonz eus ar pask kenta-ze a ra levenez ar guir gristen heb e vuhez, hag a ra d'ar pec'her, alies, pa vez klanv bras, trei kein d'ar pec'hejou.

Bep kommunion a ra da c'houde ar pask kenta, e reseo grasou kaer atao.

Sakramant ar binijenn a zo resevet gant daou rumm dud : ar bec'herien hag ar re a zo e stad a c'hras. Ar bec'herien a vez gualc'het eus o fec'hejou dre ar zakramant; ar re a zo e stad a c'hras hag a zo niverus etouez ar gristenien, a reseo grasou krenvoc'h beveh ma resevont an absolven. Nak a c'hrasou hou eus er zakramanchou!

XXIX. SANT BRUNO O PEDI

Peger c'houek e ped ar zant-se, en deus savet
Urz ar Chartreuzed.

NAVED KENTEL VAR'N UGENT.

Ar Beden.

1. *Pedi a zo sevel hor spered hag hor c'haloun varzu Doue evit e adori ha goulen digantan e c'hrasou.* — *Pedi a zo 1° sevel hor spered hag hor c'haloun varzu Doue.* Evit pedi, e ranker sonjal e Doue ha trei ar spered hag ar galoun varzu ennan. N'eo ket aoualc'h lavaret eun nebeut komzou a c'hinou heb sonjal er pezh a verkont; red eo teuler evez ouz ar pezh a leverer. 2° *Evit e adori.* Hon dever kenta eo anaout an Aotrou Doue evit hor c'hrouer, hor mestr hag hor Zalver, ha diskouez d'ezan hor zentidigez, hon respet hag hon anaoudegez vad. Red eo d'eomp da genta e adori hag e drugarekât evit e vadoberou; 3° *ha goulen digantan e c'hrasou.* Goude beza adoret Doue hag e drugarekeat, e komzomp d'ezan ac'hanomp hon-unan, eus hor zempladurez hag hon ezomou, eus a ezomou hor c'horf hag hon ene, hag e c'houlennomp digantan e c'hrasou ha kement tra a gav d'ezan a c'helfe ober vad d'eomp.

Evit pedi n'eo ket red lavaret komz ebed a c'hinou. Adori a c'hellomp an Aotrou Doue ha goulen a c'hellomp digantan e c'hrasou heb lakât hon teod da finval. Guella peden a zo eo an hini a reer a spered hag a galoun, o sevel hebken ar spered hag ar galoun varzu Doue. Evelato ar beden a c'hinou a zo ive talvouduz d'eomp abalamour ma vir ouz hor spered da vont da redet kement; mes red eo he lavaret

gant devoision ha teuler evez ouz ar pezh a leverer.

2. *Ha red eo pedi?* — *Ia, abalamour Doue her gcurc'hemen d'eomp, ha m'hon eus bepred ezom eus e c'hras.* — Ar beden a zo unan eus hor brasa deveriou; e peb amzer eo bet eun dever evit an holl dud, enn amzer al lezen goz evel en amzer lezen an Aviel. Jezuz-Krist a gomze aliez eus an dever-ze d'e ebestel: « Beillit ha pedit, emezan, evit na viot ket tentet. » — « Goulennit hag e resefot. » E unan e chome aliez da bedi epad an noz.

Evit guir, dre ar beden eo e tiskouezomp guella da Zoue hon respet hag hor zentidigez en e genver, hon anaoudegez vad hag hor c'harantez. Ouspenn-ze, ezom hon eus ato euz e c'hras. Guir eo, Doue a anavez hon ezomou; ntes fallout a ra d'ezan ec'h anzafeomp hon-unan dirazan peger paour ha peger reuzeudik omp, hag e tiskouezfemp d'ezan hor fizians en e vadelez. An den en deus kement a ezom da bedi ma kuita hent ar zilvidigez pa zilez ar beden. Ma ne bedomp ket, n'hor bezo ket digant Doue ar sklerijenn a rankomp da gaout evit anaout ar mad hon eus da ober, n'hor bezo ket a nerz da enebi ouz an tentasionou. Ar beden eo alc'houez an nenv, hag a obten d'eomp peb mad. Bez' ez eo eul louzou evit hon ene pa vez klanv, eur skor pa vez sempl, eur zoursen a joa pa vez er boan, hag eun arm gallouduz evit delc'her penn da enebourien e zilvidigez.

Skouer. Em iaouankiz, eme santez Thereza a

Avila, em eus dilezet ar beden epad eun amzer, mes neuze e teuis da veza dibarfet. Seulvui e tilezen ar beden, seulvui e oan skany a benn. A drugare Doue, ec'h en em rois d'ar beden adarre: anez, e vijen eat da goll. »

3. *Pedi a dleomp dreist holl dioc'h ar mintin ha dioc'h an noz, pa vezomp tentet pe en eun danjer benag.* — Red eo pedi aliez. Jezuz-Krist a lavar d'eomp pedi dalc'h-mad, hag an dra-ze a c'hellomp da ober o sevel aliez hor c'halloun varzu Doue hag oc'h ober peb tra evit plijout d'ezan. Mes pedi a dleomp dreist holl: 1° *dioc'h ar mintin*, evit ma vezo benniget hon labour gant an Aotrou Doue ha ma vezimp diouallet hon-unan dioc'h peb drouk; 2° *dioc'h an noz*, evit trugarekât Doue abalamour d'e vadelez ha goulenn pardoun digantan eus ar faoutou hon eus great epad an deiz; 3° *pa vezomp tentet*, evit kas an drouk-spered divar hon tro hag obten ar c'hras da veza treac'h d'ezan; 4° *pa vezomp en eun danjer benag*, bevech ma velomp hon eus ezom eus a zikour an Aotrou Doue.

4. *Petra dleer da zonjal eus ar re a vank aliez d'ho fedennou dioc'h ar mintin ha dioc'h an noz?* — *Sonjal a dleer e risklont o zilvidigez.* — Eur zin fal eo guelel eur c'hristen o vankout aliez d'e bedennou; rak ann dra-ze a ziskouez eo sempl ar feiz en e galoun ha ne ra ket kalz a fors eus a zilvidigez e ene.

5. *Red eo pedi gant evez, gant humilite, gant fizians hag heb paouez, ha pedi en hano Jezuz-Krist; rak dre Jezuz-Krist hebken e veritomp*

beza selaouet. — Red eo pedi: 1° *gant evez*. Red eo sonjal e komzomp ouz Doue hag e tleomp komz outan gant respet. Red eo sonjal er pezh a tleomp, er pezh a c'houlennomp digant Doue, ha beilla var hor spered evit miret outan da vont da redet e leac'h all. Arabad eo pedi a c'hinou hebken; mes pedi a dleomp a galoun epad ma pedomp a c'hinou; 2° *gant humilite*, oeh anzañ n'oump ket din da veza selaouet, oc'h anaout an ezom hon eus e ve Doue mad ha trugarezuz en hor c'henver, hag oc'h en em zerc'hel dirazan evel ar paour dirag ar pinvidik pa vez o klask an aluzen; « peden an den humbl a ielo betek tron an Aotrou Doue, » eme ar Skritur Zakr. 3° *Gant fizians*. Doue eo hon tad, hag abalamour da ze e tleomp esperout digant e vadelez e selaouo hor pedennou. Lavaret en deus hor zelaouje; fizians a dleomp da gaout en e bromesaou hag e meritou Jezuz-Krist. 4° *Heb paouez*. Doue en deus lavaret e roje d'eomp hor goulennou mes n'en deus ket lavaret peur ho roje. Dale a ra avechou d'hor zelaou evit guelel ha krenv eo hor feiz, hor fizians, hor pasianted. C'hoant en deus ec'h ententjemp an ezom hon eus anezan. Arabad eo fallgalouni morse; grasou Doue a dal ar boan ma vent goulennet aliez hag epad pell amzer. 5° *Red eo pedi en hano Jezuz-Krist*. N'eo ket abalamour d'hor meritou hon-unan eo e c'hellomp esperout beza selaouet; en eur ginnig da Zoue meritou e Vab muia karet eo ec'h obtenomp ar pezh a c'houlennomp. Pa bedomp en hano Jezuz-Krist, Jezuz-Krist a bed asambles ganeomp. An Iliz a c'houlenn ato grasou Doue dre *Hor Zalver Jezuz-Krist*; rak sonj he deus

eus ar c'homzou-ma, lavaret gant Hor Zalver d'e ebestel : « E guirionez m'hen asur d'eoc'h, ke-
« ment tra a c'houlennot digant va Zad em
« hano-me a vezo roet d'eoc'h. »

Skouer. Pa oa an Israelited o vont d'an douar
promettet d'ezo gant an Aotrou Doue, an Ama-
lesited a glaskas kaeat outo. Moysez a lavaras
da Josue: « Kea d'en em ganna, me zavo da
bedi var ar menez, a vel d'an holl. » Pignat
a reas eta var ar menez, ha pa zave Moysez
he zivrec'h varzu an nenv, Israel a c'houneze,
mes pa goueze he zivrec'h, feaz gant ar skuis-
der, Israel a golle. Aaron hag Hur a reas neuze
da Voysez azeza var eur mean bras, hag int-hi
a harpe he zivrec'h, tu ha tu. An enebourien
a voe dizale trec'het da vad, hag eur c'halz
anezo a voe lazet.

6. *Goulen a dleomp digant Doue ar pez a zo
quella evit e c'hloar, evit hor zilvidigez ha sil-
vidigez an nesa.* — Goulen a dleomp digant
Doue: 1° *ar pez a zo quella evit e c'hloar.* Pa
bedomp evit an Iliz, evit m'ac'h en em skigno-
ar feiz muioc'h-mui, evit ma tistroio ar be-
c'herien da Zoue, Jezuz-Krist a bed asambles
ganeomp hag a ginnig evidomp e veritou d'e
Dad; 2° *evit hor zilvidigez.* Pa c'houlennomp
eur feiz krenv, eun esperans stard, ar pardoun
euz hor pec'hejou, eur garantez a dan evit Doue
hag an nerz da drec'hi an tentasionou, e reomp
eur beden vad; 3° *ha silvidigez hon nesa.*
Hor pedennou a blij da Zoue pa c'houlennomp
ar memes grasou evit hon nesa.

Skouer. Sant Fransez a Assis a lavare, pa 'z ea

en eun iliz : « Choumit e toull an or, sonjezo-
nou vean, m'ho kavou en distro, p'am bezo
achu va fedennou. » Evel ar zant, bezomp
da Zoue hebken pa bedimp.

Santez Monika a c'houlennas epad c'houe-
zek vloaz leun, distro he mab Augustin
da Zoue; daoust ha kenderc'hel a reomp
eveldi ? Suarez, desketa den a oa en e amzer,
a lavare: « Guell eo ganen koll va deskadu-
rez, eget ne deo koll mirit eur c'hart heur
pedennou. »

7. *Ha goulen a c'hellomp-ni ive madou ar bed-
ma? — Ia, gant ma livirimp ato e goeled hor
c'haloun: Bolontez Doue bezet great! — Gou-
len a c'hellomp ar iec'hed, eun eost mad ha
traou all evelse. Mes ne c'hellomp ket beza sur
da veza selaouet abalamour ne c'houzomp ket
ha talvouduz e ve an traou-ze evit hor zilvidi-
gez; marteze e ve talvoudusoc'h d'eomp chom
heb o c'haout. Setu perak ne dleomp o goulen
nemed en eur lavaret: Bolontez Doue bezet
great! en eun hevelep doare ma ne vezimp ket
douget da c'hrosmolat enep Providans Doue ma
n'o resevomp ket.*

Skouer. En amzer ma rea Sant Visiant Fer-
rier ne oar den ped burzud-bemdez, e oue diga-
set dirazan eur vaouez mut ha klanvilik.
« Petra c'houlennit? eme ar zant. — Tri zra,
emezhi. Da genta, ar iec'hed; d'an eil, va bara
pemdeziek; d'an trede, ar prezeg da c'hellout
komz gant Doue hag an dud. » Ar vaouez a
gomze dre vuzud, sklear ha freaz d'ar zant.
« An daou c'houlenn kenta o pezo, eme Visiant,
mes n'o pezo ket ar prezeg: noazus e vije

d'hoc'h ene. — Evelse bezet great! » eme ar vaouez. Kerkent e kouezas mut adarre, hag evit ato.

8. *Pedi a dleomp, n'eo ket hebken evidomp hon-unan, mes c'hoaz evit an Iliz, evit hor c'herent, hor superioled, hor mignouned hag hon enebourien, evit distro ar bec'herien ouz Doue hag evit anaoun ar purkator.* — Ar garantez hag an anaoudegez vad a ra d'eomp eun dever da bedi evit an Iliz, abalamour ma 'z eo hor mamm, evit hor c'herent, abalamour ma tleomp ho c'haret dreist peb tra en Hor Zalver Jezuz-Krist, evit hor superioled, abalamour m'e deus ezom a c'hrason evit hor gouarn, evit hor mignouned, abalamour ma tleomp kaout c'hoant d'o guelel eo vont d'ar baradoz, evit hon enebourien, abalamour Hor Zalver en deus her great he-unan da genta, evit ar bec'herien, abalamour ne ententont ket e pe seurt stad reuzidik ema o ene, hag evit anaoun ar purkator, abalamour ma c'hellomp rei didorr d'ezan en e boaniou.

Skouer. Tri baotr krenn eus enez Eusa a oa eat e bag var vor. An avel a oa kren, hag a gasas ar vag pell pell. E riskl d'en em goll, an daou gosa a roenve, ar bihana a bede. A benn eun hanter heur, ar bedenn a davas. « Ped c'hoaz ! eme ar re vras — Ne ouzon pedenn ebet mui, a respontas ar paotrig — Lavar ar memez Pateriou atao, rak red eo pedi. » Ar paotrig a gendalc'has betek ma kouskas. Goude eun devez ha diou nosvez skuider, ar vugale a zigouezas dirak Sant Pabu ; e savete e oant. Pedet o doa.

XXX. PEDENN HOR ZALVER

Pa bedoc'h, livirit : Hon Tad, pehini zo en nenv.

EUR GER VAR AN DAOLENN:

Eun devez ma oa Jezus oc'h ober e beden, unan eus e ziskibien a lavaras : « Mestr, deskit d'eomp pedi, evel m'en deus desket Yann Vadezour d'e ziskibien, » Hor Zalver a ziskle-rias d'ezo neuze : « Pa bedoc'h, livirit : Hon Tad pehini zo en nenv, ho c'hano bezet santi- fiet, roit d'eomp ho rouantelez,...

TREGONTVED KENTEL.

Ar **BATER** hag an **AVE**.

1. *Ar vella eus an holl bedennou eo Peder Hor Zalver, pe ar Bater, a zo bet desket d'eomp gant Jezuz-Krist e-unan.* — Er Bater ema e berr gomzou ar pezh a dleomp da c'houlen digant Doue, evel er *Grado* ema e berr gomzou ar pezh a dleomp da gredi, hag e gourc'hennennou Doue ar pezh a dleomp da ober. An Ebestel o veza lavaret d'Hor Zalver deski d'ezo pedi, Jezuz a zeskas d'ezo ar bedenn-ma. Ar Bater a dleomp da lavaret aliez, da vihana diou vech bemdez, dioc'h ar mintin ha dioc'h an noz.

2. Livirit ar bedenn-ze e latin.

Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in caelo et in terra; panem nostrum quotidianum da nobis hodie: et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: et ne nos inducas in tentationem; sed libera nos a malo. Amen.

3. Livirit-hi e brezounek.

Hon Tad, pehini zo en nenv, hoc'h hano bezet santifiet; ho rouantelez deuet d'eomp; ho polontez bezet great var an douar evel en nenv. Roit d'eomp hirio hor bara pemdeziek, ha pardounit d'eomp hon offansou, evel ma pardounomp d'ar re o deus hon offanset; ha na hermettit ket e kouezfemp e tentasion; mes hon dilivrit diouz an drouk. Evelse bezet great.

4. *Perak e livirit-hu d'an Aotrou Doue: Hon Tad? — Abalamour ma 'z oump holl e vugale, ha ma tleomp kaout ennan ar fizians en deus eur c'hrouadur en e dad.* — An hano-ze a roomp da Zoue a zigas da zonzj d'eomp hon eus bet ar vuhez digantan, en deus evidomp eur garantez a dad, hag e tleomp e bedi gant ar fizians en deus eur bugel en e dad.

Sonjit. Doue eo en deus ar muia guir d'an hano a Dad.

5. *Perak e livirit-hu: Hon Tad, ha nan: va Zad? — Abalamour ma tleomp pedi an eil evit egile evel bugale da eur memes tad.* — Jezuz-Krist a zo falvezet d'ezan e teuje ar beden da zigas da zonzj d'eomp eus ar garantez a dleomp da gaout an eil evit egile, abalamour ma'z oump holl bugale da Zoue. Ouspenn-ze, pedi a reomp en hano Jezuz-Krist, ha Jezuz-Krist a fell d'ezan e ve an holl dud salvet.

6. *Perak e livirit-hu: Hon Tad, pehini zo en nenv? — Abalamour en nenv eo ec'h en em ziskouez Doue en he c'hloar, ha ma'z eo*

d'an nenv e tleomp beza kaset dre ar beden.
— Pa bedomp, e savomp hor spered hag hor c'haloun varzu an nenv. An nenv a zigas da zonzj d'eomp eus a c'hloar Doue, eus eüruzded ar Zent, eus hor fin diveza. An nenv eo a dleomp da esperout. Di eo e tleomp beza kaset dre ar beden; rak ar beden a laka da zisker varnomp ar grasou m'on eus ezomun anezo evit gounit hor c'hurumen eno.

7. *Petra c'houlennomp-ni digant Doue pa leveromp : Hoc'h hano bezet santifiet? — Goulen a reomp ma vezo Doue anavezet, karet ha servichet gant an holl dud, ha ganeomp-ni da genta.* — Goulen a reomp da genta digant Doue ar pezh a zervich d'e c'hloar. Doue a vezo henoret ha glorifiet mar gra an dud holl ar pezh o deus da ober var an douar. An den a zo beñ krouet ha lakeat er bed evit anaout, karet ha servicha Doue, hag erruout evelse e gloar ar baradoz. Goulen a dleomp ma raio an holl o dever o veuli hag oc'h henori an hano santel a Zoue. Heuz a dleomp da gaout ouz ar blasfemou a glevomp re aliez, ouz an disprij a vez taolet var an hano adorabl a Zoue, ha poania a dleomp da rapari pec'hejou ker bras dre hon respet evit an hano benniget-se.

Sonjit. Ken alies guech ha ma klevoc'h eun den o pec'hi, o sakreal, livirit da Zoue e goueled ho kalon : « Ho c'hano bezet santifiet. »

8. *Petra c'houlennomp-ni digant Doue pa leveromp : Ho rouantelez deut d'eomp? — Goulen a reomp ma reno Doue en hor c'halonou dre e c'hras, ha ma raio d'eomp ren gan-*

tan eun deiz en e varadoz. — Doue a ren en hor c'halonou pa her c'haromp dreist peb tra ha pa zentomp outan e kement tra a c'hourc'hemen d'eomp. Goulen a reomp ma vezo Doue hon roue hag hor mestr, ha ma pellaio diouzomp ar pec'hed a lakfe ac'hanomp da veza sklavourien an diaoul, evit m'hor bezo an heur da ren gantan en e varadoz goude ar vuhez-ma. Ar c'hras-se a c'houlennomp evidomp hon-unan hag evit an holl dud.

Sonjit. Ra viot Doue var an holl dud, en holl broiou eus ar bed!

9. *Petra c'houlennomp-ni digant Doue pa leveromp : Ho polontez bezet great var an douar evel en nenv? — Goulen a reomp ma raio an dud bolontez Doue var an douar evel n'he gra an elez hag ar zent er baradoz.* — Goulen a reomp ar c'hras da veza rezinet da volontez Doue e kreiz poaniou ha trubuilhou ar vuhez-ma, ar c'hras da veza prest ato da ober ar pezh a ordren d'eomp evel m'her gra an elez hag ar zent er baradoz. Red e d'eomp en em abandouni ato a greiz kaloun etre daouarn Providans Doue.

Skouer. Per Focile a oa ganet eur verc'h d'ezan, ha ne bapueze da c'houlenn eur paotr : Sant Philipp Neri a zisklerias d'ezan : « Eur paotr o pezo, mes abalamour ma fell d'eoc'h ober ho polontez heb plega da volontez an Aotrou Doue, ar mab-se a vezo eur groaz pounner evidoc'h. » E guirionez, ar paotr en doe Per a verzerias e dud dre eur

vuhez a skouer fall, hag a ziverras o buhez dre ar rann galon o doe gantan.

Santez Jertrud a oa boas da lavaret alies da Zoue: « Ho polontez bezei great var an douar evel en nenv. »

10. *Petra c'houlennomp-ni digant Doue pa leveromp : Roit d'eomp hirio hor bara pem-deziek? — Goulenn a reomp ar pez a zo red bemdez evit mezur hor c'horf hag hon ene.* — Ar ger bara a gompren ama ar pez a zo mad evit maga buhez an ene ha buhez ar c'horf. Ar pez a zo red evit maga buhez an ene eo gras Doue, konzou Doue hag ar gommunion. Ar pez a zo red evid maga buhez ar c'horf eo ar boued, an dilhad hag al lojant. Ne c'houlennomp digant Doue nemed ar pez a zo red, ne c'houlennomp ket beza pinvidik. Bemdez a c'houlennomp ar bara m'on eus ezom anezan bemdez abalanour ma tleomp kounta bemdez var Brovidans Doue heb beza nec'het gant an devez varlerc'h.

11. *Petra c'houlennomp-ni digant Doue pa leveromp: Ha pardounit d'eomp hon offansou evel ma pardounomp d'ar re o deus hon offanset? — Goulenn a reomp ma pardouno Doue d'eomp hor pec'hejou evel ma pardounomp hon-unan d'hon nesa pa en deus hon offanset.* — O veza ma'z oump pec'herien, hon eus ezom da c'houlennomp pardoun eus hor pec'hejou. Pedit a reomp an Aotrou Doue da veza trugarezus en hor c'henver. Mes Doue ne bardouno ket d'eomp ma ne bardounomp

ket hon-unan d'ar re o deus hon offanset, ma ne fell ket d'eomp en em unani ganto. Neuze ec'h en em goundaonomp hon-unan dre ar pez a leveromp. Pebez follentez eus hor perz! Ni hon eus nebeut a dra da bardouni, ha nag a bec'hejou, er c'hountrol, n'en deus ket Doue da bardouni d'eomp!

Skouer. Pehini eo bet kenta ger Hor Zalver, pa voe staget ouz ar groaz? « Va Zad, pardonit d'ezo, rak ne ouzont ket petra reont? » Ober a rea ar beden-ze evit e vourrevien, hag evit an holl bec'herien, eme zant Aogustin.

12. *Petra c'houlennomp-ni digant Doue pa leveromp : Ha na bermettit ket e kouezfemp e tentasion? — Goulenn a reomp digant Doue ar c'hras ne vezimp ket tentet, pe ar c'hras da veza treac'h d'an dentasion mar fell da Zoue e vemp tentet.* — O veza ma'z oump sempl, e tleomp kaout aoun rak an tentasionou, rak al lasou a stign dirazomp an droukspered, rak kement tra a c'hellfe hon dougen d'ar pec'hed. Ar beden hebken a c'hell gounit d'eomp ar c'hras da bellat an tentasionou pe da veza treac'h d'ezo. Gras Doue ne vanko ket d'eomp mar he goulennomp egiz m'az eo dleet.

Skouer. Epad ma roe an Aotrou Doue e lezen da Voysez var ar menez Sinaï, ar bobl a adoras eul leue aour. « Va lezit d'o skei, eme Doue da Voysez, rak tud Israel o deus eur penn kalet, ha m'ho lakeo e penn eur bobl niverus. — Nan, Aotrou Doue, na skoit ket, a respontas Moysez, mes pardonit d'ezo o fec'hed. » Doue

a zelaouas peden e zervicher, hag Israel a voe pardonet. Guelet a reomp, er skouer-ze, gal-loud bras ar bedenn var galon an Aotrou Doue, rak peden ar zervicher a reas d'an Holl C'hal-loudeg plega.

13. *Petra c'houlennomp-ni digant Doue pa leveromp: Hon dilivrit diouz an drouk? — Goulen a reomp ar c'hras da veza diouallet diouz peb drouk, ha dreist peb tra diouz ar pec'hed.* — Goulen a c'hellomp digant Doue ar c'hras da veza diouallet diouz peb seurt drouk. Ann Iliz a ra ar bedenn-ze evidomp. Mes an drouk bras evidomp eo ar pec'hed, ar maro e stad a bec'hed hag an ifern eter-nel goudeze. Pedi a reomp an Aotrou Doue d'hon diouall diouz ar pec'hed dre e c'hras, pe d'hon tenna eus ar stad a bec'hed dre ar binijen, mar hon eus bet ar guallheur da goueza er stad-se.

Skouer. « Perak, Aotrou Doue, oun tentet ken aliés gant diaoul ar gasouni? Roit d'in pel-loc'h ar basianted », eme zant Philipp Neri d'Hor Zalver. Respountet e voe d'ezan: « Me fell d'in, eme an Aotrou Doue, e c'hounesfes da unan ar basianted-se, evit kreski da virit. Pasianted az pezo, mar kerez. » E guirionez, Doue a lez an diaoul da denti an den, evit kaer-rât he gurunen.

14. *Petra zinifi ar c'homzou-ma: Evelse bezet great? — Ar c'homzou-ze a gompren hon holl goulennou e tri ger, hag a ziskouez ar c'hoant hon eus da veza selaouet.* — Ar c'homzou-ma: *evelse bezet great*, a zinifi: ra

vezo roet d'in kement tra am eus goulennet, her goulen a ran adarre eus a greiz va c'haloun.

15. *An ordinala peden a ra ar gristenien fidel goude ar Bater eo an Ave, Maria, pe zalud an eal, hag a zo great gant komzou an arc'heal Gabriel, komzou santez Elisabeth ha re an Iliz.* — Ar beden-ma a zo unan eus ar re gosa en Iliz. Pa oue kaset an arc'heal Gabriel da lavaret d'ar Verc'hez e oa choazet evit beza mamm da Zoue, e komzas outhi evelhen: « Me ho salud, o leun a c'hras, an Aotrou Doue a zo ganeoc'h. » Pa'z eas ar Verc'hez goudeze da velet he c'hiniterv Elisabeth, houma a lavaras d'ezi: « Benniget oc'h dreist an holl gragez, ha benniget eo ar frouez eus ho korf. » An Iliz e deus staget komzou Elisabeth ouz komzou an arc'heal Gabriel, en eur lakât enno an hanoiou santel a Jezus hag a Vari, gant ar bedennik-ma varlerc'h: « Santez Mari, etc... »

Sonjit. Sant Liguori a lavar: « Servicher ar Verc'hez Vari na c'hell ket mont da goll. »

16. *Livirit ar beden-ze e latin.*

Ave, Maria, gratiâ plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui, Jesus. Sancta Maria, mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc et in horâ mortis nostræ. Amen.

17. *Livirit-hi e brezounek.*

Me ho salud, Mari, leun a c'hras, an Aotrou Doue a zo ganeoc'h, benniget oc'h dreist an holl gragez, ha benniget eo ar frouez eus

ho korf, Jezus. Santez Mari, Mamm da Zoue, pedit evidomp pec'herien, brema hag en heur eus hor maro. Evelse bezet great.

18. *Lavaret a reomp an Ave, Maria, evit henori ar Verc'hez evel mamm da Zoue, hag evit obten dreizi ar grasou m'on eus ezom anezo, ha dreist holl ar c'hras da gaout eur maro mad.* — Ar Verc'hez Vari a zo mamm da Zoue, ha var ar C'halvar eo bet roet d'eomp-ni ive evit mam. Kaout a deomp eur fizians vras en he galloud dirak Jezus-Krist hag en he madelez evidomp. Dre an *Ave, Maria*, e tigasomp da zonzj d'ezi eus ar pez a zo kaoz ma hon eus fizians enni, hag e c'houlennomp sikour diganti evit obten ar grasou m'hon eus ezomp anezo ha dreist holl ar c'hras da gaout eur maro mad.

19. *Pere eo ar pedennou all ar reer alies a en honor d'ar Verc'hez?* — *Ar pedennou all ze eo an Angelus, ar Rozera, ar chapeled hag al litanioù.* — Ar pedennou ar reer en honor d'ar Verc'hez a ziskouez ar fizians hon eus enni abalamour ma'z eo hor mam. Kloc'h an *Angelus*, o sini teir guech bemdez, a lavar d'eomp trugarekât Doue abalamour ma'z eo e Vab en em c'hreat den, ha rei meuleudi d'ar Verc'hez abalamour m'eo bet choazet evit beza he vam. Ar rozera hag ar chapeled, dreist holl pa bleuster ar misterioù drem'o lavarar, a zoug ac'hanomp d'eur guir devosion. El litanioù e c'halvomp Mari d'hor zikour en eur rei d'ezi an hanoioù kaera he deus resevet digant ar zent.

Sant Fransez Xavier o prezeg an Aviel d'an dud divadez.

EUR GER VAR AN DAOLENN

Var an daolenn-ze e veomp sant Fransez Xavier, diskennet diouz eul lestr bras, o prezeg an Aviel d'ar gouezidi. Tost d'ezan e veomp am Tad Jezuist o skriva kenteliou ar zant, ha dirazan eur chaseour gant e voareg en e zorn deou, hag e virou dindan e zorn kleiz. N'eus fors peger gouez eo an dud-se da velet e chenchint a nebeudou, ha gant poan hag e amzer, ar missioner bras a raio kristenien anezo, gant sikour Doue hag ar zakramanchou.

Sant Fransez Xavier a zo maro d'e c'houec'h vloaz ha daou-ugent, en enez Sansian, dirak ar Chine. Beleien kalounek, sikouret gant aluzennou kenvreudeur Breuriez ar Feiz, a gendalc'h da vont d'ar broiou pell, evit kas sklerijenn gaer ar feiz d'ar broiou a zo enno tud divadez. Kaer o deus poania, niver ar baianed a zo brasoc'h atao eget niver ar gristenien. Eur dever eo evit eur guir gristen lakât e hano e Breuriez ar Feiz.

KENTA KENTEL HA TREGONT

Ar Zakramanchou.

1. *Eur zakramant a zo eur zin sklear hag anat euz a c'hras Doue, instituet gant Jezuz-Krist evit hor zantifia.* — Eur zakramant a zo: *eur zin sklear hag anat.* Eur zin a zo eun dra hag a ra d'eomp anaout eun dra all. Evelse, ar moged o tont eus ar ziminal a ra

d'eomp anaout ez eus tan en ti. Eur zin sklear hag anat a zo eun dra hag a gouez dindan hor skianchou, eun dra hag a c'hellomp da velet pe da glevet. 2° *Eur zin sklear hag anat euz a c'hras Doue.* Ne c'hellomp ket gvelet gras Doue ; gras Doue ne gouez ket dindan hor skianchou. Mes eur zakramant a zo eul lid sakr hag a laka gras Doue da zisken en hon ene en eun doare hag a gouez dindan hor skianchou. 3° *Instituet gant Jezuz-Krist.* Eur zin sklear hag anat ne c'hell ket dreizan e-unan lakât gras Doue da zisken en hon ene. N'eus nemed Doue e-unan hag a c'helle rei e c'hras. Mes Jezus-Krist en deus staget d'eomp ouz sinou sklear hag anat ar vertuz da rei perz d'eomp e meritou e basion hag e varo. Ar zakramanchou en deus savet a zo evel kaniou, ha dre ar c'haniou-ze e tired var hon eneo ar goad en deus skuillet evidomp var ar groaz. 4° *Evit hor zantifia,* en eur rei d'eomp pe en eur greski ennomp buhez ar c'hras.

Sklerijenn an Aviel hag ar zakramanchou a ra kristenien eus ar baianed.

Sonjit. Ar zakramant a zo eur zin, eur merk. Er vadiziant ar beleg a skuilh dour var ar pec'her. Evel ma voalc'h an dour ar c'horf, evelse dour ar vadiziant a voalc'h an ene. Ar c'horf a zo maget gant bara, evelse hon ene a zo maget gant Hor Zalver, kuzet dindan spes ar bara e sakramant an Aoler.

2. *Perak e livrit-hu eo eur zakramant eur zin sklear hag anat euz a c'hras Doue ?* — Aba-

lamour ar pezh a velomp hag ar pezh a glevomp en eur zakramant a verk d'eomp emma gras Doue o tont en ene dre ar zakramant-se. — Evelse, er vadiziant, an dour a skuill ar beleg var benn ar c'hrouadur hag ar c'homzou a lavar er memes amzer a verk d'eomp emma d'an ampoent gras Doue o voalc'hi, o netât ene ar c'hrouadur dioc'h loustoni ar pec'hed orijinel.

Ni hon eus ezom a zinou sklear hag anat evit koumpren ar pezh a ra Doue en hon eneou, ha setu perak Doue a implij anezo evit rei d'eomp e c'hras. Er zakramanchou, Doue a ziskouez d'eomp e c'halloud hag e vadelezh. E c'halloud: dre eur banne dour pe eur banne eol hag eun nebeut komzou e laka e c'hras da zisken en hon ene. E vadelezh: implija a ra an traou distera, an dour, ar bara, ar guin, an eol, traou hag a c'hell an holl da gaout, evit hor c'has d'ar baradoz.

3. *Penaoz e teu ar zakramanchou d'hor zantifia?* — *Oc'h ober d'eomp kaout perzh e meritou Jezuz-Krist.* — Hor Zalver Jezuz-Krist eo hor zantifi dre ar zakramanchou. Rei a ra d'eomp, dre veritou e basion hag e varo, frouez ar goad en deus skuillet var ar groaz, dre ar sinou sklear hag anat m'en deus roet d'ezo ar vertuz da lakât gras Doue da zisken en hon eneou.

Sonjit. Ar beleg a ro ar zakramanchou gant galloud Jezuz-Krist. Kemmt a c'hell beza etre santelezh daou veleg, mes pa resevit ar gommunion diouz ho dourn, e resevit Hor Zalver

digant an eil koulz ha digant egile, n'eus ken ebet er pezh a resevit. Mar o deus an ebet roet ar vadiziant araok maro Hor Zalver, badi- ziant Judas a voalc'he an ene koulz ha badi- ziant sant Per.

4. *Ar zakramanchou, hag hi hor zantifi holl er memes fesoun?* — *Nan, lod anezo a ro d'eomp buhez ar c'hras, ha lod all he c'hresk ennomp.* — Etouez ar zakramanchou, lod a ra d'eomp tremen eus ar stad a bec'hed d'ar stad a c'hras, en eur lakât ac'hanomp da veza just ha santel dirak Doue. Evelse, ar vadiziant a zo bet instituet evit netât an ene dioc'h ar pec'hed orijinel, hag ar binijen evit rei ar pardoun eus ar pec'hejou a ves great goude ar vadiziant. An daou zakramant-se a zo hanvet sakramanchou ar re varo, abalamour ma'z int bet savet evit ar re a zo e stad a varo dirak Doue dre ar pec'hed marvel. Ar zakramanchou all a gresk ennomp buhez ar c'hras, oc'h hon lakât da veza santeloc'h dirak Doue ha da blijout muioc'h d'ezan. Ar gonfirmasion, sakramant an aoter, an urs hag ar briedelezh a zo hanvet sakramanchou ar re veo abalamour ma ranker beza e stad a c'hras evit o reseo. An n'ouen a ro ive d'an den klanv ar pardoun eus e bec'hejou, pa en deus keuz d'ezo ha pa n'en deus ket gellet reseo ar pardoun anezo a hent all. Evit an urz vad goulskoude, an den klanv a dle beza e stad a c'hras araok beza nouet. Ma ve eun den, heb e c'houzout, e stad a bec'hed marvel d'an ampoent ma reseo unan eus a zakramanchou ar re veo, e c'heller

kredi e vezo pardounet gant Doue dre vertuz ar zakramant-se, mar en deus guir geuz d'e bec'hed.

Skouer. Ofiser bras rouanez an Ethiopia a oa bet o kinnig sakrifisou e templ Jerusalem hag a zistroe d'ar gear, pa lavaras eal Doue d'an avieler sant Philipp: « Kea gant an den-ze a zo en eur c'harr. »

An avieler a zentas, a zavas er c'harr var bedenn an ofiser, hag a brezegas d'ezan eo red kredi e Jezus a Nazareth. An ofiser a zelaoue mad, epad ma kerze ar c'hezek. En em gaout a rejont dirak eul leac'h hag a oa dour ennan, setu ma lavaras an ofiser: « Badezit ac'hanoun. — Mar kredit e Jezus, me ho padezo, eme Philipp. — Kredit a ran » eme an den. Neuze an avieler her badezas eno, setu her gualc'has diouz ar pec'hed, hag e rentas kaer e ene.

5. *Beza zo seiz sakramant: ar vadiziant, ar gonfirmasion, sakramant an aoter, ar binijen an nouen, an urs hag ar briedelez.* — Jezus-Krist en deus savet seiz sakramant, na muioc'h, na nebeutoc'h: nak an ebestel, nak ar pabed n'o deus bet ar galloud da zével eun eisved. Dre ar vadiziant, an den a c'han d'ar vuhez kristen; ar gonfirmasion a grenva ennan ar vuhez-se ha sakramant an aoter he c'hendalc'h. Mar teu an den da vervel dirak Doue dre ar pec'hed, ar binijen a ro d'ezan eur vuhez nevez. Mar teu da goueza goall glanv, an nouen a neta e ene dioc'h ar pez a c'hell chom c'hoaz varlerc'h ar pec'hed.

Dre an urs e vez great beleien da gelen ha da c'houarn ar gristenien, ha dre ar briedelez e vez santifiet an dimizioù evit kreski niver an dud var an douar.

6. *Ne c'heller reseo nemed eur vech ar vadiziant, ar gonfirmasion hag an urs.* — Ar memes den ne c'hell reseo ar zakramanchouze nemed eur vech epad e vuhez. Perak ?

7. *Abalamour ma lakeont en ene eur merk hag a jom ato, hag ar merk-se a hanver karakter.* — Ar c'harakter-ma a zo eur merk lakeat en ene ha ne vezo biken lamet divar-nan. Dreizan e vezo anavezet da viken ar re o dezo resevet ar zakramanchouze dioc'h ar re n'o dezo ket o resevet. Var an douar an dud ne velont ket ar merk-se; mes er bed all e vezo gullet evel eur merk a c'hloar evit ar Zent hag eur merk a vez evit ar re zao-net. Ar vadiziant a ro d'eomp merk bugale Doue, ar gonfirmasion merk soudarded Jezus-Krist, hag an Urs merk e vinistred. Ha pa ve eun den e stad a bec'hed marvel pa reseo ar zakramant, ar c'harakter a zo ato lakeat en e ene.

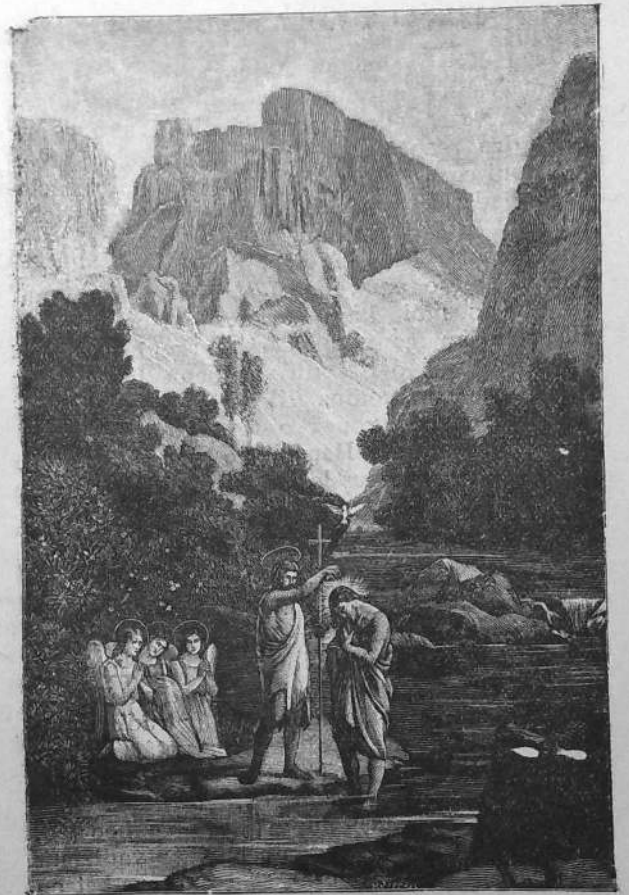
Eun den e stad a bec'hed marvel a resevo ar c'harakter heb kaout ar grasou kaer a zo stag ouz ar zakramant-se. Daoust ha kollet int evit atao ? N'int ket, mar kar da vihana; rak Doue a zo mad. Kerkent ha m'en dezo an den-ze guir geuz d'e bec'hejou, ha m'en dezo bet ar pardoun anezo, ar c'hbras a ro ar zantelez a reno en e ene. Gant ar c'hbras kaer-ze, ar c'hristen a resevo an donezonou dis-

par a dlie kaout gant ar c'harakter hag a dle e zikour er vuhez.

Skouer. Ar c'harakter a jom atao var an ene. An impalaer Julian, nac'her e feiz, bet badezet ez-iaouank, a glaskas koll karakter ar vadi-ziant varnan. Ober a reas eur zil bras, laza a reas eur maread ejenned guenn en honor d'an doueou faoz var ar zil-ze, hag hen, en e zious-koaz noaz dindan ar zil, a oue goloet gant ar goad a rede varnan. Ar c'harakter a jomas en despet da-ze, rak siellet eo var an ene.

8. *Hag eur pec'hed bras eo reseo ar zakramanchou heb beza e stad da dostât outo? — Ia, an dra-ze a zo eur sakrilach, da lavaret eo, eur goall implij eus eun dra zakr. — Mankout a respet d'ar zakramanchou, o reseo heb beza e stad da dostât outo, a zo implija evit en em zaoni ar pezh a zo bet instituet gant Jezuz-Krist evit hor zantifia. Ar pec'hed-se a zo eur sakrilach, eur goall implij eus eun dra zakr. Brasoc'h eo c'hoaz pa'z eer da gommunia e stad fall; rak sakramant an aoter eo ar muia din a respet eus an holl zakramanchou.*

Eun dra boaniuz eo sonjal e ve eur maread kristenien ken lezirek ha ma'z int da dostât ouz ar zakramanchou. Nag a dud klanv a ra beachou hir evit klask ar yec'hed e Vichy, e Dax, e Pau, e Cauterets. Ha c'hoaz aliez ne gavont ket ar pezh a glaskont. Ni hon eus eul louzou sur oc'h klenvejou hon ene ; al louzou-ze eo ar zakramanchou, ha ne glaskomp ket beza pare, pe ne boaniomp ket d'en em lakât er stad a zo red evit kement-se!!

Sant Yann Vadezour hag Hor Zalver
e ster ar Jourden.

EUR GER VAR AN DAOLENN

Jezus-Krist, eme an Aviel, a deuas ive da gaout Yann Vadezour var ribl ster ar Jourden da veza badezet gantan. Mes Yann a argile, dre respet evit e vestr, hag a lavare : « C'houi eo a dlefe va badezi, hag e fell d'eo'h beza badezet ganen! » Mes Jezus a respontas : « List ac'hanoun da ober ar pezh am eus c'hoant, red eo d'eomp rei skouer vad d'ar re all e pep doare. » Neuze, Yann na varc'hatas mui, hag a vadezas Hor Zalver. Ha setu an nenv o tigeri kerkent, hag ar Spered Santel o tiskenn var benn Jezus dindan furn eur goulm. Klevet e voe er mezh amzer eur vouez o tont eus an nenv, hag a lavare : « Heman eo va Mab muia karet, ennan em eus lakeat va holl flijadur. »

EIL GENTEL HA TREGONT

Ar Vadiziant.

1. *Ar vadiziant a zo eur zakramant a neta an ene dioc'h ar pec'hed orijinel, hag hor gra kristenien ha bugale da Zoue ha d'an Iliz.* — Badezi a ziniñ goalc'hi, netât. Ar vadiziant e deus ar vertuz da voalc'hi, da netât an ene diouz loustoni ar pec'hed. Ar vadiziant: 1° *a neta an ene dioc'h ar pec'hed orijinel.* Pa'z oump deut er bed, edomp e stad a bec'hed, gras Doue n'edo ket en hon ene. Ar vadiziant a lam divar hon ene al loustoni hon eus bet en heritach digant hon tad hag hor mamm genta. Lakât a ra an hini he reseo da veza pur ha

dinam dirak Doue, hag an nep a varvfe dioc'htu goude beza he resevet a iafe var ehun d'ar baradoz. 2° *Hor gra kristenien.* Ar vadiziant a ra ac'hanomp diskibien ha serviche-rien da Jezus-Krist. Staga a ra ene an hini a zo badezet oc'h Jezus-Krist, evel ma'z eo eun ezel eus ar c'horf stag ouz ar penn. Hor Zalver a laka en ene-ze plegou mad evit kredi ennan, esperout ennan hag e garet dreist peb tra. 3° *Ha bugale da Zoue.* Ar vadiziant, oc'h hor staga oc'h Jezus-Krist, hor gra ive e guironez bugale da Zoue. Rei a c'hellomp d'ezan an hano a dad. Abalamour ma'z oump bugale da Zoue, e lleomp ren eur vuhez santel. Dre ar vadiziant e resevomp eur c'hinivelez nevez, hag e teuomp ive da veza heritourien eus an nenv. Doue a roio d'eomp an heritach-se eun deiz, ma vevomp var an douar evel e vugale. 4° *Ha d'an Iliz.* An Iliz eo hon digemer pa deuomp er bed-ma, hag a ro d'eomp ar vadiziant. Diskouez a ra eo hor mam, ha ni a dle merka ez oump he bugale. Dre ar vadiziant ez eomp e famill vras ar gristenien, el leac'h ma'z eo Jezus-Krist ar penn ne veler ket, hag ar Pab ar penn a c'heller da velet. Ar vadiziant a ro guir d'eomp da reseo ar zakramanchou all; rak ne c'hellfemp ket reseo ar re-ma heb beza badezet. Guir a ro d'eomp ive da gaout perz e madou spirituel an Iliz, er pedennou a reer enni, e sakrifiks santel an offerenn, en eur ger, e kement mad a deu d'eomp eus a gommuion ar Zent.

2. *Ar vadiziant a neta ive an ene dioc'h ar pec'hejou aktuel a ve bet great araok he reseo,*

hag a ro ar pardoun eus ar poanion dleet d'ar pec'hejou-ze. — Pa vez roet ar vadiziant da dud hag a zo deuet ho skiant d'ezo, ar re-ma a reseo ar pardoun eus ar pec'hejou aktuel o deus great, hag ive ar pardoun eus an holl boanion dleet d'ar pec'hejou-ze. Evelse, eun den bras hag a varvfe heb beza great pec'hed ebed goude e vadiziant a iafe d'ar baradoz heb tremen dre ar purkator. N'eus mui poan ebed da baea da justis Doue evit ar pe-c'hejou a vez pardounet dre ar vadiziant.

3. *Ha red eo beza badezet evit mont d'ar baradoz?* — *Ia, ar vugale n'int ket bet badezet ne d-eont ket d'ar baradoz.* — An ene ne c'hell beza neteat dioc'h ar pec'hed oriinel nemed dre ar vadiziant. An nep n'eo ket badezet a zo eta loustoni ar pec'hed-se var e ene, ha dre eno ne c'hell ket mont d'ar baradoz. Ar vugale a varv heb badiziant ne d-eont ket d'ar baradoz ha ne velint biken an Aotrou Doue. **Setu** perak an tadou hag ar mammou a dle kas ho bugale da vadezi kenta ma c'hellont. Ma vent, dre o leziregez pe o buhez fall, kaoz d'ezo da vervel heb badiziant, o defe pec'hed bras dirak Doue; rak, pa n'efe hi, ar vugale-ze a vije bet salvet.

Abalamour m'eo red beza badezet evit mont d'ar baradoz, n'eus fors piou a c'hell badezi ar c'hrouadur en ti, pa ves riskl evit e vuhez o kas anezan d'an iliz.

Skouer. Ar Spered Santel a c'hourc'hemenas da zant Per mont da gaout eun ofiser hanvet Corneilh daoust ne oa ket Juzeo. Ar zant

a zentas hag a zisklerias al lezenn gristen d'ar paian-ze ha d'e dud. Epad ma prezege, setu ma tiskennas ar Spered varno, hag e komzent e meur a yez, evel an Ebestel, da zeiz ar Pantekost. Ar zant a ententas neuze, sklearoc'h c'hoaz eget araok, e felle da Zoue e vije badezet ar baianed koulz hag ar Juzevien, setu ma vadezas Corneilh ha tud e di.

4. *Ar verzerenti, pe eun akt a garantez parfet gant ar c'hoant da veza badezet, a c'hell servichout da vadiziant pa ne c'heller ket reseo ar zakramant.* — N'eus nemed eur zakramant a vadiziant; ar zakramant-se a laka en ene merk ar c'hristen hag a zigor d'comp dor an Iliz. E henvel a reer ar *vadiziant a zour*, abalamour ma ves roet gant dour. Mes avechou ne c'heller ket e reseo, ha neuze an ene a c'hell beza neteat gant ar vadiziant a c'hoad pe ar vadiziant a c'hoant. Ar *vadiziant a c'hoad* eo ar verzerenti. Eun den hag a c'houzanvfe ar maro a volonte vad evit ar feiz a ve badezet en e c'hoad, kerkouls hag eur c'hrouadur hag a ve lazet dre gasouni oc'h Jezuz-Krist. An den hag ar c'hrouadur-ze a ve neteat o ene diouz peb pec'hed abalamour d'ar goad o deus skuillet. Ar *vadiziant a c'hoant* pe a garantez a zo eun akt a garantez parfet evit Doue gant ar c'hoant da veza badezet. An nep a garfe Doue dreist peb tra hag abalamour d'ezan e-unan, hag en defe eur guir volonte da ober kement tra a c'houlen Doue digantan, hennez a ve salvet. Doue a zale'hfe kount d'ezan euz e volonte vad hag a ve trugarezuz en e genver.

Skouer. An daou verzer kenta eus Breiz Izel a voe sant Donasian ha sant Rogasian. Kentelet ha badezet gant sant Klair, kenta eskop an Naoned, sant Donasian a sklerijennas e vreur. Pa oent prizoniet evit ar feiz, Rogasian a hirvoude : « N'oun ket badezet, siouaz d'in. » Mes Donasian a respontas : « Badezet e vezi gant ar goad a skuilhi. » Stard e oent o daou, hag henoret int gant an Iliz evel merzerien.

5. *N'eus fors piou a c'hell badezi pa ves red; mes, nemed oc'h red, ar vadiziant a dle beza roet gant eur beleg.* — Peurliesha ar veleien eo a ro ar vadiziant. Kerkent ha ma ves deuet eur c'hrouadur er bed, e tleer e gas da vadezi da bersouin pe da veleien ar barrez el leac'h m'eo ganet. Mes, oc'h red, pa ne ves ket amzer da c'hervel eur beleg, Hor Zalver a zo falvezet d'ezan e c'hellje n'eus fors piou rei ar vadiziant, abalamour ne c'heller ket beza salvet anez reseo ar zakramant-ma. Peb den eta, ken goazed, ken merc'hed, ken bugale zoken mar o deus skiant, a c'hell badezi pa vez red. Eun heretik, eur iuzeo, eur paian zoken a c'hellfe hen ober, gant ma vezo en he spered ar zonzj da ober ar pezh a ra an Iliz. An tad hag ar vam ne dleont badezi o c'hrouadur nemed pa ne ves den all ebed var al leac'h. Ma chom ar bugel beo, e ranker he gas d'an iliz ha lavaret en deus bet vadiziant an ti. Ar beleg a velo neuze penaoz eo bet roet ar vadiziant-se, ha mar en deus eun douetans n'eo ket bet roet mad, e vadezo ar c'hrouadur adarre e eur lavaret : « Ma n'oc'h ket badezet, me ho padez. »

Skouer. Seur Lusie, eus Urz Sant Joseph, kanez en Indez, e doa badezet 31.400 krouadur epad an hanter kant vloaz e doa tremenet e Vizagapatam, eus 1866 da 1916.

6. *Evit rei mad ar vadiziant e ranker skuilh dour naturel var benn an hini a vadezer, hag an hini a skuilh an dour a dle lavaret er memes amzer : Me ho padez en hano an Tad, hag ar Mab, hag ar Spered-Santel.* — Hor Zalver a zo falvezet d'ezan e vije eas rei ar vadiziant. Red eo 1° *skuilh dour naturel*, dour hag a zo dour pur, evel dour mor, dour glao, dour ster; ne ve ket gellet badezi gant dour brein, gant guin, gant dour livet e ruz, gant dour Kologn. An dour a zervich da voalc'hi an dillad a verk d'eomp ar pezh a ra gras Doue en ene dre ar zakramant. Pa ves roet ar vadiziant en iliz, ec'h en em zervicher a zour hag a zo bet benniget en eun doare solanel derc'hent Pask pe derc'hent ar Pantekost. 2° *Red eo skuilh dour.* N'e ket aoualc'h souba ar biz en dour hag he lakât goudeze da douch ouz ar c'hrouadur. An dour a dle beza skuillet var ar bugel en eun hevelep doare ma ve gellet lavaret eo bet hema badezet, da lavaret eo, goalc'het. 3° *An hini a skuilh an dour a dle lavaret er memes amzer:* ar memes hini a dle skuilh an dour ha lavaret ar c'homzou a zo red. Ouspenn-ze ar c'homzou a dle beza lavaret er memes amzer ma skuiller an dour. 4° *Me ho padez en hano an Tad, hag ar Mab, hag ar Spered-Santel.* Red eo lavaret ar c'homzou-ze freaz heb lezel nikun anezo a gostez. N'eus fors e pe-seurt yez o lavaret; ar vadiziant a c'hell beza

roet kouls e gallek pe e brezounek evel e latin. Hor Zalver a zo falvezet d'ezan e vije lavaret en eur vadezi hanoïou an tri Ferson eus an Drinded. D'ar mare ma teuomp da veza bugale da Zoue ha d'an Iliz, e tigaser d'eomp da zonzj eus a vister eun Doue hebken e tri ferson, an Tad, ar Mab hag ar Spered-Santel.

Skouer. Clovis, roue ar Gallaoued, goude beza trec'het an enebourien en emgann vras Tolbiac, gant sikour Doue santez Clotilda, a resevas ar vadiziant digant sant Remi. Tri miñ eus soudarded Clovis a voe badezet gantan. Ker stard e oa an dud en iliz Reims, deiz ar vadiziant, ma ne c'hellas ket ar c'hloareg a zouge an oleo sakr mont betek an eskop santel, neuze eur goulm a ziskennas da rei d'ezan eur vuredad oleo burzudus. An oleo-ze a zo bet miret gant respet, implijet eo bet, hed ar c'hanvedjou da zakri rouaned Frans.

7. *Red eo skuilh an'dour var ar penn, pe, ma ne c'heller ket, var unan eus ar brasa mem-prou.* — An dour a dle touch ouz korf, ouz kroc'hen an hini a vadezer; ma ne douch nemed ouz e vleo pe ouz e zillad, ar vadiziant n'eo ket mad.

8. *Hon dever, evel tud badezet, eo heul a boent da boent relijion Jezuz-Krist.* — Ar vadiziant a zo eur c'hountred etre Doue hag an den. Doue a gemer an den evit e vugel, hag an den a ro e c'her da zervicha Doue gant lealded, da gredi e Jezuz-Krist hag e kement tra a zesek d'eomp, da zenti oc'h e lezen ha da vev

hervez kenteliou an Aviel. Mar d-ema an hini a vadezer en oad da entent ar pezh a ra, e ra e-unan ar pezh a hanver promesaou ar vadiziant. Ma n'ema ket en oad, e baeroum hag e vaerounez a ra evitan ar promesaou-ze, hag hen a ranko o zeveni p'en dezo anaoudegez anezo.

9. *Dre ar vadiziant e troomp kein da Zatan, d'e bompou ha d'e oberou.* — Ne c'heller ket servicha asambles daou vestr hag a zo kement a gem etrezo evel a zo etre Jezuz-Krist ha Satan. An nep a zo badezet a ro e c'her da gemeret Jezuz-Krist evit e vestr ha da heul ato e lezen zantel. Divar neuze e tle trei kein d'an drouk-spered, enebour e zilvidigez, hag ober ar skouarn vouzar ouz e dentasionou. Pompou an drouk-spered eo braoigou ar bed hag e blijadureziou danjeruz. Tud ar bed a gar an traou skeduz, ar guiskamanchoù kaer, an dansou, an ebatou, al levriou fall, ar goall goumpagnuneziou: setu aze petra a hanver pompou an drouk-spered, da lavaret eo, traou implijet gant an drouk-spered evit distrei an den dioc'h servich Doue. Eur c'hristen mad ne gemer morse perz er plijadureziou difennet, ha diouall a ra zoken da garet re ar ren'eus ket a bec'hed enno. Oberou an drouk-spered eo ar pec'hed ha kement tra a zoug d'ar pec'hed. Ar gristenien vad a dle beilla varno gant aoun da veza touellet dre genteliou faoz ar bed, kenteliou hag a zo kountrol-beo da genteliou an Aviel.

Promesaou ar vadiziant a zo kounprenet er c'homzou-ma: « Me dro kein da Zatan, d'e

« bompou ha d'e oberou, ha me fell d'in ato
« anaout Jezuz-Krist evit va mestr. » Mad eo
nevezi ar promesaou-ze. Ar vugale her gra
dirak an holl da zevez o fask kenta. Ar re
all a dlefe hen ober ive da zeiz ha bloaz o
hadiziant; an devez-ma a dle beza eur gouel
kaer evit peb kristen.

Sonjil. Mad eo d'eur c'hristen, da zervez deiz
ha bloaz e vediziant, nevezi ar promesaou a
zo bet great evitan neuze. Goude beza bet o
koves hag o kommunia, e lavaro: Deiz va
hadiziant eus bet promettet evidoun e vir-
fen lezenn an Aviel; hirio, p'em eus meiz ha
skiant, e nevezan ar bromesa-ze. Trei a ran
kein d'an diaoul, evit beza da Zoue hebken. »

10. *Pere eo deveriou ar paeroun hag ar vaerounez?* — *Red eo d'ezo kemeret soursi eus a zilvidigez ar c'hrouadur, pa vank an tad pe ar vam, ha teuler evez ma vezo roet d'ezan eur gelennadurez kristen.* — Pa vez badezet eur c'hrouadur, e vez roet d'ezan eur paeroun hag eur vaerounez. Ar re-ma a dle, pa vank an tad pe ar vam, digas da zonz d'o fillor eus a bromesaou e vadiziant, ha teuler evez ma vezo desket mad var guirioneziou ar relijion, ato fidel da Jezuz-Krist ha d'e lliz, ha bepred ake-tuz d'e zeveriou a gristen. Setu perak e renker choaz kristenien vad evit beza paeroun pe vaerounez.

Roet e ves d'ar c'hrouadur, pa ves badezet, hano eur zant pe eur zantez bennag, evit e lakât dindan goard ar zant pe ar zantez-se.

O rei sakramant ar Gouarnadur.

TREDE KENTEL HA TREGONT

Ar Gonfirmasion.

1. *Ar Gonfirmasion a zo eur zakramant hag a ro d'eomp ar Spered-Santel gant e zeiz donezoun evit ober kristenien barfet ac'hanomp.* — Ar ger *konfirmi* a ziniñ startât. Ar gonfirmasion a dle ober d'eomp beza startoc'h er feiz hag en hon deveriou a relijion. Ar c'hras a resevomp dre ar zakramant-se a zo eun nerz dreist natur hag hon laka da veza aketusoc'h e servich Doue. Ar gonfirmasion a ro d'eomp ar Spered-Santel gant e zeiz donezoun. Dija hor boa resevet ar Spered-Santel en hor badiziant ; rak, bep vech ma resevomp ar c'hras a ro ar zantelez, ar Spered-Santel a deu da jom en hon ene. Mes ar gonfirmasion e ro d'eomp grasou nevez. Pa ziskennas ar Spered-Santel varno da zeiz ar Pantekost, an Ebestel o doe muioc'h a sklerijen evit anaout guirioneziou ar feiz, muioc'h a garantez evit Jezuz-Krist, muioc'h a nerz evit prezeg an Aviel ha gouzany ar poaniou a oa ouz o gortoz. Evelse ive er gonfirmasion e resevomp grasou nevez evit beza krenvoc'h da ober al labour a e'houlenn Doue diganeomp, da lavaret eo, da ren eur vuhez kristen.

Skouer. Dek devez goude ar Yaou Bask, deiz gouel ar Pantekost, an ebestel a resevas holl ar Spered Santel hag a voe chenchet, evel re all en o leac'h.

2. *Penaos e teu ar gonfirmasion da ober kris-*

tenien barfet ac'hanomp? — O krenvât ennomp gras hor badiziant, hag o rei d'eomp nerz da anzañ hor feiz e riskl hor buhez zoken. — Sakramant ar gonfirmasion a gresk ennomp buhez ar c'hras. Rei a ra d'eomp nerz da anzañ hor feiz ha da ziskouez oump kristenien, ha pa ve zoken riskl evidomp da goll hor buhez. Gras ar gonfirmasion eo a rea d'ar verzerien guech all beza ken dispount dirak o barnerien. Dre eno e veler ar c'heml a zo etre ar vadiziant hag ar gonfirmasion. Ar vadiziant hor gra kristenien, hag ar gonfirmasion hor gra kristenien barfet. Ar vadiziant hor gra bugale da Zoue, hag ar gonfirmasion hor gra scudarded Jezuz-Krist. Ar merk a laka en hon ene, ha ne vezo biken lamet divarnan, a dle ober d'eomp sonjal e tieomp beza prest ato da ziskouez hor feiz dre hon oberou, ha da zifen relijion hag Iliz Jezuz-Krist enep ar re a ra brezel d'ezo.

Skouer. En amzer genta eus an Iliz, pa veze nterzeriet ar gristenien a ganchou, eun den hanvet Novatus a voe tamallet dirak ar barner. Badezet e oa bet, mes chomet e oa hep reseñ ar Gonfirmasion dre leziregez. Pa voe dirak ar maro, e spontas hag e nac'has e feiz. Perak ne voe ket stard evel ar re all? « *Ne oa ket bet konfirmet* », eme an doktored.

3. *N'eo ket red beza konfirmet evit mont d'ar baradoz, evel ma'z eo red beza badezet; pec'hed e ve goulskoude mankout da reseñ ar zakramant-ma dre leziregez pe abalamour ma reer fae varnan.* — Ar grasou a ro ar gonfirmasion a ziskouez pegen talvouduz eo evit ar

zilvidigez. Sempl oump hag a bep seurt danjeriou a gavoamp er bed evit hor feiz hag hor vertuz. Ezom hon eus eta eus an nerz a ro ar gonfirmasion. A dra zur, n'eo ket red reseo ar zakramant-se evit beza salvet. Evelse, eur c'hrouadur hag a varv heb beza konfirmet a ielo d'ar baradoz er memes tra. Evelato pec'hed e ve ober fae varnan, pe en em lakât e riskl da veza trec'het gant an drouk-spered o veza lezirek d'e reseo. Chom heb beza konfirmet a zo ober evel eur beachour ha ne gemerfe ket a armou evit treuzi eur c'hoat el leac'h ma'z eus eur vanden laeroun.

4. E pe stad e ranker beza evit reseo sakramant ar gonfirmasion? — *Red eo beza e stad a c'hras ha gouzout mad e gatekiz.* — Seulvui a ezom zo d'en em lakât e stad vad da reseo ar zakramant-se, ma ne c'heller e reseo nemed eur vech. Red eo: 1° *beza e stad a c'hras.* Ar gonfirmasion a zo unan eus a zakramanchou ar re veo; an nep e reseo e stad a bec'hed marvel a reseo ar merk a laka en ene; mes ne reseo ket gras ar zakramant hag ober a ra eur sakrilach. P'e guir ar gonfirmasion a zo bet instituet evit krenvat ennomp gras fior badiziant, e ranker, evit e reseo, beza miret ar c'hras-ma en ene, pe beza bet anezi adarre dre ar binijen. 2° *Gouzout mad e gatekiz.* En amzer genta eus an Iliz e veze roet ar gonfirmasion d'ar vugale dioc'htu goude ma vezent badezet; mes hirio, en hor bro, ne ves roet peurvuia nemed etre nao bloaz ha frizek vloaz.

5. *Piou en deus ar galloud da rei sakramant*

ar gonfirmasion? — An Aotrou'n Eskop. — Ar gonfirmasion hor gra kristenien barfet ha sou-darded Jezuz-Krist; deread eo eta e vije roet ar zakramant-se d'eomp gant an hini en deus ar renk uhela en Iliz goude ar Pab, gant unan eus ar re a zo e penn arme ar gristenien. Er broiou el leac'h ne c'hell ket an eskibien konfirmi o-unan, eur beleg a c'hell kaout digant ar Pab ar c'halloud da rei ar gonfirmasion. Setu ama ar peb brasa euz ar pezh a ra an Eskop pa ro ar gonfirmasion.

6. *Da genta, ec'h asten he zaouarn var ar re a dle beza konfirmet, ha goudeze e ra sin ar groaz var o zal gant an oleo sakr hag e ro d'ezo eur fasadik.* — Pa zav ha pa asten e zaouarn var ar re a dle beza konfirmet, an Eskop a ra eur beden evit goulenn digant Doue ma plijo gantan digas d'ezo ar Spered-Santel gant e zeiz donezoun. Epad an amzer-ze, ar re a zo o vont da veza konfirmet a dle ive sevel o spered hag o c'haloun varzu an nenv, ha pedi ar Spered-Santel da skuilh e c'hrasou varno gant largetez.

7. *Perak e ra an Aotrou'n Eskop sin ar groaz var dal ar re a vez konfirmet? — Evit deski d'ezo ne dleont ket kaout mez oc'h anao feiz Jezuz-Krist.* — Lavaret a ra d'ezo er memes amzer: « Me ra sin ar groaz varnoc'h, « hag ho konfirm gant oleo ar zilvidigez, en « hano an Tad, hag ar Mab, hag ar Spered-Santel. Evelse bezet great. » An oleo a implijer evit ar gonfirmasion a zo great gant eol olivez kemmesket gant balzam, (eul louzou a

c'houez vad), hag a ves konsakret gant an Aotrou'n Eskop d'ar Iaou-Gamblid. Eur merk eo eus an nerz a ro ar zakramant. Guech all ar c'hourinerien vras a lakea eol ouz o c'horf evit souplât o izili. C'houez vad ar balzam a verk e tle ar c'hristen konfirmet rei ato skouer vad d'e nesa. Sin ar groaz lakeat var e dal a zesk d'ezan ne dle morse kaout mez o tiskouez eo kristen, hag e rank ato anaout Jezuz-Krist evit e vestr, ha beva hervez kenteliou an Aviel.

Skouer. En amzer an impalaer fallakr Julian, nac'her e feiz, eun devez ma kinniget eur zakrifis bras da zoueou faoz Rom, ar gountilli ne droc'hent ket. Mestr ar veleien paian a zisklerias : « Impalaer, eur c'hristen a dle beza etouez ho tud, hag a vir ouzimp da ober hon labour. » Eur floc'h yaouank a zavas kerkent e vouez : « Réservez em eus, nevez so, sakramant ar Gonfirmasion, diskibl oun da Jezus-Krist maro var ar groaz evidon. Pedet em eus Jezus, hag an diaoulou a zo eat kuit. »

An impalaer, savet aon gantan rak galloud Jezus en doa nac'het, a dec'has d'e lez.

Ar floc'h-se a oa dispont, gant sikour ar Spered Santel.

8. *Perak e ro an Aotrou'n Eskop eur fasadik d'ar re a vez konfirmet? — Evit deski d'ezo e tleomp beza prest da c'houzanv a bep seurt dismegans hag a bep seurt goaperez dre garantez evit Jezuz-Krist. — Eur guir gristen ne dle ket kaout aoun rak goaperez an dud.*

A lavar komzou Gorreou Doue :
An dra-ma eo va c'horf.

PEDERVED KENTEL HA TREGONT

Sakramant an Aoter.

1. *Petra eo sakramant an Aoter? — Eur zakramant eo hag a zo ennan e guirionez korf, goad, ene ha divinite Hor Zalver Jezuz-Krist dindan spesou ar bara hag ar guin.* — Ar zakramanchou all a ro d'eomp pe a gresk ennomp buhez ar c'hras; sakramant an aoter a ro d'eomp Jezuz-Krist e-unan, eienenn an holl grasou. Hanvet eo *sakramant an aoter*, abalamour Jezuz-Krist a zisken eus an nenv var an aoter, hag a jom eno en tabernakl. Hanvet eo c'hoaz *ar zakramant meulet ra vezo*, abalamour ma'z eo 'ar zantela eus an holl zakramanchou ha m'ema ennan Doue e-unan. Hanvet eo erfin *ar gommunion zantel hag ar sakrifis santel, ar bara a vuhez ha bara an elez, hag an daol zantel. Ar gommunion zantel*, abalamour dreizan Doue hag an den ne reont mui nemed unan; *ar sakrifis santel*, abalamour en offeren Jezuz-Krist en em ginnig evidomp da Zoue e Dad; *ar bara a vuhez ha bara an elez*, abalamour ma ro ar vuhez d'hon ene ha ma c'houlen diganeomp purete an elez; *an daol zantel*, abalamour Jezuz-Krist hor mag ennan gant e gorf ha gant e c'hoad. Sakramant an aoter a zo: 1° *eur zakramant*, instituet gant Jezuz-Krist derc'hent e varo. Jezuz-Krist en deus c'hoanteat chom ganeomp, goude e varo zoken, evit rei nerz d'hor c'haloun e kreiz poaniou ar vuhez-ma. Dre garantez evidomp eo en deus Jezuz-Krist savet sakramant an

aoter; ne c'helle ket rei d'eomp brasoc'h merk a garantez eged hennez. 2° Hag a zo ennan e guirionez korf Jezuz-Krist. *E guirionez*, ha nan hebken hervez an doare. *Korf Jezuz-Krist*, ar c'horf a zo bet furmet euz goad pur ar Ver-c'hez Vari, en deus gouzanvet kement a boaniou epad e basion, hag a zo bet erfin staget ouz ar groaz. *E c'hoad*, ar goad-se en deus skuillet evidomp betek ar berad diveza. *E ene hag e zivinite*. E sakramant an aoter ema korf beo, goad beo Hor Zalver Jezuz-Krist; rak-se e ene hag e zivinite a zo eno ive asambles gant e gorf hag e c'hoad; en eur ger, eno ema Mab Doue en em c'hreat den, guir den ha guir Doue er memes anzer. 3° *Dindan spesou ar bara hag ar guin*. E sakramant an aoter ez eus eun dra benag hag a velomp, hag a c'hellomp touch; an dra-ze eo spesou ar bara hag ar guin. Ar spesou-ma a zo eur sin sklear hag anat eus ar c'hras a resevomp dre ar zakramant. Rak, dre zakramant an aoter, Jezuz-Krist a vag hon ene hag a ro nerz d'ezan evel ma vez maget ha krenveat ar c'horf dre ar bara hag ar guin. E sakramant an aoter n'eus mui na bara na guin; ar pezh a zo hebken eo guir gorf ha guir c'hoad Hor Zalver, kuzet dindan ar spesou-ze.

Sakramant an aoter a zo eur mister bras evidomp. Ne c'hellomp ket entent penaoz ema korf, goad, ene ha divinite Jezuz-Krist dindan spesou ar bara hag ar guin, penaoz eun tam bara a zo chenchet en eur c'horf beo heb paouez da veza henvel ouz eun tam bara, ha penaoz korf ha goad Hor Zalver a zo e meur

a leac'h er memes amzer. Mes kredi a dleomp ar virionez-se abalamour ma'z eo bet diskleriet d'eomp freas gant Jezuz-Krist e-unan. P'en deus Doue komzet, n'hon eus ken da ober nemed tevel hag adori.

Skouer. Deiz ar Yaou Gamblid. Jezus a oa ouz taol gant e ebestel. Kemeret a reas eun tam bara, ha goude beza trugarekeat Doue e Dad, her bennigas, her rannas, hag her roas d'e ebestel en eur lavaret: « Kemerit ha debrit, an dra-man eo va c'horf. »

Kemeret a reas da c'houde ar c'halir, trugarekât a reas adarre e Dad, hag e roas da eva eus ar c'halir da bep hini, en eur lavaret: « Evit anezan holl, rak an dra-man eo va goad. » Pebez tenzor pinvidig!

2. *Korf Jezuz-Krist e sakramant an aoter hag hen a zo ar memes korf m'en doa var an douar ha m'en deus brema en nenv? — Ia, ar memes korf eo m'en doa var an douar ha m'en deus brema en nenv.* — E sakramant an aoter ema guir gorf Jezuz-Krist, ar c'horf a zo ganet eus ar Verc'hez Vari, a zo maro var ar groaz hag a zo hirio azezet en nenv en tu deou da Zoue an Tad. Jezuz-Krist a zo er memes amzer en nenv ha var an douar e sakramant an aoter. Red eo d'eomp adori er zakramant-ma gant kement a feiz ha m'her guelfemp o veva en hon tuez en eur ober vad d'an holl.

3. *Petra ententit-hu dre spesou ar bara hag ar guin? — Me a entent ar pez a velomp pe a zantomp gant hor skianchou, evel ma'z eo furm, liou ha blaz ar bara hag ar guin.* — E

sakramant an aoter ar bara hag ar guin a zo chenchet e korf ha goad Jezuz-Krist. Goude ar jenchamant burzuduz-se, furm, liou ha blaz ar bara hag ar guin a jom ato. Ar pez a veler var an aoter a zo ato henvel oc'h bara ha guin. An hosti a zo guen ha round evel ma'z oa araok beza konsakret, hag er c'halir e veler ive liou ar guin. N'eus netra chenchet hervez an doare, ha goulskoude e guirionez n'eus mui na bara, na guin: ne jom nemed ar spesou anezo.

4. *Dindan ar spesou-ze n'eus mui na bara, na guin: chenchet int e korf ha goad Hor Zalver.* — Kaout a ra d'eomp guelet bara ha guin; mes kredi a dleomp n'eus mui anezo: chenchet int e korf ha goad Jezus-Krist. Ne jom nemed spesou, doareou, ha guir gorf ha guir c'hoad Hor Zalver a zo kuzet dindan ar spesou pe an doareou-ze. Sakramant an Aoter a zo ar brasa eus burzudou Hor Zalver, eme sant Thomas a Akin: eun tamm bara dister chenchet e korf an den-Doue!

5. *Ar jenchamant-se a vez great dre ar c'homzou a lavar ar beleg en offeren da vare ar gorreou.* — Pa zavas Jezuz-Krist sakramant an aoter derc'hent e basion hag e varo, e lavaras d'e ebestel en eur ginnig d'ezo bara ha guin: « An dra-ma eo va c'horf, an dra-ma eo va goad. » Diskleriou a reas ouspenn: « Grit kement-ma evit derc'hel sonj ac'hanon. » Hag ar beleg, gant galloud Doue, a ra en oferenn ar pez a reas Hor Zalver.

Skouer. Da c'horreou Doue, ar beleg a zav an

hosti zantel azioc'h e benn, evit ma teuiñ ar gristenien da zellet en eur lavaret: « Va Aotrou, ha va Doue » en eur stoui o fenn da c'houde.

Eun devez ma lavare sant Hug, eskop Lincoln, an oferenn, e voe guelel, etre e zaouarn, g'ar gorreou. Hor Zalver dindan furm eur c'hrouadur koant ha kaer: e vizach skedus a daole bannou a sklerijenn tro var dro.

6. *Jezuz-Krist a zo holl dindan peb hini eus ar spesou, hag holl dindan peb loden eus ar spesou.* — Jezuz-Krist a zo holl dindan spes ar bara, hag holl dindan spes ar **guin**. Aoualc'h eo eta, evit e reseo dre ar gommunion, kommunia dindan spes ar bara hebken. Guech all ar gristenien a gommunie ive dindan spes ar **guin**. Mes an Iliz e deus torret ar c'hiz-se gant aoun na vije lezet da goueza var an douar eur berad benag eus goad Hor Zalver. Oc'h ober evelse, n'e deus great gaou ebed ouz he bugale; rak ar re-ma a reseo kement a c'hrasou o kommunia dindan spes ar bara hebken. Kement a c'hrasou a resevont c'hoaz pa ra ar beleg tamn'ou euz an hostiou konsakret, abalamour n'eus ket aoualc'h anezo evit an dud a zo da gommunia, ha pa ne ro nemed eun tamnik da bep hini; rak Jezuz-Krist a zo holl ive dindan peb loden eus ar spesou.

Skouer. En eur geriadenn e kichen Erfurt, en Allemagn, eur beleg en doa kaset an Aotrou Doue d'eur plac'h yaouank guall glanv. Pa voe achu gantan, ar beleg a voalc'has e vizied en eun hanter verennad zour, hag a

veas kuit. Pa deuas ar plac'h da blega an douziet a oa bet lakeat var an daol, ar glanvourez a lavaras d'ezi: « Arabat eo d'eo'h teurel el Indu an dour a zo er verenn, rak eun tamm eus an hosti zantel a zo distaget diouz bizied ar beleg, hag a zo kouezet er verenn. Her guelel em eus, rak sellet a rean.

Eur pezh kaer avad, eme ar vatez, evit eun tamm bihan eus an hosti, an dra-ze n'eo netra. »

Mes pa 'ze eas da gregi er verenn e chomas spontet: an dour a oa eat ruz goad, hag e leac'h eun tamik eus an hosti, e velled henvel ouz eun tamm kig var an dour. Ar vatez a leskas eur youc'haadenn dre e strafilh, neuze ar re holl a oa var al leac'h a zellas ouz ar verenn hag a velas goad ha kig. Ar brud eus ar burzud-se a voe enkantel buan, beleien ha tud lik a deuas da velet, hag a zisklerias: « Red eo kas kelou eus kement-se da aotrou arc'heskop Mayensa. » An arc'heskop a lavaras: « Kas a reot ar verenn burzudus d'ar bourk, ni he c'haso ac'hano da Erfurt. »

D'an devez merket gant an arc'heskop, eur mor tud a deuas da honori ar zakramant. An holl dud-se, arc'heskop hag all, a reas an hent var o zroad ha diarc'henn, ar brosesion a reas daou ehan ha var diou aoter e voe lavaret an oferenn gant eun devosion yras. Ar verennad dour guadek a voe kaset var aoter ar Verchez, hag an arc'heskop a reas d'e bobl eur brezegenn galounek, en iliz.

Achu e brezegenn, ar beleg santel a lavaras

d'Hor Zalver er zakramant : « Brema, aotrou Doue m'hon deus rentet d'eoc'h an henoriou a zo dleet, o pezet ar vadelez d'ober d'an dour guadek trei e dour sklear, evit merka d'eomp n'hon eus ket ofanset ac'hanoc'h. Mil bennoz d'eoc'h, Salver Jezus, da veza kresket hor feiz dre ar burzud kaer-ze. »

An holl a bedas neuze gant an arc'heskop, ha goude eur pnnad, ne voe mui guelek er verenn nemet eun tamm eus an hosti zakr var an dour sklear. Lakeat e oent en eur c'hallir aour ha klozet en tabernakl, evit dere'hel sonj eus ar burzud. Jezus a zo en hosti, hag e pep lodenn eus an hosti.

7. *Perak an dra-ze? — Abalamour Jezuz-Krist a zo eno leun a vuhez, hag evelse e gorf, e c'hoad, e ene hag e zivinite ne c'hellont ket beza dispartiet.* — Pa roas Hor Zalver e gorf d'an Ebestel, e komze eus e gorf egiz ma edo d'an ampoent. Hogen e gorf a oa beo, ha dre ze edo ennan e c'hoad, e ene hag e zivinite. Jezuz-Krist a zo beo ive e sakramant an aoter; rak-se, el leac'h m'ema e gorf, e tle beza e c'hoad hag e ene, hag el leac'h m'eme e gorf, e c'hoad hag e ene, ema ive e zivinite.

Skouer. Pa oa Hor Zalver en eul leac'h gouez, gant pemp mil den var e lere'h, hep kounta ar merc'hed hag ar vugale, e vagas an holl gant pemp bara heiz ha daou besk. Ar pemp forz a voe torret gant Hor Zalver ha rannet; hag ar bara-ze a greskas en henvelep doare m'o doe an holl o gualc'h. Eur skeudenn gaer

eo eus Jezus er zakramant: bez' eman e kement leac'h ma 'z eus eur beleg, dre ar bed; ha pa ves berr niver an hostiou, ar re-man a c'hell beza rannet hep na ve rannet korf Hor Zalver.

8. *Perak en deus Jezuz-Krist instituet sakramant an aoter? — Evit chom ganeomp en tabernakl, servichout da vagadurez d'hon eneou, hag en em ginnig e sakrifs da Zoue e Dad.* — Jezuz-Krist a zo falvezet d'ezan chom ganeomp en hon ilizou. An iliz paoura ha distera eo ti an Aotrou Doue, ha Doue a jom enni noz-deiz. Korf, goad, ene ha divinite Hor Zalver Jezuz-Krist a vez lakeat en eur sibouer aour pe arc'hant, hag ar sibouer-ma a vez gorroet en tabernakl, eun armelik hag a zo azioc'h an aoter. Eul lampr a vez dalc'het var elum noz-deiz dirak an tabernakl evit merka d'ar gristenien ema Jezuz-Krist eno, hag an tabernakl a vez atao guisket.

Skouer. Ar mann a voe ar bara burzudus roet gant Doue d'an Israelited epad an daou tigent vloaz ma oent o vont diouz an Eejpt d'an douar promettet d'ezo.

Ar mann a ranke beza dastumet bemdez abred kaer, evel ma ranker komunnia abred, var yun; maga a reas Israel betek mac'h en em gavas e douar pinvidig ar Judee, ar gommunion a vag ar c'hristen betek m'en dezo gounezet ar baradoz, e vro guirion.

9. *En eur jom en tabernakl, Jezuz-Krist a c'houlen diganeomp hon respet, hon adoration, hon anaoudegez vad hag hor c'harantez.*

— Pa vezomp en iliz, e tleomp sonjal ema Jezuz-Krist eno ha beza modest dirazan; rak ar pezh a c'houlen diganomp da genta eo *hon respet*. Red eo d'eomp ive e *adori* e sakramant an aoter gant kement a feiz hag a fizians ha p'her guelfemp var an douar o veva en hon touez hag oc'h ober vad en dro d'ezan. Avehou e vez lakeat an hosti konsakret a vel d'an holl azioc'h an tabernakl. Neuze e tleomp sonjal ema Hor Zalver eno var eun tron a c'hras hag a drugarez, ha goulen pardoua digantan eus hor pec'hejou. Avehou all ar beleg a oar hor bennigen gant an hosti konsakret. Neuze e tleomp plega hor penn gant respet, ha pedi Jezuz da skuilh varnomp e c'hrasou gant largentez. Avehou all erfin e vez douget an hosti konsakret e prosesion. Neuze e tleomp mont varlerc'h Hor Zalver gant devosion. O chom en tabernakl, Jezuz-Krist a c'houlen diganeomp ive *hon anaoudegez vad hag hor c'harantez*. Mont a dleomp da ober bizit d'ezan d'an iliz alies a ma c'hellomp, evit goulen digantan ar grasou m'on eus ezom anezo hag e drugarekât evit e vadobrou. Eun dra gaer eo evidomp gellout komz eno hon-unan ouz ar guella eus an holl dadou, ouz an tenera eus a holl vignoned. Sakramant an aoter a zo, e guirionez sakramant ar garantez, rak merka a ra d'eomp karantez Doue kaeroc'h eget ar zakramanchou all.

Diskouez a c'hellomp c'hoaz hor c'harantez evit an tenera eus an holl vignoned o c'heuilh ar gommunion pa vez kaset d'ar re glanv.

XXXV. AR GOMMUNION

PEMPED KENTEL HA TREGONT

Ar Gommunion.

1. *Jezuz-Krist a zervich da vagadurez d'hon ene dre ar gommunion.* — Hor Zalver en deus savet sakramant an aoter dindan spesou ar bara har ar guin evit diskouez e fell d'ezan maga hon eneo dre ar gommunion, evel mavez maget hor c'horf dre ar pezh a zebromp. Ar boued a gemeromp a gresk hon nerz hag hon dalc'h e iec'hed. Er memes tra ive, ar gommunion a gresk ennomp buhez ar c'hras, hag a ro d'hon ene eun nerz nevez evit delc'her penn d'an tentasionou hag ober an deveriou a gristen.

An daolenn. Guelet a reomp var an daolen an ebestel o sellet, o spered beuzet en eur mor sonjezonou. Sant Aogustin a lavar, pa gomz eus ar zakramant: « Daoust m'eo Doue holl c'halloudeg, ne c'hell ket rei muioc'h; daoust ma 'z eo holl furnez, ne gav netra guelloc'h; daoust m'en deus an holl danvez, n'eo ket evit rei kaeroc'h. »

2. *Kommunia a zo reseo korf, goad, ene ha divinite Hor Zalver Jezuz-Krist dindan spesou ar bara.* — Kommunia a zo debri e guirionez korf Jezuz-Krist hag eva e c'hoad. Dre ar gommunion, Jezuz-Krist a jom ennomp ha ni a jom ennan. Korf Jezuz-Krist a jom ennomp keit ha ma chom ar spesou.

3. *Red eo kommunia da nebeuta eur vech er bloaz da Bask, ha pa vezer e danjer e varo.* —

Hor Zalver en deus lavaret: « Ma ne zebrit « ket korf Mab an den ha ma ne evit ket e c'hoad, n'o pezo ket ar vuhez ennoc'h. » Great en deus d'eomp eur gourc'hemen d'e reseo dre ar gommunion, hag evit miret ar gourc'hemenn-ze an Iliz a ordren d'eomp, dindan bean a bec'hed marvel, kommunia da nebeuta da Bask bep bloaz. An Iliz a lavar d'eomp kommunia da Bask abalamour da Bask eo e savas Hor Zalver eus a varo da veo. Pask a deu varlerc'h ar c'hoariz, ha da fin ar c'hoariz an Iliz a zigas da zonzj d'eomp eus a basion hag eus a varo Jezuz-Krist evit hor zikour d'en em lakât e stad da ober eur gommunion vad. Red eo ive kommunia pa vezer e danjer a varo; rak neuze an drouk-spered a glask hor c'holl muioc'h eget biskoaz. Ezom on eus eus ar gommunion evit beza treac'h d'ezan. Mad eo d'eomp reseo evel hor Zalver an hini a vezo heb dale hor barner, ha goulenn digantan e c'hrasou evit ar veach hon eus da ober eus ar bed-ma d'ar bed all.

Skouer. Daou eus diskibien Hor Zalver a gerzas gantan eur pennad etre Jerusalem hag Emmaüs, en devez ma oa savet eus a varo da veo. An daou zen ne anavesjont ket Jezus daoust ma komzas ganto, dindan furn eur beachour. Mes pa oent ouz taol, ha pa rannas ar bara etrezo, ec'h anavesjont anezan. Ar bara a rannas a voe ar gommunion zantel, eme darn eus an doktored. Kerkent, ne veljont mui Hor Zalver.

4. *Mad eo kommunia aliez? — Ia, gant ma vezo an ene e stad vad, ha ma vo ar c'hofe-*

sour avis euz an dra-ze. — Diez-bras eo e c'hellfe eur gommunion er bloaz hebken ken- dere'hel ha maga ennomp ar vuhez kristeu. An Iliz hon ali da gommunia aliez, hag ar frouez a denner eus ar gommunion a dlefe ober d'eomp senti outi. Mad eo kommunia d'an nebeuta eur vech er miz, hag aliesoc'h c'hoaz, mar d-eo ar c'hofesour avis euz an dra-ze. Seul-vui ma'z eer alies da gommunia, seul-barfetoc'h ive e tevio an ene da veza a nebeudou, rak santelât a ra eur c'hristen, pa reseo he Zoue alies. Aoualc'h eo, evit kommunia alies, beza e stad a c'hras, ha tostât ouz ar zakramant gant ar c'hoant plijout da Zoue. D'ar c'hofesour eo alia e dud da vont alies da gommunia, evel m'eo dleet.

Pa ne gommunier ket en offeren, eo mad diskouez da Jezuz-Krist ar c'hoant hon eus d'e reseo. An dra-ma a hanver *kommunia a spered*, hag evelse e resever kalz grasou digant **Done.**

Skouer. Den na c'hell lavaret gant pebez devosion e resevas sant Lois Gonzag ar gommunion zantel digant sant Charles Borromée. Daoust ma oa devot bras, Lois n'en doa ket bet aotre da gommunia c'hoaz, hag hen daouzek vloaz koulskoude. Sant Charles, arc'heskop Milan, a zigouezas, eun devez, e maner ar markiz a Chonzag, hag a roas eus e zourn ar gommunion d'ar zant. Piou a lavaro ar mor grasou a resevas ar zant yaouank en devez-se?

5. *Evit kommunia ervad ez eus eur stad hag a zell ouz ar c'horf, hag eur stad all hag a zell ouz an ene.*

6. *Ar c'horf a dle beza var iun, da lavaret eo, heb beza na debret, nag evet netra abaoue hanter-noz; red eo, ouspenn, e ve guisket deread ha modest en e zoare.* — Red eo: 1° *beza var iun.* — Hor Zalver en deus instituet sakramant an aoter goude beza debret an oan paskal asambles gant e ziskibien; mes abaoue pell zo an Iliz e deus diskleriet e ranker beza var iun evit mont da gommunia. Ar iun-ma a zo kalz strisoc'h eget iun ar c'horaiz. Arabad e ve bet kemeret netra an holl abaoue hanternoz. An distera tam boued, eur banne dour hebken evet heb e zonzal, a zo aoualc'h evit miret da vont da gommunia, ha mont a enep al lezenn-ze a ve ober eur pec'hed bras. Kerket ha ma soun hanternoz ne dleer mui debret nag eva seurt ebed. Arabad eo goulskoude lakât diez e spered gant ar pezh a c'hellfet da lonka da heul ar c'hbranch pe enn eur denna an halan. A traou a c'heller da lonka evelse, an tammouigou boued chomet stag ouz an dent abaoue koan, ar boultren, ar glao hag ar moged butun, ne dorront ket ar iun. 2° *Red eo, ouspenn, e ve guisket deread ha modest en e zoare.* — Arabad eo mont da gommunia gant dillad louz, mes arabad eo ive klask en em ficha re. Red eo tostât ouz an daol zantel gant modesti, heb sellet en tu-ma hag en tu-hont. Pa vezer digouezet eno, e tleer kemeret an douzier pe an daol gant an daou zorn, hag he delc'her stegn dindan an helgez evit ma c'hello reseo an hosti ma teufe da goueza. Pa vezer prest da gommunia, e ranker dere'hel ar penn soun heb e gas re araok nak adren, digeri ar ginou, na re na re nebeut.

hag astenn an teod var bord ar vuzell izella. Arabad eo e jacha adarre er ginou na plega ar penn ken na vezer bet kom-muniet. Goudeze e tleer lezel an hosti d'en em c'hlepa eur pennadik var an teod, hag e lonka heb rei amzer d'ezi da deuzi er ginou. Ma stag ouz ar staon pe ouz an dent, e ranker e zistaga goustadik gant an teod heb touch outan gant ar biz. Pa vezer distroet dioc'h taol ar gommunion, e tleer adori Hor Zalver gant respet ha chom eur minut ben-nag heb kranchat gant aoun ne ve c'hoaz er ginou eun tammik benag eus ar spesou santel.

7. *Ha kommunia a c'heller avechou heb beza var iun? — Ia, pa vezer goall glav; setu ar pezh a hanver kommunia e viatik.* — Red eo kommunia pa vezer e danjer a varo, mes neuze n'eus ket a ezom da veza var iun. Ar gommunion-ze a hanver *viatik* abalamour ma vez great evit en em lakat e stad da vont eus ar bed-ma d'ar bed all. Ar ger *viatik* a ziniti ar pezh a gas eur beachour gantan pa'z a e beach. Arabad eo gortoz ma ve an den klanv var e dremenvar evit e gommunia e *viatik*; aoualc'h eo e ve danjer evitan. Ma ve gortozet re, mar-teze ne c'hellfe ket kommunia, hag evelse ne resefe ket ar grasou a zo stag ouz ar gommunion. E dud hag e vignouned ne dleont ket kaout aoun d'e spounta o c'hervel e gofesour var e dro. Ar sakramanchou ne lazont ket; mes dousat a reont poanlou an den klanv, hag avechou zoken e roont d'ezan ar iec'hed en eur lakat ar peoc'h en e spered hag en e goustians.

Pa vez kaset ar gommunion d'eun den klanv, ar porz, an ti, an deleziou hag ar gambr a dle beza neat ha kempen. Dirak an den klanv e tle beza eun daol, gant eun douzier venn var c'horre, ha var an daol-ze e tleer lakat eur grusifi, diou c'houlouen goar var elum, bokedou mar d-eus, dour benniget var eur plad, ha dour all da voalc'hi e vizied d'ar beleg p'en dezo roet ar gommunion. Deread ec ive e ve eul linsar venn var guele an den klanv, hag e ve renket brao peb tra en dro d'ezan, hag er meaz dirak an ti.

Skouer. Sant Tharsicius, kloareg ha mer-zer, a oa bet karget gant ar beleg da gas an Aotrou Doue, e kear Rom. Eun nebeud pai-ened, o velet e zoare modest, a c'houlennas guele ar pezh a zouge, gant kement a evez, mes ar c'hloareg yaouank ne ziskouezas ket e Zoue. Ar baiened fallakr her bazatas da genta, hag hel lazas da c'houde. Furchet e voe neuze, mes ne voe kavet hosti zakr ebet gan-tan. Guele e vez e skeuden, alies, en ilizou.

8. *Evit ar pezh a zell ouz an ene, an nep a ia da gommunia a dle anaout mad e relijion, beza neat a bec'hed marvel, ha tostât ouz an daol zantel gant feiz, humilite ha karantez.* — An nep a ia da gommunia a dle: 1° *anaout mad e relijion*, ha gouzout mad petra ra ha pebez karantez a ziskouez d'eomp Jezuz-Krist e sakramant an aoter; 2° *beza neat a bec'hed marvel*. Sakramant an aoter a zo unan eus sakramanchou ar re veo; evit e reseo eta e ranker, da genta ha dreist peb tra, beza e

stad a c'hras. An nep en deus leac'h da ziskredi n'ema ket e goustians e stad vad, pe abalamour n'en doa ket a geuz d'e bec'hejou p'en deus bet an absolvenn, pe abalamour m'en deus great eur pec'hed marvel nevez abaoue, ne dle ket tostât ouz an daol zantel. N'eo ket aoualc'h d'ezan ober eun akt a gontision barfet ha kaout sonj da govez e bec'hed divezatoc'h. An iliz a c'hourc'hemen d'eomp ato mont da govez ha reseo an absolven abarz kommunia, pa vez eur pec'hed marvel benag var ar goustians. Sakramant ar binijen hebken a c'hell neuze lakât ar peoc'h er spered. Mar d-eo eur pec'hed ankounac'heat en e gontision eo a ra poan d'an hini a zo o vont da gommunia, hema a c'hell tostât ouz an daol zantel er memes tra, ma n'eo ket dre e faot eo en deus ankounac'heat ar pec'hed-se, mar en doa klasket mad he bec'hejou araok mont da govez; rak neuze ar pec'hed-se a zo bet pardounet d'ezan asambles gant ar re all, nemed e ranko e ziskleria evelato kenta tro ma'z ai da govez adarre. 3° *Tostât ouz an daol zantel gant feiz, humilite ha karantez.* Gant feiz, en eur gredi stard ez eomp da reseo Jezuz-Krist, Mab Doue en em, c'hreat den ha maro var ar groaz evit hor prena; gant humilite, oc'h anaout n'oump ket din eus eur c'hras ker kaer; ha gant karantez, o lavaret d'Hor Zalver e fell d'eomp ive e garet eus a greiz hor c'haloun p'e guir en deus he-unan kement a garantez evidomp.

Skouer. Ar c'hantener a zo hano anezan en *Aviel* a lavare d'Hor Zalver: « Aotrou, n'ouin

ket din c teujac'h em zi! » Penaoz e veferip din d'e reseo n'eo ket en hèn ti eo, mes en hor c'halon? E reseo a reomp, abalamour Jezus eo her goulenn, hen eo a fell d'ezan en em rei, her gourc'hemen a ra, en eur lavaret: « Ma n'am resevit ket, n'ho pezo ket ar vuhez ennoc'h. »

9. *Kommunia e stad a bec'hed marvel a zo nevezi pec'hed Judas hag ober eur sakrilach skrijuz.* — Ar boued a ra mauioc'h a zrouk eged a vad d'an den klanv pa ves roet d'ezan d'ar mare n'ema ket e tro da zebri. Evelse ive, an nep a gommuni e stad a bec'hed marvel a reseo Jezuz-Krist: mes drouk eo a ra d'ene, ha n'eo ket vad eo. Ar pec'her a ra eur sakrilach skrijuz o reseo e stad fall an hini a zo ar zantelez memes. Kredi a ra lakât da ziskenn en he galoun, saötret dre ar pec'hed marvel, an Doue teir guech santel. Kommunia e stad fall a zo nevezi torfed Judas, a verzas e vestr dre eur pok hag hen lakeas etre daouarn e enebourien. An nep a gommuni e stad a bec'hed marvel a laka Hor Zalver etre daouarn an drouk-spered; rak hema a zo mestr eus e galoun, hag a ren eno evel eur roue var e dron. Staga a ra a nevez Jezuz-Krist ouz ar groaz. Arabad eo eta beza souezet o velet an traou spountuz a denn ar gommunion sakrilach d'he heul. An hini a gommuni e stad fall a zo e riskl d'en em galedi ha da goueza en dizesper.

Skouer. An traitour Judas a verzas e vestr mad gant eur pok, gant an tenera merk a garantez a oufed da rei. Jezus en doa diskleriet

er goan ziveza: « Malloz d'an hini a verzo mab an den! » Judas en em grougas dre e zizesper.

Ar c'hristen a ra eur gommunion fall a verz ive Jezus d'an diaoul; evelato, rapari a c'hell an torfed skrijus-se, rak kement pe-c'hed a zo a c'hell beza pardounet.

Santez Anjela a Foligno a reas kofesionou ha kommunionou sakrilach en he yaouankiz, hag a zo hirio eur zantez vras er baradoz: keuz e deus bel, rapari e deus great, evel m'eo bet diskleriet er gentel 25.

10. *Petra ranker da ober goude ar gommunion ? — Red eo chom eur pennad en iliz da adori Jezuz-Krist, d'e drugarekât ha da c'houlen digantan e c'hrasou.* — Eur c'hristen ne c'hell beza morse eürusoc'h eget goude beza bet o kommunia. Neuze e tle komz gant Jezuz evel eur mignoun gant e vignoun, ha lavaret d'ezan aliez: Va Doue, c'houi a zo d'in, ha me a zo d'eoc'h. E adori a dle gant ar brasa respet, en eur bedi an elez hag ar zent d'e zikour. E drugarekât a dle ive, en eur lavaret d'ezan e vezo hiviziken fidel d'e zervich. Erfin, *goulen a dle digantan e c'hrasou*, en eur ziskouez d'ezan gant fizians an ezom en deus anezo, hag en eur bedi evit Iliz an douar hag Iliz ar purkator, hag evit kement re ma'z eo e zever pedi evito.

Goude beza tremenet var dro eur c'hart heur eharz an aoteriou, e c'heller distrei d'ar gear; mes arabad eo d'an hini a zo bet o kommunia dizonjal ar c'hras kaer en deus great Doue d'ezan. Ar c'hristen a dlefe implija e amzer

o trugarekât Doue evit ar gommunion ziveza en deus great, hag o poania d'en em lakât e stad da gommunia adarre.

11. *Da genta, dre eur gommunion vad, Jezuz-Krist ha ni ne reomp mui nemed unan; d'an eil, eur gommunion vad a gresk ennomp buhez ar c'hras, a dorr nerz hon techou fall, hag a zo evidomp eun errez eus ar rezurreksion gloriuz.* — Seul-vui ma vez parfet stad an hini a ia da gommunia, seul-vui a ze a c'hrasou a reseo dre ar gommunion. 1° *Dre eur gommunion vad, Jezuz-Krist ha ni ne reomp mui nemed unan*, evel ar boued a gemeromp hag hor c'horf ne reont mui nemed unan ken nebeut. Hor Zalver a jom ennomp ha ni a jom ennan; dont a ra ennomp evit ober d'eomp beva eus e vuhez. 2° *Eur gommunion vad a gresk ennomp buhez ar c'hras*. Evel ar boued a ro nerz d'hor c'horf, evelse, dre ar gommunion, Jezuz-Krist a laka ar garantez hag ar vertuziou kristen da veza krenvoc'h en hor c'haloun. Dont a reomp da veza puroc'h, fideleoc'h da Zoue, aketusoc'h d'hon deveriou. 3° *A dorr nerz hon techou fall*. Pa vez Jezuz-Kristi ganeomp, eo easoc'h d'eomp trec'hi enebourien hor zilvidigez, delc'her penni d'hor goall ioulou, da dentasionou an droukspered ha da douellerez ar bed. 4° *Hag a zo evidomp eun errez eus ar rezurreksion gloriuz*. « Ann nep a zebr va c'horf hag a ev va « goad, eme Hor Zalver en Aviel, en dezo ar « vuez a bado da viken, ha d'an deiz diveza « eus ar bed me a raio d'ezan sevel eus a « varo da veo. » Evelse hor c'horf e-unan a

deu da veza santifiet dre ar gommunion, hag a gav enni eun errez eus ar rezurreksion gloriuz.

Ma ne zoug ket ato ar gommunion kement-se a frouez, n'eus ken kaoz nemet abalamour ma kominier gant nebeut a zevosion. Tostât a reer ouz an daol zantel gant eur galoun glouar, gant eur galoun hag a zo c'hoaz stag ouz ar pec'hed veniel, hep kaout c'hoant ebed da jench ha da vont var vellât. Goude ar gommunion, ar spered a dro adarre e holl zonzou varzu traou ar bed, varzu al labour en deus peb hini da ober en e stad. An den a ankounac'ha re vuan an heurvad e deus bet da reseo an Aotrou Doue, ha setu perak ne denn ket eus ar gommunion an holl frouez a c'hellfe oa denna.

Skouer. An Tad Lacordaire, kaera preze-ger a oa en e amzer etouez an dud a Iliz, a rankas mont eur vech da Baris evit beza savet eno e renk an daou ugent den brudeta ha gouzioka eus hor bro. E vignouned a lavare d'ezan : « Tad, chomit ganeomp eun nebeudik devezion all c'hoaz. » Mes hen a respontas : Gouel bras a zo abenn daou zezvez ama, distrei a rankan buan d'ar gear evit koves va bugale abenn ar gouel : den na c'hell diskleria pegen nozus eo da ene eur c'hrouadur ober eur gommunion nebeutoc'h. »

Ober a reas daou c'hant leo, laouen, evit koves ha kominia bugale e skolach.

XXXVI. OFFERENN SANT MARTIN

Eur voul tan o para azioc'h penn ar zant.

EUR GER VAR AN DAOLENN

Pa oa den yaouank, sant Martin a roas, araok beza badezet, an hanter eus e vantell d'eur paour. Pa oa eskop Tours, e roas eun devez ma oa yen an amzer, e borpant d'eur paour all, evit guiska e unan dillad dister dindan e viskamant oferenn pinvidig. Epad an oferenn, e voe gueleet eur voul tan skedus o para azioc'h penn ar zant hag o sklerijenna an iliz. Ar voul-ze a verke ar garantez a zeve kalon an eskop santel.

C'HOUECHVED KENTEL HA TREGONT

An Offerenn.

1. *An offeren a zo eur sakrifis, hag er sakrifis-se Jezuz-Krist a ginnig evidomp da Zoue, dre zaouarn ar beleg, e gorf hag e c'hoad dindan spesou ar bara hag ar quin.* — Etouez tud ar bed, ar ger *sakrifis* a ziniti eun dra hag a ziouerer evit mad ar re all. Evelse, eun tad a ra d'e vugale ar sakrifis euz e iec'hed, da lavaret eo, a zo guelloc'h gantan dioueret ar iec'hed, koll ar iec'hed, eget gueleet e vugale o tua gant an naon. Eur zoudard a ra d'e vro ar sakrifis eus e vuhez, da lavaret eo, a zo guelloc'h gantan dioueret ar vuhez, eget gueleet e vro o koueza etre daouarn an enebourien. Etouez ar gristenien, eur sakrifis a zo eun dra hag a ginniger da Zoue evit anzañ eo mestr var gement tra a zo,

hag evit paea ar boan dleet d'hor pec'hejou. Dre ar sakrifis ec'h anzavomp en deus Doue varnomp ha var an holl grouadurien guir a vuhez hag a varo.

Abaoue ar penn kenta eus ar bed, ez eus bet kinniget sakrifisou da Zoue. E tempi Jerusalem guech all e veze lazet eur maread loened en honor d'an Aotrou Doue, evit anaout oa hen krouer ha mestr ar bed holl, evit e drugarekât ha goulen digantan grasou nevez hag ar pardoun eus ar pec'hejou. Ar sakrifisou-ze a verke an hini a dliz Jezuz-Krist kinnig var ar C'halvar, o skuilh e c'hoad var ar groaz evit rapari an offans great da Zoue dre ar pec'hed.

Jezuz-Krist a zo falvezet gantan kendele'her d'en em ginnig da Zoue e Dad, e peb amzer hag e peb bro, evel m'en deus great var menez Kalvar, ha setu petra ra dre an offerenn.

An offeren a zo : 1° *eur sakrifis*, eun dra kinniget da Zoue; 2° *hag er sakrifis-se Jezuz-Krist*, Mab Doue en em c'hreat den; 3° *a ginnig da Zoue evidomp*. Jezuz-Krist eo a ginnig hag a zo kinniget er memes amzer; *evidomp*, evit ober d'eomp kaout perz e meritou e bation hag e varo; 4° *dre zaouarn a beleg*. Ne veler ket Jezuz-Krist oc'h an aoter; mes ar beleg a zalc'h e blas hag a c'heller da velet; 5° *e gorf hag e c'hoad dindan spesou ar bara hag ar quin*. Var an aoter Jezuz-Krist ne varv ket ha ne skuilh ket e c'hoad evel m'en deus great var ar groaz; mes kinnig a ra da Zoue e gorf hag e c'hoad dindan spesou ar bara hag ar quin.

2. *Perak en deus Jezuz-Krist instituet sakrifis an offeren ? — Evit digas da zonz d'eomp eus a zakrifis ar groaz, a nevezi bepred, hag ober d'eomp kaout perz en e veritou. — Sakrifis an offeren a ra ouspenn digas da zonz d'eomp eus a zakrifis ar groaz : e nevezi a ra bepred. An aoter a zo evel eur c'halvar nevez, ha var ar c'halvar-ma Jezuz-Krist a gendalc'h hag a gendalc'ho betek fin ar bed da ginnig evidomp da Zoue e Dad ar goad en deus skuilhet hag ar maro en deus gouzanvet var ar groaz. Rei a ra d'eomp perz e meritou ar maro-ze, hag ar goad en deus skuilhet var ar groaz a zired var hon eneou en offeren. Er C'halvar ema sourssen an holl grasou; mes dre an aoter eo ho resevomp. Ar groaz e deus dastumet ar meritou, hag an offeren a ro perz enno d'an nep a gar ho lakât da dalvout evit e zi'vidigez.*

3. *Sakrifis an offeren hag hen a zo ar memes sakrifis hag hini ar groaz? ... Ia, rak ar memes Jezuz-Krist eo en em ginnig evidomp da Zoue, petra bennag n'en em ginnig ket er memes doare. — En offeren, evel var ar groaz, Jezuz-Krist en em ginnig da Zoue; ar beleg ne ra nemed presta d'ezan e vouez hag e zaouarn. Ar pezh a lavar ar beleg a lavar en hano Jezuz-Krist, hag ar c'homzou a jench ar bara hag ar guin e korf ha goad Hor Zalver eo komzou Jezuz-Krist e-unan. N'eus ken kemm etre sakrifis an offeren hag hini ar groaz nemed abalamour var ar groaz Hor Zalver a skuilhaz e c'hoad e guirionez hag en offeren n'her skuilh ket. Var ar groaz, Jezuz-*

Krist a ginnigas da Zoue ar maro a c'houzanas eno; var an aoter, e kinnig ar maro en deus dija gouzanvet, ar goad en deus dija skuilhet. An doare da ginnig ar sakrifis a zo dishenvel; mes ar sakrifis a zo ar memes hini.

Skouer. Var menez Kalvar, Hor Zalver a ginnigas e vuhez d'e Dad da rapari evit holl pe-c'hejou an dud. Eul leanez santel a zisklerie : « Me garfe kaout ken alies a galon hag a c'hreunen dreaz a zo var an aod, evit o c'hinnig holl da Zoue. » Sant Fransez a Zales a respontas d'ezhi : « Gant eun oferenn hebken e rit kement-se, hag ouspenn zoken, rak merit an oferenn a zo hep muzul. » Oferennou a vez lavaret en holl broiou eus ar bed, setu ma sav mouez Hor Zalver eus pep bro, evit meuli e Dad ha kinnig e c'hrasou d'an dud.

4. *Ha kinnig a c'heller sakrifis an offeren d'ar Verc'hez ha d'ar Zent. — Nan, ne ginniger sakrifis an offeren nemed da Zoue hebken. — Sakrifis an offeren a zo eun akt a adorasion, ha ne c'heller adori nemed Doue hebken. Dre ar sakrifis e tiskleriomp eo Doue ar mestr var gement tra a zo. Hogen, ne c'hellomp ket lavaret ar memes tra eus ar grouadurien, n'eus fors peger parfet e vent. Jezuz-Krist ne c'hell beza kinniget nemed d'e Dad.*

5. *Perak e reer en offeren memor eus ar Verc'hez hag eus ar Zent ?... Evit trugarekât Doue abalamour d'ar grasou en deus roet d'ezo, hag evit ma plijo ganto pedi Doue evidomp asambles ganeomp. — Ne ginniger ket sakrifis an offeren d'ar Verc'hez ha d'ar Zent, mes*

e ginnig a reer da Zoue en ho henor, evit e drugarekât abalamour d'ar grasou o deus bet digantan epad m'edont var an douar hag abalamour d'ar c'hloar en deus roet d'ezo en nenv. Pedi a reer an Aotrou Doue d'o glorifia muioc'h-mui var an douar, en eur ziskouez, dre ar grasou a c'hellont rei d'aa dud, peger bras eo o galloud dirazan.

6. *Evit pïou e kinniger sakrifis ar offeren?*
— *Evit ar re veo hag eoit anaoun ar purkator.*
— Hor Zalver a zo maro evit an holl, ha kinnig a c'hellomp sakrifis an offeren evit ezommou an holl. Setu ar pezh a ziskouez d'eomp an Iliz dre ar pedennou a ra epad ar sakrifis santel. Dre an offeren e c'heller ive rei kalz didorr da eneou ar purkator en o foaniou hag hasta ar mare ma 'z aint da velet Doue d'ar baradoz. En offeren ar beleg a erbed ouz an Aotrou Doue ar re veo da genta, ar re varo da c'houde.

Skouer. Pa varvas mam ar manac'h santel Yann Joseph ar Groaz, ar zant a lavaras dioc'htu an oferenn, evit e vamm. Dremm ar vamm a oa tenval da genta, mes dre ma veze lavaret ar pedennou, bizaj ar vamm a sklerea, ha d'an He missa est, an ene a yeas d'ar baradoz. « Pedet e peus evidon, va mab, eme ar vamm, breman d'an zro, me bedo evidot. » Mamm sant Yann Joseph a oa o chom e kichen Naples.

7. *Ep ad an offeren e lleomp adori Doue, e drugarekât evit e vadobrou, ha goulenn digantan ar pardoun eus hor pec'hejou hag ar gra-*

sou m'hon eus ezom anezo. — Evit kement-se holl eo en em ginniget Jezuz-Krist da Zoue e Dad var ar groaz, hag e kendalc'h d'en em ginnig e sakrifis an offeren. Epad an offeren e lleomp : 1° *adori Doue*, anaout eo hen hor mestr ha mestr ar bed holl. Jezuz-Krist en em laka henvel oc'h netra evit rei gloar d'e Dad. Eun Doue eo hag a henor eun Doue; o vervel evit paea ar boan dleet d'ar pec'hed, en deus diskouezet d'eomp peger bras ha peger santel eo an Aotrou Doue. Eun offeren hebken a ro muioc'h a c'hloar da Zoue eged holl adorationou an elez hag an dud. Red eo d'eomp ober evel Jezuz-Krist, en em humilia muia ma c'hellomp ha klevet an offeren gant respet ha devosion. 2° *Trugarekât Doue evit e vadobrou.* Jezuz-Krist a drugareka e Dad evit ar vad a ra d'e grouadurien heb ehana. Oc'h e ginnig d'e Dad, e kinnigomp da Zoue e Vab muia karet, an hini ma'z eo e holl blijadur sonjal ennan. Evelse e tiskouezomp d'ezan hon anaoudegez vad evit e vadobrou. 3° *Goulenn digantan ar pardoun eus hor pec'hejou.* Var an aoter evel var ar groaz, Jezuz-Krist a c'houlenn pardoun evidomp. Doue, o velet e Vab oc'h en em ginnig d'ezan evel eun hanterour etre an dud hag hen, a ankounac'haio hor pec'hejou hag a vezo trugarezuz en hor c'henver. 4° *Hag ar grasou m'hon eus ezom anezo.* Jezuz-Krist o goulenn ive evidomp. Lavaret en deus e vije roet d'eomp kement tra a c'houlenniemp digant e Dad en e hano. Goulennomp eta gant fizians. An offeren a zo evel eun eienen ha ne zizec'h morse : dreizi e c'hellomp kaout di-

gant Doue a bep seurt grasou. Setu perak eo mad d'eomp lakât offerennou evidomp honunan, evit hon tud, evit anaoun ar purkator. Neuze Jezuz-Krist a c'houlén asambles ganeomp ar c'hras pe ar grasou a reketomp.

Sonjit. « Merit an oferenn a zo ker bras, eme zant Jerom, ma c'houmit d'eomp grasou en tu all d'ar re a c'houlennomp. »

« Doue, eme zant Augustin, en deus muioc'h a c'hoant da rei eget ni da reseo. » Bez' ez eus kristenien gouskoude, ha ne resevont gras ebet epad an oferenn. Perak? O c'horf a zo en iliz, mes o spered a zo er mæaz: er gear, er park, pe er foar ziveza. Nak a c'hrasou a gollont!

8. *Ep ad an offeren e c'hellomp c'hoaz sonjal e pasion hag e maro Jezuz-Krist, oc'h en em zalc'her eharz an aoter egiz pa vemp e tal ar groaz.* — Pebez keuz n'on dije-ni ket bet d'hor pec'hejou, ha pebez karantez evit Hor Zalver, ma vijemp bet fest eus a varo Jezuz-Krist var ar groaz, m'or bije gellet, evel sant Yann, Mari-Madalen hag ar gragez santel all, dastum ar goad a zivere diouz he gorf! Mad, epad an offeren, e c'hellomp en em zerc'hel eharz an aoter egiz pa vemp e tal ar groaz, ha kaout er memes keuz d'hor pec'hejou hag ar memes karantez evit Hor Zalver.

Skouer. Eun itron vras a lavare d'an aotrou de Lamothe, eskop Amiens: « Inoùs eo mont d'an oferenn, aotrou 'n eskop, re hir eo. — N'eo re hir tamm ebet, a respartas an Aotrou de Lamothe, mes ho tevision d'eoc'h eo a zo re verr.

O reseo pardoun e dad

EUR GER VAR AN DAOLENN

Hor Zalver en deus diskleriet en Aviel duhez a zizurz ar mab prodig. Goulenn a reas e lod digant e dad, ha mont a reas d'eur vro a bell evit ren eur vuez direol.

Sevel a reas naon gantan pa voe kernez er vro, ha neuze e teuas da zonzj d'ezan eus e dad, ker mad evitan, hag e tistroas da c'honlenn pardon. An tad a bokas gant karantez d'e vab reuzeudik, hag a rentas d'ezan e renk er gear. Setu eur skouer kaer eus ar pardon a ro an Aotrou Doue d'ar pec'her, e sakramant ar binijenn.

SEIZVED KENTEL HA TREGONT

Ar Binijen.

1. *Ar binijen a zo eur zakramant hag a ro d'eomp ar pardoun eus ar pec'hejou a vez great goude ar vadiziant.* — Ar zakramant-ma a zo hanvet *pinijen*, abalamour ma renker kaout keuz d'ar pec'hed evit beza pardounet gant Doue; rak ar ger *pinijen* a deu eus eur ger latin hag a ziniti *kaout keuz*. Ar vadiziant a neta an ene dioc'h ar pec'hed orijinel ha dioc'h ar pec'hejou aktuel a ve bet great araok he reseo. Mes an den ne vir ket ato sae ve e vadiziant; ar c'hountrol eo a zigouez peurvuia. Hogen, ma c'hoarvez gant an den ober eur pec'hed marvel bennag goude e vadiziant, Doue n'hen dilez ket evit kement-se; mes kinig a ra d'ezan ar pardoun e sakramant ar bi-

binijenn. Dre ar zakramant-ma e c'hell en em zeevel ha dont adarre da veza mignoun da Zoue. Sakramant ar binijen a zo bet hanvet an *eil planken goude ar pense* : ar c'henta eo ar vadiziant. Mar d-oump bet reuzeudik aoualc'h evit koueza en eur mor a zizurziou, e c'hellomp kregi er planken-ze evit en em zavetei.

2. *Kement hini en deus great eur pec'hed marvel bennag abaoue e vadiziant a rank reseo sakramant ar binijen evit beza salvet.* — Hor Zalver en deus savet sakramant ar binijen evit hon tenna diouz ar stad a bec'hed marvel hag hon lakât adarre e stad a c'hvas. E zavet en deus p'en deus lavaret d'e ebstel: « Resevit ar Spered-Santel. Ar pec'hejou a vez » zo pardounet d'ar re n'o pezo o fardounet, « ha ne vezint ket pardounet d'ar re n'o pezo » ket o fardounet. » O rei d'e ebstel ar galloud da bardouni ar pec'hejou pe da jom heb ho fardouni. Jezuz-Krist en deus lakeat anezo da varnerien var ar c'houstiansou. Chom heb mont da gaout ar varnerien-ze a zo ober fae var ar pardoun a ginnig d'eomp an Aotrou Doue. Kaer 'en defe ar pec'her ober pinijen a hent all, iun, lavaret kalz pedennou, rei aluzen d'ar paour, ma ne fell ket d'ezan mont da gaout ar varnerien o deus ar galloud da ziliamma e goustians, ne resevo biken digant Doue ar pardoun eus ar pec'hejou marvel en deus great.

Evit ar pec'hejou veniel n'eo ket ar memes tra. Ar pec'hejou veniel a c'hell beza pardounet estreged dre zakramant ar binijen. Kaout

a c'heller ar pardoun anezo dre un akt a gontrision pe dre an oberou a zevosion a gresk karantez Doue en ene.

3. *Peur e resever sakramant ar binijen?* — *Pa resever an absolven.* — N'eo ket aoualc'h da eun den mont da zaoulina eharz treid eur beleg, ha kovez e bec'hejou, evit kaout ar pardoun anezo. Ne resever sakramant ar binijen nemed pa ro ar beleg an absolven, da lavaret eo, pa lavar ar beleg en hano Doue e pardoun ar pec'hejou a zo bet great. Mont a c'heller da govez araok meur a vech, evit klevet eur guzul vad bennag gant ar c'hofesour, pe evit klask an tu da derri ar goall voazamanchou a ve bet kemeret, pe evit reseo gras Doue gant muioc'h a frouez. Mes sakramant ar binijen ne vez roet nemed pa resever an absolven.

Sonjit. Ma vije lavaret d'an dorfetourien : « Eul leac'h a zo var an douar, hag an nepiou benag, a yelo di hag a anzavo e dorfejou e kuz a vezo pardounet. » Nak a vall a vije da redet d'al leac'h-se, goude eun torfed! Doue a ginnig d'an holl, er zakramant, ar pardon ne vez ket roet d'an torfetour gant an dud: beleg Doue a ro ar pardon-ze d'an ene, er gador govez.

4. *An absolven a zo eur zetans a zoug ar beleg en hano Jezuz-Krist, evit rei ar pardoun eus e bec'hejou d'ar pec'her a zo er stad a ranker evit kement-se.* — Ar beleg a zo bet lakeat da varner var ar c'houstiansou; ar plas el leac'h ma toug e zetans a zo hanvet ar ga-

dor goves. Goude beza gaelet e pe stad ema ar pec'her, ar beleg a zoug eur zetans, hag ar zetans-ma eo an absolven. Dreizi e pardoun e bec'hejou, en hano Jezuz-Krist, d'an hini a zo er stad a ranker evit kement-se.

5. *An absolven a bardoun ar pec'hejou n'eus fors peger grevuz e vent, hon laka adarre e gras Doue, hag a restaol d'eomp ar mirit euz an oberou mad hor boa great araok ar pec'hed.* — An absolven : 1° *a bardoun ar pec'hejou n'eus fors peger grevus e vent.* Hor Zalver en deus diskleriet freas : « Ar pec'hejou a vezo pardounet d'ar re m'o pezo ho fardounet. » Roet en deus eta d'an Ebestel eur galloud hag en em astenne var an holl bec'hejou. Holl e c'hellont beza pardounet dre vertuz goad Jezuz-Krist, neus fors peger grevuz e vent, n'eus fors peger bras e ve an niver anezo. 2° *Hon laka adarre e gras Doue.* Dre ar zakramant a binijen e resevomp ar c'hras a ro ar zantelez; ar c'hras-ma a gas ar pec'hed marvel diouz an ene hag a ra d'eomp beza adarre mignouned da Zoue. Kerkent ha m'en deus ar beleg lavaret komzou an absolven, ne jom mui netra eus ar pec'hejou, hag ar pec'her a zo deut adarre da veza bugel da Zoue hag heritour eus an nenv. 3. *Hag a restaol d'eomp ar mirit eus an oberou mad hor boa great araok ar pec'hed.* Ar pec'hed marvel a lam digant an ene e veritou tremenet, ober a ra d'ezan koll ar frouez eus an holl oberou mad en deus great bete neuze, ha ma teu ar pec'her da vervel er

stad-se, an oberou mad en deus great araok e bec'hed ne vezit biken rekompanset. Mes mar tistro da Zoue, ha ma reseo ar pardoun eus e bec'hejou dre an absolven, e rekour ar meritou en doa kollet. Ar c'hrâs a ro ar zantelez a restaol d'ezan ar meritou-ze. An absolven a ro ive d'an den eun nerz nevez evit en em ziouall dioc'h ar pec'hed en amzer da zont.

6. *Petra rank ar pec'her da ober evit reseo an absolven?* — Red eo d'ezan, da genta, kaout keuz d'e bec'hejou; d'an eil, ho c'ho-vez gant lealded, ha d'an trede, beza prest da rapari an offans en deus great da Zoue ha d'an nesa. — Evit reseo an absolven, e ranker kaout keuz 'er galoun, kovez ar pec'hejou a c'hinou ha kaout sonj vad da rapari an offans great da Zoue ha d'an nesa.

7. *Penaos e hanver an tri zra-ze?* — An tri zra-ze a hanver ar gontrision, ar gofesion hag ar zatisfaksion. — Dre ar pec'hed marvel oump en em lakeat var bordik an ifern, hag evit sevel ac'hano betek an nenv hon eus ezom eur skeul; ar skeul-ze eo ar binijen hag a zo teir bazen enni : ar gontrision, ar gofesion hag ar zatisfaksion. En eur dremen dre ar pazennou-ma, ec'h obtenoump ar pardoun eus hor pec'hejou.

Sonjit. Na pegen eaz eo d'eur c'hristen, p'ema tost d'ar beleg, reseo ar pardon eus e bec'hejou!

XXXVIII. PINIJENN SANT JEROM

Sant Jerom, an doktor brudet, a oa bet troet eur pennad gant ar bed en e yaouankiz. Keuz bras en doe, tec'het a reas diouz ar bed evit sonjal easoc'h e Doue, hag e skoe gant eur mean var e beultrin noaz, evit rapari e ofansou. Pegen aketus e oa da zonzal e finvezion diveza an den!

EIZVED KENTEL HA TREGONT

Ar Gontrision.

1. *Ar gontrision a zo eur glac'har er goun hag eur gasouni ouz ar pec'hejou hon eus great, gant eur guir volontez d'en em vi-*

ret diouz ar pec'hed en amzer da zont. — Ar ger *kontrision* a ziniti *torridigez*; red eo e ve ar galoun rannet gant ar c'heuz da veza offanset Doue. Eun den hag en deus eur guir gontrision, eme zant Aogustin, a zo eun den hag en deus drouk outan e-unan. Ar gontrision a zo : 1° *eur glac'har er galoun*, eur c'heuz beo d'ar pec'hed. O velet en deus offanset Doue, ar pec'her a zo glac'haret-holl, ha petra benag ne vouel ket, e galoun a zo rannet e guirionez. Ar pez zo kaoz d'ar glac'har-ze eo abalamour m'en deus er memes amzer 2° *kasouni ouz ar pec'hejou en deus great*. Ar pec'her a anavez eo ar pec'hed brasa drouk a c'houfe erruout gantan, abalamour dre ar pec'hed ec'h offans eun Doue infinimant mad hag ec'h en em laka e riskl da veza koundaonet e-unan d'ar brasa poaniou. Ar glac'har hag ar gasousi ouz ar pec'hed a zell ouz an amzer dremenet; mes an dra-ze n'eo ket aoualc'h evit beza pardounet gant Doue. Red eo 3° *kaout eur guir volontez d'en em viret diouz ar pec'hed en amzer da zont*, ha da bellât dioc'h kement tra a zoug d'ar pec'hed. Heb ar guir volontez-ma ar gontrision ne dal seurt. N'eo ket aoualc'h lavaret : « Me garfe ervad chench buez; » mes red eo lavaret a greiz Laloun : « Me fell d'in a-grenn; gant sikour gras Doue, me fell d'in hiviziken trei kein d'ar pec'hed kousto pe gousto. » Er gontrision ez eus eta daou zra : da genta, eur glac'har er galoun hag eur gasouni ouz ar pec'hed, ha d'an eil, eur guir volontez, eur volontez stard ha ka-

let, ha nan hebken eun hanter-bolontez, eur volontez laosk, d'en em viret diouz ar pec'hed en amzer da zont.

Skouer. Santez Mari Madalen a voe plac'h ar bed en he yaouankiz, hag a renas eur vuhez a zizurz. Sklerijennet e voe gant kenteliou Jezus hag e vuhez, hag e doe keuz d'he fec'hejou. Eun devez ma oa Hor Zalver o preja e ti eun den a renk, ar bec'herez vrudet a zaoulinas en e gichen, gualc'hi a reas e dreid noaz gant daelou eur guir glac'har, o sec'hi a reas gant he bleo kaer, ha skuilh a reas varno louzou a c'houez vad. Setu ma lavaras d'ezi Jezus : « Ho pec'hejou a zo pardonet. »

2. *Peur e ves eur guir volontez d'en em viret diouz ar pec'hed en amzer da zont? — Pa fell d'eomp a-grenn chench buez, hag en em ziuall diouz ar pec'hed ha dioc'h kement tra a zoug d'ar pec'hed.* — Ne c'heller ket lavaret e ves keuz d'ar pec'hed pa ves sonj da goueza ennan adarre. Goulenn pardoun eus eur pec'hed pa ves ar galoun stag outan c'hoaz, ha pa ves sonj d'hen ober adarre, a zo ober goab eus Doue. Red eo diouall da fazia var ar poent-ma. Ne ves eur guir volontez d'en em viret diouz ar pec'hed nemed pa fell d'eomp a-grenn : 1° *chench buez*. An nep a zistro da Zoue a vir galoun a zo eun den chenchet evel eun all en e leac'h. Chenchamant a zo en e holl vuhez. Diagent ez ea drouk ennan dioc'h-tu, e oa eun den avarisiuz, eur mezhier, eul lezireg. Brema eo deut da veza eun den dous, e ro aluzen d'ar paour, e tiouall da eva re, eo

aketuz d'al labour. Diskouez a ra dre ar jenchamant-se ha dre ar boan a gemer evit trec'hi e dechou fall en deus eur guir geuz d'e bec'hejou. 2° *En em zionadl dioc'h ar pec'hed ha dioc'h kement tra a zoug d'ar pec'hed.* Ar pezh a zoug d'ar pec'hed eo ar pezh a ra d'eompkoueza enna peurvuia, ar pezh hon laka e riskl da goueza ennan. An nep a oar ez eus tud pe leac'hiou, ha ne c'hell ket da zarempret heb beza e riskl da offensi Doue marvelamant, a renk tec'het dioc'h an dud ha dioc'h al leac'hiou-ze. Darempret adarre a volonte vad hag heb ezom an dud pe al leac'hiou a zo bet kaoz d'eomp da goueza er pec'hed en amzer dremenet, a zo diskouez n'eus ket er galoun eur guir glac'har da veza offanset Doue. Red eo d'ar pec'her kaout aoun rak kement tra a c'helle e lakât da affeilli. Red eo d'ezan poania da derri ar goall voazamanchou en defe kemeret, ha da veilla varnan he-unan evit trec'hi e dechou fall. Pa ne ra ket ar pec'her ar pezh a zo red evit en em viret diouz ar pec'hed en amzer da zont, e gofesour ne c'hell ket kredi en deus eur guir gontrision; ne c'hell ket beza sur eo distroet da Zoue eus a greiz e galoun.

3. *Ar gontrision hag hi a zo eun dra red?*
— *Ia, heb ar gontrision ne c'heller morse rese ar pardoun eus ar pec'hejou.* — Doue a zo leun a vadelez hag a drugarez e kenver ar bec'herien; goulskoude ne c'hell ket pardouni d'an hini n'en deus ket a geuz d'e bec'hed hag eur guir volonte d'en em viret diouta.

en amzer da zont. An nep n'en deus ket a geuz d'e bec'hed a zo prest ato da zizenti ouz lezen Doue. Heb kontrision n'eus ket a vir binijen. Avehou e c'heller beza pardounet heb ar gofesion, evel ma'z eo, pa ne gavomp beleg ebed da ziskleria d'ezan hor pec'hejou. Er memes tra, pardounet e c'heller beza heb ar zatisfaksion, evel ma'z eo, pa varver dioc'htu goude beza resevet an absolven, heb beza gallet rapari an offans great da Zoue ha d'an nesa. Mes morse, morse, ar pec'her ne c'hell beza pardounet gant Doue ma n'en deus ket eur gontrision vad.

Skouer. Eun den yaouank kristen a yeas da laer, en Itali. Eur mignoun a lavaras d'ezan: « Mez eo d'id ren ar vuhez-se. Paket e vezi ha krouget. — Lavaret a rin da Zoue araok mervel: keuz am eus, eme al laer, setu e vezin pardounet. » Chom a c'hellas meur a vloaz gant laeroun all. Eun devez emgann etre an archerien hag al laeroun, an den a bakas eun tenn, hag a voe toc'hor. E vignoun her c'has: « Grea breman eun akt a gontrision, emezan. — Na c'hellan ket, eme al laer, ar vuhez am eus renet a blij re d'in. Ma parean, e tistroin da laer. » Mervel a reas hep diskouez keuz.

4. *Ar gontrision a dle beza interior, souverain, universel ha dreist-naturel.* — Peb seurt krontrision a dle beza evelse, kouls ar gontrision imparfet hag ar gontrision barfet. Anez, ar pec'hed ne ve ket pardounet.

5. *Pa lavar an e tle ar gontrision beza interior, me a entent n'eo ket aoualc'h d'ar pec'her lavaret en deus keuz d'e bec'hejou; red eo d'ezan ho c'hasât e guirionez hag a greiz ka-loun.* — An nep a lavarfe da Zoue a c'hinou hebken : « Va Doue, me am eus keuz d'ho peza offanset, » hag a ve e goeled he galoun prest da offansi Doue adarre kenta guech ma kavo an dro, hennez a rafe goab euz an Aotrou Doue : an dra-ma a zo sklear d'an holl. Red eo, da genta ha dreist peb tra, e ve ar gontrision er galoun, ha nan hebken var beg an teod. Eus ar galoun pe eus ar volonteze e teu ar pec'hed, hag eus ar galoun e tle dont ive ar c'heuz da veza offanset Doue. An daelou zoken n'int ket ato eur merk e ve eur guir c'hlac'har er galoun. Hiniennou a veler o skuilh daelou, hag a zo ato ho c'haloun stag ouz ar pec'hed; ar peza a c'houlen Doue diganeomp eo ma ve chenchet ar galoun e guirionez.

6. *Pa lavar an e tle ar gontrision beza souverain, me a entent e renker kasât ar pec'hed dreist peb drouk all, ha beza prest da vervel kentoc'h eged offansi Doue marvelamant.* — Eur gontrision souverain a ziniti eur glac'har hag a zo dreist peb glac'har all. Red eo kaout muioc'h a c'hlac'har abalamour m'hon eus offanset Doue dre ar pec'hed eged abalamour da n'eus fors pe seurt drouk a c'hellfe erruout ganeomp. Ar relijion, ar justis, an anaoudegez vad, a c'houlen ma lakfemp Doue dreist peb tra all, m'her c'harfemp dreist peb tra

all, ha dre eno ive e tleomp kasât ar pec'hed dreist peb drouk all, abalamour ma 'z eo eun offans evit an Aotrou Doue. Red eo d'eomp kaout muioc'h a aoun rak ar pec'hed eget rak ar baourentez, an dishenor pe ar maro, ha prest e tleomp beza da c'houzanv n'eus fors petra kentoc'h eged offansi Doue marvelamant. Bez' hon eus eta eur gontrision souverain pa anavezomp, dre ar sklerijen a ro d'eomp ar feiz, eo ar pec'hed brasa drouk a c'hellfe c'hoarvez ganeomp ha pa her c'hasaomp dreist peb drouk all abalamour da gement-se.

N'eo ket red e teufe ar c'heuz hon eus da veza offanset Doue d'en em ziskouez a zianveaz dre hon daelou pe a hent all, evel a c'hoarvez pa erru ganeomp eur c'holl bras bennag, pa varv hon tad pe hor mamm, pe unan bennag eus ar re a garemp ar muia var an douar. N'eo ket eur c'heuz a zantimant eo a c'houlen diganeomp an Aotrou Doue, mes eur c'heuz hag a zo diazezet var ar peza a zesk d'eomp ar feiz divar benn ar pec'hed ha divar benn an offans a ra ar pec'hed da Zoue.

N'eo ket red ken nebeut, ha n'eo ket mad zoken, sonjal er peza a rafemp ma ve roet d'eomp da joaz etre gouzanv ar maro pe ober ar pec'hed-ma pe ar pec'hed-z-hont. Doue a c'houlen diganeomp kasât ar pec'hed dreist peb tra er mare m'en em gavomp. Ma teufe divezatoc'h amzeriou diez ha tenn e roio d'eomp ar grasou m'hon eus ezom anezo evit ober hon dever ha beza ato mad d'e zervicha.

7. *Pa lavar an e tle ar gontrision beza uni-*

versel, me a entent a lle en em astenn da vihana var an holl bec'hejou marvel heb ma chomfe nikun ha ne ve ket a geuz d'ezan. — Evit beza pardounet gant Doue, e renker kaout keuz d'an holl bec'hejou marvel. Ar gontrision n'eo ket mad ma n'eo ket distroet neat ar galoun da Zoue; mes ar galoun n'eo ket distroet da Zoue pa gar c'hoaz eun dra hag a zo kaseat gant Doue. Kaout karantez evit eur pec'hed marvel hebken a zo ober eun, offans bras da Zoue. An nep a vank da gaout keuz d'eur pec'hed marvel hebken ne reseo ar bardoun eus nikun eus he bec'hejou all. Doue ne c'hell ket beza er memes amzer hor mignoun o pardouni d'eomp lod eus hor pec'hejou, hag hon enebour o chom heb pardouni lod all. Pa jom eur pec'hed marvel ha n'eus ket a geuz d'ezan, e reer eur sakrilach o reseo an absolven. Evelato n'eo ket red ober eun akt a gontrision evit peb pec'hed marvel disparti diouz ar reall, na kaout keuz pa bep hini anezo evit eun digarez hag a zell ouz ar pec'hed-se hebken; aoualc'h eo goulenn pardoun digant Doue anezo holl asambles, ha kaout keuz d'ezo holl asambles evit ar rezouniou a zell oute holl.

N'eo ket red ec'h en em astenfe ar gontrision var ar pec'hejou veniel. Ar re-ma ne reont ket d'an den koll gras Doue, ha rak-se e c'heller kaout ar pardoun eus ar pec'hejou marvel heb kaout ar pardoun eus ar pec'hejou veniel.

8. *Pa lavaran e lle ar gontrision beza dreist-naturel, me a entent ez eo eur c'hras a berz Doue, hag e lleer kaout keuz d'ar pec'hejou*

evit ar rezouniou a zesek d'eomp ar feiz. — 1° *Ar gontrision a zo eur c'hras a berz Doue.* — An den a c'hell pec'hi, ha dre ar pec'hed e koll buhez ar c'hras; mes ne c'hell ket kaout ar vuhez-ma adarre dre e nerz e-unan. Red eo e teufe Doue da astenn d'ezan e zorn evit hen tenna eus ar siad reuzeudik m'eo kouezet ennan. Ar gontrision a zo, evel ar feiz, eun donezoun digant Doue. Doue eo a laka en hor c'haloun keuz ha glac'har d'e veza offanset. Red eo d'eomp eta goulenn digant Doue ar c'hras da gaout eur gontrision vad, en eur lavaret d'ezan evel ar publikan a zo menek anezan en Aviel: « Va Doue, o pezet « truez ouzin; rak ne d-oun nemed eur pec'her « paour. » 2° *Hag e lleer kaout keuz d'ar pec'hejou evit ar rezouniou a zesek d'eomp ar feiz.* Kasat a c'hellomp ar pec'hed evit rezouniou naturel, abalamour d'ar boan, d'ar vez pe d'an dishenor en deus tennet varnomp er bed-ma. Evelse, eur mezhier a c'hell kaout keuz d'e bec'hed abalamour m'eo bet klanv, eul laer abalamour m'eo bet paket ha kaset d'ar prizoun, eun den libertin abalamour m'en deus great gaou ouz e iec'hed. Mæs er c'heuz-se n'ez fors peger bras e ve, ar c'heuz-se n'eo ket aoualc'h evit kaout keuz d'ar pec'hed evit ar rezouniou a zesek d'eomp ar feiz, evel ma 'z eo: abalamour dre ar pec'hed hon eus offanset eun Doue infinimant mad, oump bet kaoz da basion Jezuz-Krist hag hon eus meritet an ifern. Setu aze ar rezouniou a dle hon lakat da gaout keuz d'hor pec'hejou.

Skouer. St Fransez a Zales, eskop Genève, a veze kalz tud o koves gantan. Eun devez e tenas d'e gaout eur marc'heg hag en doa great c'houec'h ugent leo var loen da gaout ar zant. Lavaret e voe d'ezan: « An aotrou 'n eskop a zo er gouent o koves al leanezed. » An den a redas di, hag a bedas ar zant da zont da gampr vihan ar c'haezeadennou. Eno, ar marc'heg a vorailhas an nor, a droc'has kordenn ar c'hloc'h bihan, hag a zaoulinas dirak Fransez en eur ziskleria: « Breman oun sur na vezimp direnket gant den. » Koves a reas neuze gant glac'har, hag e gofesion a badas diou heur. Setu eun den hag en doa eur guir gontrision.

9. *Petra renker da ober evit kaout eur gontrision vad? — Red eo he goulenn digant Doue ha sonjal er rezouniou a c'hell hor zikour d'he c'haout.* — Goulenn a dleomp digant Doue ar c'hras da gaout eur gontrision vad. Ouspenn pedi, eo mad d'eomp c'hoaz ober aluzen; an oberou a drugarez hor zikouro ive da gaout ar c'hras-se. Goudeze e tleomp sonjal a zevri er rezouniou a c'hell hon lakât da gaout keuz d'hor pec'hejou.

10. *Pære eo ar rezouniou-ze? — Setu hi amara: ar pec'hed a ra d'eomp koll ar baradoz ha meritout an ifern; kaoz eo bet da basion Jezuz-Krist, ha dreizan ec'h offansomp eun Doue ha n'euz fin ebed d'e vadelez.* — 1° *Ar pec'hed a ra d'eomp koll ar baradoz.* — Ar pec'her a verz evit eur pennadik plijadur ar guir en doa da vont d'ar baradoz. En eur vervel var ar

groaz, Jezuz-Krist en doa digoret d'ezan dor an nenv; mes an or-ze a zo serret outan adarre kerker ha m'en deus great eur pec'hed marvel. 2° *Meritout an ifern.* An ifern gant e dan hag e zrouk-sperejou, setu aze petra a zo o c'hörtöz ar pec'her evit ato ma ne zilez ket ar pec'hed, ma ne obten ket pardoun digant Doue. 3° *Kaoz eo bet da basion Jezuz-Krist.* Hor Zalver en deus gouzanvet ar poaniou ar regrisa; maro eo var ar groaz evit pæa ar boandleet d'ar pec'hed. Ar pec'her a ra fae var ar goad en deus skuilhet, hag her stag adarre ouz ar groaz. 4° *Dreizan ec'h offansomp eun Doue ha n'euz fin ebed d'e vadelez.* Doue a zo bet hag a zo ato evidomp ar guella eus an holl dadou; hor c'harga a ra bemdez eus e vad-oberou. Pegen digaloun n'eo ket eta an den pa ra implij eus donezonou an Aotrou Doue evit e offansi! Perfeksionou Doue a virit hon holl garantez, ha goulskoude, en despet d'ar pez en deus great evidomp, ne fell ket d'eomp senti outan hag e vresomp dindan hon treid e lezennou santela.

11. *Daou seurt kontrision a zo, ar gontrision barfet hag ar gontrision imparfet pe an attrision.* — Er gontrision imparfet evel er gontrision barfet e tle beza keuz da veza offanset Doue, kas ouz ar pec'hed ha guir volentez d'ennem viret dioutan en amzer da zont. An eil hag eben anezo a dle ive beza interior, souverenn, universel ha dreist-naturel. Ar ger diveza-ma a zinifi, evel m'hon eus diskleriet bremaik, e tleer kaout keuz d'ar pec'hejou evit ar rezouniou a zesk d'eomp ar feiz. Hogen, ar rezouniou a

zesk d'eomp ar feiz a zo parfetoc'h an eil eged eben, ha setu aze perak ez eus eur gontrision hag a hanver ar gontrision barfet, hag eun all hag a hanver ar gontrision imparfet.

12. *Ar gontrision barfet a zo eur glac'har da veza offanset Doue abalamour ma 'z eo infinimant mad hag infinimant din da veza karet, ha ma tisplij d'ezan ar pec'hed.* — Ar gontrision barfet a deu eus ar garantez parfet en deus eun den evit Doue. An nep en deus keus d'e bec'hejou abalamour ma 'z eo Doue infinimant mad hag infinimant din da veza karet, a ziskouez e kar Doue abalamour d'ezan e-unan, ha dre eno ive en deus eur garantez parfet evitan. Meur a rezoun a c'hellomp da gaout evit kasât ar pec'hed. Mar kasaomp ar pec'hed abalamour mac'h offans eun Doue ha n'eus fin ebéd d'e vadelez, eun Doue hag a zo infinimant din da veza karet, neuze hon eus eur gontrision barfet; ma ne gasaomp ar pec'hed nemed abalamour ma ra d'eomp koll ar baradoz ha meritout an ifern, n'hon eus nemed eur gontrision imparfet; rak neuze n'eo ket en offans great da Zoue eo e sonjomp dreist peb tra, mes en drouk hon eus great d'eomp hon-unan. Lakeomp daou grouadur hag a zo manket ho daou da zenti ouz o zad. Unan anezo en deus keuz d'e faot abalamour ma kar e dad ha m'en deus great poan d'ezan. Egile en deus keuz ive, n'eo ket abalamour ma kar e dad eo avad, mes abalamour m'en deuz aoun rak ar vaz. Sklear eo d'an holl glac'har ar c'henta eus an daou grouadur-ze a blijo muioc'h d'e dad eget glac'har an eil. Mad, glac'har ar c'henta a verk

ar gontrision barfet, ha glac'har an eil ar gontrision imparfet. An nep en deus eur gontrision barfet a zell muioc'h ouz an offans en deus great da Zoue dre ar pec'hed, eged ouz ar gaou en deus great outan e-unan.

Skouer. Santez Mac'harit a Gortone, goude beza renet eur vuhez a zizurz a zavas keuz ganti, hag a reas pinijenn. Hor Zalver a ziskoueze karantez d'ezi, mes ne rea ket « *va merc'h* », anezi. « Grit eur govesion eus ho c'holl buhez, » emezan. Senti a reas: chom a reas eiz dez da furcha kement kough tro a oa en he c'houstians, ha kovez a reas piz he holl mankou gant eur c'heuz dreist da veza ofanset Doue. Neuze an Aotrou Doue a reas *va merc'h* anezi. He ene a oa bet gualc'het mad gant he c'hontrision vras, kontrision barfet.

13. *Ar gontrision imparfet a zo eur glac'har da veza offanset Doue abalamour dre hor pec'hejou hon eus kollet ar baradoz ha meritout an ifern.* — Ar gontrision imparfet a deu eus ar spount rak justis Doue. Dont a c'hell c'hoaz eus rezouniou all, evel ma'z eo: ar pec'hed a laka an ene da veza vil dirak Doue, hag a denn var an den kasouni e Grouer. Kaout aoun rak an ifern pe ar purkator, pe gaout aoun rak koll ar baradoz, a zo eun donezoun digant Doue, hag an donezoun-ma a c'hell lakât ar pec'her da zistaga he galoun dioc'h ar pec'hed ha da ober ar pez a zo red evit beza pardoumet gant Doue.

14. *Ar gontrision imparfet ne ro ket ar par-teac'h ar gontrision barfet a laka ar pec'her da*

veza mignoun da Zoue araok an absolven, gant m'en dezo c'hoant d'he reseo. — An nep n'en deus nemed eur gontrision imparfet ne vezo ket pardouet mar tea da vevet abarz reseo an absolvenn. Ar gontrision imparfet a laka ar pec'her var hent ar pardoun; mes n'hen roket d'ezan: an absolven a zo red evit an draze. Ar gontrision barfet, er c'hountrol, a laka ar pec'her da veza mignoun da Zoue araok an absolven. Perak? Abalamour an hini en deus eur gontrision barfet a gar Doue dreist peb tra hag abalamour d'ezan e-unan, hag an hini a gar Doue dreist peb tra hag abalamour d'ezan he-unan a zo ive karet gant Doue. Ar garantez parfet a zo eun tan sakr hag a zev ar pec'hed betek e gas da netra. Mes red eo ato kaout bolontez da govez; anez, ar garantez evit Doue na ve ket parfet. Rak ar garantez parfet a gompren ar volontez da ober kement tra a c'houlen Doue diganeomp, ha Doue a c'houlen digant ar bec'herien ma kovesaint d'ar beleg da vihana an holl bec'hejou marvel a c'hellfent beza great.

15. *An nep a zo e stad a bec'hed marvel, hag en em gav e danger a varo heb gellout kovez, a dle ober eun akt a gontrision barfet, ha lavaret da Zoue ez aio da govez kenta ma c'hello.* — Ar pec'her ne c'hell neuze beza pardouet gant Doue nemed dre ar gontrision barfet. Mad eo d'eomp en em voaza da ober aliez aktou a gontrision barfet, ha da garet Doue dreist peb tra hag abalamour d'ezhan he-unan. Eur guir gristen ne ielo biken da gousket heb beza great e akt a gontrision dioc'h ar pardaez noz.

Evit ma vezo mad an akt a gontrision, e sonjinp dreist peb tra, ez eo Doue infinimant mad hag infinimant din da veza karet, hag e tisplij d'ezan ar pec'hed.

Sonjit. Kalz tud badezet, klanv e kear, nazonjont ket gervel eur beleg. An dud a zo var o zro a dle ober kaoz anezan d'ezo. Ma varv ar c'hlanvour hep e zakramanchou, kement-se a vezo dre e faot, ha dre faot e dud.

Meur a gristen a rank mervel hep beleg var vor, meur a hini, var zouar, a vez skoet gant eur maro trum: petra zo d'ober neuze? An nep na c'hell ket kaout eur beleg, a raio eun akt a gontrision barfet quella ma c'hello ha Doue en dezo truez outan.

16. *Grit eun akt a gontrision.* — *Va Doue, eur c'heuz bras am euz d'o peza offanset, abalamour ma 'z oc'h infinimant mad hag infinimant din da veza karet, ha nta tisplij d'hoc'h ar pec'hed. Ho pedi a ran d'am fardouni dre veritou Jezuz-Krist, ha me lavar d'eoc'h eus a greiz va c'haloun n'hoc'h offansin mui gant sikour ho c'hras, hag e rin pinijen.* — *Va Doue, va Zad, eur c'heuz bras am eus, glac'hare; oun dreist ar pezh a c'hellan da lavaret, d'ho peza offanset abalamour ma 'z oc'h infinimant mad hag infinimant din da veza karet.* Ar pezh a ra poan d'in dreist peb tra eo abalamour ma 'm eus hoc'h offanset c'houi, eun Doue ker mad ha ken din da veza karet, ha nan abalamour dre va fec'hejou em eus kollet ar baradoz ha meritet an ifern. *Ho pedi a ran d'am fardouni, o Doue leun a vadelez hag a drugarez, dre ve-*

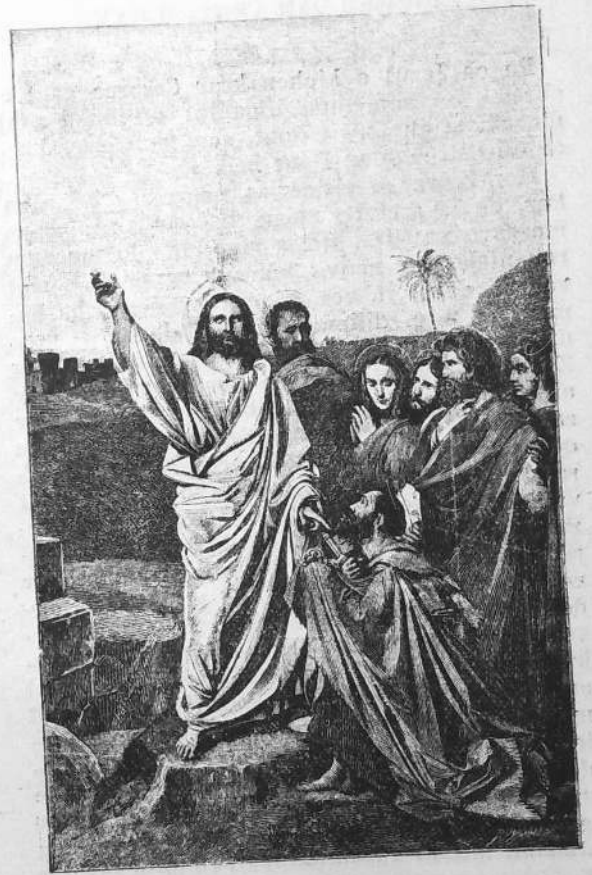
ritou Jezuz-Krist, a zo maro evidon var ar groaz, ha me a lavar d'eo'h eus a greiz va c'halloun n'ho'h offansin mui, ne bec'hin mui hivi-ziken, gant sikour ho kras, ezom am eus eus ho kras evit harpa va zempladurez, hag e rin pinijen, e pain ar boan dleet d'ho justis hag e raparin ar gaou a c'hellfen beza great ouz an nesa.

Skouer. Eun hospital soudarded, er bloaz 1917. Eul leanez gant eur c'hlanvour: « Poan o peus, Emil? — Ia, seur, o vont kuit. Ar maro. Dilezet em eus ar relijion. Eur beleg d'in! » Al leanez, uhel, d'ar zoudarded: « Daoust hag eur beleg zo en ho touez? » Den na respontas. Eur c'hlanvour, toc'hor, a zavas eur biz: « Me, beleg oun ». Al leanez a yeas en e gichen: « Mignoun, emezi, ma finvit, e pakoc'h ho maro. Re zempl oc'h eat. — Ar maro, emezan, petra ra-ze? Sonjit... eun ene! Va dougit. »

Var urz al leanez, daou zoudard a zougas ar beleg toc'hor var eur c'hravaz skanv e kichen guele ar c'hlanvour. Eno, kofession e berr gomzou. Achu ar c'hoves: « Mignoun, eme ar beleg, livirit: « Va Doue, keuz am eus d'am fec'hejou. » Neuze, e roas an absolvenn.

Kerkent, e benn a gouezas var bennvele ar c'hravaz: an angoni a deue, ha prestig goude ene ar beleg a nije da velet Doue. Pegen-falvoudus e voe an akt a gontrision, hag an absolven-ze!

XXXIX. SANT PER HAG ALC'HOUEZIOU
AR BARADOZ

Kement a ziliami var an douar a vezo diliamet en neuv

EUR GER VAR AN DAOLENN

Pa oa Jezus e kichen kear Cesaree gant e ebestel, e c'houlennas diganto: « Piou a zont d'eoc'h ez oun. — C'houi, eme zant Per, a zo ar C'rist, mab an Doue beo. »

Hor Zalver a zisklerias neuze: « Te a zo Per, da lavaret eo mean, ha var ar mean-ze me zavo va liz... Rei a rin d'id al'houezion rouantelez an nenv: kement ez pezo liamet var an douar, a vezo liamet en nenv, ha kement ez pezo diliamet var an douar, a vezo diliamet en nenv. » Dre ar c'homzou-ze, Hor Zalver a bromette rei da Ber ar galloud var an eneou. Pa oa an ebestel bodet er Senakl, d'ar zül Fask, Jezus a roas d'ezo ar galloud en doa promettet, en eur lavaret: « Ar peoc'h ra vezo ganeoc'h. Evel m'oun bet kaset gant va Zad, me ho kas d'am zro. » Neuze e c'houezas varno, en eur ziskleria: « Resevit ar Spered Santel: ar pec'hejou a vezo pardounet d'ar re m'o pezo o fardounet, ne vezint ket pardounet d'ar re n'o pezo ket o fardounet. »

Dre ar c'homzou-ze, Hor Zalver a zave sakramant ar binijen, hag a roe d'an holl ebestel ar galloud da bardouni ar pec'hejou. Mes evit merka e oa Per e penn an ebestel, Jezus a c'houlennas digantan eun nebeud diveziou da c'houde: « Simon, mab Yann, ha va c'haret a rez-te muioc'h eget ne ra ar re-ma? » Ha p'en devoe great ar goulenn-ze teir guech, ha resevet ken aliez all testeni karantez Per evitan, e lavaras d'ezan: « Bez pastor va oaned, ha va danvadezet, » da lavaret eo: Bez pastor an holl dud.

NAVED KENTEL HA TREGONT

Ar Gofesion.

1. Kovez ar pec'hejou a zo o diskleria da eur beleg hag en deus galloud da rei an absolven evit kaout ar pardoun anezo digantan. — Kovez ar pec'hejou a zo: 1° o diskleria, nan evel ma kounter eun histor, mes gant humilite, evel ma tle eun torfetour komz ouz e varner. 2° D'eur beleg, d'eun den hag a zalc'h plas an Aotrou Doue e-unan. 3° Hag en deus galloud da rei an absolven. N'eo ket aoualc'h beza beleg evit gellout kovez ha rei an absolven. Evit guir, ar veleien a reseo holl ar galloud-se dre zakramant an Urs; mes evit en em zervichout anezan e renkont c'hoaz kaout aotre an Aotrou 'n Eskop, kaout kounje digant an Aotrou 'n Eskop. Eur beleg en deus galloud da rei an absolven a zo eta eur beleg hag en deus, ouspenn ar galloud roet d'ezan dre ar zakramant a Urs, aotre an Aotrou 'n Eskop evit kovez en e eskopti. Pa ves danjer a varo, n'eus fors pe seurt beleg a c'hell kovez ha rei an absolven, ha pa n'en defe ket aotre an Aotrou 'n Eskop evit an dra-ze, nemed eur beleg all a vefe var al leac'h hag en defe an aotre-ze; rak neuze ar beleg all-ma hebken a c'hellfe kovez an hini a zo e danjer a varo ha rei d'ezan an absolven. 4° Evit kaout pardoun anezo digantan. Ar pec'her a dle mont da govez, nan evit beza konsolet ha kounta d'e gofesour ar poaniou, ar c'hollou, ar gualheuriou a zo kouezet varnan, mes evit kaout ar

pardoun eus e bec'hejou, pe evit en em lakât e stad d'her c'haout divezatoc'h.

2. *Piou en deus douget lezen ar gofesion?*
— *Jezuz-Krist eo en deus he douget p'en deus roet d'e ebestel ar galloud da bardouni ar pec'hejou pe da jom heb o fardouni.* — Epad n'edo var an douar, Jezuz-Krist a bardoune o fec'hejou d'ar re a gave din eus ar c'hrasse. Goudeze e roaz ive d'e ebestel ar galloud da unani ar bec'herien gant Doue. Lakeat en deus ar veleien da varnerien var ar c'hous-tiansou, en eur rei d'ezo ar galloud da bardouni pe da jom heb pardouni, ar galloud da rei an absolven pe da jom heb he rei. Mes, evit gouzout peur pardouni ha peur chom heb pardouni, peur rei an absolven ha peur chom heb he rei, ar veleien a rank gouzout da genta e pe stad ema koustians ar re a ia d'o c'haout. Anez, ne c'hellfent ket dougen var ar goustians-ze eur zetans hag a ve hervez ar guir hag al lealded. Hogen, n'eus nemed ar bec'herien o-unan hag a c'hellfe rei da anaout mad aoualc'h e pe stad ema o c'hous-tians. Red e d'ezo eta kovez o-unan o fec'hejou mar o deus c'hoant da reseo an absolvenn digant ar beleg hag ar pardoun digant Doue.

Eaz eo entent perak en deus Jezus-Krist douget lezen ar gofesion. Guella louzou a zo ouz eur c'hlenved eo an hini a drouc'h ar c'hlenved-se betek e c'hrizien. Evelse ive, guella louzou a zo ouz ar pec'hed eo an hini a ziskar ourgouilh an den; rak ourgouilh an den eo ar penn-kaoz eus e holl bec'hejou. Hogen, setu aze petra ra ar gofesion. Ar gofesion a

ra d'an den en em izelât ha lakât e ourgouilh dindan e dreid, ha dre eno ive eo guella louzou a c'helle Hor Zalver merka d'eomp evit en em barea dioc'h klenvejou hon ene. Ouspenn-ze, ar gofesion a laka adarre ar peoc'h e koustians an den, hag a ra d'ezan en em deuler gant fizians etre divreac'h trugarez Doue.

3. *Red eo da vihana kovez an holl bec'hejou marvel.* — N'eo ket aoualc'h kovez lod hebken euz ar pec'hejou marvel: red eo o c'hovez holl, n'eus fors peger kuzet ha peger mezuz e vent. Nac'h a volonte vad ha gant gouziegez eur pec'hed marvel hebken, pe eur pec'hed hag a greder a zo marvel, a zo aoualc'h evit renta eur gofesion nul ha sakri-lach. Penaoz e c'hellfe ar c'hofesour anaout stad ar goustians ma ne anzaver ket outan piz ar faotou a sklabez ar goustians-se? An Iliz a zesk d'eomp eo goude hemennet gant Doue kovez an holl bec'hejou marvel a ves sonj anezo, goude beza furchet mad kement korn a zo er goustians. An nep ne fell ket d'ezan senti ouz al lezer-ze ne reseo ar pardoun eus a bec'hed ebed; er c'hountrol eo, ober a ra eur pec'hed marvel nevez pa reseo an absolven, abalamour ma ra goall implij eus ar zakramant a binijen.

Skouer. Er bloaz 1644 e voe mission vras e parrez Irvillac, prezeget gant an Tad Maner. Eur pec'her koz a yeas, pa ne oa den all ebet en iliz, da gofes e bec'hejou da skeuden sant Jakez. Mes ar zant a gomzas, dre vurzud : « N'em eus galloud ebet mui da rei an absol-

venn, kea d'ar beleg koz a gavi duhont e traon an iliz. » Ar pec'her a zentas, a gofeseas e bec'hejou d'an Tad Thomas, Jesuist, hag a rekouras ar peoc'h.

4. *N'eo ket red kovez ar pec'hejou veniel; mes eun dra vad ha talvouduz eo hen ober, hag an absolveu a resever eus ar pec'hejouze a gresk ennomp buhez ar c'hras.* — N'eo ket red kovez ar pec'hejou veniel; ar re-ma ne lamont ket gras Doue diganeomp, ne zerront ket ouzomp dor an nenv, ha pardounet e c'hellont beza a hent all. Evelato, eun dra vad ha talvouduz eo o c'hovez, ha pa ne ve ken nemed evit en em humilia ha klevet gant ar c'hofesour eun ali mad benag divar benn an doare guella d'en em zivoaza diouto. Ouspenn-ze, an absolveu a resever euz ar pec'hejouze a ro eun nerz nevez d'an ene. Evit kaout ar pardoun eus ar pec'hejou veniel, e ranker ive kaout keuz d'ezo. Eur c'halz eus an dud devot, pa 'z eont da goves, n'o deus, a drugare Doue, nemet pec'hejou veniel da ziskleria.

5. *Red eo diskleria an niver eus ar pec'hejou e kement ha ma c'heller kaout sonj anezan.* — Red eo lavaret ped guech oump kouezet er memes pec'hed; rak be vech ma 'z oump kouezet ennan hon eus great eur pec'hed nevez. An hini en deus drouk-prezeget dek guech en deus great dek pec'hed, hag an hini n'en deus drouk-prezeget nemed eur vech n'en deus great nemed unan. Ma ne c'heller ket lavaret ped guech oar bet kouezet er memes pec'hed, e tleer lavaret var dro ped

guech. An nep a zo boaz da goueza alies er memes pec'hed a dle rei da anaout pegeit zo abaoue m'en deus kemeret ar voazamant fall-ze, ha lavaret ped guech er bloaz, pe bed guech er miz, pe bed guech bemdez eo bet trec'het gant e voazamant fall.

Skouer. Daou vartolod koz, Yann ha Per, hag a veze mezo bemdez, a yeas da glask o fask digant ar memez kofesour. Per a yeas da gommunia, Yann a jomas hep mont. Pa oent er meaz eus an iliz, an hini a oa bet korbellēt (*tyoutet*) a c'houlennas digant Per: « Petra peus diskleriet d'ar beleg, p'e peus bet an absolveu? — Lavaret em eus, eme Per, oun bet mezo eur vech. — Eur vech hebken, eun mell gaou eo, eme Yann, te zo bet mezo bemdez evel don-me — N'oun bet mezo nemet eur vech hebken, eme Ber, rak n'oun ket bet divesvet. Guaz a ze evidot mar dout bet sot aoualc'h evit lavaret out bet mezo bemdez. » Sklear eo de bep den a skiant en doa laeret Per e bask.

6. *Ar pez a jench doare d'ar pec'hed a ranker da ziskleria, ha mad eo ive lavaret ar pez a ra d'ezan beza grevusoc'h.* — Traou a zo hag a jench doare d'ar pec'hed. Evelse, laerez a zo ato laerez; mes, ma laerit eun iliz pe eun dra zakr, ho pec'hed a gemer eun doare nevez: ne d-eo mui kountrol d'ar vertuz a justis hebken, kountrol eo, ouspenn, d'ar vertuz a relijion, hag an doare nevez-ma a gemer a renkit da ziskleria pa 'z it da govez. abalamour ma 'z eo eur pec'hed nevez. Kement tra a ra d'eur pec'hed beza kountrol da veur a vertuz asambles a dleer da ziskleria pa 'z

eer da govez, abalamour neuze ez eus meur a bec'hed el leac'h na dlie beza nemed unan. Traou all a zo hag a laka da veza pec'hed marvel ar pezh ne oa ket pec'hed dreizan e-unan, pe ar pezh ne oa dreizan e-unan nemed pec'hed veniel. An traou-ze a renker ive da ziskleria. Evelse, laerez eur guennek ne d-co nemed eur pec'hed veniel; mes laerez ugent lur a zo eur pec'hed bras. Red eo eta rei da anaout, pa 'z eer da govez, pegement a zo bet laeret. Traou all a zo erfin hag a ra d'ar pec'hed beza grevusoc'h. Evelse, an nep a gemer plijadur en eur zonz fall epad eur c'hart heur en deus brasoc'h pec'hed eged an hini ne gemer plijadur enni nemed epad eur minut. Goulskoude ne d-co nemed ar memes pec'hed. Laerez kant lur a zo ato eur pec'hed grevus, mes o laerez divar goust eur paour ha n'en deus nemeto a zo guasoc'h eget o laerez divar goust eur pinvidig. Red eo eta diskleria ar pezh a ra d'ar pec'hed beza grevusoc'h.

7. *Petra rank ar pec'her da ober abarz mont da govez?* — *Red eo d'ezan sellet piz en e goustians evit gaelet penaos en deus offanset Doue abaoue e gofesion ziveza.* — Evit gellout kovez mad ar pec'hejou, e ranker o anaout, hag evit o anaout e ranker ho c'hask. N'ema e galloud den anaout mad e bec'hejou ma ne laka ket e boan d'o c'hask, ha da ziskleria e goeled e goustians evit gaelet penaos en deus offanset Doue abaoue e gofesion ziveza. Goulskoude arabad eo terri re ar penn gant an dra-ze. N'eus ken da ober nemed goulen sklerijen digant Doue, goulen ive sikour digant

ar Vere'hez hag hon eal-mad, ha goudeze klask hor pec'hejou a zevri en eur zonzal en dud hag el leac'hion hon eus darempredet abaoue diveza tro ma 'z oump bet o kovez.

8. *E petra e lle-hen sonjal evit anaout mad e bec'hejou?* — *Red eo d'ezan sonjal e gourc'hemennou Doue ha re an Iliz, er seiz pec'hed kapital hag en deveriou eus e stad.* — En eur deuler eur zell var ar gourc'hemennou, e veler dioc'h-tu pe ni a zo bet aketuz d'o miret, pe n'oump ket. Eun taol lagad var ar pec'hejou kapital ha dreist holl var an hini ma 'z oump muia techet d'ezan, hag eun taol lagad all var deveriou hor stad, a zigas d'comp da zonz ker buhan all eus ar faotou hon eus great var an traou-ze. Mes ar pezh a zo guella evit anaout hor pec'hejou abarz mont da govez eo gaelet bemdez dioc'h an noz penaos hon eus offanset Doue epad an deiz.

9. *An nep a guzfe eur pec'hed marvel ouz e gonfesour, ha reseo a rafe ar pardoun eus e bec'hejou?* — *Nan, pec'hed ebed ne ve pardounet d'ezan, hag ober a rafe eur sakrilach.* — An nep a guz eur pec'hed marvel ouz e gonfesour a lavar gevier da Zoue ha d'ar beleg a zalc'h e blas. Pec'hed ebed n'eo pardounet d'ezan, hag ober a ra eur pec'hed nevez eus ar re c'hrevusa. Souezus eo e ve tud hag en em lez da veza touellet var gement-se gant an drouk-spered. Koustians an dud-se ne vezo biken e peoc'h, hag ar pec'hed, n'eo ket bet falvezet d'ezo diskleria d'o c'hofesour, a vezo dizoloet dirak ar bed holl, evit ho brasa mez, da zeiz ar varn jeneral. Arabad eo morse kaout

aoun oc'h anzañ e bec'hejou pa 'z eer da govez. Ar c'hofesour a zo eun tad, eur mignoun hag en dezo seul-vui a druez ouz ar pec'her m'her guelo o tiskleria e bec'hejou gant lealded. Ouspenn-ze, ar beleg ne c'hell lavaret da zen ar pec'hejou kovesat d'ezan e sakrantañt ar bini-jenn; perak eta kaout aoun oc'h anzañ outan n'eus fors pe seurt faot, n'eus fors pe seurt pec'hejou a ve bet great!

Skouer. Epad ma lakeat ar gristenien d'ar maro, er Mexique, eur beleg, an Tad Correa, a voe great d'ezan koves, var an hent bras, soudarded katholik hag o doa klasket difenn o feiz. O c'hofes a reas hini hag hini. Pa voe achu gantan, an ofiser dizoue a zisklerias d'ezan: « Lavar d'in pec'hejou ar zoudardetse, pe e vezi lazet dioc'htu — Biskoaz beleg, eme an Tad Correa, na ziskuilhas eur gofesion. » Fuzuilhet e voe dioc'htu eno, var an hent, er bloaz 1927.

10. *An nep en defe great eun hevelep sakrilach, petra ve red d'ezan da ober? — Red e ve d'ezan kovez ar sakrilach-se, hag ober a nevez he gofesion hag ar re en defe great da c'houde.* — An nep a guz eur pec'hed marvel benag ouz he gofesour a ra eur gofesion nul, hag evit rapari ar gofesion-ze e ranker he ober a nevez. Mes an dra-ze n'eo ket aoualc'h. Red eo ive ober a nevez ar c'hofesionou all a zo bet great aboue; rak ar pec'hejou marvel diskleriet er c'hofesionou-ma n'int ket bet pardounet ken nebent, abalamour n'edo ket ar pec'her e stad da reseo an absolven.

10 bis. *Daoust ha mad eo d'ar pec'her kovez pec'hejou e vuhez penn da benn? —* Ia, mad eo hen ober avechou, en eur retred, en eur mission, rak dizoursioc'h e vezor da c'houde. Ar re o deus kuzet eur pec'hed, eur vech bennak, gant an aon o doa d'e anzav d'o c'hovesour, a zo red mad d'ezo koves ar pec'hed-se hag ar re a zo bet great da c'houde. Red eo d'ezo eta, mar dint chomet meur a vloaz hep diskleria ho fec'hed, anzav ouz o c'hovesour ped kovesion ha ped kommunion sakrilach o deus great epad an amzer-ze. An nepiou bennak en deus kuzet eur pec'hed pa oa bianik hag en deus nerz d'e anzav, d'e hanter-kant vloaz hebken, na vezo ket red d'ezan, evelato, terri e benn evit anaout pe 250 pe 255 kommunion fall en dezo great, aoualc'h e vezo d'ezan, goude beza klasket gant evez, diskleria ped guech er bloaz, tost da vad, en deus kovesat ha kommunit abaoe.

Ar re n'o deus kuzet pec'hed ebet en o buhez, n'eo ket red d'ezo kovez o holl bec'hejou, mad eo d'ezo koulskoude, en eur mission, en eur retred, ober eur zell var pec'hejou o buhez tremenet. M'o deus aon neuze da veza chomet hep kovez mad unan pe unan eus pec'hejou o yaouankiz, e c'hellont kovez ar pec'hed-se, evit ma vezo easoc'h o spered da c'houde. Lavaret a rint neuze d'o c'hofesour: « C'hoant am eus ober eun distro, va Zad, var eur pec'hed eus va buhez tremenet. »

Arabat eo ober evel an dud skorpulus, o deus c'hoant diskleria, bep kovesion a reont, pec'hejou ho buhez tremenet: p'o pezo kovesat guella ma c'helloc'h ho pec'hed, eur vech,

« tleit chom e peoc'h, da c'houde, divar e benn. P'en deus eur c'hristen kovesat holl bec'hejou e vuhez, eun dro bennak, e vez kalz easoc'h e spered pa deu an diaoul da glask druilha e spered er c'hlenved diveza.

11. *An nep en deus klasket mad e bec'hejou, hag en deus goulskoude ankounac'heat eur pec'hed marvel benag en e gofesion, petra dle hen da ober? — Diskleria a dle ar pec'hed-se kenta tro ma 'z aio da govez goudeze.* — Ar pec'hejou ankounac'heat a ves pardounet er memes tra, pa vez bet kemeret ar boan d'o c'hlask abarz mont da govez. **Mes** red eo o diskleria goudeze pa deu da zoni anezo. Ar pec'hejou ankounac'heat ne vezont ket pardounet, er c'hontrol, pa ne ves ket kemeret ar boan d'o c'hlask abarz mont da govez. Neuze ar gofesion a zo nul, ha red eo he ober a nevez kouls hag ar re a ve bet great abaoe.

Sonjit. N'eo ket red skriva ar pec'hejou var eur paper. Tud ankounac'haüs her gra avechou, mes Doue na c'houlenn ket digant ar pec'her kemeret ar boan-ze. Pegen dies e vije penn an den en deus skrivet, mar kolje paper e bec'hejou!

12. *Penaos e renker kovez ar pec'hejou? — Pe vezer eharz treid ar c'hofesour, e ranker ober sin ar groaz, ha lavaret d'ar beleg: Ho pennoz d'in, va Zad, abalamour ma 'm eus pec'hed. Goudeze e tleer lavaret: Me govez oc'h Doue holl c'halloudek, beteg ar c'homzouma: Dre va faot.* — Ar c'homzou kenta a lavar

ar pec'her pa 'z a da govez a ziskouez d'ezan e vezo ar belek eun tad evitan, hag eo sur da veza digemeret gant madelez. Ar *Gonfiteor* a zigas da zoni d'ezan eo dirak Doue, dirak ar Verchez hag ar Zent, ez a da ober e gofesion.

13. *Ha neuze petra zo da ober? — Neuze e ranker lavaret pegeit zo abaoe n'oar ket bet o kovez, rei da anaout ha resevet e oa bet an absolver ha great ar binijen, ha goudeze: diskleria ar pec'hejou gant humilite ha lealded.* — Ar pec'her a dle diskleria stad e goustians evel m'ema, ha lavaret, d'an nebeuta, e holl bec'hejou marvel. Red eo lavaret ha great eo ar binijen a oa bet; rak, mar d'oar manket d'he ober dre leziregez, ez eus pec'hed. Ar pec'her a dle kovez e bec'hejou gant humilite ha lealded; evelse ec'h en em laka e stad da gaout ar pardoun digant Doue. Respount a dle ive ehun hag heb troidellerez d'ar pez a c'houlenn e gofesour.

Skouer. Eun devez, eur pec'her a oa o kofez gant sant Fransez a Zal, hag a zisklerie e bec'hejou evel ma lavarer marvailhou. O klevet an den-ze, ar zant a zirollas da ouela. « Daoust ha klanv e vijec'h? a c'houlennas an den — Nan, a drugare Doue », eme ar zant. Ar pec'her a gendalc'has neuze da ziskleria e bec'hejou, mes ar zant a ouelas muioc'h c'hoaz. « Daoust ha klanv oc'h? » a c'houlennas ar pec'her a nevez — Nan, eme Fransez, mes gouela a ran, abalamour c'houi ne ouelit ket. » Ar pec'her a ententas neuze e

ranke kaout kontrision evit reseo mad ar zakramant, hag a zirollas da ouela. Ar zant her pardonas neuze gant eürusted.

14. *Petra ranker da ober goude beza diskleriet ar pec'hejou? — Red eo achui ar beden: Me govez oc'h Doue, selaou gant respet aliou mad ar c'hofesour ha reseo ar binijen a ro d'eomp. — Red eo selaou gant evez aliou mad ar c'hofesour, heb klask kaout sonj epad an amzer-ze eus ar pec'hejou a ve bet ankounac'heat. Red eo ive reseo ar binijen a ro d'eomp. Anez, e vankfe eun dra benag d'ar zakramant; rak ar pec'her a dle kaout bolontez da rapari an offans great da Zoue ha d'anesa.*

15. *Petra dleer da ober pa resever an absolven? — Red eo ober eun akt a gontrision a greiz kaloun. — Red eo reseo an absolven gant respet en eur ober eun akt a gontrision a greiz kaloun. Rak ar gontrision pe ar mank a gontrision eo a laka an absolven da veza evidomp eur zetans a vuhez pe a varo.*

16. *Ha goude beza resevet an absolven, petra ranker da ober? — Red eo trugarekât Doue evit ar c'hras-se, hag ober kenta ma c'heller ar binijen en deus roet ar c'hofesour. — Red e deomp diskouez da Zoue hon anaoudegez vad evit an absolven hon eus resevet, lavaret d'ezan adarre ne gouezimp mui er pec'hed, hag ober kenta ma c'hellimp ar binijen hon eus bet. Arabat eo diskleria d'ar re all ar pezh a zo bet etre hor c'hofesour ha ni.*

XI. HOR ZALVER A VARV VAR MENEZ KALVAR

Ar zakramanchou a zo frouez maro
Hor Zalver

DAOU-UGENTVED KENTEL

Ar Zatisfaksion hag an Induljansou.

1. Ar zatisfaksion eo ar baemant eus ar boan a zo c'hoaz dleet d'ar pec'hed goude m'hon eus bet an absolven. — Ar ger *satisfaksion* a deu eus eur ger latin hag a ziniti *ober aoualc'h*, da lavaret eo, digoll an hini hon eus offanset o rapari an offans hon eus great d'ezan. Ar pec'her en deus offanset Doue, hag a dte ive rapari an offans-se en eur c'houzanv ar boan en deus meritet dre e bec'hed. Anezan e-mañ an den n'eo ket goest da rapari an offans en deus great da Zoue; mes Jezuz-Krist a ro kounje d'eomp da ginnig d'e Dad meritou e basion hag e varo, ha dre vertuz ar meritou-ma e c'hellomp paea ar boan dleet d'hor pec'hejou. N'eo ket aoualc'h d'eomp rapari an offans great da Zoue; mar hon eus great gaououz an nesa en eun doare benag, e tleomp ive rapari ar gaou-ze.

2. Petra benag n'eo bet pardounet d'eomp hor pec'hejou dre an absolven, e rankomp c'hoaz peurluvia paea eur boan benag da justis Doue evit ar pec'hejou-se, er bed-ma pe ar bed all e tan ar purkator. — P'edomp e stad a bec'hed marvel, edomp var hent an ifern hag e veritemp eur boan *eternel*, da lavaret eo, eun boan hag a dlie padout ato. An absolven hon tenn divar hent an ifern hag a bardoun d'eomp ar boan *eternel* a veritemp. Mes peurluvia, e leac'h ar boan *eternel*-ze, e rankomp c'hoaz, goude beza resevet an absolven,

paea da justis Doue eur boan *temporel* benag er bed-ma pe er bed all; eur boan *temporel*, da lavaret eo eur boan ha ne bado nemed eun amzer. Goude beza resevet ar vadiziant n'euz poan ebed da baea da justis Doue. Mes ar pec'hejou great abaoue ar vadiziant a zo grevusoc'h, ha setu perak, e sakramant ar binijen, Doue a ziskouez d'eomp er memes amzer e drugarez hag e justis: e drugarez, o pardouni d'eomp ar boan *eternel* hor boa meritet dre hor pec'hejou, hag e justis, o c'houlenn ma raparitemp an offans great d'ezan dre eur boan *temporel* benag gouzanvet er bed-ma pe er bed all e tan ar purkator. Setu aze da vihana petra c'hoarvez peurluvia; rak avechou glac'har ar pec'her a c'hell beza ker braz, hag e garantez ker krenv, ma n'en deus mui poan ebed da baea da justis Doue goude beza resevet an absolven.

Skouer. Pa oa sant Visant Ferrier o prezeg e Béziers, eun den a skouer fall a deuas d'e zelaou hag a lavaras: « Red eo d'in chench buhez. » Mont a reas da goves hag ar zant a roas d'ezan seiz vloaz yun e pinijen. « Oh! Tad, re nebeut eo evit ar pec'hejou bras an eus great, emé ar pec'her. — Re eo, c'hoaz, eme ar zant: « Ober a reot tri devez yun divar bara ha dour. » Ar pec'her a zirollas da ouela fors, setu neuze Visant a roas d'ezan teir Bater hag Ave hebken. Ar pec'her a grogas d'o lavaret dioc'htu, mes mervel a reas araok ma voe achu gantan. Epad an noz, ar zant a velas ene ar pec'her: « Tad, emezan, abalamour d'am c'hontrision vras, trugarez Doue e deus va

digemeret er baradoz hep m'ent bije tremet-
net dre ar purkator. »

3. *Penaoz e c'hellomp-ni paea da justis Doue er bed-ma ar boan a zo c'hoaz dleet d'hor pec'hejou goude an absolven. — Ar boan-ze a c'hellomp da baea da justis Doue dre ar beden, ar gun, an aluzen, ar basianted e kreiz labourou ha trubuilhou ar vuhez-ma, ha dreist peb tra dre ar binijen a ro d'eomp hor c'hofesour. — 1° Dre ar beden, hag er beden eman an holl oberou a zevosion, hent ar groaz, ar chapeled, etc.; 2° ar gun, ha kement pinijen a c'heller da ober a gorf pe a spered; 3° an aluzen, hag an holl oberou a drugarez, evel ma 'z eo; kelen an dud var ar relijion, mont da velet ar re glanv, etc.; 4° ar basianted e kreiz labourou ha trubuilhou ar vuhez-ma, ar rezinasion da volonteze Doue pa vezer klanv, ar boan a vez gant ar yenien pe gant an domder, hag ar boan, brasoc'h c'hoaz, a ra d'eomp beza drouk-prezeget pe damallet e gaou; 5° ha dreist peb tra ar binijen a ro d'eomp hor c'hofesour. Ar binijen-ma a zo eul loden eus ar zakramant, hag abalamour da ze e deus muioc'h a vertuz eged an traou all, evit hor zikour da baea da justis Doue ar boan dleet d'hor pec'hejou.*

Skouer. David, pa oa yaouank, a reas daou bec'hed grevus. Keuz en doe, ha pardonet e voe. En e gozni, ar roue santel a gouezas en eur pec'hed a ourgouilh, mes keuz en doe huan adarre ha goulen a reas pardon digant an Aotrou Doue. Pardonet e voe, mes Doue a zisklerias d'ezan dre c'hinou ar prophet Gad:

« Pehini ar guella ganeoc'h: gouzanv kernez epad tri bloaz, tec'het dirak hoc'h enebou-rien epad tri miz, pe guelec'het ar vosenn o ren tri devez? » Eus an teir voalen gastiz-se, David a c'houlennas ar vosenn, ha dek mil den ha tri ugent a varvas dindan tri devez. Daoust ma oa bet pardonet ar pec'hed, pobl Israel a rankas peurbaea dle ar pec'hed-se.

4. *Pec'hed eo mankout da ober ar binijen a ro d'eomp hor c'hofesour? — Ia, mar man-kaout bolontez da ober ar binijen a ro d'ezan e gofesour; anez, ne reseo ket ar pardoun eus e bec'hejou dre an absolven. Mar mank dre e faot da ober ar binijen-ze, goude beza bet bolontez d'he ober, an absolven en dezo resevet a vezo mad er mentes tra; mes hen a raio eur pec'hed nevez o vankout da zeveni ar bromesa en doa great da Zoue.*

5. *Red eo d'eomp ive rapari, hervez hor galloud, an offans hon eus great d'an nesa en e gorf pe en e ene, en e vadou pe en e honor. — Doue ne bardoun ar pec'hed nemed pa ves guir volonteze da rapari ar gaou great ouz an nesa, hag an absolven a zo nul ma n'ema ket ar guir volonteze e kaloun ar pec'her.*

6. *An induljansou a zo eun diskarg a ro an Iliz eus ar boan hon eus c'hoaz da baea da justis Doue evit ar pec'hejou a zo pardonet d'eomp dre an absolven. — An Iliz he deus resevet digant Jezuz-Krist ar galloud da rei induljansou d'he bugale. Hogen, an induljan- sou a zo: 1° eun diskarg a ro d'eomp an Iliz:*

an Iliz, da lavaret eo, hon Tad Santel ar Pab hag an eskibien: ar re a zo karget da c'houarn ar bobl fidel, ar re-ze hebken a c'hell rei induljansou d'ar gristenien. 2° *An diskarg eus ar boan hon eus c'hoaz da baea da justis Doue.* An nep a c'hounit eun induljans plenier n'en deus mui poan ebed da baea da justis Doue: dizammjet eo eus ar beac'h-se. Goulskoude an induljansou ne roont ket an diskarg euz ar boan *eternel* dleet d'ar pec'hejou; houma a dle beza bet dija pardounet dre an absolven: ne roont an diskarg nemed euz ar boan *temporel* a c'houlen justis Doue peurvuia e leac'h ar boan *eternel*. 3° *Evit ar pec'hejou a zo bet pardounet d'eomp dre an absolven.* An induljansou ne roont ket ar pardoun eus ar pec'hejou; eur pec'hed veniel zoken ne c'hell ket beza pardounet dreizo; evit ho gounit, eo red beza dija resevet ar pardoun eus ar pec'hejou.

Skouer. Santez Mari Madalen a Bassy e doa eur c'hoar, leanez eveldi, hag a reas eur marokaer. Ar zantez a bedas eviti, a lavaras ar pedennou a oa bet staget induljansou bras outo, hag a velas, 15 heur goude ar maro, ene he c'hoar o pignat en nenv. « Ho pedennou, eme Hor Zalver d'ar zantez, o deus diverreat an amzer ma tlie chom ho c'hoar er Purkator. »

7. *An Iliz a ro an diskarg-se oc'h ober d'eomp kaout perz e meritou Jezuz-Krist, e re ar Verc'hez ha re ar Zent.* — An Iliz a bae hon dle da justis Doue pa ro d'eomp induljansou da c'hounit. Eun tenzor he deus evit

an dra-ze, hag en tenzor-ze eme: 1° ar mirit eus ar poaniou en deus gouzanvet Hor Zalver ouspenn ar pezh a oa red d'ezan da c'houzanv evit hor prena. Jezuz-Krist e deus skuillet evidomp betek ar berad diveza eus e c'hoad; hogen, eur berad hebken eus ar goad-se a oa aoualc'h evit hor zavetei. 2° Ar mirit eus ar poaniou e deus gouzanvet ar Verc'hez. Ar poaniou e deus gouzanvet an Itron Varia n'int ket bet servichet d'ezi da baea he dle da justis Doue; rak n'eo bet biskoaz dleouez da justis Doue, p'e guir n'e deus biskoaz great an distera pec'hed. 3° Ar mirit eus ar pinijennou o deus great ar Zent en tu all d'ar pezh a oa red d'ezo ober evit paea ar boan dleet d'o fec'hejou. Nag a zent zo hag o deus great kalz muioc'h a binijen eget n'oa red d'ezo ober evit rapari an offans a c'hellent beza great da Zoue dre o fec'hejou! An Iliz a ginnig da Zoue, evit paea hon dle, an holl veritou-ze dastumet gant Jezuz-Krist, gant ar Verc'hez ha gant ar Zent, meritou ha n'int ket bet servichet da Jezuz-Krist evit hor prena, pe n'int get bet implijet gant ar Verc'hez ha gant ar Zent evito o-unan abalamour n'o doa ket ezom anezo, ha dreizo e deus evidomp an diskarg eus ar boan a veritomp c'hoaz evit ar pec'hejou a zo dija pardounet d'eomp dre an absolven. Rei a c'heller d'an anaon eus ar purkator frouez ar pep brasa eus an induljansou a c'hounezet. Al leoriou oferenn a verk eur maread eus an induljansou-ze.

8. *Pa ro an Iliz induljansou, hag hon dispans a ra-hi da ober pinijen?* — Nan, an Iliz

ne fell ket d'ezi hon dispans da ober pinijen; c'hoant e deus hebken hor zikour er pez ne c'hellomp ket da ober hon-unan. — O rei d'eomp induljansou, an Iliz a glask an tu d'hor zikour da baea hon dle da justis Doue; mes ne fell ket d'ezi evit kement-se hon dispans da ober pinijen. Er c'hountrol eo, lavaret a ra d'eomp poania muia ma c'hellomp da rapari an offans hon eus great da Zoue dre hor pec'hejou.

9. *Daou seurt induljansou a zo: lod a zo plenier ha lod all n'int ket. An induljansou plenier a ro an diskarg eus an holl boan a zo c'hoaz dleet d'ar pec'hed goude an absolven, hag ar re all ne roont an diskarg nemed eus eul loden hebken eus ar boan-ze.* — An nep en deus an heur da c'hounit eun induljans plenier en he fez a zo disple neat dirak justis Doue, ha ma teufe da vervel er stad-se, ez afe var ehun d'ar baradoz. Mes evit gounit eun induljans plenier en he fez e ranker kaout keuz da gement pec'hed a ve bet great; arabad eo e chomfe ar galoun stag ouz an distera pec'hed veniel zoken. O veza ma 'z eo diez gounit eun induljans plenier en he fez, e flier poania da c'hounit eul loden eus meur a hini evit gallout en em zislea nebeut ha nebeut dirak justis Doue.

An induljansou all ne roont an diskarg nemed eus eul loden hebken eus ar boan *temporel* dleet d'ar pec'hed. An Iliz a ro induljansou a zaou-ugent devez, a gant devez, a zeiz vloaz, etc. Dre an induljansou-ze ec'h ententer eun diskarg eus ar boan dleet d'ar

pec'hed par d'an hini a vije bet gounezet guech all oc'h ober daou-ugent devez, kant devez pe zeiz vloaz pinijen a vel d'an holl, hervez al lezennou douget gant an Iliz en he amzer genta. Neuze ar bec'herien vras a vez koundaonet da ober pinijen a vel d'an holl, hag a ranke gortoz pell amzer abarz reseo an absolven.

Induljansou a zo hag a ves staget ouz ilizou, chapeliou pe aoteriou; lod all a ves roet da c'hounit d'ar re a zo en eun Urs pe eur vreuriez bennag.

Skouer. En amzer santez Thereza a Avila, unan eus he leanezed ne jomas er purkator nemet eun netraik a amzer goude he maro. Ar zantez a voe souezet, rak al leanez-se n'e doa ket great a binijennou bras. Jezus a zisklerias d'ezi: « Baradoz he deus bet buan, rak mad eo bet en he buhez, da c'hounit induljansou, ha d'he maro, e deus resevet frouez he fedennou. »

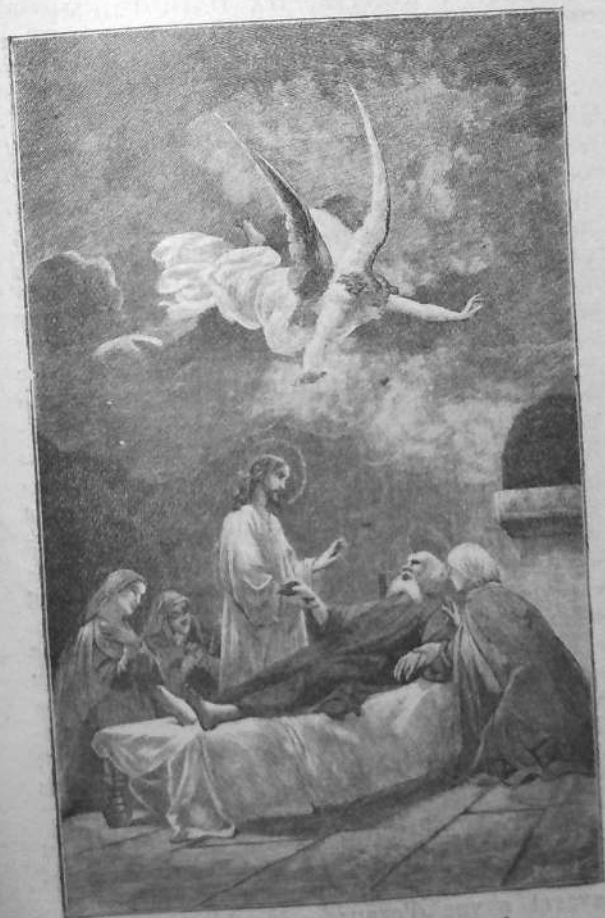
10. *Ar gaera eus an holl induljansou eo ar Jubile, a ro ar Pab da c'hounit avechou d'an holl gristenien eus ar bed.* — Epad ar Jubile, ar gofesored o deus muioc'h a c'halloud; rei a c'hellont an absolven eus an darn vuia eus ar pec'hejou a denn eskummunugen d'ho heul, ha chench a c'hellont ive eur c'halz eus ar veuiou. Ar Pab a verk petra zo da ober evit gounit ar Jubile. Neuze eo easoc'h d'ar gristenien gounit eun induljans plenier, abalamour d'ar pedennou ha d'an oberou a binijen a ves great e kement korn a zo er bed katholic.

An induljansou pinvidika, gant hini ar Jubile, eo re Hent ar Groaz ha re ar Rozera. Eur c'hristen hag a ra Hent ar Groaz en hor bro, a c'hounit an holl induljansou a c'hell kaout eun den hag a heuill an astasionou e kear Jerusalem. Gounit a c'heller meur a induljans leun gant eun Hent ar Groaz hebken, setu e c'hellomp miret an induljans kenta evidomp hon unan ha rei ar re all d'an anaoun. Pa rit Hent ar Groaz diou vech en-eun dervez, na c'hellit gounit an induljansou plenier nemet en dro genta; gounit a reoc'h, evelato, en eil tro, an induljansou n'int ket plenier ha n'int ket, dre-ze, ker pinvidig hag ar re genta.

Induljansou ar rozera a zo pinvidig bras ive, koulz hag induljansou ar chapeled. Eur chapeled a golle e induljansou, guechall, pa veze roe, d'eun all, breman eur chapeled a vir alao he holl induljansou, n'eus fors da bjou e vezo roet, gant ne vezo ket guerzet.

11. *Petra ranker da ober evit gounit an induljansou? — Red eo beza e stad a c'hras, hag ober a boent da boent ar pezh a zo merket gant an Iliz. — Red eo: 1° beza e stad a c'hras; rak dre an induljansou ne resever ket ar pardoun eus ar pec'hed, mes hebken an diskarg eus ar boan a zo c'hoaz dleet d'ar pec'hed dija pardounet. 2° Ober a boent da boent ar pezh a zo merket gant an Iliz. An hini a ro eun induljans a verk eun dra benag da ober evit he gounit; red eo eta plega. Peurvuia eun dra goure'hemenet a hent all ne c'hell ket servichout da c'hounit eun induljans.*

XLI. MARO KAER SANT JOSEPH

Etre divrec'h Jezus ha Mari

KENTA KENTEL HA DAOU-UGENT

Sakramant an Nouen.

1. *An nouen a zo eur sakramant instituet evit ober vad da ene ha da gorf ar ve a zo goall glanv.* — Goude beza roet d'eomp epad hor buhez ar grasou m'hor boa ezom anezo. Jezuz-Krist n'hon dilez ket pa gouezomp goall glanv. Neuze an drouk-spered a labour muioc'h var hon tro evit klask hor c'holl da viken. Hor Zalver en deus savet an nouen evit rei nerz d'eomp en hor c'hlenved diveza. Dre an oleo sakr a zantella hon izili, oleo hag a vez benniget gant an Aotrou 'n Eskop d'ar Iaou-Gamblid, hon ene a deu da veza krenvoc'h hag a zo easoc'h d'ezan dere'hel pen da enebour hor zilvidigez. An abostol sant Jakes a gomz d'eomp eus ar sakramant-ma : « Mar-
« deus eun den klanv en ho ti. emezan, gal-
« vit ar beleg da zont d'e gaout. Ar beleg
« e verko gant oleo en hano an Aotrou Doue,
« ha raktal an Aotrou Doue a roio didorr
« d'ezan en e boan. Mar d-eus pec'hejou var
« e goustians, e resevo ive ar pardoun anezo. »
Ar c'homzou-ze a ziskouez d'eomp eo bet instituet an nouen evit ober vad d'ar re glanv; ober a ra vad d'o c'horf ha d'o ene er memes amzer.

Skouer. An ofiser bras Villars, rener armeou ar Frans dindan Loys XIV, a oa var e dremen-
van, var dachen an emgann, le Malplaquet. Lavaret e voe d'ezan : « Ma kirit e resevot
sakramant an Nouenn e kuz. — Nann, eme-

zan, pa' z eo guir n'oun ket marvet e soudard
e kreiz an emgann, e fell d'in mervel evel eur
c'hristen ha n'en deus na spont na mez. »

2. *An nouen a neta ene an dud klanv dioc'h
ar pez a jom varlerc'h ar pec'hed, ha dioc'h
ar pec'hed zoken mar d-eus c'hoaz unan ben-
nag var ar goustians. Rei a ra nerz d'ezo a
enep an tentasionou, hag ho zikour a ra da
vervel santelamant.* — An nouen a gresk
ennomp buhez ar c'hras, hag a lam eus an
ene ar zempladurez a jom ennan varlerc'h
ar pec'hed. Ober a ra d'an den klanv beza-
troet nebeutoc'h var an drouk, karet muioc'h
ar mad, ha saouri guelloc'h traou an nenv.
Netât a ra e ene dioc'h ar pec'hejou
hag avechou zoken dioc'h ar pec'hejou mar-
vel, hag e lakât a ra da veza puroc'h ha flam-
moc'h dirak Doue. Ouspenn-ze, ar sakramant-
ma a ro nerz enep an tentasionou evel ma roe
guech all an eol nerz da gorfou ar c'hourine-
rien. Goude an nouen, an den klanv a zo kren-
voc'h da zerc'hel penn d'an drouk-spered, ha
n'eus ket kement a riskl evitan da fallgalouni.
Erfin an nouen hor zikour da vervel santela-
mant en eur rei d'eomp eur fizians vras e
madelez hag e trugarez an Aotrou Doue, hag
en eur lakât ac'hanomp da zoubla d'e volonte
santel ha da ober d'ezan a galoun vad ar sakr-
fis eus hor buez. Dreizi e resevomp ive ar
c'hras da greski hor mirit dirak Doue, en
eur ginnig d'ezan hor poaniou a-unan gant
poaniou Hor Zalver epad e basion.

3. *An nouen a zousa poaniou ar re glanv
hag a ro d'ezo zoken ar iec'hed, mar kav*

da Zoue e ve mad an dra-ze evit silvidigez o ene. — Evel an eol a zoupla izili ar c'horf, evelse an nouen a zousa poaniou an den klanv. Hema en em gav guelloc'h alies goude beza e resevet, abalamour ma 'z eo easoc'h e spered. O veza ma 'z eo easoc'h e spered, al louzou a gemer a ra ive muioc'h a vad d'ezan. An nouen a c'hell zoken rei ar iec'hed d'ar c'horf, dre eur vertuz staget outi gant Jezuz-Krist. Mes ar iec'hed-se ne ve ket ato talvouduz d'an ene; er c'hontrol eo, talvoudusoc'h e c'hellfe beza evit an den marvel gant ar c'hlenved a zo kroget ennan, ha setu perak var ar poent-ma e tleer lezel furnez ha madelez Doue da ober ar pezh a zo guella.

Evit ma ve pareet an den klanv dre an nouen, arabad eo gortoz ma ve var e dremen- van evit rei d'ezan ar zakramant-ma. Doue n'en deus ket lavaret e raje eur mirakl e kender ar re a c'hortoz ar mare diveza evit beza nouet. Pa fell d'an den klanv reseo abred e zakramanchou, ha p'o reseo gant feiz ha devotion, Doue a skuilh e vennoz var al louzoù a gemer, ha gras an nouen a c'hell rei d'ezan ar iec'hed.

4. *Petra ra ar beleg pa ro an nouen? — Ar beleg a ra sin ar groaz gant an oleo sakr var skianchou an den klanv, en eur bedi Doue da bardouni d'ezan ar pec'hejou en deus great dre ar skianchou-ze.* — Ar beleg a ra sin ar groaz gant an oleo sakr var daoulagad an den klanv (e valvennou a dle beza serret), var e ziskouarn, var e fronellou, var e c'hinou, var bal e zaouarn ha var e dreid, en eur bedi

an Aotrou Doue da bardouni d'ezan ar pec'hejou en deus great dre ar gueled, ar c'hleved hag e skianchou all.

Pa vez nouet eun den klanv, e tle peb tra beza neat ha kempen var e dro. Mad e ve goalc'hi d'ezan he zaouarn hag e dreid araok touch an oleo sakr outo.

Tost d'e vele e tle beza eun daol, var an daol eun douzier ven, ha var an douzier eur grusifi, diou c'houlouen goar var elum, dour benniget var eur plad, dour all ha minvik bara da voalc'hi ha da nettât daouarn ar beleg, eun torch d'o zec'ha, ha c'houec'h tamm stoup pe goton da zec'ha ar memrou m'eo bet touchet an oleo sakr outo. Unan benag a dle beza e kichen an hini klanv evit dizelei e ziskouarn, e zaouarn hag e dreid, pa vez ezom.

Skouer. Pa oa ar beleg o vont da rei an Nouen d'ar ministr bras Colbert, toc'hor dija, hema a lavaras: « M'em bije great evit an Aotrou Doue ar c'hanved eus ar boan am eus kemeret evit Lois XIV, va roue, em bije bet eur gurunen gaer er baradoz, e leac'h breman, siouaz ! n'oun ket dinec'h. » Bezomp furoc'h eget Colbert: servichomp Doue dreist holl.

5. *Petra dle an den klanv da ober pa reseo an nouen? — An den klanv a dle goulenn par-doun digant Doue eus ar pec'hejou e deus great dre an izili eus e gorf ma toucher outo an oleo sakr, ha kinnig e boan d'ezan a-unan gant poaniou Jezuz-Krist.* — An den klanv a dle kaout eur feiz krenv hag eur fizians vras e trugarez an Aotrou Doue, eur

c'heuz beo d'e holl bec'hejou, hag eur garan-
tez tener evit Jezuz-Krist. Rak Hor Zalver eo
en deus meritet d'ezan, dre e basion hag e
varo, ar c'hras da veza pardounet ha d'em
em rezina a greiz kaloun da volontez Doue.

6. *An dud fidel a zo var al leac'h pa vez
nouet unan benag, petra dleont-hi da ober? —
Pedi a dleont evit an den klanv, hag ober ho
zonj da veva evel guir gristenien evit kaout
ho-unan eur maro mad ha santel.* — Ar re
a zo var al leac'h a dle pedi a-unan gant ar
beleg, goulenn pardoun evit an den klanv, ha
goulenn ma vezo bepred leun a fizians e Doue
ha bepred rezinet d'e volontez santel. Sonjal
a dleont ive e vezint eun deiz, heb dale mar-
teze, astennet o-unan var eur guele a boan.
Neuze a tleont lavaret e goeled o c'haloun:
« Ma vijen e plas an den klanv-ma, petra
garjen beza great? » Ha var gentent-se e tleont
ober o zonj da ren eur vuhez santel evit kaout
ive eur maro mad ha kaer.

7. *Ha red eo gortoz an amzer ziveza evit
beza nouet? — Nan, aoualc'h eo e vet goall
glanv, hag ar re a reseo ar zakramant-se pa
vez ho anaoudegez ganto a reseo ive muioc'h
a c'hrasou.* — Lavaret da eun den klanv eo
mall d'ezan reseo e zakramanchou diveza, setu
aze brasa vad a c'houfet da ober evitan. Ar
gerent hag ar vignoned, a vank da c'helver
ar beleg var e dro, o deus pec'hed dirak Doue;
rak evelse e risklont e zilvidigez. Var zigarez
ne fell ket d'ezo e spounta, arabad eo gortoz
ma ve var e dremenvan. Red eo komz d'ezan
abred eus ar vad a rafe ar zakramanchou d'e

gorf ha d'e ene. Ne varver ket evit beza bet
kommuniet e *viatic* ha beza bet nouet; er
c'hontrol eo, Doue a ro alies ar iec'hed dre
vertuz ar zakramanchou-ze. An dud klanv
a zale re d'o reseo n'o deus mui goudeze
kement a anaoudegez, ha n'eo ket ken eaz
d'ezo lakat urs en o c'houstians. Ouspenn-ze,
oc'h appell hag oc'h appell ato, ec'h en em
lakeont e riskl da vervel heb o zakramanchou.
Goulskoude guelloc'h e ve da eun den chom
beo goude beza bet e zakramanchou eged mer-
vej heb beza o resevet.

Skouer. E Nevers, eun den pinvidig a oa
guall glanv, hag e bried ne grede ket ober kaoz
eus ar beleg, gant aon d'ober poan d'ar c'hlan-
vour. Ar verc'h, eiz vloaz neuze, a deuas eun
devez er gambr: « Tad, mam a zo er gambr
all ha ne ra nemet lenva rak ar beleg n'eo ket
bet c'hoaz var da dro. — Bennoz Doue d'id,
merc'h-eme ar c'hlanvour, lezirek oun bet, mes
lavar d'az vamm klask eur beleg. » Ar beleg a
deuas dioc'htu, hag an tad eurus a resevas e
zakramanchou.

En eur barrez vras eus Brest, er bloaz 1929,
ez eus marvet 189 den. C'houec'h ha tri ugent
anezo n'o deus bet beleg ebet var o zro en
o c'hlenved diveza. E pe leac'h ema brema
o ene, evit an eternite?

8. *Ar re a zo var ho zremenvan, hag hi a
c'hell c'hoaz reseo eur c'hras all? — Ia, reseo
a c'hellont eun induljans plenier, a hanver,
induljans ar maro mad.* — Ar Pab a ro eun
induljans plenier da c'hounit d'ar re a zo
var o zremenvan. Dre ar c'hras kaer-ma an

Iliz a fell d'ezi guiska d'ezo adarre, araok ma 'z aint dirak ho barner, ar zae ven o doa resevet en o badiziant.

9. *Petra dle an den klanv da ober evit gounit an induljans-se?* — *Goulen a dle sikour digant Jezuz en eur c'helver anezan dre e hano santel, hag ober da Zoue, gant eur spered a binijen, ar sakrifik eus e vuhez.* — Oc'h ober da Zoue gant eur spered a binijen ar sakrifik euz e vuhez, an den klanv a rapar an offans en deus great d'ezan, hag evelse e c'hell esperout e vezo e varner trugarezuz en e genver.

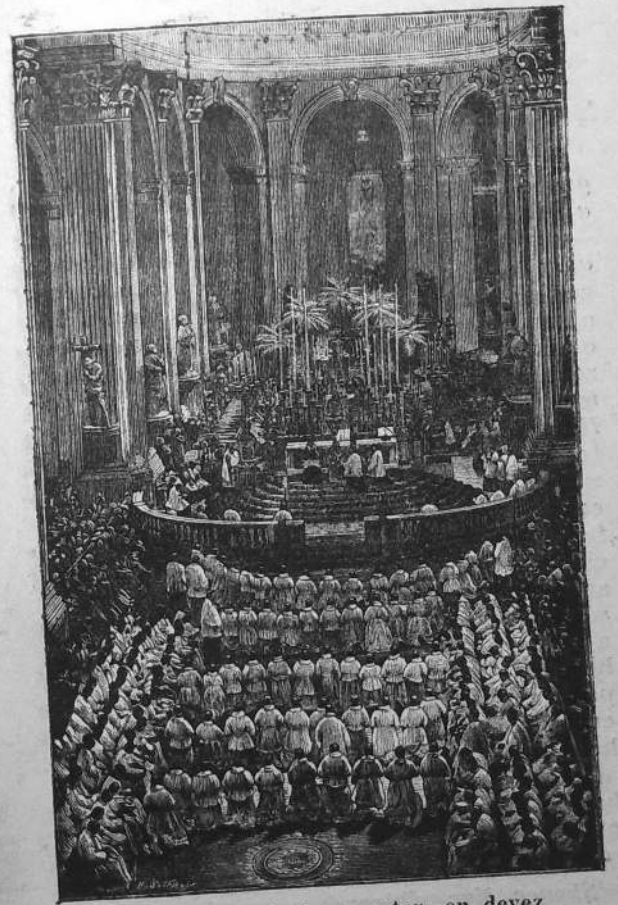
Sonjit. Ar c'hlanvour, p'en deus eur beleg var e dro, a reseo peurliesa induljans plenier ar maro mad. Abalamour ma 'z eus tud hag a vez skoet trum gant ar maro, hag a rank mervel hep beleg, ar Pab Pie X en deus, er bloaz 1904, staget eun induljans plenier ouz eur bedenn hag a c'hell beza great n'eun fors peur, gant pep kristen. Frouez an induljans-se na vez resevet nemet d'ar maro. Setu hi ama.

Aotrou, va Doue, reseo a ran a galon vad, eus o tourn zoken, ar maro a blijo ganeoc'h digas d'in, gant e holl ankeniou, poaniou, diezamanchou.

Evit gounit an induljans-se, ar c'hristen a rank koves, kommunia ha lavaret ar beden er memez devez. Na c'heller ket koves en devez araok.

An den a resevo, ar memez tra, induljans ar maro mad, digant ar beleg, goude an Nouen.

XLII. SAKRAMANT AN URZ

Ar glouer dirak an aoter, en devez ma resevont an Urziou sakr

EIL GENTEL HA DAOU-UGENT

Sakramant an Urs.

1. *An Urs a zo eur zakramant hag a ro ar galloud da ober ar pezh a zo e karg an dud a Iliz, hag ar c'hras d'hen ober santelamant.* — Ar zakramant-ni a zo hanvet *sakramant an Urs*, abalamour ar re hen reseo a zo eur rumm dud dibabet gant Doue. An dud a Iliz a zo dispartiet dioc'h ar gristenien all. Doue o disparti dioc'h ar bed evit o c'honsakri d'e zervich. Sakramant an Urs a ro: 1° *ar galloud da ober ar pezh a zo e karg an dud a Iliz.* Ar pezh a zo e karg an dud a Iliz eo lavaret an offeren, prezeg komzou Doue, rei ar zakramanchou ha pedi evit an Iliz en he fezh en eur lavaret pedennou ar brevier. Den, n'eus fors peger gouiziek na peger santel e ve, ne c'hell ober an traou-ze nemed resevet en defe sakramant an Urs. 2° *Hag ar c'hras d'hen ober santelamant.* An dud a Iliz o deuz ezom eus a c'hras Doue evit ober mad ar pezh a zo en he c'harg. Ar c'hras-se a vez roet d'ar veleien pa vezont beleget, hag he miret a dleont evel eun tenzor, dre o aked d'ar beden ha d'o holl deveriou.

Sakramant an Urs a laka en ene eur merk ha ne vezo biken lamet divarnan. Eur beleg ne c'hell morse paouez da veza beleg; ar *c'harakter* en deus resevet a jomio gantan da viken.

Skouer. Eur c'hloareg yaouank, eme sant Fransez a Zales, a vele e eal mad o kerzet en e raok. D'an devez ma voe beleget ar c'hloa-

reg, an eal a gerzas var e lerc'h, evit dont eus an iliz-veur. « Daoust hag eur boan ben-nak em befe great d'eoc'h, eme ar c'hloareg, ma ne 'z it mui em raok. — Poan ebet, eme an eal, mes betek hirio ez ean en ho raok, dre ma 'z oan uheloc'h egedoc'h; brema, ar velegiach ho sav dreistoun, ha n'ez in mui en ho raok hiviziken. »

2. *Piou a c'hell rei sakramant an Urs? — N'eus nemed ar Pab hag an eskibien hag e c'hellfe rei sakramant an Urs.* Ar zakramant-ma ne ro ket ar memes galloud da gement hini hen reseo. Evelse, d'an eskibien e ro muioc'h a c'halloud eget d'ar veleien, abalamour an eskibien a zo karget gant Doue da c'houarn an Iliz. An eskibien a zo en huella pazenn eus ar velegiach; hi eo a zakr an eskibien all hag a ra beleien nevez. Ar veleien a lavar an offeren hag a vag eneo ar gristenien dre gomzou Doue ha dre ar zakramanchou. Izeloc'h eged ar veleien eme an avielerien hag an abostolerien; ar re-ma ne c'hellont mui dont var o c'hiz. Mes goudeze ez eus c'hoaz tud a Iliz hag a c'hell distrei er bed ma ne gav ket d'ezo e vent galvet gant Doue da vont da veleien.

3. *Hag aoualc'h eo d'an eskibien ha d'ar veleien beza resevet sakramant an Urs evit gellout ober kement tra a zo en o c'harg? — Nan, traou a zo ha ne c'hellont ket ober anez beza bet, digant ar Pab pe digant an Aotrou 'n Eskop, eur galloud all ouspenn an hini a zo stag ouz sakramant an Urs.* — Aoualc'h eo beza beleget evit konsakri; mes n'eo ket aoualc'h evit

gellout kovez ha rei an absolven, evit ober labour eur persoun en eur barrez. Evit an traou-ma e renker gaout eur galloud all hag a hanver ar galloud da varn.

4. *Diskouezit an dra-ze en eur feson sklearoc'h. — Evelse, eun eskop ne c'hell ket gouarn eun eskopti nemed lakeat e ve bet e penn an eskopti-ze gant ar Pab, hag eur beleg ne c'hell kovez nemed galloud en defe bet evit kement-se digt an Aotrou 'n Eskop. — Ar Pab hebken a c'hell rei d'an eskibien ar galloud da varn, hag an eskibien her ro da veleien o eskopti.*

Skouer. Eur beleg hag en deus bet galloud digant an Aotrou 'n eskop a c'hell rei an absolven d'ar re a deu d'e gaout: koz ha yaou-ank, tud gouizieg ha tud dizek.

« Penaoz e kredit-hu, eme eun den difeiz d'eur beleg, rei aliou er gador gofes da dud dimezet pa 'z eo guir oc'h choumet guerc'h. N'oc'h ket bet dimezet!

— Penaoz e kredit-hu, c'houi, eme ar beleg, blenia eul loen kezeg stag oc'h ho karr, n'oc'h bet marc'h biskoaz. »

Ar respont-se a reas d'an difeiz mont dilavar.

5. *An dud fidel a dle: da genta, respeti ar Aotrou 'n Eskop hag ar veleien abalamour ma 'z int ministred Jezuz-Krist; d'an eil, senti outo abalamour ma komzont en hano Jezuz-Krist; ha d'an trede, kaout anaoudegez vad evito abalamour ma labouront evit silvidigez o eneoz ha ma c'henchont anezo da vont d'ar baradoz.*

— Ar beleg a gendalc'h da ober var an douar labour Jezuz-Krist; delc'her a ra e leac'h dirak an dud fidel, komz a ra en e hano, hag abalamour da ze e vez ive goall-gaset alies evel Hor Zalver, ha tamallet e gaou. An drouk-spered hag an dud difeiz ne esperont netra evit miret ouz e labour da zougen frouez. Mes ar guir gristen en deus respet evit ar beleg, rak gouzout a ra eun dra: disprijout ar beleg a zo disprijout Jezuz-Krist. Ar guir gristen a zent ouz ar beleg abalamour ma fell d'ezan senti ouz Doue, hag eürus eo da veza renet gantan var an hent a gas d'ar baradoz. Ar guir gristen en deus anaoudegez vad evit ar beleg, abalamour d'ar grasou a reseo dre e zaouarn, ha d'ar garantez en deus evit an eneou.

Ar c'hristen mad en deus evit an Aotrou 'n Eskop muioc'h c'hoaz a respet, a zentidigez hag a anaoudegez vad eget en deus evit ar beleg. An Aotrou 'n Eskop en deus eur renk hueloc'h en Iliz Jezuz-Krist, hag abalamour d'ar vad a c'hell da ober, an dud difeiz a lavar c'hoaz avechou muioc'h a draou anezan eged eus ar beleg. Ar c'hristen mad en deus muioc'h a respet c'hoaz evit an Tad Santel ar Pab, muioc'h a zentidigez hag a anaoudegez vad, abalamour an Tad Santel a zo tad an holl gristenien, ha Vikel Jezuz-Krist var an douar Piou a garimp ma ne garomp ket hon tad?

Ar pezh hon eus lavaret divar benn stad ar veleien ha divar benn ar pezh o deus da ober en o c'harg a ziskouez e ranker beza galvet gant Doue evit mont er stad-se. An tadou hag ar mammou o defe pec'hed bras oc'h ober d'e

bugale mont da veleien ma n'int ket galvet gant Doue; mes kement a bec'hed o defe o viret outo da vont mar d-int galvet. Kalz eneoù a 'z a da goll, abalamour n'o deus ket a veleien da rei d'ezo ar zakramanchou, er Frans hag er missionou. En han' Doue, kerent kristen, roit beleien d'an Iliz!

« Lezit eur barrez hep beleg epad ugent vloaz, eme sant Yann Vianney, persoun Ars, hag e vezo adoret al loened enni! »

Skouer. Galloud ar beleg a zo dreist pep galloud all var an douar, dreist galloud an elez zoken, rak ar beleg a c'hell pardoni ar pe-c'hejou, lakât korf ha guad Hor Zalver Jezus-Krist, Mab Doue, var an aoter, hag e rei e magadurez d'ar gristenien.

Er bloaz 386, sant Martin, eskop Tours a yeas da gaout an impalaer Maxime da gear Treves, da c'houlen ar pardoun evit eun nebeud prisounerien. An impalaer, laouen bras o velet an eskob santel o tont da breja gantan, a bedas evit ar pred-se e ofiserien uhela hag a lakeas Martin en e gichen.

E kreiz ar pred, pa deuas ar mevel bras da ginnig guin koz d'an impalaer, hema a reas servicha an eskop da genta, evit e henori, 'en esper reseo kalir ar guin mad diouz dourn an eskop. Mes Martin ne voe ket nec'het, rei a reas ar guin d'ar beleg en doa e heuliet e lez Maxime, ar beleg dister-ze a oa evitan noplouc'h eget an impalaer. Maxime a resevas ar c'halir diouz dourn ar beleg hag a gavas kaer ha mad ar gentel roet d'ezan gant an eskop santel.

XLIII. DIMEZI AR VERC'HEZ GLORIUZ VARI

Gant an Aotrou sant Joseph

EUR GER VAR AN DAOLENN

An daolen a verk eured sant Joseph hag ar Ver'hez Vari a ziskouez ive paotred o terri o guialennou zeac'h epad m'en deus ar zant bleun ouz e vialenn. Pa oa pobl Israel o vont d'an douar promettet d'ezan, Doue a zakras Aaron e veleg, hag evit merka sklear e volontez, e reas d'e vialenn dougen delliou, bleun ha frouez, en eun nosvez, epad ma chome seac'h guialennou an Israelited all. Eur skrid koz a lavar: pa voe ar Ver'hez en oad da zimezi, he zad hag he mam a oa eat diouz ar bed-ma. Ar veleien o doa soursi eus Mari a reas d'an holl baotred yaouank a oa a vez da vont ganti digas bep a vialenn d'an templ. Pep hini eus ar vialennou a zouge hano e fer c'hen: chom a rejont eun nosvez var an aoter, ha pa c'houlaouas an deiz, guialen Joseph heben a zouge bleun. Doue a zisklerie dre ar burzud-se e oa galvet da veza pried ar Ver'hez. An Aviel, ne ra kaoz ebet eus ar burzud-se, mes abalamour ma vije bet koant, eul liver brudet dreist, Raphael, en deus merket anezan var an daolen pinvidig a velit.

TREDE KENTEL HA DAOU-UGUENT

Sakramant ar Briedelez

1. *Ar briedelez a zo eur zakramant hag a ro d'ar re a zimez ar c'hras da veza evel gwr gristenien asambles ha da zevel ho bugale e doujans Doue. — Evel n'en deus Jezuz-Krist savet sakramant an Urs evit rei beleien vad*

d'e Iliz, evelse en deus savet ive sakramant ar briedelez evit ma vije Doue henoret ha servichet en tiegeziou kristen. Falvezet eo d'ezan santifia an dimiziou en eur staga outo eur c'hras hag a ro d'ar priedou nevez ar zikouriou m'o deus ezom anezo evit beva o-unan evel guir gristenien, hag henchha o bugale da vont d'ar baradoz. En Iliz katholik, ar briedelez a zo eur zakramant hag a gresk buhez ar c'hras, a stag ar priedou an eil ouz egile dre eul liam ha n'euz nemed ar maro hag a c'hellfe e derri, hag a ro d'ezo ar c'hras da ober o dever an eil e kenver egile egiz ma 'z eo dleet, ha da zevel o bugale e doujans Doue.

2. *E. pe stad e ranker beza evit reseo ervad sakramant ar briedelez? — Arabad eo e ve netra etre ar re a zimez hag a virfe outo d'en em gemeret an eil egile da bried, ha red eo, ouspenn, beza e stad a c'hras. — Arabad eo dimezi heb beza great mad e zonz. Red eo poania da anaout bolontez Doue var gement-se, ha mar kreder beza galvet d'ar stad a briedelez, ober e joaz en eur zellet muioc'h ouz ar vertuz eged oc'h an danvez pe ar gened. Diouall a dleer goudeze na ve eun dra benmag hag a virfe da gemeret an hini a ve bet choazet; rak traou a zo hag a laka an dimezi da veza nul dirak Doue nemed dispans a ve bet. Erfin, sakramant ar briedelez a zo unan eus sakramanchou ar re veo, ha rak-se e ranker beza e stad a c'hras evit e reseo. Red eo eta mont da govez araok an eured, ha mad eo ive konna, mar geller.*

3. *Hag eur pec'hed bras eo dimezi pa vez*

etre ar re a zimez eun dra bennag hag a vir outo d'en em gemeret an eil egile da bried?

— Ia, an dra-ze a zo eur pec'hed bras, ha dioc'h ar pezh a ve, eun dimezi great evelse heb dispans a ve nul hag heb talvoudegez ebed. — Evit ma va mad an dimezi, arabad eo e ve netra eire an dud iaouank hag a virfe outo d'en em gemeret an eil egile da bried. Traou a zo hag a lakafe an dimezi da veza nul, evel ma 'z eo, ma ve an dud iaouank kerent tost an eil d'egile dre ar goad pe dre *allians*. Gue-chall, ar gerentiach a vire, betek ar bederved linen, n'ez afe daou zen iaouank an eil gant egile; breman, ne zifen nemet betek an trede linen. Traou all a zo hag a rafe d'ar re a zimez kaout pec'hed dirak Doue, petra benag ne ve ket nul o dimezi, evel ma 'z eo, ma falvezfe da eunn den iaouank katholik dimezi da eur brotestantez. Ar re o deus eun douetans benag na ve eun dra benag evelse etrezo, a dle diskleria d'o c'hofesour pe d'o fersour penaoz emma ann traou. Mar d-eus e guirionez eun dra benag hag a vir outo d'en em gemeret an eil egile da bried, e c'hellint goulenz dispans digant ar Pab pe digant an Aotrou 'n Eskop, en eur ziskleria freas hag heb klask troidellerez ar pezh a zo etrezo hag ar rezoun o deus da c'houlenn dispans. Ann Iliz a ra d'ar re a c'houlenn dispans evelse rei eun aluzenn hervez o danvez, hag an aluzenn-ma a vez implijet e oberou a zevosion pe a drugarez. An nep en deus c'hoant da veza dizanmet eus eul lezenn n'en deus ket a leac'h d'en em glemm ma rank paea eun dra bennag evit ann dra-ze, dreist holl pa oar e vez implijet

e arc'hant evit gloar Doue ha silvidigez an eneou.

An embannou a vez kaset e pron an offeren bred evit guelet ha n'eus netra etre ar re a zimez hag a virfe outo d'en em gemeret an eil egile da bried. Ar re a oar ez eus eun dra benag a dle hen lavaret da bersoun o farrez dindan boan a bec'hed marvel.

4. Ar gristenien ne d-eont nemed d'an ti-kear evit beza eureujet, hag hi a zo dimezet dirak Doue? — Nan, n'eus guir eured ebed nemed an hini a zo great hervez lezennou an Iliz. — Mad eo mont d'an ti-kear araok eured an Iliz, rak anez, e vije freuz ha reuz er vro. mes ar pezh a vez great en ti-kear n'eo ket eun eured eo, hag ar re a hanv an dra-ze eun eured ne reont ket mad. Ar re n'int ket bet eureujet en iliz o deuz pec'hed bras o veva asambles evel priejou, hag a ro d'an nesa eur skouer eus ar re falla.

5. Ar priejou a dle en em garet hervez Doue, en em zikour en o ezomou, gouzanv gant pasianted an eil defaotou egile, ha rei d'o bugale eur gelennadurez kristen. — Ar priejou a dle: 1° en em garet hervez Doue. Sant Paol a lavar d'ar goaz karet he vaouez evel n'en deus Jezuz-Krist karet e Iliz. Hogen, Jezuz-Krist en deus karet e Iliz betek rei e vuhez eviti. Setu aze ive penaoz e tle eur goaz karet e vaouez. Goudeze sant Paol a lavar d'ar vaouez kaout evit he goaz ar garantez hag ar respet e deus an Iliz evit Jezuz-Krist. Ar priejou a dle delc'her mad d'ar ger o deus roet an

eil d'egile charz an aoteriou, ha poania da veza ato treac'h d'o goall ioulou ha d'o zechou fall. Bugale oump d'ar Zent, a lavare Tobias yaouank da Zara, e bried, hag hor buhez ne dle ket beza henvel ouz hini ar boblou ne anavezont ket Doue. 2° *En em zikour en o ezomou*. Ar goaz a dle labourat hervez e stad da c'hounit bara d'e c'hreg ha d'e vugale, hag ar vaouez, dioc'h he zu, ne dle ket chom da ehana. Mes lakât a dle urs e peb tra var dro an ti; guelet a dle petra vank, euz a betra ez eus ezom. Goulskoude, red eo d'ezi beza piz ha diouall da ober dispign ebed en despet d'he goaz. Hema a dle diouall ive da zispiga en eun devez pe zaou en hostaliri kement guennek a c'hounit epad ar zizun. 3° *Gouzarv gant pasianted an cil defaotou egile*. An drama a zo red evit maga ar peoc'h hag ar garantez etre an daou bried; anez, ne ve nemed trouz etrezo. 4° *Ha rei d'o bugale eur gelennadurez kristen*. Ar priedjou a dle kaout eur fizians vras e providans Doue. Ma ro Doue bugale d'ezo, e roio ive pe a dra d'o zével ha d'o maga. O tifizout eus a brovidans Doue, ec'h en em lakeont e riskl da goueza en eur maread pec'hejou, ha da goll ar grasou m'o deus ezom anezo. Doue ne ro bugale d'ezo nemed evit ma vezint kristenien vad var an douar ha sent eun deiz er baradoz. Poania a dleont eta da gelen ervad ar vugale-ze: henez eo an dever kenta eus ho stad.

6. *Petra zo kaoz ma 'z eus kalz a zimizioù malheüruz? .. Ar pez zo kaoz eo abalamour m'oar bet dimezet e stad a bec'hed marvel,*

pe abalamour ne vever ket hervez Doue er stad a briedelez. — An den en deus ezom ato, n'euz fors pe seurt stad a vuhez a gemer, da denna bennoz Doue varnan er stad-se. Ar re a zimez e stad a bec'hed marvel a ra eur sakrilach o reseo sakramant ar briedelez; penaoz e c'hellfent-hi tena bennoz Doue varno evelse? Goulskoude, pardounet e c'hellont beza o kaout keuz d'o fec'hed hag oc'h ober eur gofesion vad. Priedjou all a zo ha ne resevont ket digant Doue ar grasou m'o deus ezom anezo abalamour ma c'hankounac'haont santelez o stad evit heul goall ioulou o c'haloun.

Skouer. Santez Thereza ar Mabik Jezus, al leanez eus Karmel Lisieux, e deus bet daou vreur ha c'houec'h a c'hoarezed. Pa varvas diou eus ar merc'hedigou er bloaz 1870, tri pe bevar bloaz goude an daou baotrig, tud ar bed a alias ar vamm da lezel ar c'havell goullou en he zi. « D'ober petra kaout bugale, pa 'z eo guir n'e peus ganto nemed poan var boan? » Ar vamm gristen a respontas: « Va fevar grouadur o deus bet badiziant, o c'haout a rin er baradoz divezatoc'h, hag o c'harantez am digoll eus an nebeudik poan am eus bet ganto. » Abalamour ma oa ar vamm-ze, koulz hag he fried, stard en he dever, Doue a roas d'ezi ha d'ezan an naved krouadur, ar bugel a vennoz a zo, eur binvidigez evit hor bro Frans hag evit ar bed holl, santez Thereza a Lisieux, gloar an douar hag an nenv!

7. *Bez' ez eus eur stad all parfetoc'h eged ar briedelez, hini ar guerc'hted kristen.* — Ar guerc'hted eo stad ar re ne zimezont ket

en avis plijout guelloc'h da Zoue ha kaout muioc'h a amzer da rei d'ar beden ha d'an oberou mad. Ar stad-ma a zo santeloc'h ha parfetc'h eged ar stad a briedelez, evel a velomp dre ar skouer o deus roet d'eomp Hor Zalver Jezuz-Krist hag ar Verc'hez. Lavaraet zo bet eus ar guerc'hted ez eo eur boked kaer hag a ziouan en Iliz katholik. Ar burete a laka an den var an douar da veza henvel ouz elez ar baradoz, hag a dosta anezan ouz Doue kement ha ma c'hell tostât.

Evit miret ar guerc'hted n'eo ket red mont d'ar gouent pe mont da veleg; he miret a c'heller ive er bed en eur ren eur vuhez e guirionez kristen.

Skouer. An holl n'int ket galvet d'ar stad a briedelez: bez' ez eus hiniennou hag a jom guerc'h er bed. Re all a zo galvet da vont da veleg, da vanac'h, da Frer, da leanez: darn anezo a jom er vro, darn a 'z a d'ar Missionou. Peger kaer eo ar stad a vuhez-se! Pegen dies e vije d'an tad ha d'ar vam sevel mad o bugale ma n'o dije ket mîstri ha mestrezed skol kristen; n'o deus ket a vugale d'ezo, mes sevel a reont bugale ar re all.

Etouez ar Frered, hag al Leanezed ez eus eur rumm hag a entent ouz an dud klanv, guech en o zi, guech en hospitaliou, re all a ro repu d'ar re goz, d'ar re n'o deus mui den er bed-ma, re all c'hoaz a ro o amzer, o foan, o yaouankiz hag o buhez da entent ouz an dud sot hag ouz an dud lovr. Na kaer eo buhez an dud-se, a zo en em roet da Zoue!

XLIV. AR VERC'HEZ VARI

O sevel d'ar Baradoz korf hag ene

EUR GER VAR AN DAOLENN

An daolenn a ziskouez d'eomp ar Verc'hez Vari o sevel en nenv, eur gurunenn elez en dro d'ezi.

Buhez ar Verc'hez a zo bet burzudus, rak Doue en deus he diouallet diouz ar pec'hed orijinel ha diouz pep pec'hed abalamour ma tlie beza Mamm Mab Doue en em c'hreat den, mes a hent all, ne lennomp ket, en Aviel, he defe ar Verc'hez great traou burzudus, traou dispar.

Aoza a rea ar prejou, derc'hel a rea kempenn he zi, gualc'hi a rea an dillad, ober a rea al labourou a ra an holl merc'hed en o zi. An historiou koz ne lavarent ket e dije bet plac'h dindanni.

Kement-se, a zo bet aoualc'h evit dastum meritou kaer, meritou dispar, ha brema ema o ren er baradoz. Galvet oump da vont d'ar baradoz varlerc'h ar Verc'hez, dispennomp he roudou oc'h ober bemdez gant evez hon labourou pemdeziek hag hi hoh digemero en he c'hichen.

PEDERVED KENTEL HA DAOU-UGENT

Divar benn santifia ar pezh a vez da ober, bemdez.

1. *Penaos e c'heller santifia ar pezh a vez da ober bemdez? — Oc'h ober peb tra evit plijout da Zoue. —* Deveziou ar vuhez-ma a deu buan an eil varlerc'h egile. Red eo d'eomp poania d'o zantifia en eur ober peb tra er guel

a Zoue, evel ma lavar d'eomp an abostol sant Paol: « Pe c'houi a zebr, pe c'houi a ev, pe c'houi a ra eun dra all benag, grit-hen evit « gloar Doue. »

Skouer. Jeann, o choum eun hanter heur diouz ar bourk, a oa guall glanv. Gervel a reas ar beleg hag ober a reas eur zell var he buhez. En oferenn vintin e oa bet bep teir zulvez, rak teir vaouez e oant en tiegez mad e oa bet da lavaret ar Bater vras d'ar pardaaz, savet e doa bugale gristen. Goude m'e doe resevet he zkramanchou evit ar vech diveza, e lavaras seder d'he zud: « Kenavezo er baradoz! »

2. *Petra dle eur c'hristen mad da ober pa zihun dioc'h ar mintin? — Ober a dle sin ar groaz ha lavaret da Zoue: Va Doue, me hoc'h ador hag ho kar a greiz va c'haloun. Me gin-nig d'eoc'h va oberou ha va foaniou gant ar c'hoant am eus da heuilh e peb tra ho polontez santel. —* Sin ar groaz eo kenta tra a dleer da ober pa zihuner. Goad Jezuz-Krist skuilhet var ar groaz eo en deus meritet d'eomp ar grasou m'hon eus ezom anezo evit en em zave-tei. Ar bedennik a reomp da Zoue a c'hell lakât hor zonjou, hon oberou, hor poaniou, da zervichout d'eomp da c'hounit ar baradoz, mar d-emaomp e stad a c'hras.

3. *Petra dle da ober goude m'eo savet? — Mont a dle d'an daoulin da lavaret e bedennou dioc'h ar mintin. —* Mad eo lavaret ar pedennou-ma dirak eur grusif, kerkent ha ma vezer savet, hag arabad eo morse mankout d'ezo.

Goudeze e ve mad ive ober eur pennadik orezon, pe da vihana guelelet dirak Doue penaoz e fleanor reiza an devez.

4. *Petra dle da ober evit santifia e labour?*
— *Kinnig a dle al labour-ze da Zoue, ha gouzanv heb en em glemm ar boan en deus gantan.* — An den a zo koundaonet da labourat var an douar; al leziregez a zo kaoz da vil bec'hed. Meur a seurt labourou a zo; bez' ez eus labourou a gorf ha labourou a spered. Mes, n'eus fors e pe stad ema, an den a dle labourat ha kemeret poan evit rapari an offans en deus great da Zoue dre e bec'hejou. E labour a zervich d'ezan da c'hounit ar baradoz mar her c'hinnig da Zoue ha mar her gra gant eur spered a binijen.

5. *Petra dle da ober evit santifia e brejou?*
— *Ober a dle eur bedennik araok ha goude peb pred.* — Red eo pedi Doue da vennigen ar boued ma'z eer da gemeret, hag e drugarekât evit ar bara a ro d'eomp bemdez hag evit e holl vadoberou.

Skouer. Ar vamm gristen a dle deski d'he bugale ober sin ar groaz araok ha goude ar pred, d'e drugarekât da veza roet d'an douar ar galloud da zougenn frouez. Ker sklear all eo e tle deski d'he bugale o fedennou mintin ha noz.

6. *Petra dle da ober evit santifia e gomzou?*
— *Var evez e tle beza ato gant aoun na lavarfe netra hag a ve kountrol d'ar relijion, d'ar garantez pe d'ar vodersti.* — Eur c'hristen mad

ne dle morse lavaret komzou divalo, na netra hag a c'hellfe ober poan d'an nesa.

7. *Petra dle da ober evit santifia fin e zevez?*
— *Evit santifia fin e zevez, e tle lavaret e bedennou dioc'h an noz, teuler eur zell var e goustians ha kinnig e gousk da Zoue en eur ober sin ar groaz.* — Pedi a dleer dioc'h an noz evel dioc'h ar mintin, Mad e d'eomp ive teuler bemnoz eur zell var hor c'houstians evit guelelet penaoz hon eus offanset Doue epad an deiz, goulenn pardoun eus hor mankou dre eun akt a gontrision, ha sonjal e zervicha guelloc'h en amzer da zont. Goude beza eat d'hor guele, e tleomp sonjal e traou mad ha santel, ha pedi Doue da vennigen hor c'houk.

Skouer. Sant Isidor, patron al labourerien douar a oa paour bras e dud, ker paour n'hel lakejont ket er skol. Ne reas nikun eus ar pirijennou bras a zo kaoz anezo e buhez ar zent, ha koulskoude, e ene a zo brema kaer dreist er baradoz. Doue, evit diskleria santelez e zervicher, a viras e gorf hep an distera breinadurez epad an daou ugent vloaz kenta ma chomas er bez, Greomp mad bemdez, evel sant Isidor, hon labourou pemdeziek, na c'hounezimp ket bemdez meritou dispar, mes gaunit a ramp eun draig bennag hag a yelo da greski hon tenzor meritou er baradoz evit an teinite.

BREST

Moulez ru ar C'hastell, 4

—
1932
